

**SPRAWOZDANIE OKRESOWE
Z REALIZACJI
PROGRAMU OPERACYJNEGO
INFRASTRUKTURA
I ŚRODOWISKO**

**I PÓŁROCZE
2013**



Spis treści

1. Informacje wstępne.....	3
2. Przegląd realizacji Programu Operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem.....	4
2.1. Realizacja i analiza postępów	4
2.1.1. Informacje na temat postępów rzeczowych Programu Operacyjnego	4
2.1.2. Informacje finansowe	7
2.1.3. Analiza jakościowa	19
2.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych środków zaradczych	114
2.3. Oświadczenie instytucji zarządzającej o przestrzeganiu prawa wspólnotowego podczas realizacji Programu	125
2.3.1. Zgodność realizowanego Programu z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych	127
2.3.2. Zgodność Programu z zasadami pomocy publicznej	129
2.4. Informacja o realizacji dużych projektów	131
2.5. Informacja nt. wykorzystania pomocy technicznej	135
2.6. Wypełnienie zobowiązań w zakresie promocji i informacji... ..	140
2.7. Oświadczenie Instytucji Zarządzającej	141

1. Informacje wstępne

PROGRAM OPERACYJNY	Cel:	Konwergencja
	Kwalifikowany obszar:	Polska
	Okres programowania:	2007-2013
	Numer Programu (CCI):	2007/PL/16/1/PO/002
	Nazwa Programu:	Infrastruktura i Środowisko
SPRAWOZDANIE OKRESOWE Z REALIZACJI PROGRAMU	Numer sprawozdania:	I/2013/POIiŚ
	Okres sprawozdawczy:	01.01.2013 r. – 30.06.2013 r.

2. Przegląd realizacji Programu Operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Niniejszy dokument został przygotowany zgodnie z obowiązującym wzorem sprawozdania okresowego z realizacji Programu Operacyjnego (załączniki 2a i 2b do horyzontalnych Wytycznych w zakresie sprawozdawczości z 30 sierpnia 2011 r.). Zgodnie z przedmiotowymi wytycznymi w przypadku prezentowania określonych wartości finansowych w odniesieniu do alokacji środków UE wykorzystana została alokacja środków UE wyrażona w zł i wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów (MF) i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (MRR) dla ostatniego miesiąca okresu (czerwiec 2013 r.), za jaki prezentowane są dane. Sprawozdanie ma charakter przeglądu wyników realizacji Programu Infrastruktura i Środowisko i będzie stanowiło podstawę do pogłębionej analizy efektów finansowych i rzeczowych oraz problemów w realizacji Programu, które zostaną omówione w sprawozdaniu rocznym z realizacji POIiŚ za 2013 rok.

Dane finansowe sporządzone zostały wg stanu na 30 czerwca 2013 r.

2.1. Realizacja i analiza postępów

2.1.1. Informacje na temat postępów rzeczowych Programu Operacyjnego

Analiza postępów rzeczowych Programu Operacyjnego została przeprowadzona na podstawie wskaźników określonych na poziomie celu głównego oraz celów szczegółowych POIiŚ. Zestawienie prezentujące poziom realizacji wskaźników stanowi **załącznik 1** do niniejszego sprawozdania.

Wartości wskaźników celu głównego i celów szczegółowych podawane są na podstawie dostępnej statystyki publicznej mierzonej na poziomie całego kraju, z wyjątkiem wskaźnika „*Utworzone miejsca pracy*”, który został podany zgodnie z danymi zarejestrowanymi w systemie informatycznym KSI (SIMIK 07-13). W związku z powyższym dostępność danych jest zależna od cykliczności wykonywanych pomiarów oraz terminów publikacji statystycznych. W przypadku niektórych wskaźników dane za rok 2012 i 2013 dostępne będą w kolejnych okresach sprawozdawczych, natomiast w bieżącym sprawozdaniu zostały wykorzystane dane za rok 2012 lub wcześniejsze. Wskaźniki te stanowią zatem tło do analizy wskaźników postępu rzeczowego na poziomie poszczególnych priorytetów agregowanych w oparciu o dane pochodzące z systemu sprawozdawczości beneficjentów. Większość zmian wartości wskaźników horyzontalnych dla Programu charakteryzuje się tendencją wzrostową zbliżającą je do zakładanych wartości docelowych. W odniesieniu do siedmiu wskaźników tj. „*Pozycja Polski w rankingu IMD w obszarze infrastruktura*”, „*Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w mieście*”, „*Poziom wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie dostosowania dróg do nośności 11,5 t/oś*”, „*Udział energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii elektrycznej brutto*”, „*Energochłonność finalna PKB*”, „*Wzrost wydatków turystów zagranicznych w Polsce*” oraz „*Liczba osób leczonych, w ciągu roku, w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej podległych lub nadzorowanych przez Ministra Zdrowia, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji*” zakładane wartości docelowe zostały już osiągnięte.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wskaźniki dotyczące celu głównego

❖ Główny wskaźnik monitorowania realizacji Programu

Głównym wskaźnikiem monitorowania realizacji celów Programu jest „Pozycja Polski w rankingu IMD¹”. Ranking ten stanowi miernik konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych krajów przy szczególnym uwzględnieniu infrastruktury. Wskaźnik jest mierzony w cyklu rocznym, w ramach badań ocenie poddawanych jest 5 czynników, tj. infrastruktura podstawowa, infrastruktura technologiczna, infrastruktura naukowa, zdrowie i środowisko naturalne, edukacja. W oparciu o dane na koniec 2012 roku w obszarze infrastruktury Polska przesunęła się w rankingu IMD na 36 pozycję, co w stosunku do roku bazowego (2005 r.) stanowi awans o 6 miejsc. Uzyskany w 2012 roku przez Polskę wynik oznacza, że zakładana wartość docelowa, tj. 37 miejsce, została osiągnięta.

❖ Utworzone miejsca pracy

Zgodnie ze stanowiskiem KE tworzenie nowych miejsc pracy jest kluczowym elementem realizacji polityki spójności. Finansowe wsparcie projektów w ramach POLiŚ jest powiązane z tworzeniem warunków sprzyjających wzrostowi zatrudnienia. Należy jednocześnie podkreślić, iż nowe miejsca pracy powstają zarówno na etapie realizacyjnym jak i operacyjnym projektu. W związku z powyższym wskaźnik dotyczący nowoutworzonych miejsc pracy w ramach POLiŚ jest liczony jako suma wskaźników produktu („Liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów”) oraz rezultatu („Przewidywana całkowita liczba bezpośrednio utworzonych nowych etatów”). Przyjmując powyższą metodologię wartość realizacyjna wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 1 045 jednostek EPC², co stanowi 18% zakładanej wartości docelowej dla Programu. Jest to poziom adekwatny do niewielkiej liczby formalnie zakończonych³ projektów w ramach POLiŚ. Jednocześnie na podstawie umów o dofinansowanie podpisanych z beneficjentami do końca okresu sprawozdawczego (kontraktacja na poziomie 84% alokacji dla Programu), liczba nowoutworzonych miejsc pracy szacowana na rok 2015 wynosi 4 768 EPC. Oznacza to, że realizacja projektów, dla których do końca czerwca 2013 roku zawarto umowy, umożliwi osiągnięcie zakładanej wartości docelowej dla tego wskaźnika na poziomie 80%.

Wskaźniki dotyczące celów szczegółowych

Główny cel POLiŚ zostanie osiągnięty dzięki inwestycjom realizowanym w kluczowych obszarach społeczno-gospodarczych (transport, środowisko, energetyka, kultura, ochrona zdrowia i szkolnictwo wyższe) - poprzez realizację 6 celów szczegółowych Programu.

Jeden z podstawowych mierników celu szczegółowego **1 Budowa infrastruktury zapewniającej, że rozwój gospodarczy Polski będzie dokonywał się przy równoczesnym zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego**, stanowi wskaźnik „Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w mieście”. W oparciu o dostępne informacje (stan na koniec 2012 r.) realizacja wskaźnika osiągnęła już wartość 91,6%, co stanowi 102% zakładanej na 2015 r. wartości docelowej (90%). W odniesieniu do wskaźnika „emisja gazów cieplarnianych” jego realizacja utrzymuje się na bezpiecznym poziomie 71,3 jednostek (dane na koniec 2011 r.) – 80% wartości docelowej 2015 r., co gwarantuje osiągnięcie zakładanego celu w 2015 r. (poniżej 89 jednostek).

Realizacja celu **2 Zwiększenie dostępności głównych ośrodków gospodarczych w Polsce poprzez powiązanie ich siecią autostrad i dróg ekspresowych oraz alternatywnych wobec transportu drogowego środków transportu** jest mierzona przy użyciu wskaźników „Średnia dostępność Polski” oraz „Poziom wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie dostosowania dróg do nośności 11,5 t/oś”. Pierwszy z wymienionych wskaźników liczony jest jako syntetyczna miara wzajemnej potencjalnej dostępności czasowej najważniejszych krajowych ośrodków osadniczych oraz węzłów transportowych uwzględniająca podstawowe rodzaje transportu oraz ważona poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego. Wg ostatnich badań wartość realizacji wskaźnika kształtowała się na poziomie 0,3189. Analizując wskaźnik Poziom wypełnienia zobowiązania Polski w zakresie wskaźnika „Dostosowanie dróg do nośności 11,5 t/oś”, osiągnął 100% zakładanego na 2015 r. celu.

W zakresie celu szczegółowego **3 Zapewnienie długookresowego bezpieczeństwa energetycznego Polski poprzez dywersyfikację dostaw, zmniejszenie energochłonności**

¹ Wg wyników badań prowadzonych przez International Institute for Management Development (IMD), publikowanych w cyklu rocznym (*World Competitiveness Yearbook*).

² Ekwiwalent czasu pracy.

³ Projekty, dla których do końca okresu sprawozdawczego zatwierdzono wnioski o płatność końcową.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

gospodarki i rozwój odnawialnych źródeł energii, mierniki realizacji stanowią wskaźniki: „*Udział energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii elektrycznej brutto*”, „*Energochłonność finalna PKB*” oraz „*Maksymalny udział importu gazu ziemnego i ropy naftowej łącznie (w przeliczeniu na mtoe) z jednego kierunku do wielkości krajowego zużycia obu surowców*”. Analizując kształtowania się wartości wymienionych wskaźników można zaobserwować, wzrost udziału energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii elektrycznej brutto. W roku 2011 wskaźnik uzyskał wynik 8,2% co oznacza, że zakładana wartość docelowa została osiągnięta (wg wstępnych danych wartość wskaźnika za 2012 r. wyniesie 9,9%). Wartość wskaźnika „*Energochłonność finalna PKB*” wyniosła na koniec 2011 r. 0,22 kgoe/euro, co oznacza wypełnienie zakładanej na 2013 r. wartości docelowej. W przypadku „*Maksymalnego udziału importu gazu ziemnego i ropy naftowej łącznie (w przeliczeniu na mtoe) z jednego kierunku do wielkości krajowego zużycia obu surowców*” w latach 2007-2011 możemy zauważyć, że średnia wartość realizacji utrzymywała się na poziomie 84% (wg wstępnych szacunków wartość wskaźnika za 2012 r. będzie wynosiła 84%).

Głównym miernikiem celu **4 Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski** jest wskaźnik „*Wzrost wydatków turystów zagranicznych w Polsce*”. Dane statystyczne za 2012 r. wykazują znaczny wzrost (1,3 mld euro) w stosunku do roku 2011. Zakładana na rok 2013 wartość wskaźnika na poziomie 2,6 mld euro, została w 2012 roku osiągnięta i wynosiła 2,8 mld euro.

Efekty realizacji projektów związanych z celem **5 Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia zasobów pracy**, mają odzwierciedlenie w dwóch wskaźnikach obrazujących (w postaci skwantyfikowanej) dostęp ludności do publicznej opieki zdrowotnej. Wskaźnik „*Liczba osób leczonych w ciągu roku w zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej podległych lub nadzorowanych przez Ministra Zdrowia, Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji*” wykazuje tendencję wzrostową. Osiągnięcie na koniec 2011 roku wartości 1 756,8 tys. osób oznacza zdecydowane przekroczenie wartości docelowej zakładanej na 2013 r. która wynosi 1 460,3 tys. osób. „*Liczba osób, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia*” nieznacznie spadła w stosunku do poprzedniego roku (0,4 osoby na 1000 mieszkańców rok do roku) i na koniec 2011 r. wynosiła średnio 74,7 osoby na 1000 mieszkańców. Wartość docelowa wskaźnika została określona na 2013 r i zakładała wzrost do 79,2 osób na 1000 mieszkańców. Na kształtowanie się wartości wskaźnika miała wpływ liczba i struktura wyjazdów ambulanсів ratowniczych do zachorowań i wypadków. Spadek realizacji wskaźnika jest efektem działania czynników zewnętrznych m.in. obniżenia zapadalności na choroby układu krążenia czy skuteczniejszej diagnostyki schorzeń, co zmniejsza ryzyko wystąpienia nagłych zdarzeń.

Cel **6 Rozwój nowoczesnych ośrodków akademickich, w tym kształcących specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii** jest osiągany poprzez realizację projektów w ramach priorytetu XIII *Infrastruktura szkolnictwa wyższego*. Miernikiem pozwalającym na określenie poziomu osiągnięci ww. celu jest stosunek wartości wskaźnika „*Absolwenci szkół wyższych na kierunkach matematycznych, przyrodniczych i technicznych*” wobec ogółu absolwentów szkół wyższych. Analiza wartości wskaźnika w okresie wdrażania projektów tj. od roku 2009 wykazuje stały trend pozytywny. Osiągnięta na koniec 2011 roku wartość wynosząca 19% wzrosła o blisko 1,5 p.p. w stosunku do poprzedniego roku i tym samym osiągnęła 87% docelowej wartości zakładanej dla roku 2013 (22%).

Wskaźniki produktu i rezultatu

Informacje odnośnie kształtowania wartości wskaźników produktu i rezultatu w ramach poszczególnych priorytetów na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową oraz o szacowane wartości z umów o dofinansowanie zostały przedstawione w odpowiednich punktach rozdziału **2.1.3. Analiza jakościowa**. Nadal większość projektów jest w fazie realizacji lub została zakończona rzeczowo (nie został rozliczony wniosek o płatność końcową). Zatem **wartości wielu wskaźników pochodzących z systemu sprawozdawczości beneficjentów pozostają zerowe lub na niskim poziomie**.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

2.1.2. Informacje finansowe

Informacje finansowe przedstawiono w **załączniku 2** do sprawozdania.

Wnioski o dofinansowanie

W I półroczu 2013 r. zostało złożonych i zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **105** poprawnych pod względem formalnym wniosków o dofinansowanie projektów. Tym samym od początku realizacji Programu zostało złożonych **3 200 wniosków o dofinansowanie** o wartości ogółem ponad 272,5 mld zł i wartości dofinansowania ponad **173,2 mld zł**.

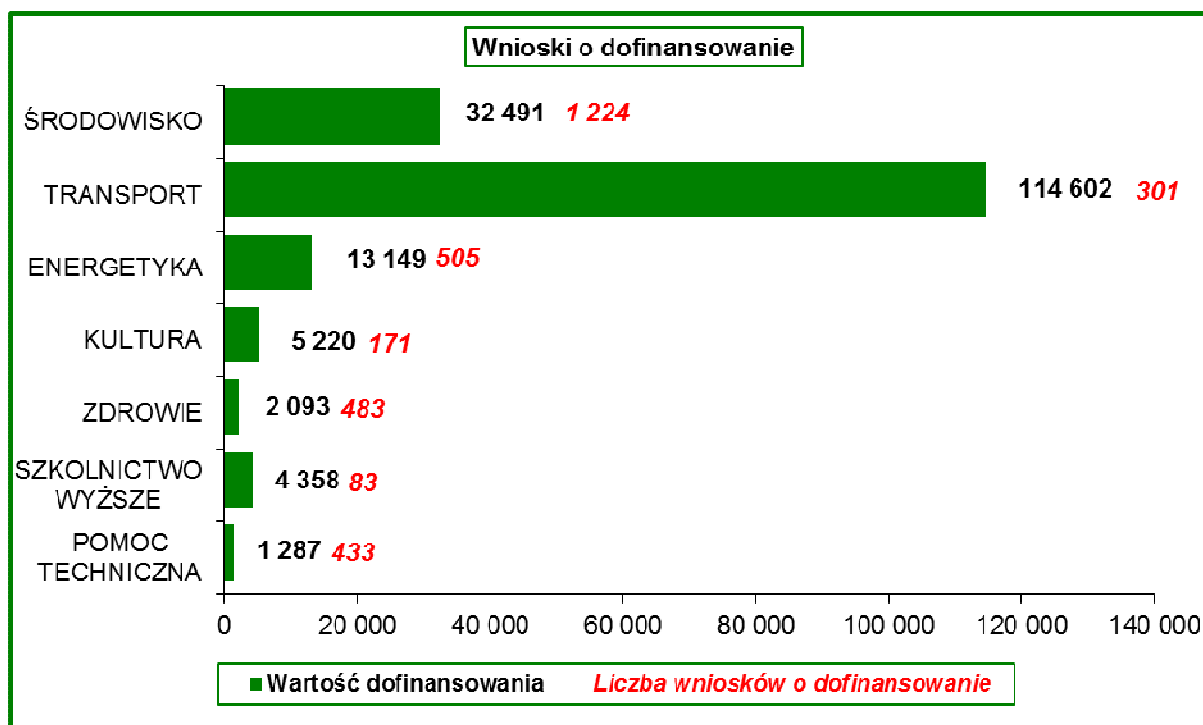
Najwięcej wniosków zostało złożonych w ramach **sektora środowiska**, co wynika przede wszystkim z największej liczby konkursów przeprowadzonych w tym sektorze. W priorytetach I-V zostały złożone 1 224 wnioski o dofinansowanie, co stanowi ponad 38% wszystkich wniosków. Biorąc pod uwagę liczbę złożonych wniosków o dofinansowanie w ramach priorytetów, należy stwierdzić, że najwięcej wniosków zostało złożonych w **prioryecie XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia** - aż 483 wnioski (z czego 1 wniosek w bieżącym okresie sprawozdawczym). Niewiele mniej wniosków beneficjenci złożyli w ramach priorytetu IX *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku* – 427 wniosków (w bieżącym okresie sprawozdawczym nie został złożony żaden wniosek).

Natomiast wnioski o największej wartości dofinansowania zostały złożone w ramach **sektora transportu**. Wartość wnioskowanego dofinansowania w sektorze transportu wynosi 114,6 mld zł, co stanowi 66% wartości wszystkich złożonych wniosków o dofinansowanie projektów. Biorąc pod uwagę wartość dofinansowania wniosków złożonych w ramach poszczególnych priorytetów, zdecydowanie wnioski o największej wartości dofinansowania zostały złożone w ramach **priorytetu VI Drogowa i lotnicza sieć TEN-T**. Wartość wnioskowanego dofinansowania w przedmiotowym prioryecie wyniosła ponad 61,6 mld zł, co stanowi 36% wartości wnioskowanego dofinansowania dla całego POIiŚ. Jednocześnie należy podkreślić, że na realizację projektów z sektora transportu zostały przyznane największe środki w ramach POIiŚ. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie **zatwierdziły do realizacji 2 163 wniosków** na kwotę dofinansowania wynoszącą 145,4 mld zł (tj. 68% wszystkich złożonych wniosków zostało zatwierdzonych).

Poniższy wykres prezentuje wartość wniosków o dofinansowanie w ramach POIiŚ w poszczególnych sektorach.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 1. Wartość i liczba wniosków o dofinansowania w ramach sektorów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Umowy o dofinansowanie

Od uruchomienia Programu podpisano łącznie **2 040 umów**, co pozwoliło na zakontraktowanie **101,2 mld zł ze środków UE i wykorzystanie alokacji w 84%**. W I półroczu 2013 r. podpisano **154 umowy o dofinansowanie**. Najwięcej, bo aż 66 umów podpisano w ramach sektora środowiska (czyli 43% wszystkich umów zawartych w bieżącym okresie sprawozdawczym). Porównując do końca 2012 r. należy zauważyć, że kontraktowanie utrzymuje się na stabilnym poziomie - na obecnym etapie wdrażania Programu tempo kontraktacji jest małe, gdyż została zakontraktowana już większość alokacji przeznaczonych dla Programu i wiele projektów jest już w fazie realizacji. W wyniku realizacji wielu projektów po niższym koszcie niż pierwotnie zakładano, do podpisanych już umów o dofinansowanie zawierane są aneksy, które umożliwiają uwolnienie środków powstałych poprzez oszczędności i wykorzystanie ich przez inne projekty.

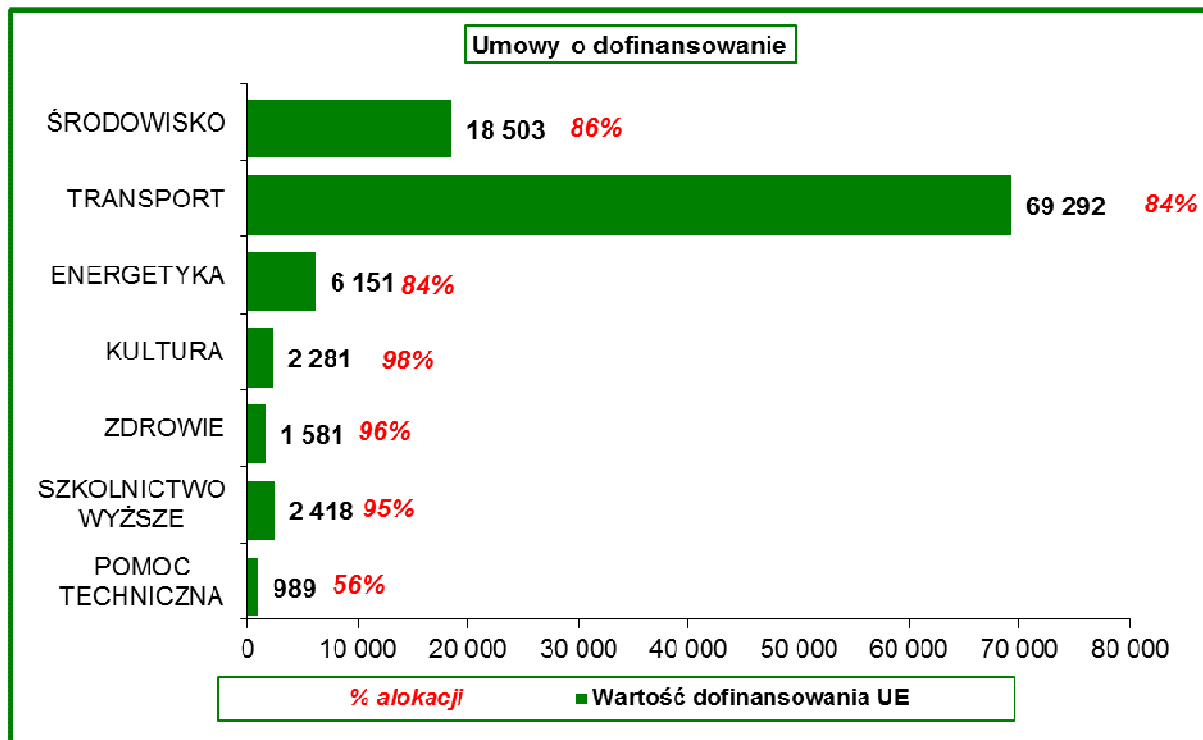
Analizując stopień wykorzystania alokacji w odniesieniu do podpisanych umów o dofinansowanie należy wskazać, że najwyższy stopień wykorzystania alokacji został osiągnięty w ramach priorytetów VI i XI i wynosi 98%. W przypadku priorytetu V stopień wykorzystania alokacji również jest bardzo wysoki i wynosi 97%. Niepokojąco niski poziom wykorzystania alokacji (znacznie poniżej średniej dla Programu) odnotowano w priorytecie VII 65%. Wyjaśnienie tej sytuacji zawarto w rozdziale **2.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych środków zaradczych**.

Szczegółowe informacje odnośnie umów o dofinansowanie w poszczególnych priorytetach przedstawione zostały w ich opisach znajdujących się w dalszej części sprawozdania.

Poniższy wykres prezentuje wartość podpisanych umów o dofinansowanie w ramach POIiŚ w poszczególnych sektorach.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 2. Wartość dofinansowania UE w ramach podpisanych umów o dofinansowanie oraz stopień wykorzystania alokacji przeznaczonej na sektory (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Analizując wartość umów w ramach sektorów widać, że najwyższą wartość umów (ponad 69,3 mld zł) podpisano w ramach sektora transportu. Wynika to zarówno z największej alokacji przeznaczonej na projekty transportowe, jak również z charakteru i specyfiki projektów realizowanych w ramach tego sektora. Kolejnymi sektorami o najwyższej wartości zakontraktowanego dofinansowania UE są: środowisko (18,5 mld zł) i energetyka (6,2 mld zł). Biorąc pod uwagę stopień wykorzystania alokacji w ramach poszczególnych sektorów należy wskazać, że pod tym względem w czołówce znajduje się sektor kultury, który wykorzystał 98% alokacji oraz sektory zdrowia i szkolnictwa wyższego, które wykorzystały odpowiednio 96% oraz 95% alokacji w ramach podpisanych umów.

W ramach POIiŚ przewidziane zostały trzy tryby wyboru projektów:

- **tryb indywidualny** – obejmuje projekty wskazane na Liście projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (LPI);
- **tryb konkursowy** – nabory przeprowadzane przez instytucje wdrażające, pośredniczące w ramach poszczególnych działań;
- **tryb systemowy** – dla projektów pomocy technicznej.

❖ Projekty indywidualne

Od 29 marca 2013 r. obowiązuje nowa Lista projektów indywidualnych dla POIiŚ. Zaktualizowana lista obejmuje 518 przedsięwzięć o łącznej wartości 239,3 mld zł. **Na liście podstawowej znajduje się 421 projektów**, których wartość wynosi **169,3 mld zł**, natomiast pozostałe 97 projektów to projekty rezerwowe o łącznej wartości prawie 70,0 mld zł.

Łączna wartość dofinansowania z UE dla projektów na liście wynosi ok. 131,8 mld zł. **Projekty z listy podstawowej dofinansowane** będą kwotą prawie **93,6 mld zł**. Natomiast kwota dofinansowania z UE dla projektów z listy rezerwowej to 38,2 mld zł.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zarekomendowało włączenie na zaktualizowaną listę **15 nowych projektów indywidualnych**, z czego 1 projekt dla sektora środowiska oraz 14 projektów dla sektora transportu, o łącznej wartości dofinansowania z UE w wysokości prawie 669 mln zł.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Z listy **usunięto 11 projektów indywidualnych**, tj. 3 projekty z sektora środowiska, 5 projektów z sektora transportu oraz po 1 projekcie z sektorów energetyki, kultury i zdrowia, a ich łączna wartość dofinansowania z UE wynosiła prawie 1,1 mln zł.

Informacje o nowej Liście projektów indywidualnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Liczba i szacunkowa wartość dla projektów z LPI (dane w mln zł)

Sektor	Liczba projektów podstawowa	Orientacyjny koszt całkowity [mln zł]	Szacunkowa kwota dofinansowania z UE [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Orientacyjny koszt całkowity [mln zł]	Szacowana kwota dofinansowania z UE [mln zł]
Środowisko	77	16 389,7	8 761,6	2	1 306,5	691,7
Transport	237	132 962,5	77 785,7	82	64 861,9	35 554,8
Energetyka	19	14 758,8	3 531,5	8	3 086,7	1 393,1
Kultura	32	2 372,8	1 345,3	3	686,3	521,5
Zdrowie	30	857,8	672,9	2	50,7	43,1
Szkolnictwo wyższe	26	1 960,5	1 531,0	0	0	0
Razem	421	169 302,1	93 628,0	97	69 992,1	38 204,2

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Dodatkowo na liście wprowadzono aktualne dane dotyczące projektów na podstawie prowadzonego na bieżąco procesu monitorowania ich przygotowania i wdrażania. Zmiany nastąpiły w zakresie tytułów, kosztów, terminów realizacji, instytucji odpowiedzialnych za realizację, zakresu rzeczowego poszczególnych projektów. Wprowadzono również zmiany polegające na przesunięciu projektów na listę podstawową.

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych podpisano 324 umowy o wartości ogółem 147,3 mld zł, wartości wydatków kwalifikowanych 105,4 mld zł, wartość dofinansowania wynosi 93,8 mld zł, z tego wartość dofinansowania UE to 80,7 mld zł, co wykorzystuje alokację Programu w 67%.

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość podpisanych umów o dofinansowanie dla projektów indywidualnych w podziale na priorytety (zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 2. Liczba i wartość umów o dofinansowanie dla projektów z LPI (dane w mln zł)

Priorytet	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie	Wartość ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Wartość dofinansowania UE	% wykorzystania alokacji priorytetu
		mln PLN			
I	26	7 181,0	4 608,3	3 917,1	29%
II	19	5 370,9	3 129,7	2 442,7	56%
III	24	3 371,5	2 833,2	2 253,3	95%
V	6	50,2	50,2	41,2	11%
VI	37	59 262,4	42 461,7	35 314,2	95%
VII	75	41 890,4	31 451,1	20 920,2	64%
VIII	33	13 926,6	11 093,6	9 412,7	73%
X	16	11 012,1	5 237,2	2 874,6	69%
XI	32	2 401,4	1 968,1	1 367,7	59%
XII	30	857,8	793,7	672,9	41%
XIII	26	1 963,6	1 803,6	1 533,1	60%
Razem	324	147 287,9	105 430,4	80 749,7	67%

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Najwięcej umów podpisano w ramach priorytetu VII – 75 umów o wartości dofinansowania z UE 20,9 mld zł, co wykorzystuje alokację dla priorytetu w 64%. Natomiast umowy o największej wartości podpisano w ramach priorytetu VI – 37 umów o wartości dofinansowania UE 35,3 mld zł, co wykorzystuje 95% alokacji dla priorytetu i aż 29% całej alokacji POIiŚ. W priorytetach I, V, XI, XII, XIII podpisano umowy o dofinansowanie ze wszystkimi projektami indywidualnymi znajdującymi się na podstawowej liście w ramach tych priorytetów.

❖ Projekty konkursowe

Tryb konkursowy obejmuje nabory wniosków o dofinansowanie, które są przeprowadzane przez Instytucje Wdrażające i Instytucje Pośredniczące w ramach poszczególnych działań. W bieżącym okresie sprawozdawczym zostało ogłoszonych 6 konkursów – wszystkie konkursy ogłoszone zostały w ramach sektora środowiska (3 konkursy w działaniu 1.1, 2 konkursy w działaniu 2.1 oraz jeden konkurs w działaniu 2.2). Do końca czerwca 2013 r. ogłoszono 91 konkursów, przy czym najwięcej w sektorze środowiska (62 konkursy, co stanowi 68% liczby wszystkich konkursów ogłoszonych w ramach całego Programu).

W wyniku rozstrzygnięcia konkursów z beneficjentami podpisano **1 298 umów na kwotę wydatków kwalifikowanych 30,7 mld zł i dofinansowaniu UE 19,5 mld zł**, co oznacza wykorzystanie 16% alokacji przeznaczonej dla POIiŚ. Jednocześnie wartość wkładu UE przyznanego w ramach tych umów stanowi 19% wartości dofinansowania UE wszystkich umów zawartych do końca czerwca 2013 r.

Sektorami, w ramach których podpisano umowy konkursowe wykorzystujące największą część alokacji dla sektora są: sektor zdrowia (55%) oraz sektor środowiska (46%). Z kolei w sektorze transportu umowy konkursowe wykorzystują zaledwie 4% alokacji, z uwagi na fakt, że znacząca część środków została przeznaczona na projekty indywidualne.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 3. Liczba i wartość umów o dofinansowanie dla projektów konkursowych (dane w mln zł)

Priorytet	Liczba podpisanych umów o dofinansowanie	Wartość ogółem	Wydatki kwalifikowalne	Wartość dofinansowania UE	% wykorzystania alokacji dla priorytetu
		mln PLN			
I	216	13 787,2	8 198,7	6 968,9	52%
II	33	2 655,0	1 839,4	1 546,3	35%
IV	224	6 562,7	4 641,5	1 003,9	96%
V	158	396,8	387,8	329,7	87%
VI	13	1 703,3	1 451,3	1 232,8	3%
VII	13	1 321,5	936,6	381,0	1%
VIII	62	3 401,8	2 945,3	2 040,0	16%
IX	160	8 444,2	5 888,8	2 847,1	90%
X	27	1 364,9	989,0	429,1	10%
XI	47	1 491,3	1 356,8	913,1	39%
XII	321	1 190,3	1 070,8	908,4	55%
XIII	24	1 075,1	1 040,6	884,5	35%
Razem	1 298	43 394,1	30 746,7	19 476,5	16%

Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Najwięcej, czyli 321 umów na kwotę dofinansowania UE 908,4 mln zł, podpisano z beneficjentami priorytetu XII. Jednakże umowy o największej wartości dofinansowania z UE podpisano w ramach priorytetu I – 216 umów o wartości dofinansowania UE 7,0 mld zł, co stanowi 52% alokacji dla priorytetu i 36% wartości dofinansowania UE umów zawartych w wyniku rozstrzygnięcia konkursów do końca czerwca 2013 r. w ramach POLiŚ.

❖ Projekty systemowe

Projekty systemowe finansowane są ze środków pomocy technicznej dla POLiŚ (PT POLiŚ), w ramach priorytetów XIV i XV, przy czym łączna kwota dofinansowania PT POLiŚ wynosi ok. 1,8 mld zł, tj. 1,5% alokacji dla Programu. Więcej informacji nt. alokacji w PT zostało przedstawionych w punkcie 2.5. *Informacja nt. wykorzystania pomocy technicznej.*

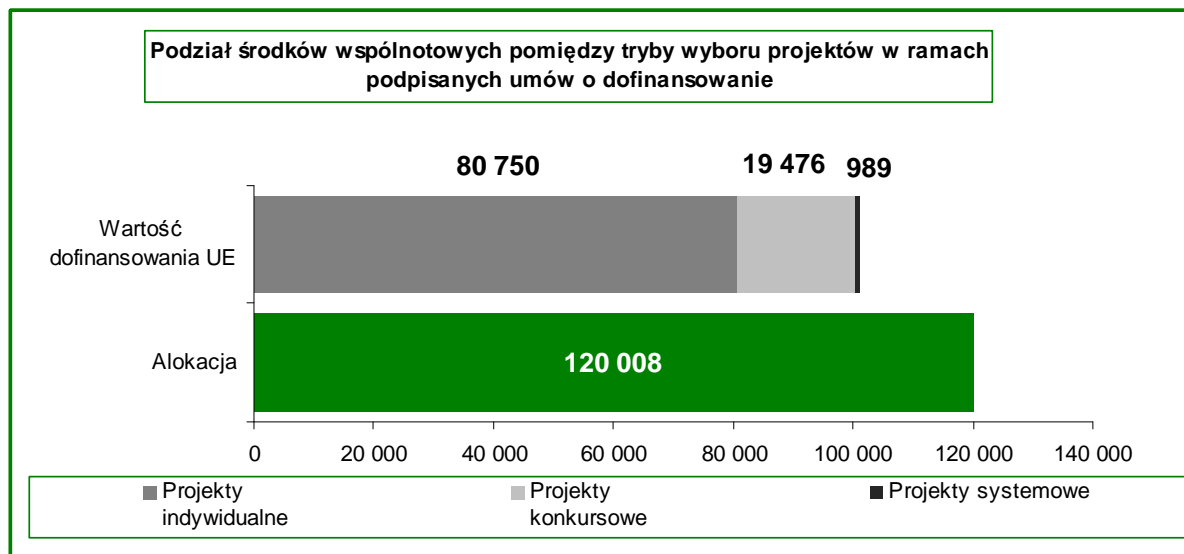
Odbiorcami środków są: Instytucja Zarządzająca POLiŚ, instytucje pośredniczące i instytucje wdrażające, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

W ramach projektów systemowych podpisano 418 umów **na kwotę wydatków kwalifikowanych 1,2 mld zł i dofinansowaniu UE 989,0 mln zł, co wykorzystuje alokację PT w 56%.**

Poniższy wykres prezentuje wartość dofinansowania UE w ramach podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 3. Porównanie alokacji i wartości dofinansowania UE w ramach podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Wnioski o płatność

Do końca czerwca 2013 r. wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła ponad 108,6 mld zł, kwota wydatków kwalifikowanych osiągnęła poziom 74,2 mld zł, natomiast kwota dofinansowania UE wyniosła **56,0 mld zł**. **Na koniec okresu sprawozdawczego wnioski o płatność złożone przez beneficjentów wykorzystały alokację w 47%, co oznacza wzrost o 3 p.p. w stosunku do końca 2012 r.**

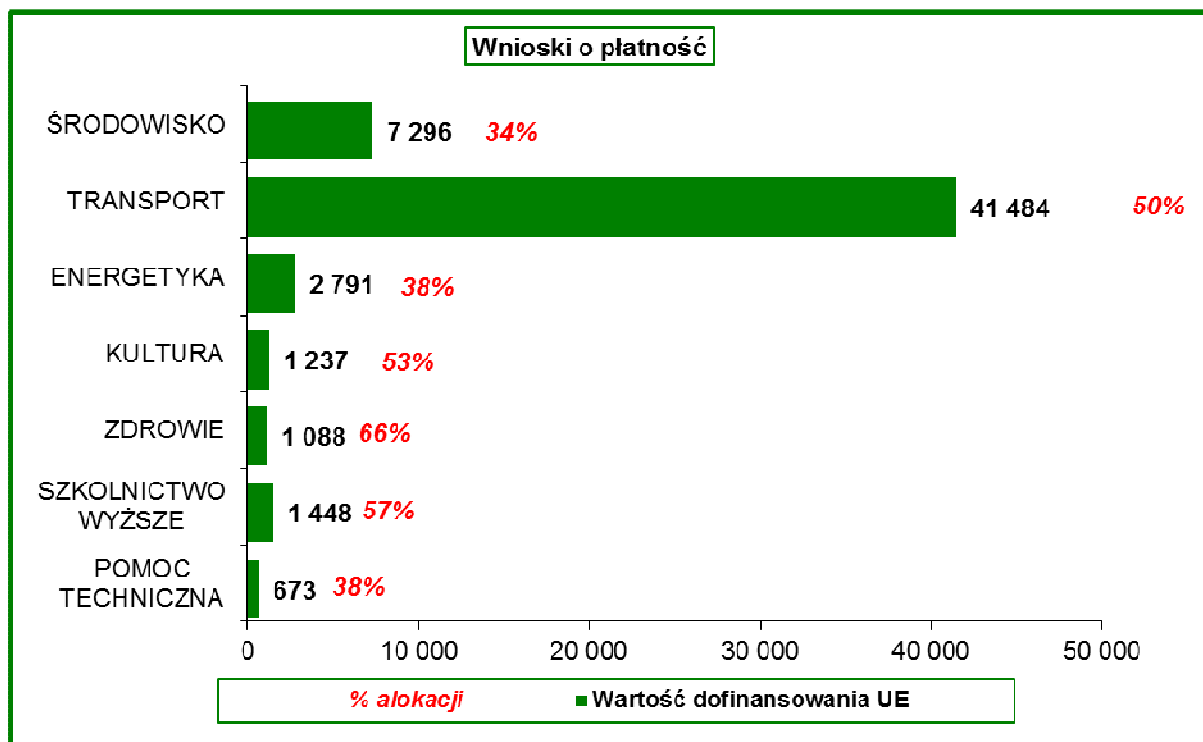
Wnioski o płatność o największej wartości złożyli beneficjenci projektów realizowanych w sektorze transportu, gdzie ponad 41,5 mld zł dofinansowania UE zostało już rozliczone, czyli 50% alokacji dla priorytetu. Biorąc pod uwagę stopień wykorzystania alokacji dla sektora liderem jest sektor zdrowia, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o wartości dofinansowania UE 1,1 mld zł, rozliczając tym samym 66% alokacji przeznaczonej dla priorytetu.

Najwyższa wartość wniosków o płatność dla priorytetu została złożona w priorytecie VI, gdzie rozliczono ponad 27,0 mld zł wykorzystując 72% alokacji dla priorytetu. W najmniejszym stopniu zostały rozliczone wydatki w ramach priorytetu II, gdzie rozliczono 18% alokacji.

Poniższy wykres prezentuje wartość wniosków o płatność złożonych w ramach POLiŚ w poszczególnych sektorach.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 4. Wartość dofinansowania UE z wniosków o płatność złożonych w ramach POIiŚ oraz stopień wykorzystania alokacji przeznaczonej na sektory (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Certyfikacja środków do KE

Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 86 **Poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność okresową** dla POIiŚ na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **72,4 mld zł**, przy czym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **55,7 mld zł**. Do końca okresu sprawozdawczego KE zrefundowała **50,2 mld zł (42% alokacji dla Programu)**.

W I połowie 2013 r. Instytucja Certyfikująca złożyła do KE 10 **Poświadczeń i deklaracji wydatków** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **13,6 mld zł**, wartość wnioskowanej refundacji - **10,2 mld zł**. Zrefundowane zostało **9,8 mld zł**.

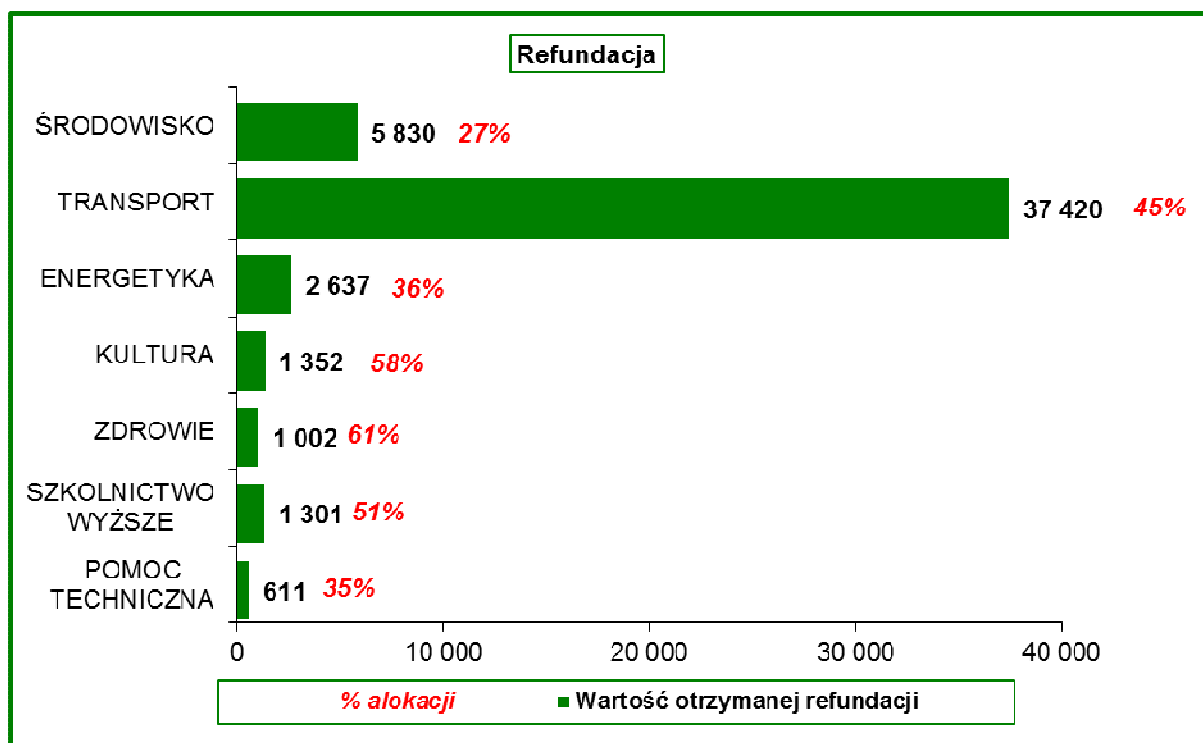
Analizując stan certyfikacji na koniec okresu sprawozdawczego, można zaobserwować, że **Poświadczenia** o najwyższej wartości wydatków kwalifikowanych złożone zostały w ramach największego w POIiŚ priorytetu VI. Kwota wydatków kwalifikowanych certyfikowanych do KE dla tego priorytetu wyniosła ponad 32,0 mld zł. Natomiast priorytetem o najwyższej wartości **Poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność okresową** przekazanych w bieżącym okresie sprawozdawczym był priorytet VIII z kosztami kwalifikowanymi w wysokości 3,8 mld zł i wnioskowaną kwotą refundacji 3,2 mld zł.

Biorąc pod uwagę wykorzystanie alokacji przyznanej dla priorytetów najwyższy procent (68%) refundacji w odniesieniu do alokacji dla priorytetów odnotowany został w priorytecie VI.

Wartość otrzymanej refundacji środków w podziale na sektory została przedstawiona na poniższym wykresie.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 5. Wartość refundacji otrzymanych z KE (dane w mln zł)

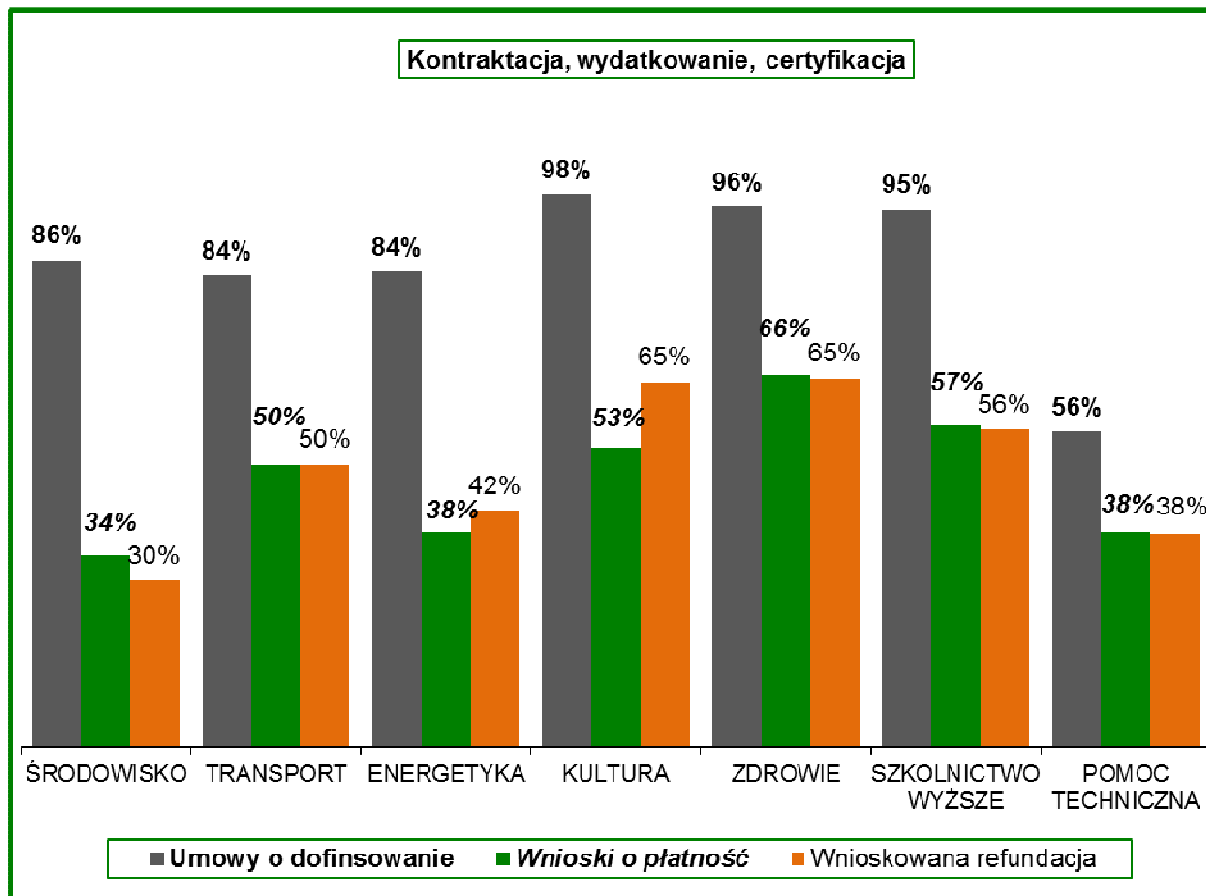


Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Poniższy wykres przedstawia zbiorczą informację na temat stopnia wykorzystania dofinansowania unijnego w ramach podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność, wydatków certyfikowanych do KE w części UE w podziale na sektory.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 6. Stopień wykorzystania alokacji w POIiŚ w ramach podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność, wydatków certyfikowanych do KE w części UE



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

W sektorze energetyki i kultury kwota poświadczeń i deklaracji wydatków złożonych do KE jest wyższa niż kwota wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność, co wynika z zasad wnioskowania do KE (przeliczenie kwoty wydatków kwalifikowanych przez procent wynikający z zapisów Programu niezależnie od dofinansowania przyznanego dla projektu). Ponadto w sektorze energetyki również z powiększenia deklaracji o kwoty zaliczek wypłaconych dla beneficjentów projektów objętych pomocą publiczną.

Projekty zakończone

Do końca okresu sprawozdawczego wg danych z KSI (SIMIK 07-13) **zakończono realizację 881 projektów (na 2 040 wdrażane projekty)** w ramach priorytetów:

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 4. Liczba wniosków o płatność końcową w podziale na priorytety.

Lp.	Priorytet	Liczba zakończonych projektów
1	I Gospodarka wodno-ściekowa	20
2	II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	3
3	III Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska	1
4	IV Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska	166
5	V Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	32
6	VI Drogowa i lotnicza sieć TEN-T	5
7	VII Transport przyjazny środowisku	5
8	VIII Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe	28
9	IX Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku	48
10	X Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii	2
11	XI Kultura i dziedzictwo kulturowe	17
12	XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia	260
13	XIII Infrastruktura szkolnictwa wyższego	5
14	XIV i XV Pomoc techniczna	289
Razem		881

Źródło: Opracowanie własne DPI na podstawie KSI (SIMIK 07-13).

W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego liczba zakończonych i rozliczonych finansowo przedsięwzięć wzrosła o 158. W kluczowych dla POliŚ sektorach, tj. sektorach o najwyższej przyznanej alokacji (w obszarze transportu, środowiska i energetyki) do końca czerwca 2013 r. zakończyła się realizacja 310 projektów, z czego tylko w środowisku zakończono 222 projekty na 706 realizowanych (co stanowi 31%). Natomiast w sektorze transportu ze względu na fakt, iż projekty transportowe są ogromnymi, długoterminowymi przedsięwzięciami, zakończono dopiero 38 projektów na 233 wdrażane. W energetyce zakończono 50 projektów - 25% realizowanych projektów.

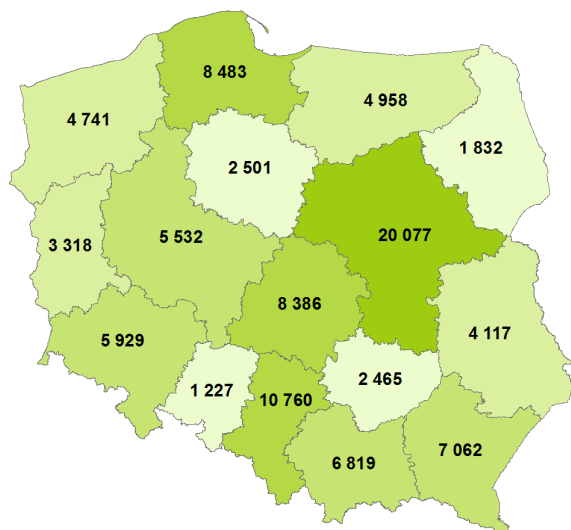
Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom w ramach Programu w układzie województw (dane w mln zł).

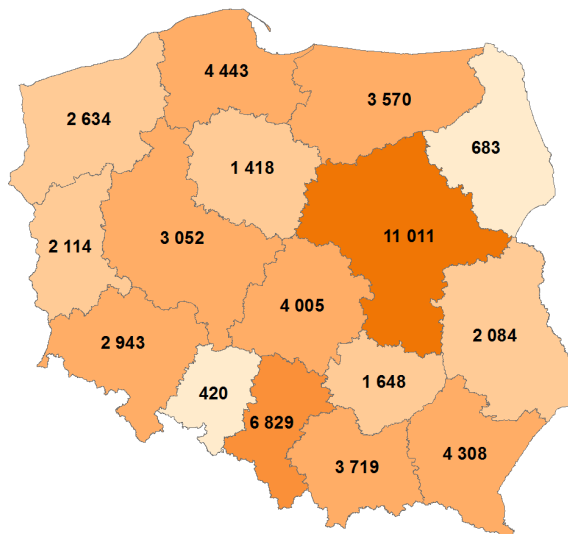
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiS na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów województwem, w którym realizowanych jest najwięcej, czyli 198 **projektów**, dla których podpisano umowy jest województwo **mazowieckie**. Uwzględniając **wartość dofinansowania unijnego projektów**, dla których podpisano umowy liderem również jest województwo mazowieckie, w którym realizowane są projekty wartości wsparcia unijnego 20,1 mld zł, co wykorzystuje 17% alokacji dla Programu. Natomiast w województwie śląskim, gdzie realizowanych jest niewiele mniej projektów – 163 projekty – wartość zakontraktowanego dofinansowania UE wynosi o połowę mniej niż w województwie mazowieckim, czyli 10,8 mld zł. Województwami, w których wartość zakontraktowanego dofinansowania UE była najniższa są województwa opolskie i podlaskie.

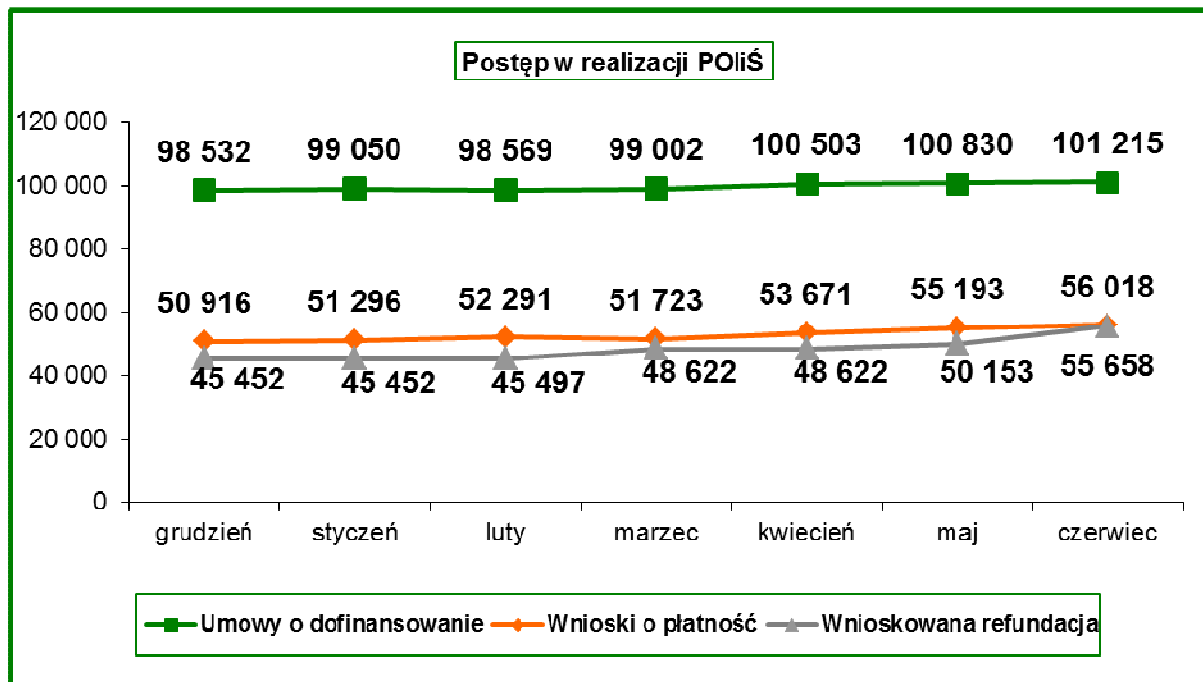
Biorąc pod uwagę **wartość rozliczonych wniosków o płatność** analogicznie jak w przypadku kontraktacji, liderami są województwa mazowieckie i śląskie. W województwie mazowieckim została rozliczona już ponad połowa zakontraktowanych środków, tj. 11,0 mld zł, natomiast w województwie śląskim beneficjenci rozliczyli 6,8 mld zł.

Dynamika wdrażania Programu Operacyjnego

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania Programu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 7. Dynamika wdrażania Programu w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

W odniesieniu do podpisanych umów z beneficjentami spadek tempa zaobserwowano na początku roku, ale od lutego 2013 r. następował systematyczny wzrost kontraktacji i pod koniec półrocza wartość kontraktacji była najwyższa, pozwalając w efekcie na absorpcję 84% przeznaczonych dla Programu środków UE. Widoczny jest również postęp w samej realizacji projektów, zarówno poprzez składane przez beneficjentów wnioski o płatność (widoczny jest lekki spadek wartości wniosków o płatność pomiędzy lutym a marcem 2013 r. spowodowany korektami i pomniejszeniami kwot dofinansowania UE), jak i wnioskowaną refundacją do KE. Biorąc pod uwagę certyfikację środków do KE, największy przyrost zaobserwowano pomiędzy lutym a marcem, co umożliwiło zawniekskowanie o refundację prawie 42% alokacji w ramach Programu pod koniec okresu sprawozdawczego.

2.1.3. Analiza jakościowa

Zmiany dokumentów programowych

❖ Program Infrastruktura i Środowisko

Trwa procedura aktualizacji Programu (wersja 4.0), której przedmiotem jest m.in. podwyższenia stopy dofinansowania w priorytecie VII *Transport przyjazny środowisku* oraz przesunięcie środków z pomocy technicznej na przygotowanie nowych projektów (planowanych do wsparcia w latach 2014-2020) i dofinansowanie przewidzianych na perspektywę finansową 2007-2013 inwestycji w zakresie transportu i szkolnictwa wyższego. Zmiany wymagają akceptacji Komisji Europejskiej.

Zmiany mają głównie charakter finansowy. Obejmują przesunięcie funduszy pomiędzy obszarami wsparcia (priorytetami) w obrębie POIiŚ. Przewidują pomniejszenie pierwotnej puli środków UE na tzw. pomoc techniczną (wsparcie instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu) i przeznaczenie tych środków na transport (ok. 100 mln euro) i szkolnictwo wyższe (ok. 18 mln euro):

- w obszarze transportu, środki przeznaczone zostaną na przygotowanie projektów w sektorze drogowym, aby zapewnić ich gotowość do realizacji w nadchodzącej perspektywie 2014-2020 (ok. 47 mln euro) oraz na projekty transportu publicznego w obszarach metropolitalnych (ok. 53 mln euro);
- w obszarze szkolnictwa wyższego dofinansowanie otrzymają dodatkowe projekty uczelni wyższych (ok. 18 mln euro).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Zaproponowano również podniesienie, ponad obecny poziom, stopy dofinansowania w priorytecie VII Transport przyjazny środowisku, w ramach którego realizowane są m.in. projekty kolejowe oraz transportu publicznego. Dzięki powyższej zmianie zmniejszy się obciążenie sektora finansów publicznych (budżetu centralnego oraz budżetu jednostek samorządu terytorialnego).

Ponadto, zaktualizowano, uzupełniono i doprecyzowano opisy poszczególnych priorytetów. W efekcie, możliwe m.in. będzie przyznanie dofinansowania gminom lub związkom gmin na przygotowanie planów gospodarki niskoemisyjnej, które będą podstawą do ubiegania się o fundusze unijne na lata 2014-2020. Wsparciem objęte zostaną również aglomeracje z przedziału 10-15 tys. RLM (RLM - parametr wyrażający wielkość ładunku w ściekach używany np. w szacowaniu wielkości biologicznych oczyszczalni ścieków) celem ich dostosowania do określonych wymogów unijnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Zmiany dotyczą także zakładanych efektów, które ma przynieść wdrażanie POIiŚ. Zrewidowano i zmieniono definicje oraz urealniono wartości wskaźników produktu i rezultatu, dostosowując je do aktualnej sytuacji gospodarczej.

Do końca maja 2013 r. (stosowna uchwała Rady Ministrów z 28/05/2013) zakończona została krajowa procedura zmiany POIiŚ i 5 czerwca 2013 r. za pośrednictwem systemu SFC wniosek o zmianę POIiŚ został skierowany do Komisji Europejskiej, która jest kompetentna do wydania rozstrzygnięcia w danej sprawie.

❖ Szczegółowy Opis Priorytetów

W okresie sprawozdawczym dwukrotnie aktualizowany był Szczegółowy Opis Priorytetów⁴:

Aktualizacja – luty 2013 r.

Pierwsza modyfikacja *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko* (wersja 3.12) zatwierdzona została 4 lutego 2013 r. Zmieniony dokument uwzględniał realokację środków UE pomiędzy działaniami w obrębie priorytetu XI. Dostosowano również zapisy załącznika nr 2 Organizacja systemu oceny i wyboru projektów dotyczące terminów i doręczeń w ramach systemu wyboru i oceny projektów w związku ze zmianą ustawy Prawo pocztowe z dnia 23 listopada 2012 r.

Aktualizacja – kwiecień 2013 r.

Druga modyfikacja *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko* (wersja 3.13) zatwierdzona została 9 kwietnia 2013 r. Zmieniony dokument w szczególności uwzględniał realokację środków UE pomiędzy działaniami w obrębie priorytetów IV, V, VIII, IX, XII. Ponadto wprowadzono niewielkie zmiany o charakterze doprecyzującym i aktualizującym.

Komitet Monitorujący Program Infrastruktura i Środowisko

W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy stacjonarne posiedzenia Komitetu Monitorującego POIiŚ.

30 stycznia 2013 r. odbyło się XXIII posiedzenie KM POIiŚ. Podczas posiedzenia przedstawiony został aktualny stan realizacji POIiŚ oraz zatwierdzono zmiany kryteriów wyboru projektów w ramach działania 1.1 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tyś RLM* oraz w działaniu 2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych*.

Kolejne posiedzenie KM POIiŚ odbyło się 8 kwietnia 2013 r. Podczas posiedzenia zaprezentowano aktualny stan realizacji POIiŚ, przedstawiono rekomendacje dotyczące realizacji projektów w sektorze środowiska, transportu, energetyki i kultury. Podsumowano również działania MRR w związku z decyzją Komisji Europejskiej z dnia 21 grudnia 2012 roku o wstrzymaniu biegu terminu płatności w działaniach 6.1, 6.2, 8.1 i 8.2. Członkowie Komitetu zatwierdzili nową wersję Programu Infrastruktura i Środowisko (wersja 4.0). Szczegółowy opis zmian został przedstawiony powyżej w punkcie dotyczącym zmiany dokumentów programowych.

Podczas XXIV posiedzenia Komitetu przyjęto również zmiany kryteriów wyboru projektów w następujących działaniach:

⁴ Kolejna aktualizacja *Szczegółowego Opisu Priorytetów Programu Infrastruktura i Środowisko* (wersja 3.14) zatwierdzona została 17 lipca 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- 6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T;
- 6.2. Zapewnienie sprawnego dostępu drogowego do największych ośrodków miejskich na terenie wschodniej Polski;
- 7.1 Transport kolejowy;
- 7.2 Rozwój transportu morskiego;
- 7.5 Poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych;
- 8.1 Bezpieczeństwo ruchu drogowego;
- 8.2 Drogi krajowe poza siecią TEN-T.

5 czerwca 2013 r. odbyło się XXV posiedzenie KM POLiŚ. Podczas posiedzenia Członkowie Komitetu zatwierdzili Sprawozdanie Roczne z realizacji Programu Operacyjny Infrastruktura i Środowisko w 2012 r. oraz zmiany w kryteriach wyboru projektów w I priorytecie *Gospodarka wodno-ściekowa* i w działaniu 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej*. Zaprezentowano także aktualny stan realizacji Programu. Ponadto przedstawiono działania informacyjno-promocyjne prowadzone przez Instytucję Zarządzającą POLiŚ oraz podsumowano prace ewaluacyjne w ramach POLiŚ.

Wszelkie informacje dotyczące działalności Komitetu Monitorującego są dostępne na stronie internetowej administrowanej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego pod adresem www.pois.gov.pl w zakładce [Instytucje realizujące Program](#) > [Kompetencje instytucji](#) > [Komitet Monitorujący](#).

Opis systemu zarządzania i kontroli dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

Ostatnia wersja dokumentu została zaakceptowana 28 maja 2013 r. (przez Ministra Rozwoju Regionalnego), a następnie przekazana do Instytucji Audytowej.

W dokumencie wprowadzono zmiany dotyczące m.in.:

- struktur oraz nazw poszczególnych komórek organizacyjnych IP (MKiDN, MG, MŚ, MTBiGM, MZ, NCBR) oraz IW (WWPE, NFOŚiGW, CSIOZ, OPI);
- uwzględnienia przez sektor transportu w wykazie procedur dotyczących kwestii nieprawidłowości faktu ustanowienia procedury dotyczącej sposobu oceny informacji o prowadzonych śledztwach odnoszących się do projektów finansowanych w ramach POLiŚ;
- aktualizacji Wytycznych w zakresie sprawozdawczości;
- aktualizacji Wytycznych w zakresie kontroli;
- wykazu aneksów podpisanych umów pomiędzy IZ-IP oraz IP-IW.

Zmiany legislacyjne

W okresie sprawozdawczym przyjęto lub znowelizowano następujące dokumenty, które miały wpływ na wdrażanie POLiŚ:

- znowelizowano Wytyczne w zakresie wybranych zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód - obowiązują od 11 czerwca 2013 r.;
- znowelizowano Wytyczne w zakresie korzystania z pomocy technicznej - obowiązują od 9 stycznia 2013 r.;
- znowelizowano Wytyczne w zakresie kontroli realizacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - obowiązują od 28 maja 2013 r.;
- znowelizowano Wytyczne w zakresie sposobu korygowania wydatków nieprawidłowo poniesionych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 - obowiązują od 29 kwietnia 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

20 marca 2013 r. **zmianie uległy wzory umów o dofinansowanie** w sektorze środowiska w zakresie uwzględnienia stanu realizacji projektu na etapie zakończenia oceny zmienionego zakresu projektu w przypadku modyfikacji umowy w zakresie warunków realizacji projektu. Dodatkowo **zmianie uległy wzory umów o dofinansowanie** dla beneficjentów nie będących państwowymi jednostkami budżetowymi oraz dla państwowych jednostek budżetowych w sektorze zdrowia w zakresie doprecyzowania zapisu o obowiązku dotyczącego kontroli projektu, w tym udostępnienia dokumentów oraz zapewnienia dostępu do miejsc realizacji projektu właściwym organom.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Postęp w realizacji poszczególnych priorytetów

SEKTOR ŚRODOWISKA

PRIORYTET I Gospodarka wodno - ściekowa

W priorytecie I projekty realizowane są w ramach jednego działania:

❖ **1.1 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM.**

Środki na realizację projektów w priorytecie I pochodzą z Funduszu Spójności. Wysokość środków z FS przeznaczonych na realizację priorytetu wynosi **13,3 mld zł**, co stanowi ok. 14% alokacji środków z FS w ramach Programu i 11% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Wnioski o dofinansowanie

W ramach priorytetu I do końca czerwca 2013 r. weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **371 wniosków o dofinansowanie**. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **16,3 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **248 wniosków o dofinansowanie** (67% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **13,8 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w I priorytecie podpisano **242 umowy o dofinansowanie** o wartości ogółem 21,0 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **10,9 mld zł**, co stanowi **82% alokacji dla priorytetu**. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 26 umów o dofinansowanie.

Odnosząc się do kontraktacji w ramach priorytetu I, należy zauważyć, że ukształtowała się ona **poniżej średniej** POIiŚ. Porównując ze stanem z dnia 31 grudnia 2012 r. nastąpił spadek poziomu wykorzystania alokacji - z 88% na koniec 2012 r. do 82% w obecnym okresie sprawozdawczym. Przedmiotowa sytuacja związana jest z koniunkturą na rynku budowlanym i spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. Dodatkowo w I półroczu 2013 r. w projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków. Dzięki uzyskanym oszczędnościom możliwe było ogłoszenie kolejnych konkursów w roku 2013.

W ramach priorytetu I przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym jak i indywidualnym.

❖ **Projekty indywidualne**

Na zaktualizowanej LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r. w ramach priorytetu I znajduje się 26 projektów o szacowanej wartości całkowitej 7,2 mld zł i szacowanej wartości dofinansowania UE 3,9 mld zł. Wszystkie projekty znajdują się na liście podstawowej. Do końca okresu sprawozdawczego ze wszystkimi beneficjentami projektów indywidualnych zostały podpisane umowy o dofinansowanie.

❖ **Projekty konkursowe**

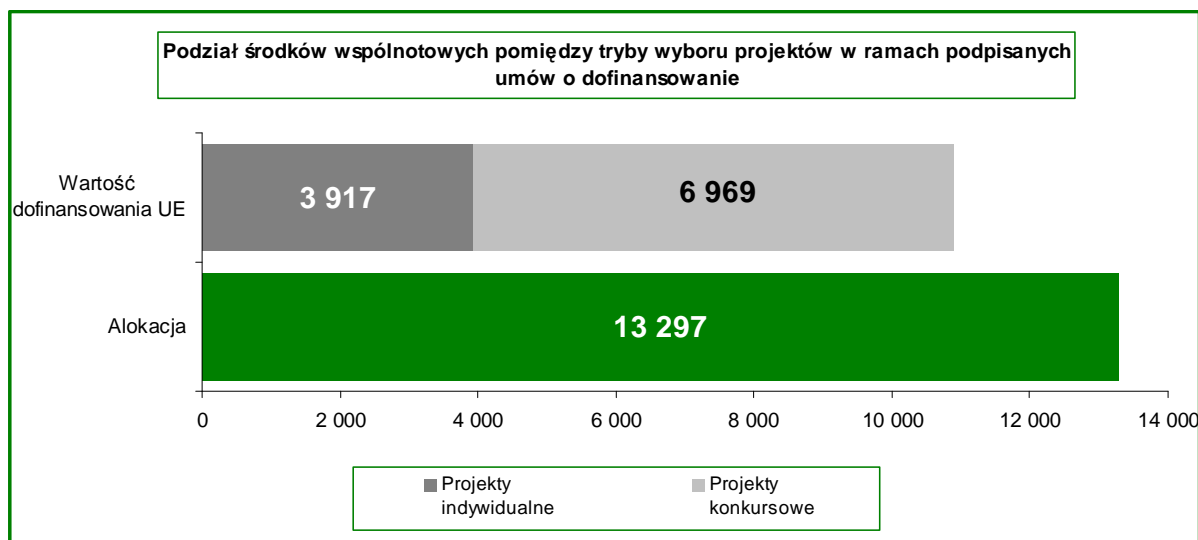
Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono **10 konkursów** dla priorytetu I. W okresie sprawozdawczym ogłoszono 3 konkursy.

Do końca czerwca 2013 r. z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **216 umów o dofinansowanie**. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 13,8 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z FS **wyniosła 7,0 mld zł**, co stanowi 52% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 89% wszystkich projektów realizowanych w I priorytecie to projekty konkursowe, natomiast wartość zakontraktowanego dofinansowania UE przyznanego projektom konkursowym stanowi 64% zakontraktowanych środków w ramach całego priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 8. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Wartość wydatków wykazana przez beneficjentów we wnioskach o płatność wynosi ogółem **9,1 mld zł**, w tym wydatki kwalifikowane 6,1 mld zł, a dofinansowanie UE opiewa na kwotę **5,2 mld zł**. Wg stanu na koniec I półrocza 2013 r. poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wynosi **39%** - co stanowi wzrost w stosunku do poziomu na koniec II półrocza 2012 r. o 6 p.p. (kiedy to analogiczna kwota wynosiła 4,3 mld zł).

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 3 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 1,0 mld zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 886,7 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 873,1 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 22 **Poświadczenia i deklaracje** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **5,6 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **4,7 mld zł**, czyli 36% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 4,3 mld zł**, co stanowi 33% alokacji dla I priorytetu.

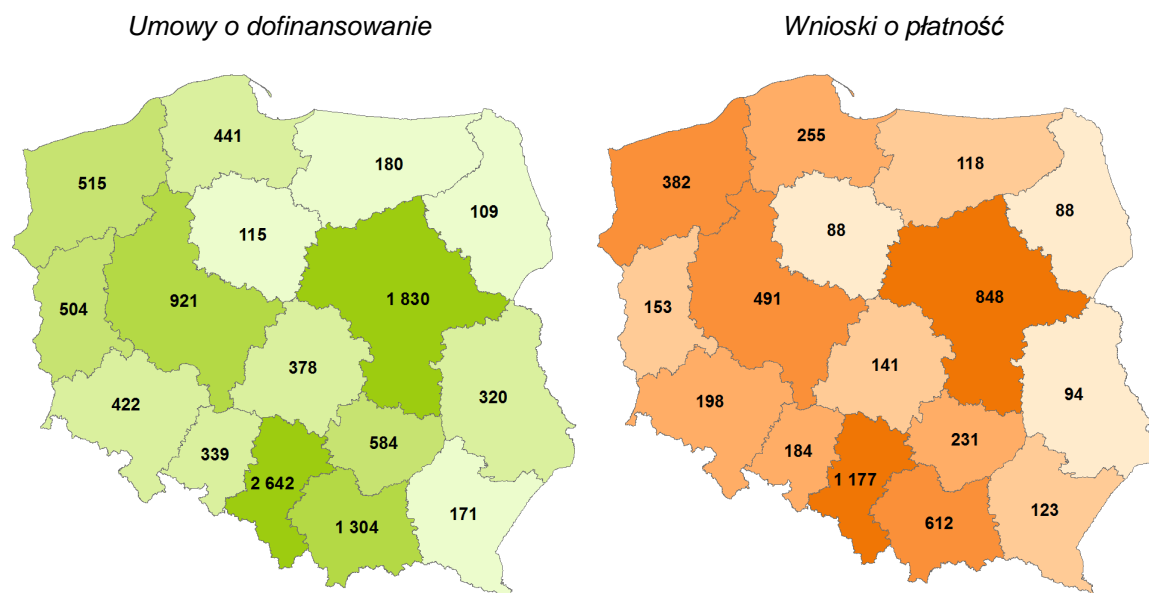
Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderami w zakresie ilości realizowanych projektów są województwa **małopolskie oraz śląskie**, w których realizowane jest po 30 projektów. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo śląskie, w którym zakontraktowano 2,6 mld zł, co stanowi 24% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Na drugim miejscu uplasowało się województwo mazowieckie, w którym zakontraktowano 1,8 mld zł.

Na podstawie złożonych wniosków o płatność można zauważyć, że proces wydatkowania przebiega w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie śląskim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu I - 23% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie kwota dofinansowania unijnego we wnioskach o płatność złożonych przez beneficjentów wyniosła 1,2 mld zł.

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu I ze środków FS w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

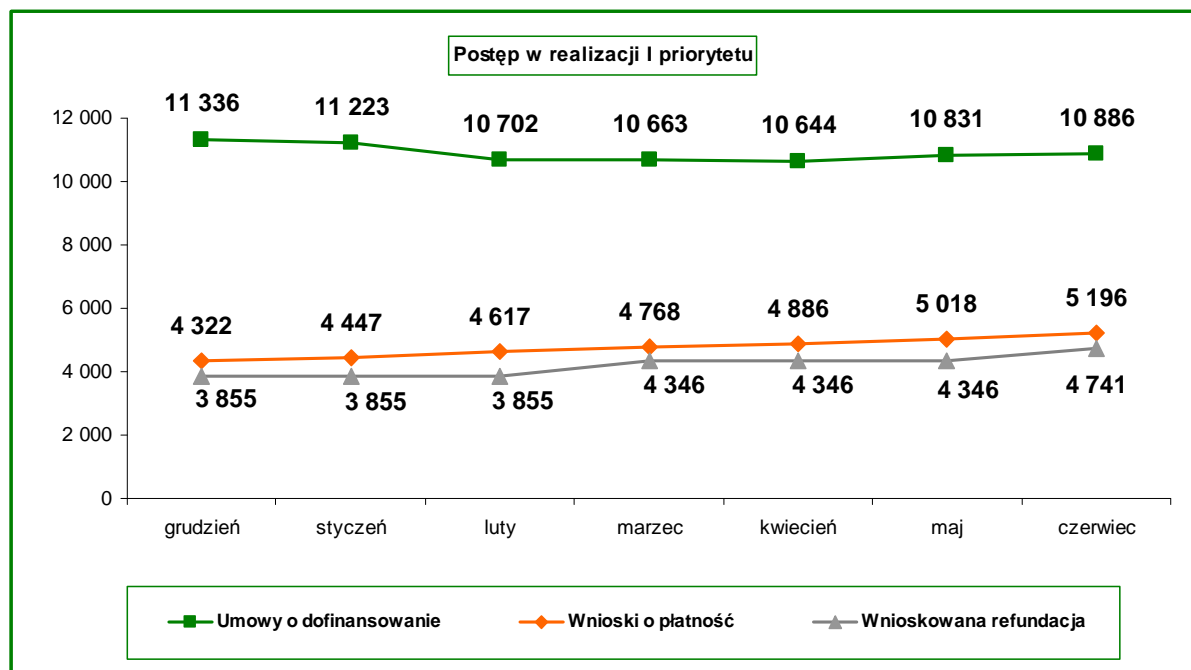
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu I

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 9. Dynamika wdrażania priorytetu I w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiS na podstawie KSI SIMIK 07-13

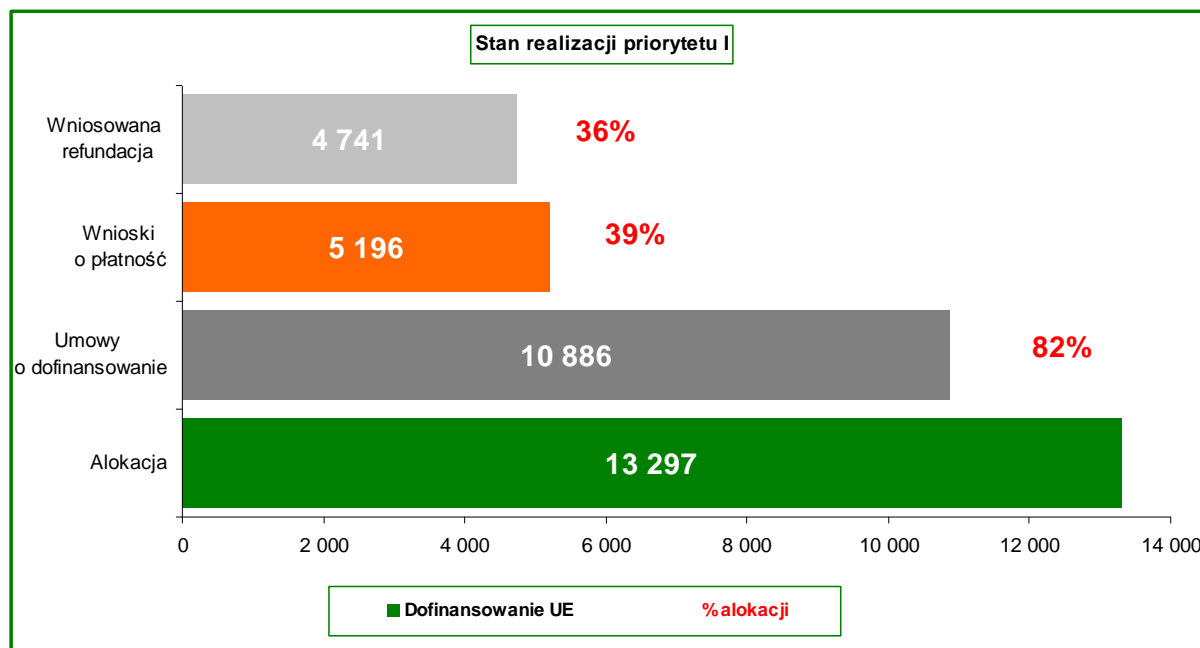
Na powyższym wykresie widać, że wartość zakontraktowanych środków w priorytecie I spadła z 11,3 mld zł na koniec 2012 r. do 10,9 mld zł w końcu czerwca 2013 r. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. Dodatkowo w I półroczu 2013 r. w projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków. Jednocześnie zaobserwować możemy stały wzrost wartości wydatkowania. Największe przyrosty w tym zakresie zaobserwowano w lutym oraz w czerwcu 2013 r. Analizując wartość wnioskowanej refundacji zauważyć możemy tendencję wzrostową w marcu i czerwcu 2013 r. i utrzymanie na tym samym poziomie w pozostałych miesiącach I półroczu 2013 r. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawniaskowanie o refundację 36% alokacji w ramach I priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu I na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 10. Stan realizacji priorytetu I w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Odnosząc się do wartości umów o dofinansowanie można zaobserwować, że do 30 czerwca 2013 r. pokryły one 82% alokacji. Jednocześnie na wykresie rysuje się duża, bo wynosząca 43 p.p. dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (82%) a wartością wniosków o płatność (39%). Przedmiotowa sytuacja wynika m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **26⁵ wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**. W I półroczu 2013 r. do KE nie przekazano żadnego wniosku. KE wydała 20 decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów. W I połowie 2013 r. wydano 2 decyzje⁶.

W priorytecie I planuje się przekazanie czterech wniosków dla dużego projektu w II półroczu 2013 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celu głównego wyposażenie (do końca 2015 r.) aglomeracji powyżej 15 tys. RLM w system kanalizacji oraz oczyszczalnie ścieków zgodnie z wymogami dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu I.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu I przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

⁵ Podana wartość nie obejmuje projektów *Uporządkowanie gospodarki ściekowej w Gminie Łędziny* oraz *Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zabrze. Etap II*, które zostały wycofane z oceny ze względu na utracenie statusu dużego projektu.

⁶ Decyzję wydano dla projektu pn. *Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Katowice – etap II* (dnia 24.01.2013 r.) oraz projektu pn. *Czysta woda dla Krakowa uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Myślenice* (dnia 27.03.2013 r.).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 5. Stan realizacji priorytetu I w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

I PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	242	21,0	10,9	82%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
20	233,3	129,9	1%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Łącznie na koniec okresu sprawozdawczego liczba podpisanych umów dla I priorytetu POIiŚ wynosiła 242 szt. na łączną kwotę dofinansowania ok. 10,9 mln zł. W ramach 242 zawartych umów o dofinansowanie zakończono ponad 8% inwestycji. W okresie sprawozdawczym zawarto 26 nowych umów o wartości dofinansowania UE na kwotę dofinansowania ok. 525 mln zł. Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że wybudowanych/zmodernizowanych zostanie 161 oczyszczalni ścieków, natomiast długość wybudowanej i przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej wyniesie ponad 12,5 tys. km. Ponadto w wyniku realizacji projektów zostanie podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej ok. 1,26 mln osób, a do sieci wodociągowej ok. 110 tys. osób.

Natomiast na podstawie analizy zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) można stwierdzić, że w ramach priorytetu I zakończono realizację 20 projektów o łącznej wartości dofinansowania z UE w wysokości 129,9 mln zł. Natomiast w okresie sprawozdawczym zakończonych zostało 7 projektów. Ze względu na inwestycyjny charakter projektów z I priorytetu POIiŚ, znaczące zwiększenie wartości składanych wniosków o płatność, jak również liczby zakończonych projektów, będzie miało miejsce w latach 2014-2015.

Analizując poziom realizacji celu priorytetu I na podstawie danych zawartych we wnioskach o płatność końcową w ramach poszczególnych projektów, należy wskazać na widoczny znaczny postęp w realizacji wskaźników produktu tj. długość wybudowanej/przebudowanej sieci kanalizacji sanitarnej (281,26 km), co bezpośrednio skutkuje wzrostem liczby osób korzystających z podłączenia do kanalizacji (18 799 osób). Ponadto na koniec okresu sprawozdawczego została zakończona rozbudowa/modernizacja 5 oczyszczalni ścieków (w okresie sprawozdawczym zakończono rozbudowę 2 oczyszczalni ścieków w następujących projektach: *Rozbudowa i modernizacja gospodarki wodno-ściekowej w mieście Hajnówka – etap I*, *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Olecku*). W wyniku realizacji zakończonych projektów wzrósł także wskaźnik rezultatu PO liczba osób podłączonych do wybudowanej sieci wodociągowej (2 699 osób). Dodatkowo odnotowano jedną aglomerację spełniającą wymogi dyrektywy 91/271/EWG w wyniku realizacji projektu pn. *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy miejskiej Lubawa*.

Większy postęp w realizacji wskaźników w priorytecie I będzie miał miejsce w następnych okresach sprawozdawczych tj. głównie w 2014 i 2015 roku, po zakończeniu realizacji większości projektów.

Planowany przebieg realizacji

W przyszłym okresie sprawozdawczym zakłada się realizację następujących zadań najistotniejszych dla wdrażania I osi:

- zakończenie naboru wniosków w ramach konkursu nr 10/POIiŚ/1.1/07/2013, ogłoszonego w celu zagospodarowania zidentyfikowanych oszczędności (termin naboru wniosków 15.07-30.09.2013 r.);

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- zakończenie oceny wniosków zgłoszonych w ramach konkursów ogłoszonych w I półroczu 2013 (konkurs nr 8/POLIŚ/1.1/03/2013 oraz konkurs nr 9/POLIŚ/1.1/06/2013);
- kontynuacja procesu aneksowania umów w celu zagospodarowania zidentyfikowanych oszczędności (m.in. weryfikacja należnego dofinansowania i rozszerzenia zakresu projektów);
- kontynuacja przekazywania do KE wniosków o potwierdzenie dla dużych projektów;
- w zależności od wyników naboru konkursu nr 10, którego zakończenie zaplanowano 30.09.2013, możliwe jest ogłoszenie kolejnego naboru wniosków;
- kontynuacja weryfikacji wniosków o płatność;
- kontynuacja udzielania odpowiedzi na pytania KE dot. pomocy publicznej dla poszczególnych projektów, sformułowane z uwzględnieniem okoliczności każdego przypadku.

PRIORYTET II Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

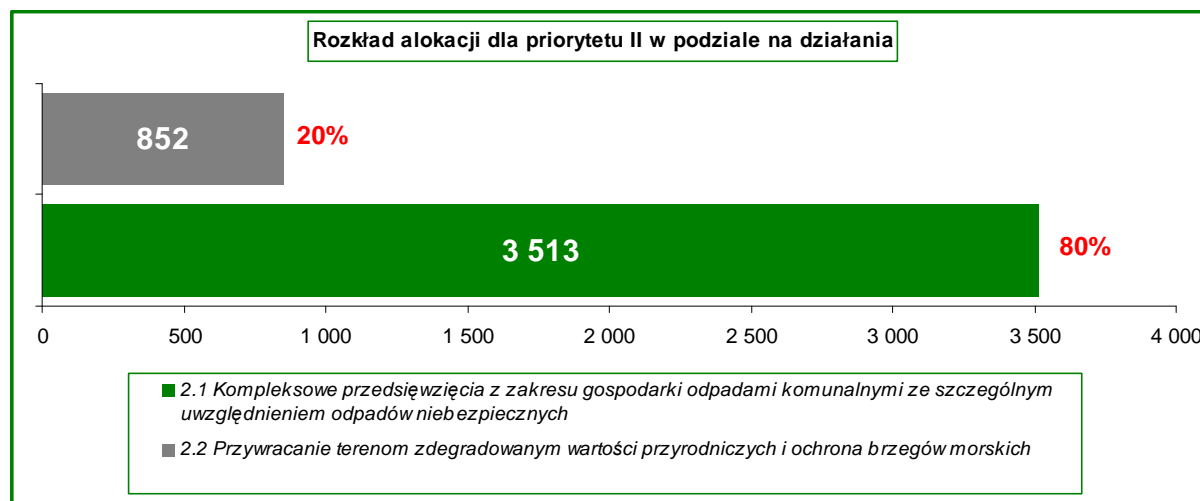
W priorytecie II projekty są realizowane w ramach dwóch działań:

- ❖ 2.1 Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych;
- ❖ 2.2 Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych i ochrona brzegów morskich.

Środki na realizację projektów w II priorytecie pochodzą z Funduszu Spójności. Wysokość środków z FS przeznaczonych na realizację priorytetu II wynosi **4,4 mld zł**, co stanowi ok. 5% alokacji środków z FS w ramach Programu i 4% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POLiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu II.

Wykres 11. Podział alokacji priorytetu II na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach II priorytetu weryfikację formalną przeszły pozytywnie i zostały zarejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) **84 wnioski o dofinansowanie**, z czego 82% wniosków zostało złożonych w ramach działania 2.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **7,6 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **54 wnioski o dofinansowanie** (64% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **4,6 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Do końca okresu sprawozdawczego w II priorytecie podpisano **52 umowy o dofinansowanie** o wartości ogółem 8,0 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **4,0 mld zł**, co stanowi **91% alokacji dla priorytetu**. Odnosząc się do średniego wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie dla całego Programu (84%) lub w ramach sektora (86%) należy zauważyć, że priorytet II jest **jednym z bardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 4 umowy o dofinansowanie.

Porównując ze stanem na dzień 31 grudnia 2012 r. nastąpił spadek poziomu wykorzystania alokacji - z 94% na koniec 2012 r. do 91% w obecnym okresie sprawozdawczym. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. W I półroczu 2013 r. w projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków.

Do końca czerwca 2013 r. w działaniu 2.1 podpisano 39 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 93% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów w ramach tego działania wyniosła ogółem 3,3 mld zł. Wysoki stopień zakontraktowania w działaniu 2.1 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu ponieważ działanie to wykorzystuje aż 80% alokacji priorytetu II. W działaniu 2.2 wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 733,5 mln zł, co wykorzystuje w 86% alokację dla działania.

W ramach priorytetu II w obu działaniach przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym jak i indywidualnym.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych i rezerwowych w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Tabela 6. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
2.1	15	5 272,9	2 202,1	2	1 306,5	691,7
2.2	5	342,6	276,5	0	0	0
RAZEM	20	5 615,5	2 478,6	2	1 306,5	691,7

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych zostało podpisanych **14⁷ umów w działaniu 2.1 i 5 umów w działaniu 2.2**. W działaniu 2.2 podpisano umowy dla wszystkich projektów z LPI. Łączna wartość całkowita zakontraktowanych środków wyniosła 5,4 mld zł, a środki pochodzące z FS obejmują kwotę **2,4 mld zł**. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 99% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej.

❖ Projekty konkursowe

Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono **17 konkursów** dla obu działań priorytetu II (8 konkursów dla działania 2.1 oraz 9 konkursów dla działania 2.2). W okresie sprawozdawczym ogłoszono 2 konkursy dla działania 2.1 oraz 1 konkurs dla działania 2.2.

Do czerwca 2013 r. z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **33 umowy o dofinansowanie**, w tym 25 umów w działaniu 2.1 oraz 8 umów w działaniu 2.2. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 2,7 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z FS **wyniosła 1,5 mld zł**, co stanowi 35% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 63% wszystkich projektów realizowanych w II priorytecie to projekty konkursowe, natomiast wartość zakontraktowanego

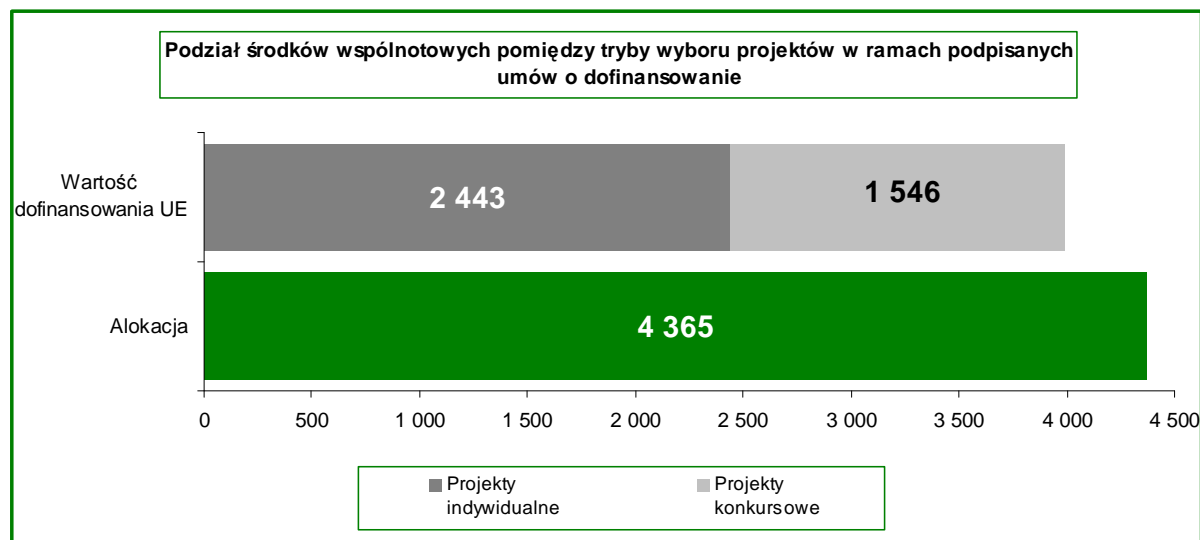
⁷ Podpisanie ostatniej umowy o dofinansowanie w ramach projektów podstawowych LPI planowane jest na IV kwartał 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

dofinansowania UE przyznane projektom konkursowym stanowi 39% zakontraktowanych środków w ramach całego priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Wykres 12. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Poziom wydatkowania w priorytecie II nadal jest niski w porównaniu z 47% poziomem alokacji rozliczonej wnioskami o płatność dla całego Programu, jednakże w porównaniu z końcem 2012 r. widoczny jest niewielki postęp. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **18%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 15%, co oznacza **wzrost o 3 p.p. w trakcie półrocza**. W działaniu 2.1 widoczny jest nieco wyższy stopień wydatkowania, który plasuje się na poziomie 20%.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 1,5 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 956,3 mln zł, z czego część unijna wyniosła **807,0 mln zł**. Wyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 2.1 i wyniosła 703,7 mln zł, natomiast w działaniu 2.2 rozliczono 103,3 mln zł.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 3 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 160,4 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 136,3 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 175,7 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 20 **Poświadczeń i deklaracji** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **835,8 mln zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **710,5 mln zł**, czyli 16% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 643,5 mln zł**, co stanowi 15% alokacji dla II priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

Poddając analizie proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów wyróżnić należy **województwa pomorskie oraz zachodniopomorskie**, w których realizowana jest największa liczba projektów (po 7 projektów). Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo pomorskie, w którym zakontraktowano 621,7 mln zł, co stanowi 16% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Natomiast w województwie zachodniopomorskim wartość dofinansowania UE realizowanych projektów wynosi

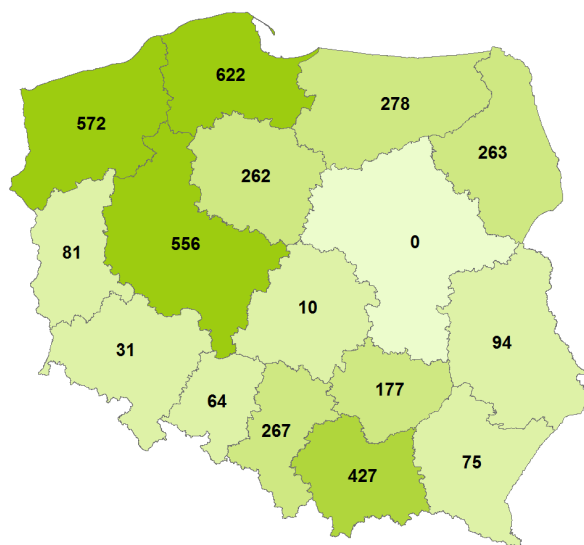
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

571,9 mln zł (14% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu).

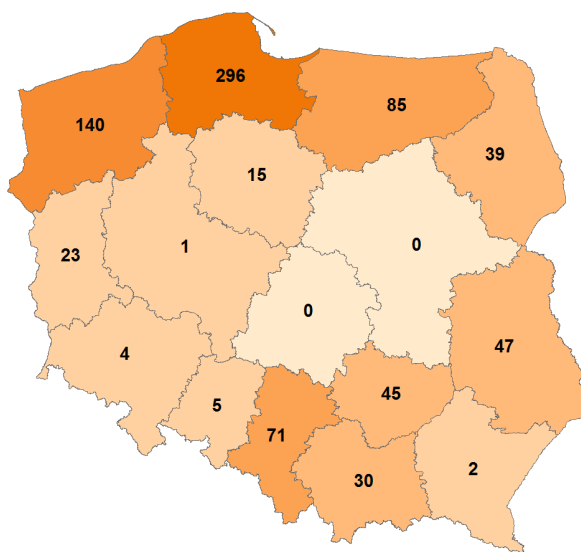
Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że przebiega on w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie pomorskim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu II - 37% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 295,6 mln zł.

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu II ze środków FS w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

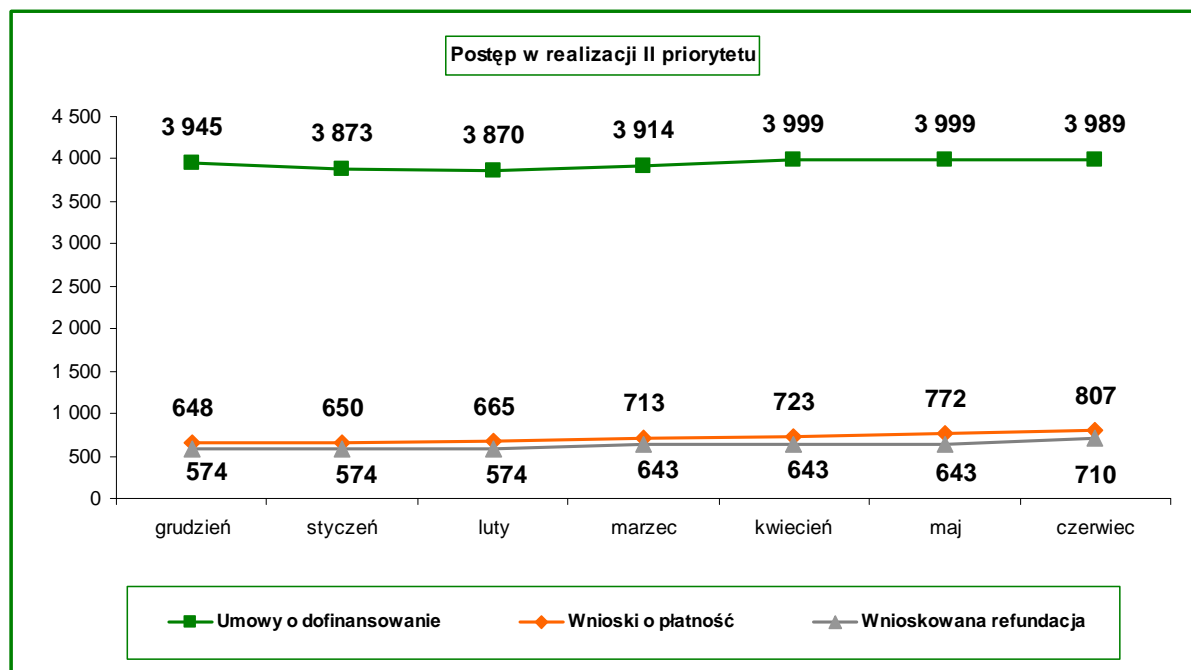
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu II

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 13. Dynamika wdrażania priorytetu II w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

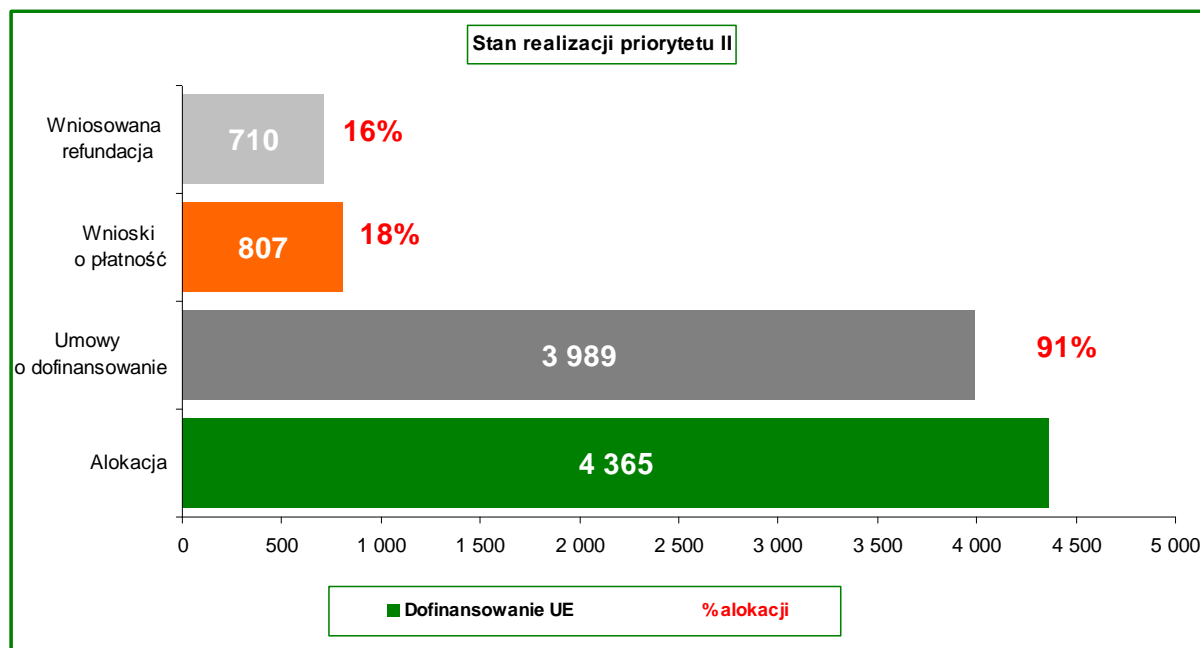
Analizując powyższy wykres można zauważyć, że w okresie pomiędzy lutym a kwietniem kontraktacja wzrastała w niewielkim stopniu, generując największy miesięczny skok w kwietniu 2013 r. Taka zależność jest wynikiem dużego, ponad 91% zakontraktowania środków w priorytecie II. Jednocześnie w tym obszarze widoczne są spadki wartości umów odnotowane w styczniu i lutym 2013 r. oraz pomiędzy majem a czerwcem roku 2013. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. W projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków. W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, jak i wnioskowanej refundacji do KE widoczny jest stały niewielki wzrost. Największe przyrosty zaobserwowano pomiędzy lutym a marcem. Wzrost ten w rezultacie pozwolił naawnioskowanie o refundację 16% alokacji w ramach II priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu II na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 14. Stan realizacji priorytetu II w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła wysoki, bo ponad 91% poziom. Jednocześnie na wykresie widoczna jest bardzo duża (wynosząca 73 p.p.) dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (91%) a wartością wniosków o płatność (18%). Przedmiotowa sytuacja wynika m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów. Największa część alokacji została przeznaczona na spalarnie odpadów, w ramach których proces zdobywania pozwolenia na budowę jest długotrwały, na każdym etapie pojawiają się odwołania i protesty, przy czym projekty w większości podlegają ponownej ocenie oddziaływania na środowisko.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **8 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**, w tym w I półroczu 2013 r. do KE przekazane zostały 3 wnioski. KE wydała 5 decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów, z czego 3 zostały wydane w I półroczu 2013 r.

W priorytecie II planuje się przekazać wniosek dla ostatniego dużego projektu w III kwartale 2013 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- redukcja ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu innymi metodami niż składowanie oraz likwidacja zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowymi i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami;
- zwiększenie powierzchni terenów przywróconych do właściwego stanu poprzez rekultywacja terenów zdegradowanych, zabezpieczenie osuwisk oraz brzegów morskich przed zjawiskiem erozji

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu II.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu II przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 7. Stan realizacji priorytetu II w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

II PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	52	8,0	4,0	91%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
3	123,8	87,0	2%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że powstanie 27 ponadregionalnych zakładów gospodarki odpadami, 24,5 tys. ha powierzchni i terenów powojkowych i popoligonowych zostanie poddanych rekultywacji. W wyniku realizacji priorytetu ok. 9,4 mln osób objęte zostaną systemem zagospodarowania odpadów komunalnych.

Natomiast z liczby zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że do końca okresu sprawozdawczego 3 projekty zostały zakończone. W wyniku ich realizacji moc przerobowa nowych ponadregionalnych zakładów gospodarki wynosi 26 tys. ton rocznie a systemem objęto już 320 tys. osób. Postęp w zakresie zakończonych projektów jest niewielki w stosunku do danych z końca roku 2012. Wynika to z długiego czasu przygotowania dużych inwestycji – w szczególności spalarniowych, mających największy wpływ na realizację wskaźników. Zgodnie z harmonogramami realizacji projektów zawartymi w umowach o dofinansowanie w ramach II priorytetu, 40 z 52 zakończy się po roku 2013.

Planowany przebieg realizacji

Biorąc pod uwagę dostępną alokację i pulę wniosków o dofinansowanie, ryzyko niewykorzystania alokacji pojawi się wyłącznie w przypadku braku możliwości realizacji projektów spalarniowych. Pod koniec okresu sprawozdawczego, wolna alokacja w działaniu 2.1 wynosiła ok. 257,8 mln zł, a w 2.2 118,5 mln zł. Jednocześnie w okresie sprawozdawczym ogłoszono listę rankingową dla projektów wyłonionych w konkursie nr 6/POIiŚ/2.1/06/2012. Na liście podstawowej znajduje się 7 projektów (łączna wartość wnioskowanego dofinansowania UE ok. 103 mln zł), a na rezerwowej kolejnych 7 projektów (wnioskowana dotacja UE łącznie ok. 293,6 mln zł). Dodatkowo w ramach konkursu ogłoszonego w lutym na inwestycje w zakresie rekultywacji składowisk odpadów komunalnych lub ich wydzielonych części na cele przyrodnicze złożonych zostało 9 wniosków na kwotę dofinansowania wynoszącą 143,72 mln zł, a w maju ogłoszono już kolejne konkursy dla działań 2.1 oraz 2.2.

W roku 2013 rozstrzygną się wszystkie aktualnie trwające konkursy i kontraktacja wzrośnie. W miarę uzyskiwania pozwoleń na budowę przez projekty spalarniowe będzie wzrastać również certyfikacja środków w priorytecie. Zakłada się że pod koniec 2013 r., większość spalarni uzyska pozwolenie na budowę, w związku z czym znaczący wzrost certyfikacji przewidywany jest w roku 2014. IZ oraz IP prowadzą ścisły monitoring postępów każdego projektu spalarniowego i w przypadku zidentyfikowanego braku możliwości realizacji inwestycji w bieżącym okresie programowania rozważana będzie kontynuacja części inwestycyjnej w przyszłej perspektywie finansowej.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

PRIORYTET III ZARZĄDZANIE ZASOBAMI I PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA

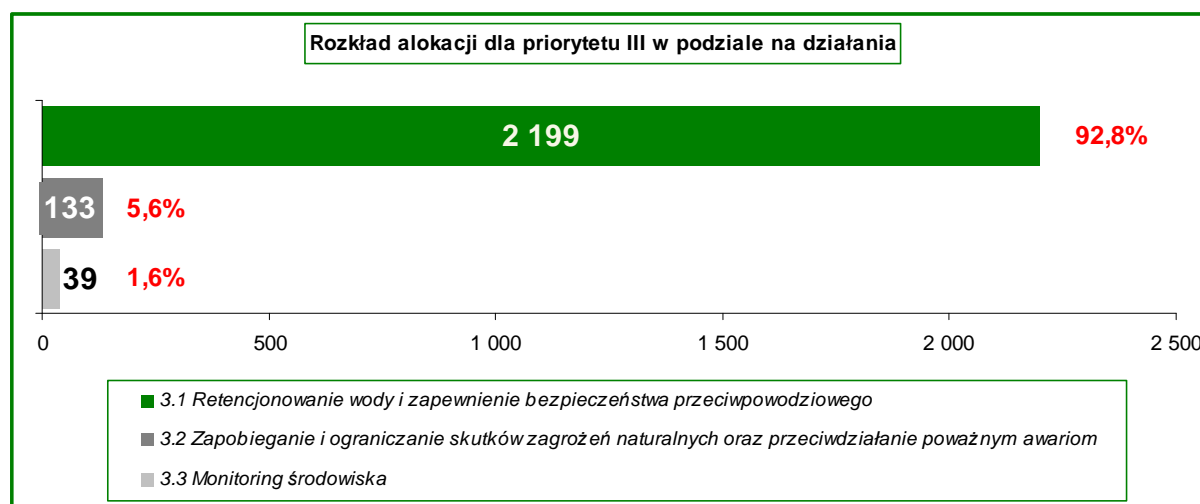
W priorytecie III projekty realizowane są w ramach trzech działań:

- ❖ **3.1** Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego;
- ❖ **3.2** Zapobieganie i ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom;
- ❖ **3.3** Monitoring środowiska.

Środki na realizację projektów w III priorytecie pochodzą z Funduszu Spójności. Wysokość środków z FS przeznaczonych na realizację priorytetu III wynosi **2,4 mld zł**, co stanowi ok. 2,5% alokacji środków z FS w ramach Programu i 2,0% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu III.

Wykres 15. Podział alokacji priorytetu III na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

W ramach priorytetu III do końca czerwca 2013 r. weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **27 wniosków o dofinansowanie**, z czego 81% wniosków zostało złożonych w ramach działania 3.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **5,6 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **24 wnioski o dofinansowanie** (89% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **3,9 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

W ramach priorytetu III przewidziano jedynie indywidualny tryb wyboru projektów.

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów na liście podstawowej w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r. (w priorytecie III nie ma projektów na liście rezerwowej).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 8. Liczba i wartość projektów podstawowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]
3.1	20	3 298,3	2 125,0
3.2	4	152,7	129,7
3.3	1	45,4	38,6
RAZEM	25	3 496,4	2 293,3

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego w III priorytecie podpisano **24 umowy o dofinansowanie** o wartości ogółem 3,4 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **2,3 mld zł**, co stanowi **95% alokacji dla priorytetu**. Odnosząc się do 84% wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie dla całego Programu należy zauważyć, że priorytet III jest **jednym z bardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji.

Porównując z danymi z dnia 31 grudnia 2012 r. nastąpił spadek poziomu wykorzystania alokacji – z 97% na koniec 2012 r. do 95% w obecnym okresie sprawozdawczym. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. Dodatkowo w I półroczu 2013 r. w projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków.

W działaniu 3.1 podpisano 19 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 95% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów w ramach tego działania wyniosła ogółem 2,1 mld zł. Wysoki stopień zakontraktowania w działaniu 3.1 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu ponieważ działanie to wykorzystuje aż 93% alokacji priorytetu III. Umowy o dofinansowanie dla wszystkich 4 projektów w ramach działania 3.2 zostały zawarte w poprzednich okresach sprawozdawczych. Wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 129,7 mln zł, co wykorzystuje w 98% alokacji dla działania. W ramach działania 3.3 realizowano tylko jeden projekt, którego wartość dofinansowania UE wyniosła 38,6 mln zł, co wykorzystuje w 100% alokacji dla działania.

Wnioski o płatność

Poziom wydatkowania w priorytecie III nadal jest niski w porównaniu z 47% poziomem alokacji rozliczonej wnioskami o płatność dla całego Programu, jednakże w porównaniu z końcem 2012 r. widoczny jest niewielki postęp. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **23%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 16%, co oznacza **wzrost o 7 p.p. w trakcie półrocza**. Zauważyć należy, że w działaniu 3.3 wydatkowano już 100% alokacji dla działania. Wynik ten nie wpływa jednak znacząco na poziom wydatkowania w priorytecie ponieważ wykorzystuje ono jedynie 2% alokacji dla priorytetu.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 897,1 mln zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 737,3 mln zł, z czego część unijna wyniosła **538,9 mln zł**. Wyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 3.1 i wyniosła 452,5 mln zł, w działaniu 3.2 rozliczono 47,8 mln zł, natomiast w działaniu 3.3 rozliczono 38,6 mln zł.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 3 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 30,7 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 26,1 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 51,4 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 22 **Poświadczenia i deklaracje** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **269,2 mln zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **228,8 mln zł**, czyli 10% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

sprawozdawczego KE zrefundowała środki w kwocie 216,1 mln zł, co stanowi 9% alokacji dla III priorytetu.

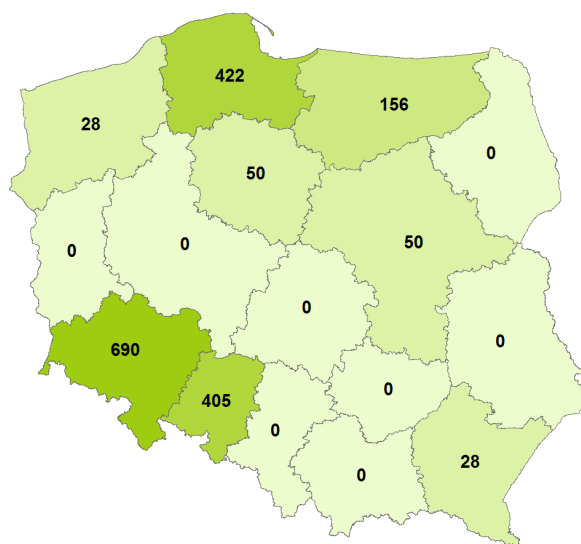
Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderem w zakresie ilości realizowanych projektów jest **województwo pomorskie**, w którym realizowane jest 7 projektów. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo **dolnośląskie**, w którym zakontraktowano 689,9 mln zł, co stanowi 31% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Natomiast w województwie pomorskim wartość dofinansowania UE realizowanych projektów wynosi 422,5 mln zł (19% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu).

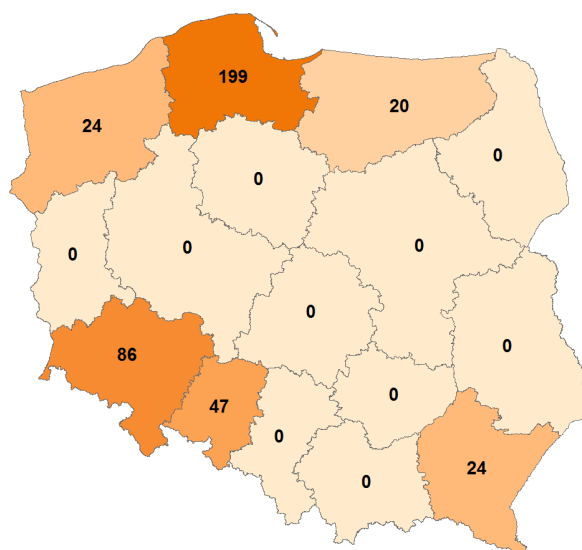
Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że w województwie pomorskim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu III - 37% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie kwota dofinansowania unijnego we wnioskach o płatność złożonych przez beneficjentów wyniosła 198,6 mln zł.

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu III ze środków FS w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

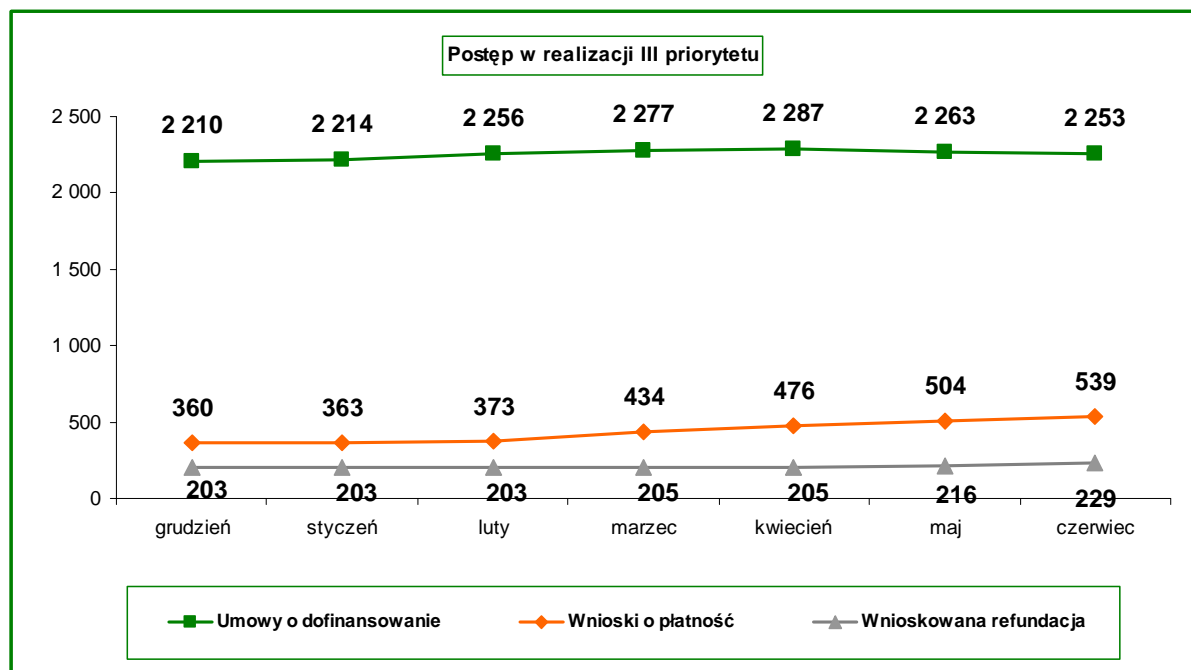
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu III

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 16. Dynamika wdrażania priorytetu III w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiS na podstawie KSI SIMIK 07-13

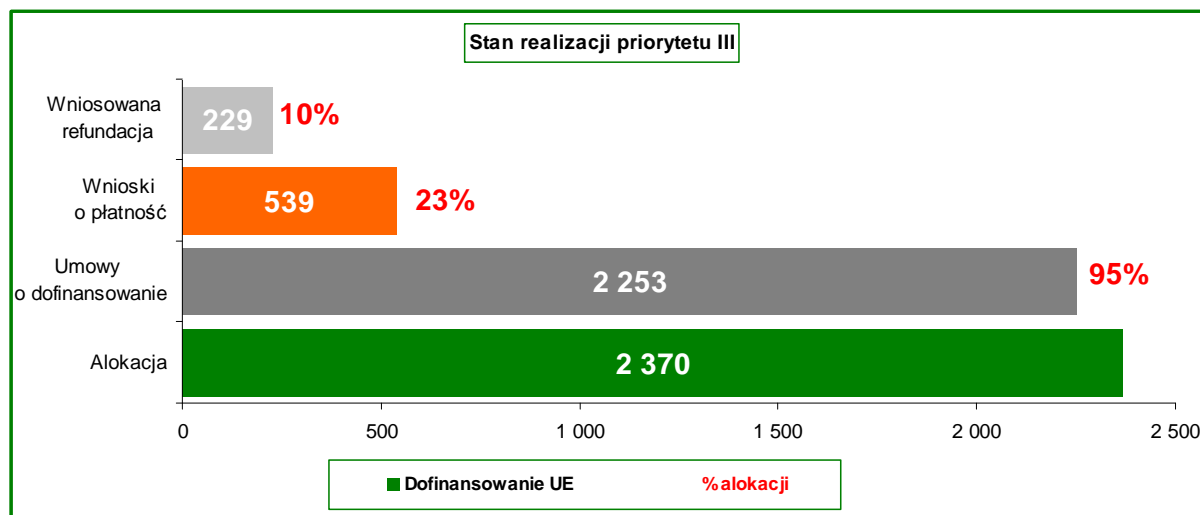
Można zaobserwować, że od początku 2013 r. do końca kwietnia 2013 r. kontraktacja wzrastała w niewielkim stopniu, największy miesięczny skok generując w lutym 2013 r. Jednocześnie w tym obszarze widoczne są spadki wartości umów odnotowane od kwietnia 2013 r. do końca okresu sprawozdawczego. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych, w projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków i wykorzystania oszczędności. Taka zależność jest wynikiem dużego, ponad 95% zakontraktowania środków w priorytecie III. W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, widoczny jest stały niewielki wzrost. Największe przyrosty zaobserwowano w marcu i kwietniu roku 2013. Odnosząc się do wnioskowanej refundacji do KE możemy dostrzec, iż od początku roku do końca lutego 2013 r. oraz w kwietniu 2013 r. nie składano wniosków o refundację do KE. W pozostałych miesiącach widoczny jest niewielki wzrost wartości wnioskowanej refundacji. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawniaskowanie o refundację 10% alokacji w ramach III priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu III na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 17. Stan realizacji priorytetu III w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Podobnie jak na poprzednim wykresie można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła bardzo wysoki, bo ponad 95% poziom. Jednocześnie na wykresie rysuje się bardzo duża, bo wynosząca 72 p.p. dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (95%) a wartością wniosków o płatność (23%). Poziom certyfikacji i wniosków o płatność dla priorytetu III nie mógł być znacząco zwiększony również w I połowie 2013 r. ze względu na oczekiwania KE dotyczące Ramowej Dyrektywy Wodnej i wstrzymanie certyfikacji dla działania 3.1. Płatności z KE zostaną uruchomione dopiero po wypełnieniu zaleceń KE (więcej w pkt. 2.2. *Opis istotnych problemów*). Dodatkowo niski stopień certyfikacji na poziomie priorytetu III, wynikał również z faktu, że umowy o dofinansowanie z beneficjentami największych inwestycji, tj.: *Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego, Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego – Przebudowa systemu ochrony przeciwpowodziowej m. Wrocławia*, rzutujących na wielkość wykorzystania alokacji, zostały zawarte w 2012 r. Dlatego też wydatki w ramach tych projektów będą ponoszone przez beneficjentów głównie w II półroczu 2013 i 2014 r., co wynika z harmonogramów realizacji inwestycji. Jednakże w celu zwiększenia poziomu certyfikacji i wniosków o płatność dla priorytetu III, zastosowano podział na projekty, których płatności mogą zostać certyfikowane i te, dla których wnioski o płatność są zatwierdzane, a certyfikacja została wstrzymana. Wzrost certyfikacji w zakresie działań 3.2 i 3.3 nie wpływa w istotny sposób na bilans całego priorytetu III, ponieważ udział tych działań w całej jego alokacji jest niewielki (ok. 8%).

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej nie przekazano **wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**.

W priorytecie III planuje się przekazać 3 wnioski dla dużych projektów w 2014 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- zwiększenie ilości zasobów dyspozycyjnych niezbędnych dla ludności i gospodarki kraju oraz stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i przeciwdziałania skutkom suszy;
- zwiększenie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego;
- zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom, usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego oraz wzmocnienie wybranych elementów systemu zarządzania środowiskiem;
- usprawnienie monitoringu stanu środowiska i poprawa dostępu do informacji w celu wzmocnienia procesów decyzyjnych w ochronie środowiska

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu III.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu III przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 9. Stan realizacji priorytetu III w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

III PRIORYTET

Umowy o dofinansowanie			
Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
	mld zł		
24	3,4	2,3	95%
Wnioski o płatność końcową			
Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
	mln zł		
1	45,4	38,6	2%

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że nie ma ryzyka niezakontraktowania dostępnej alokacji. Do zawarcia pozostała jedna umowa o dofinansowanie, która w całości skonsumuje alokację. W wyniku realizacji priorytetu dojdzie do zapewnienia odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju, minimalizację skutków negatywnych zjawisk naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że w ramach priorytetu III zakończyła się realizacja jednego projektu POIiŚ tj. *Wdrożenie nowoczesnych technik monitorowania powietrza, wód i hałasu*⁸ o łącznej wartości dofinansowania z UE w wysokości 38,6 mln zł. W projekcie tym, zrealizowanym przez GIOŚ, wartość wskaźnika (Liczba nowych lub zmodernizowanych stanowisk pomiarowych lub innych narzędzi w zakresie monitoringu środowiska (szt.) została osiągnięta na poziomie 187%. Wynika to z faktu, że projekt ten dotyczy w głównej mierze zakupu sprzętu do prowadzenia do monitoringu środowiska. Zebrane dane z monitoringu stwarzają warunki gwarantujące dostarczenie informacji dla procesu zarządzania środowiskiem oraz procesów decyzyjnych w ochronie środowiska.

Planowany przebieg realizacji

Strona polska priorytetowo podchodzi do kwestii transpozycji Ramowej Dyrektyw Wodnej, co warunkuje realizację m.in. projektów przeciwpowodziowych. W reakcji na zastrzeżenia KE strona polska podjęła energiczne działania (szczegółowo opisane w pkt. 2.2 *Opis istotnych problemów*) mające na celu jak najszybsze wyjaśnienie wszystkich wątpliwości i odblokowanie płatności. Ponadto warto zaznaczyć, że IZ POIiŚ prowadzi intensywne działania na rzecz realizacji zaleceń KE poprzez kierowanie na bieżąco do Ministerstwa Środowiska (MŚ) wszelkich ustaleń z KE i monitorowanie terminów realizacji poszczególnych warunków nałożonych przez KE.

Ponadto z uwagi na fakt, że większość dużych projektów weszło w fazę realizacyjną IZ POIiŚ będzie kontynuowała szczegółowy monitoring projektów dużych oraz zbliżających się wartością do progu projektów dużych. Pozwoli to na terminową realizację harmonogramów inwestycji i ukończenie projektów w III osi w wyznaczonych terminach. Jednocześnie należy pamiętać, że wraz z wartością projektu z reguły rośnie skala trudności jego wykonania. Projekty infrastrukturalne są trudne

⁸ Pełna nazwa projektu: *Wdrożenie nowoczesnych technik monitorowania powietrza, wód i hałasu poprzez zakupy aparatury kontrolno pomiarowej i analitycznej dla sieci laboratoriów Inspekcji Ochrony Środowiska. Doskonalenie systemu zapewnienia jakości poprzez organizację laboratoriów wzorcowych i referencyjnych dla potrzeb wzmocnienia systemu zarządzania jakością środowiska i ocen efektów ekologicznych programu. ETAP I*

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

w realizacji, składa się na to zarówno ich wieloaspektowość, jak i konieczność dotrzymania zasad realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych.

PRIORYTET IV PRZEDSIĘWZIĘCIA DOSTOSOWUJĄCE PRZEDSIĘBIORSTWA DO WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

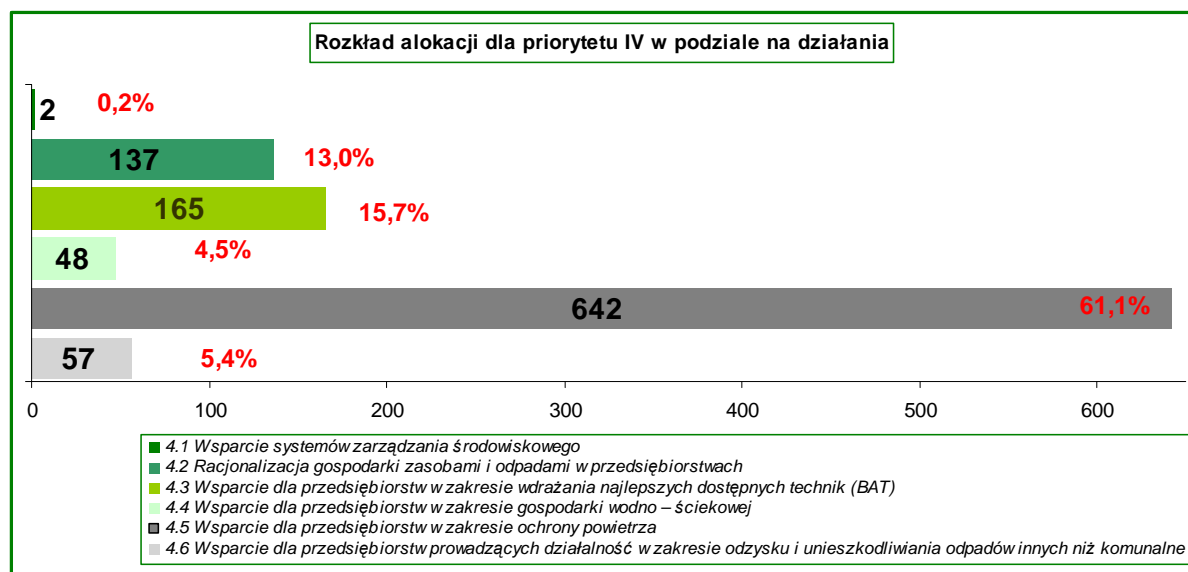
W priorytecie IV projekty realizowane są w ramach sześciu działań:

- ❖ **4.1** Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego;
- ❖ **4.2** Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach;
- ❖ **4.3** Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania najlepszych dostępnych technik (BAT);
- ❖ **4.4** Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodno – ściekowej;
- ❖ **4.5** Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza;
- ❖ **4.6** Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne.

Środki na realizację projektów w IV priorytecie pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu IV wynosi **1,1 mld zł**, co stanowi ok. 4% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 1% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu IV.

Wykres 18. Podział alokacji priorytetu IV na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu IV weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) **366 wniosków o dofinansowanie**, z czego najwięcej bo 31% wniosków zostało złożonych w ramach działania 4.5. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **2,1 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **283 wnioski o dofinansowanie** (77% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **1,4 mld zł**.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Umowy o dofinansowanie

W ramach priorytetu IV przewidziano wybór projektów do realizacji jedynie w **trybie konkursowym**.

Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono 17 konkursów w ramach wszystkich działań priorytetu IV (6 konkursów dla działania 4.1, po 2 konkursy dla działań 4.2, 4.3, 4.4 i 4.6 oraz 3 konkursy dla działania 4.5). W okresie sprawozdawczym nie zostały ogłoszone żadne konkursy. Z uwagi na brak wystarczających środków we wszystkich działaniach, podjęto decyzję o nieuruchamianiu kolejnych konkursów w ramach priorytetu.

Do końca okresu sprawozdawczego w IV priorytecie podpisano **224 umowy o dofinansowanie** o wartości ogółem 6,6 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **1,0 mld zł**, co stanowi **96% alokacji dla priorytetu**. Odnosząc się do poziomu wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie dla całego Programu (84%) należy zauważyć, że priorytet IV jest **jednym z bardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji. Dodać należy, iż w przyszłym okresie sprawozdawczym planowane jest podpisanie 3 kolejnych umów o dofinansowanie.

W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 13 umów o dofinansowanie. Porównując ze stanem z 31 grudnia 2012 r. nastąpił wzrost poziomu wykorzystania alokacji – z 84% na koniec 2012 r. do 96% w obecnym okresie sprawozdawczym.

W działaniach 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 i 4.6 podpisano odpowiednio 94, 33, 19, 11, i 17 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano całą alokację dla przedmiotowych działań. W działaniu 4.5 podpisano 50 umów o najwyższej wartości dofinansowania. Wartość dofinansowania UE w ramach podpisanych umów dla tego działania na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 593,3 mln zł, wykorzystując 92% alokacji dla działania. Dodać należy, że działanie 4.5 wykorzystuje aż 61% alokacji dla priorytetu przez co poziom kontraktacji w tym działaniu ma bardzo duży wpływ na poziom kontraktacji całego priorytetu.

Wnioski o płatność

W porównaniu z 47% poziomem alokacji rozliczonej wnioskami o płatność dla całego Programu priorytet IV **jest jednym z bardziej zaawansowanych pod względem wydatkowania dostępnych środków finansowych**. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **55%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 47%, co oznacza **wzrost o 8 p.p. w trakcie półrocza**.

W działaniach 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.6 widoczny jest wyższy stopień wydatkowania wynoszący odpowiednio 86%, 68%, 72%, 77% oraz 91%. Zauważyć należy, że działanie 4.5, dla którego zarezerwowano 61% alokacji priorytetu osiągnęło poziom wydatkowania na poziomie 43%, przez co poziom wydatkowania w tym działaniu ma znaczący wpływ na poziom wydatkowania całego priorytetu.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 4,4 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 3,0 mld zł, z czego część unijna wyniosła **578,0 mln zł**. Najwyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 4.5 i wyniosła 275,3 mln zł, czyli 48% wartości wszystkich wydatków wykazanych przez beneficjentów w ramach priorytetu.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 4 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 668,1 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 124,5 mln zł, natomiast kwota otrzymanej refundacji w tym okresie wyniosła 169,4 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 23 *Poświadczenia i deklaracje* na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **3,0 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **567,1 mln zł**, czyli 54% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 528,0 mln zł**, co stanowi 50% alokacji dla IV priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

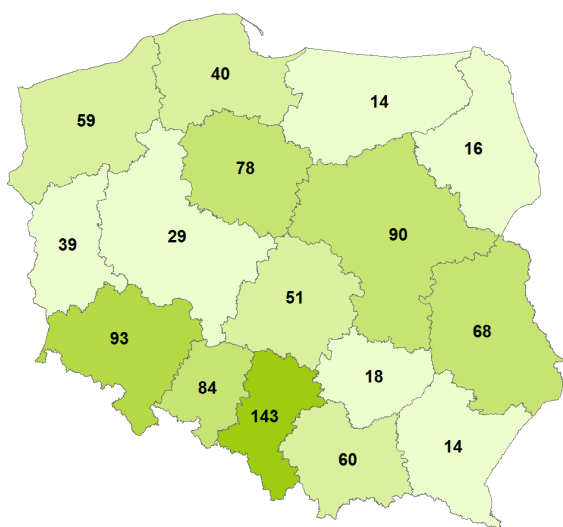
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Poddając analizie proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów wyróżnić należy **województwo śląskie oraz mazowieckie**, w których realizowana jest największa liczba projektów (odpowiednio 36 i 31 projektów). Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo śląskie, w którym zakontraktowano 143,2 mln zł, co stanowi 14% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Natomiast w województwie mazowieckim wartość dofinansowania UE realizowanych projektów wynosi 89,9 mln zł (9% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu).

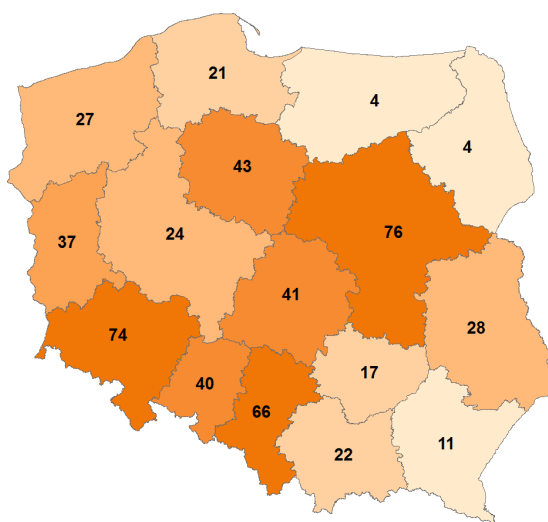
Analizując proces wydatkowania na podstawie wkładu UE w złożonych wnioskach o płatność należy zauważyć, że liderem jest województwo mazowieckie. 13% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie kwota dofinansowania unijnego we wnioskach o płatność złożonych przez beneficjentów wyniosła 76,3 mln zł.

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu IV ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

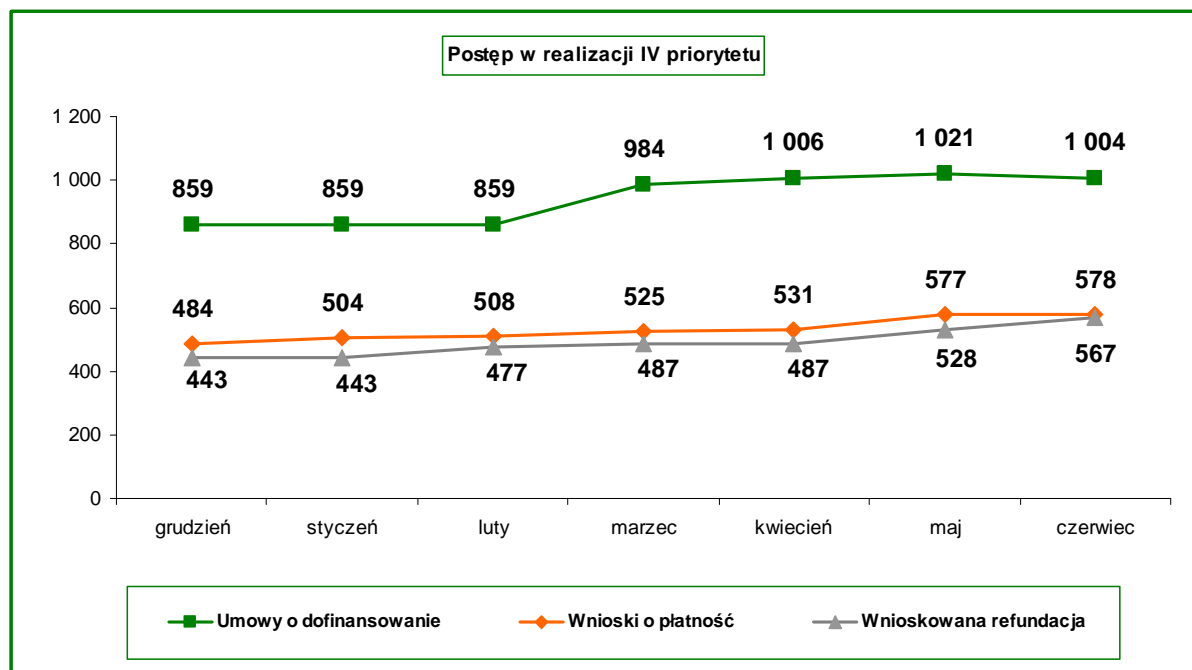
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu IV

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 19. Dynamika wdrażania priorytetu IV w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

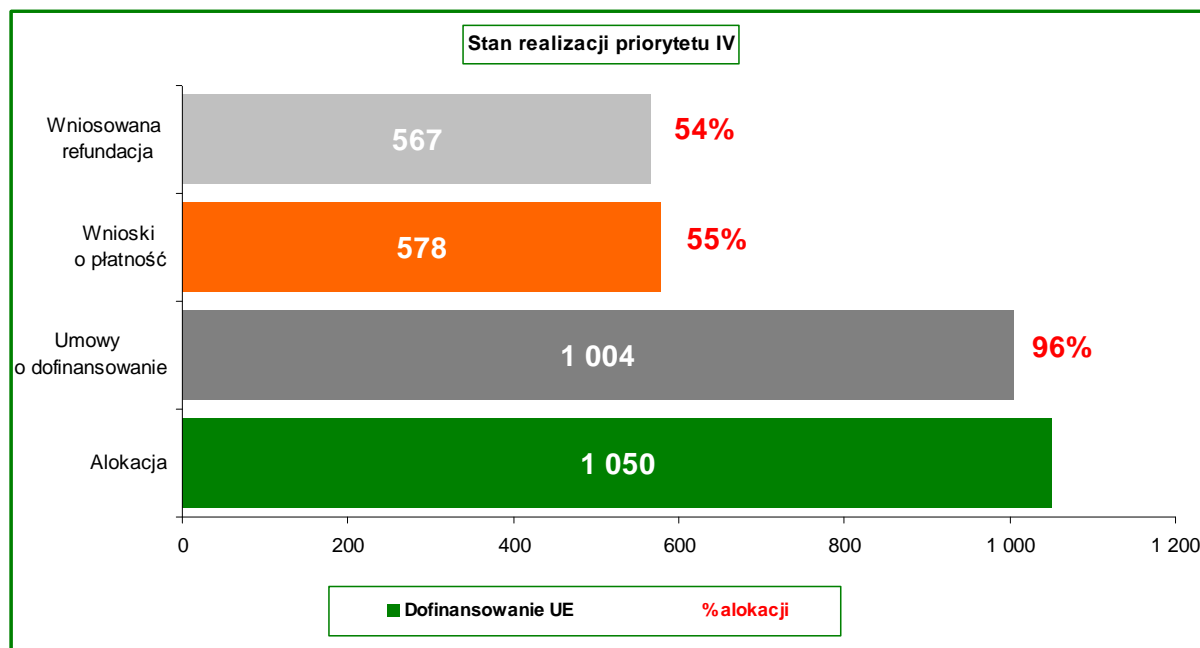
Na powyższym wykresie widać, że po początkowym okresie stagnacji nastąpił wzrost wartości podpisywanych umów. Następnie w czerwcu 2013 r. odnotowano spadek wartości podpisanych umów. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. W projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków. Taka zależność jest wynikiem dużego, ponad 96% zakontraktowania środków w priorytecie IV. W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, jak i wnioskowanej refundacji do KE największe przyrosty odnotowano w maju. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawniaskowanie o refundację 54% alokacji w ramach IV priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu IV na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie**, **wydatków wykazanych przez beneficjentów** oraz **kwot wnioskowanych do KE**.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 20. Stan realizacji priorytetu IV w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Analizując wykres zaobserwować można, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła bardzo wysoki bo 96% poziom. Jednocześnie na wykresie widoczna jest dysproporcja (41 p.p.) pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (96%) a wartością wniosków o płatność (55%). Przedmiotowa sytuacja wynika m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **7⁹ wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**. KE wydała decyzje o przyznaniu wkładu finansowego dla wszystkich tych projektów. W priorytecie IV przekazano już **wszystkie wnioski** o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużego projektu.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- rozpowszechnienie systemów zarządzania środowiskowego objętych certyfikacją;
- racjonalizacja gospodarki zasobami naturalnymi i odpadami w tym zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów inne niż komunalne i zwiększenie poziomu odzysku i recyklingu tych odpadów;
- zapobieganie powstawaniu i redukcja zanieczyszczeń różnych komponentów środowiska poprzez dostosowanie istniejących instalacji do wymogów najlepszych dostępnych technik (BAT);
- ograniczenie ładunku zanieczyszczeń (w szczególności substancji niebezpiecznych) odprowadzanych przez przemysł do środowiska wodnego oraz zmniejszenie ilości nieczyszczonych ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód lub do ziemi;
- poprawa jakości powietrza poprzez obniżenie wielkości emisji substancji zanieczyszczających z obiektów spalania paliw, priorytetowo traktowane będą projekty dotyczące instalacji o mocy większej od 50 MW;

⁹ Podana wartość nie obejmuje projektu *Rozbudowa IOS w celu odsiarczania spalin bloków 1-8 w Elektrowni Połaniec*, który został wycofany z oceny ze względu na utracenie statusu dużego projektu.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- zwiększenie udziału odpadów poużytkowych i niebezpiecznych poddawanych procesom odzysku

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu IV.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu IV przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 10. Stan realizacji priorytetu IV w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

IV PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	224	6,6	1,0	96%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
166	3,7	0,5	44%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że wskaźniki produktu oraz rezultatu zostaną spełnione lub w niektórych przypadkach już zostały osiągnięte.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że:

- część wskaźników produktu określonych w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko już została osiągnięta. Dla przykładu wartość wskaźnika „Liczba nowych lub zmodernizowanych instalacji z zakresu ochrony środowiska” znacznie przekroczyła wartości zakładane w POIiŚ i wynosi obecnie 260%, w odniesieniu do zawartych umów, oraz 156% w odniesieniu do umów zakończonych (z zatwierdzonym wnioskiem o płatność końcową);
- większość wskaźników rezultatu określonych w Programie nie została jeszcze osiągnięta. Należy jednak zwrócić uwagę, że wartości dotyczące realizacji wskaźników oparte są na danych statystycznych GUS za rok 2011. Ponadto wartości te odnoszą się do wszystkich podmiotów w Polsce, a nie tylko tych współfinansowanych ze środków unijnych. Dane te nie odzwierciedlają więc w sposób bezpośredni efektów ekologicznych osiąganych dzięki realizacji projektów współfinansowanych w ramach priorytetu IV POIiŚ.

Planowany przebieg realizacji

Realizacja zadań w ramach IV osi priorytetowej nie wykazuje zagrożeń w wykorzystaniu dostępnej alokacji dla priorytetu. W przyszłym okresie sprawozdawczym będą podejmowane następujące działania dla tej osi:

- w dalszym ciągu będzie monitorowany stan wolnych środków z budżetu UE;
- planowane jest zawieranie kolejnych umów o dofinansowanie z beneficjentami w celu wykorzystania pełnej alokacji w priorytecie;
- prowadzony będzie monitoring realizowanych projektów oraz osiągniętych efektów ekologicznych w projektach zakończonych;
- będą weryfikowane i zatwierdzane wnioski o płatność pośrednią oraz wnioski o płatność końcową beneficjentów;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- będą monitorowane ewentualne problemy z wykorzystaniem dostępnej alokacji, które mogą wystąpić w przypadku rozwiązania z beneficjentem umowy o dofinansowanie.

PRIORYTET V OCHRONA PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIE POSTAW EKOLOGICZNYCH

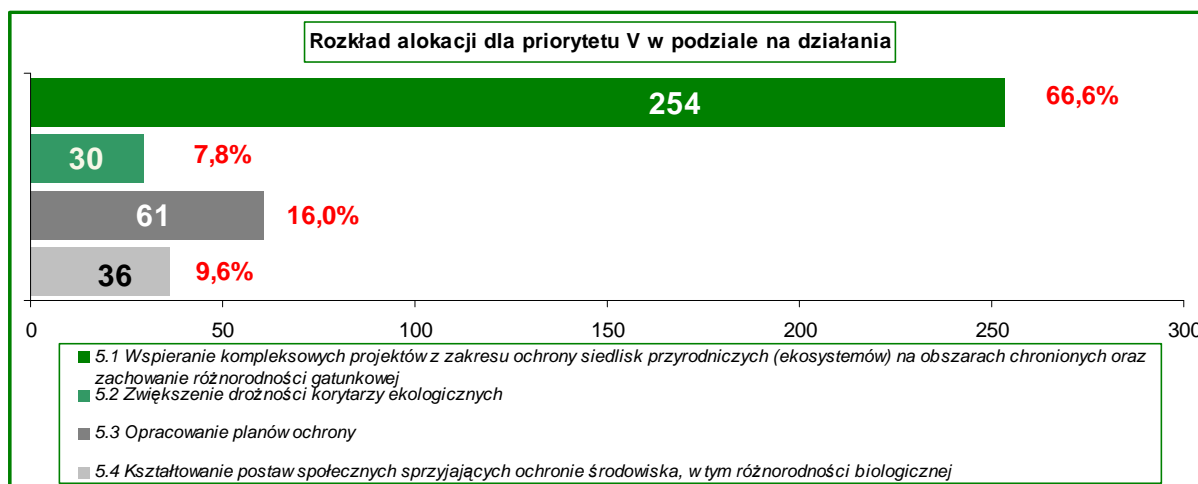
W priorytecie V projekty realizowane są w ramach czterech działań:

- ❖ **5.1** Wsparcie kompleksowych projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) na obszarach chronionych oraz zachowanie różnorodności gatunkowej;
- ❖ **5.2** Zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych;
- ❖ **5.3** Opracowanie planów ochrony;
- ❖ **5.4** Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej.

Środki na realizację projektów w V priorytecie pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu V wynosi **380,5 mln zł**, co stanowi ok. 2% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 0,3% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu V.

Wykres 21. Podział alokacji priorytetu V na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu V weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **376 wniosków o dofinansowanie**, z czego 71% wniosków złożonych zostało w ramach działania 5.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **896,6 mln zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **165 wniosków o dofinansowanie** (44% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **399,3 mln zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w V priorytecie podpisano **164 umowy o dofinansowanie** o wartości ogółem 446,9 mln zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **370,9 mln zł**, co stanowi **97% alokacji dla priorytetu**. Odnosząc się do poziomu wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie dla całego Programu należy zauważyć, że priorytet V jest **jednym z bardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 23 umowy o dofinansowanie. Porównując ze stanem z dnia 31 grudnia 2012 r. nastąpił wzrost poziomu wykorzystania alokacji - z 89% na koniec 2012 r. do 97% w obecnym okresie sprawozdawczym.

Największy stopień wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów w wysokości 99%, odnotowano w działaniu 5.2 w którym podpisano 3 umowy, a wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 29,2 mln zł. W działaniu 5.1 podpisano 116 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 97% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów w ramach tego działania wyniosła ogółem 246,2 mln zł. Wysoki stopień zakontraktowania w działaniu 5.1 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu ponieważ działanie to wykorzystuje 67% alokacji priorytetu V. W działaniu 5.3 podpisano 21 umów a wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 59,6 mln zł. W działaniu 5.4 podpisano 24 umowy a wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 35,9 mln zł. W działaniach 5.3, oraz 5.4 zakontraktowano po 98% alokacji działania.

W ramach priorytetu V przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym jak i indywidualnym.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r. W ramach V priorytetu wszystkie projekty indywidualne znajdują się na LPI podstawowej. Ponadto, w działaniach 5.1 i 5.2 nie występują projekty indywidualne.

Tabela 11. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]
5.3	1	28,9	23,2
5.4	5	21,2	18,0
RAZEM	6	50,2	41,2

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych zostały podpisane umowy dla wszystkich projektów z LPI. Łączna wartość całkowita zakontraktowanych środków wyniosła 50,2 mln zł, a środki pochodzące z EFRR obejmują kwotę **41,2 mln zł**. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 100% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej.

❖ Projekty konkursowe

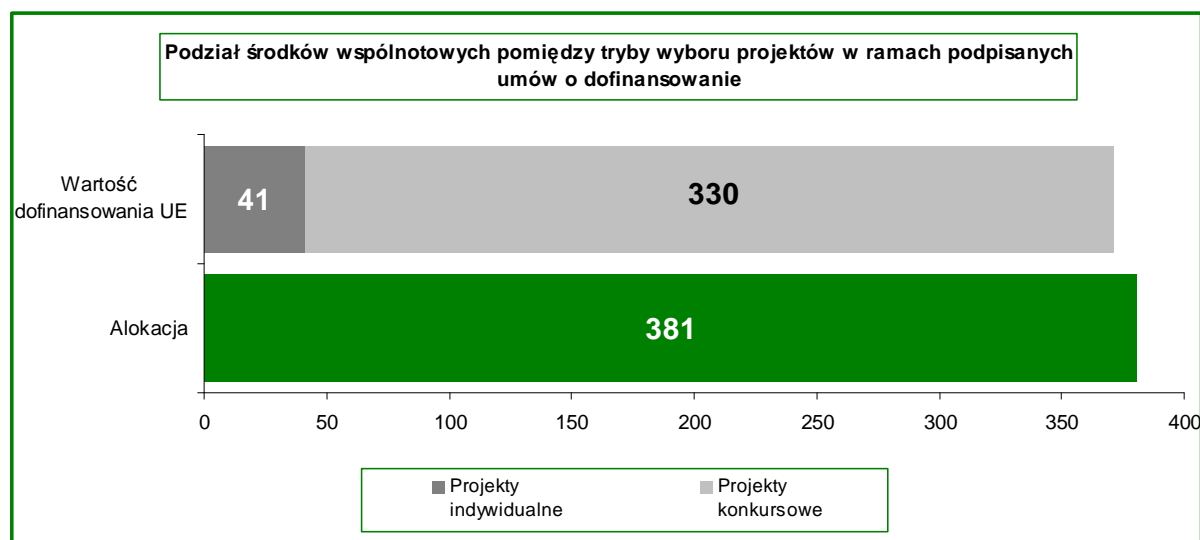
Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono **18 konkursów** dla wszystkich czterech działań priorytetu V (10 konkursów dla działania 5.1, po dwa konkursy dla działania 5.2 i 5.3 oraz 4 konkursy dla działania 5.4). W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono nowych konkursów.

Do końca czerwca 2013 r. z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **158 umów o dofinansowanie**, w tym 116 umów w działaniu 5.1, 3 umowy w działaniu 5.2, 20 umów w działaniu 5.3 oraz 19 umów w działaniu 5.4. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 396,8 mln zł, w tym kwota środków przyznanych z EFRR **wyniosła 329,7 mln zł**, co stanowi 87% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 96% wszystkich projektów realizowanych w V priorytecie to projekty konkursowe, a wartość zakontraktowanego dofinansowania UE przyznanego projektom konkursowym stanowi aż 89% zakontraktowanych środków w ramach całego priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Wykres 22. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

W 2013 r. widoczny jest znaczny wzrost poziomu wydatkowania w priorytecie V. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **46%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 36%, co oznacza **wzrost o 10 p.p. w trakcie półrocza**. W działaniu 5.4 widoczny jest dużo wyższy stopień wydatkowania, który pozwolił na wykorzystanie alokacji w 77%. Wysoka wartość wydatkowania w tym działaniu nie wpływa jednak znacząco na poziom wydatkowania w ramach priorytetu ponieważ na przedmiotowe działanie zarezerwowane jest jedynie 10% alokacji dla priorytetu.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 218,4 mln zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 208,3 mln zł, z czego część unijna stanowi **176,7 mln zł**. Najwyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 5.1 i wyniosła 112,3 mln zł, w działaniu 5.2 wydatkowano 12,6 mln zł, w działaniu 5.3 – 23,7 mln zł, natomiast w działaniu 5.4 rozliczono 28,1 mln zł.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE jedno **Poświadczenie i deklarację wydatków oraz wniosek o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 14,4 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 12,2 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 22,9 mln zł.

Od początku wdrażania Programu do końca czerwca 2013 r. IC przekazała do KE 12 *Poświadczeń i deklaracji* na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **113,7 mln zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **96,6 mln zł**, czyli 25% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała 100% wnioskowanych środków**.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderami w zakresie ilości realizowanych projektów są województwa **małopolskie i podlaskie**, w których realizowane jest odpowiednio 28 oraz 27 projektów. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo małopolskie, w którym zakontraktowano 52,4 mln zł, co stanowi 14% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Drugim pod względem wartości kontraktów jest województwo dolnośląskie, w którym zakontraktowano 33,3 mln zł - 9% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu). Natomiast w województwie podlaskim wartość dofinansowania UE dla realizowanych projektów wynosi 33,1 mln zł (9% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu).

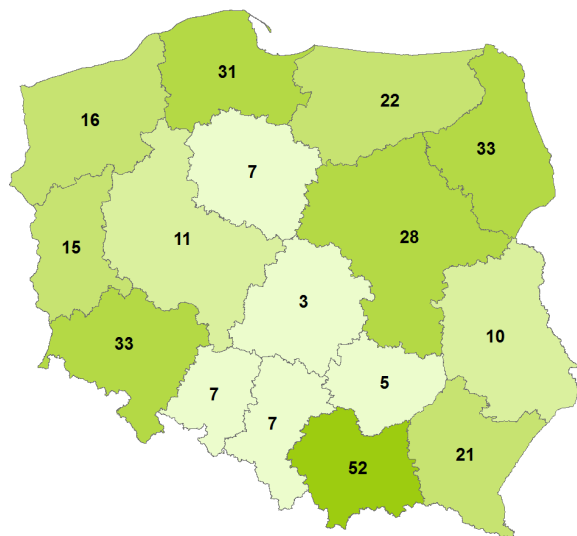
Na podstawie złożonych wniosków o płatność można zauważyć, że w województwie małopolskim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu V - 13% kwoty wydatków wykazanych przez

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

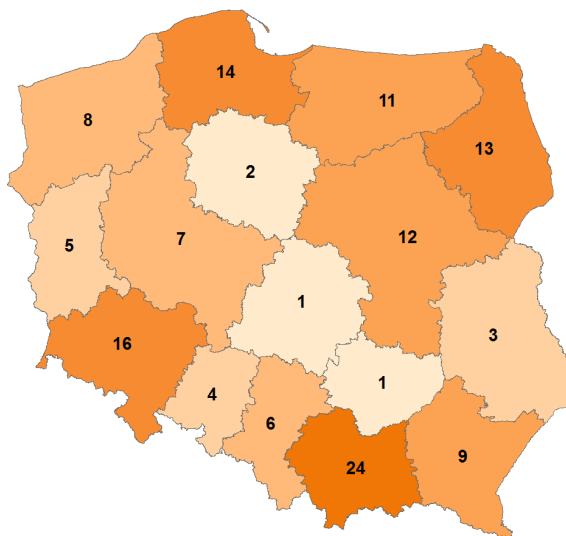
beneficjentów w całym prioryecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie kwota dofinansowania unijnego we wnioskach o płatność złożonych przez beneficjentów wyniosła 23,8 mln zł.

Poniższa mapa prezentuje wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu V ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

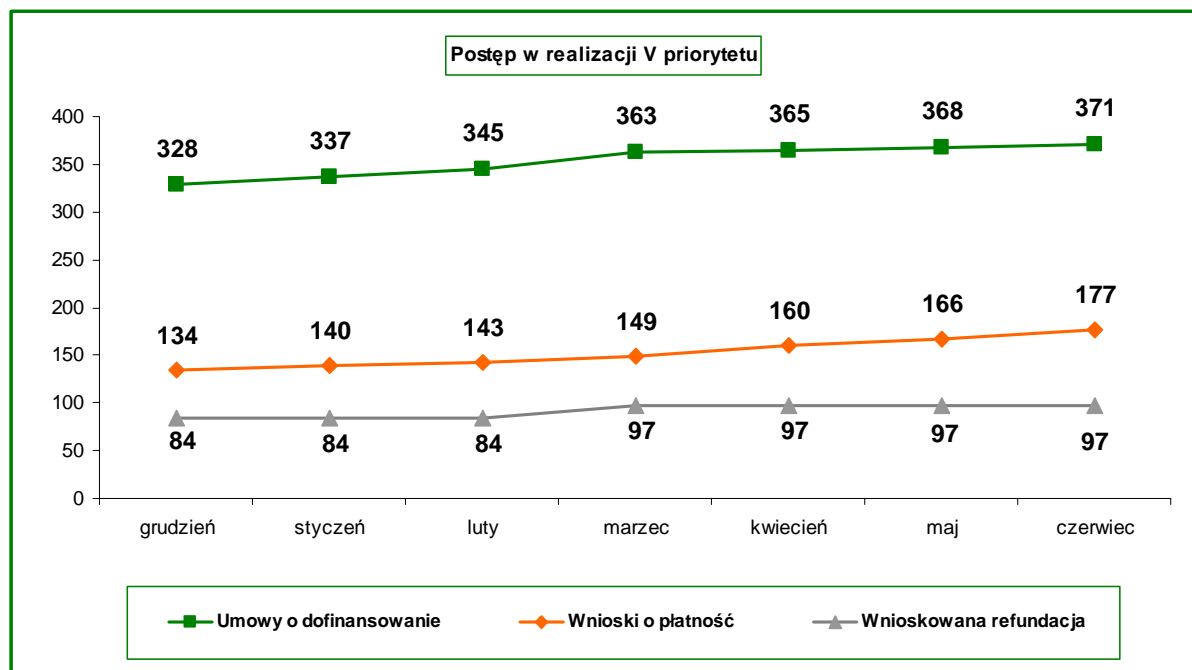
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu V

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 22. Dynamika wdrażania priorytetu V w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

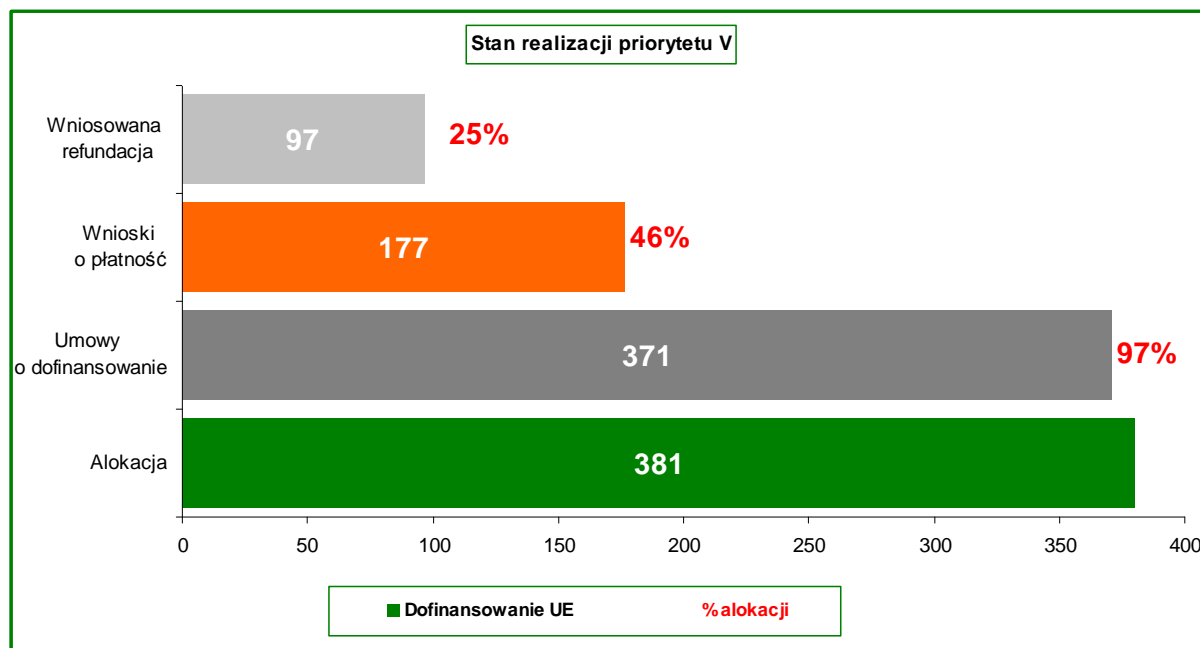
Na wykresie widać stały niewielki wzrost wartości podpisanych umów. Największy miesięczny wzrost w tym zakresie odnotowano w marcu 2013 r. Sytuacja ta pozwoliła na zakontraktowanie 97% środków w priorytecie V. W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, widoczny jest stały niewielki wzrost. Analizując wartość wnioskowanej refundacji do KE zauważyć możemy, iż jedynie w marcu 2013 r. wrosła jej wartość. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawnioskowanie o refundację 25% alokacji w ramach V priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu V na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 23. Stan realizacji priorytetu V w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Podobnie jak na poprzednim wykresie można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła bardzo wysoki bo 97% poziom. Jednocześnie na wykresie widoczna jest 51 punktowa dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (97%) a wartością wniosków o płatność (46%). Przedmiotowa sytuacja wynika m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów oraz czasu koniecznego na weryfikację wniosków o płatność przez poszczególne instytucje w Programie.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów;
- przywrócenie drożności korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju;
- wsparcie procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych;
- zwiększenie świadomości w zakresie potrzebnych i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu

mierzone jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu V.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu V przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 12. Stan realizacji priorytetu V w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

V PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
	164	446,9	370,9	97%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
32	43,1	35,2	9%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że nie ma zagrożenia nieosiągnięcia wartości wskaźników. Ponadto należy podkreślić, że większość z nich zostanie przekroczona w stosunku do zakładanych wartości. Dotyczy to następujących projektów:

- Liczba opracowanych planów ochrony – szacowana wartość planów to 470. Na LPI wpisany został projekt GDOŚ (Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski), w ramach którego zostanie opracowanych ponad 400 planów ochrony. Na poziomie Programu oszacowano wartość wskaźnika na poziomie 100 planów, gdyż brano pod uwagę tylko projekty konkursowe;
- Liczba osób uczestniczących w imprezach masowych znacząco przekroczy zakładany w Programie wskaźnik, ponieważ w toku realizacji projektów okazało się, że liczba osób, które w nich uczestniczą wielokrotnie przekroczyła pierwotnie zakładane wartości. Oznacza to tyle, że relatywnie małe środki przeznaczone na to działanie pozwoliły dotrzeć do znacznie większej liczby odbiorców.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że większość wskaźników nie została jeszcze zrealizowana, w związku z czym w kolejnych latach będą one w dalszym ciągu monitorowane.

Planowany przebieg realizacji

Realizacja zadań w ramach priorytetu V nie wykazuje zagrożeń w wykorzystaniu przyznanej alokacji. Mimo to pojawiają się problemy w procesie certyfikacji środków, co w głównej mierze wynika ze specyfiki projektów w danej osi priorytetowej. W kolejnym półroczu 2013 r. nie jest planowana organizacja konkursów w związku wysoką kontraktacją w ramach priorytetu.

W przyszłym okresie sprawozdawczym będą podejmowane następujące działania w V osi priorytetowej:

- w dalszym ciągu będzie monitorowany stan wolnych środków z budżetu UE;
- zawierane będą umowy o dofinansowanie projektów w celu wykorzystania pełnej alokacji;
- prowadzony będzie monitoring realizowanych projektów oraz osiągniętych efektów ekologicznych w projektach zakończonych;
- będą weryfikowane i zatwierdzane wnioski o płatność pośrednią oraz wnioski o płatność końcową beneficjentów.

SEKTOR TRANSPORTU

PRIORYTET VI Drogowa i lotnicza sieć Ten-T

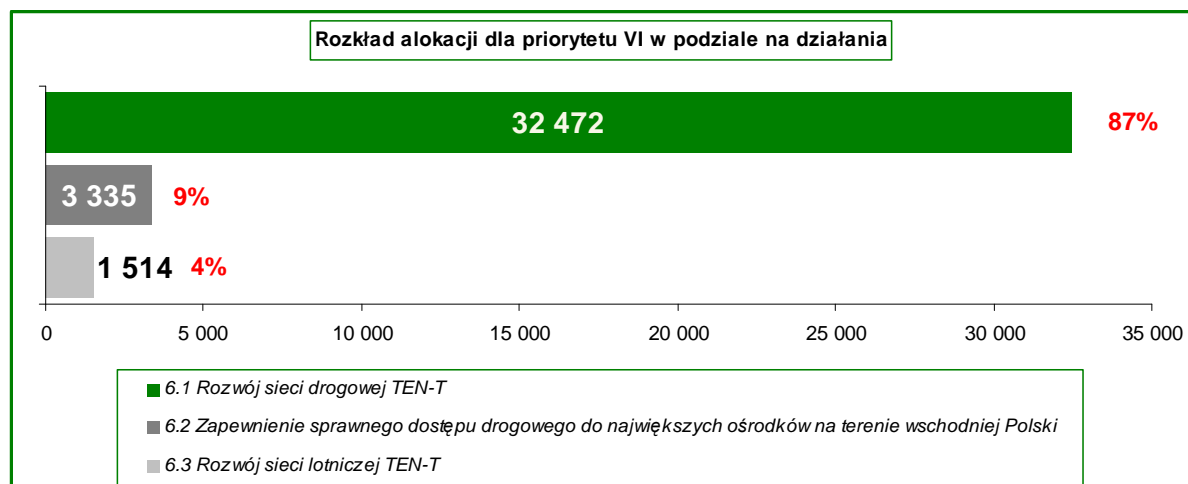
W priorytecie VI projekty są realizowane w ramach trzech działań:

- ❖ 6.1 Rozwój sieci drogowej TEN-T;
- ❖ 6.2 Zapewnienie sprawnego dostępu drogowego do największych ośrodków na terenie wschodniej Polski;
- ❖ 6.3 Rozwój sieci lotniczej TEN-T.

Środki na realizację projektów w ramach priorytetu VI pochodzą z Funduszu Spójności. Wysokość środków z FS przeznaczonych na realizację priorytetu VI wynosi **37,3 mld zł**, co stanowi ok. 39% alokacji środków z FS w ramach Programu i 31% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu VI.

Wykres 24. Podział alokacji priorytetu VI na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu VI weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **56 wniosków o dofinansowanie**, z czego 71% wniosków zostało złożonych w ramach działania 6.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **61,6 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **50 wniosków o dofinansowanie** (89% złożonych wniosków), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **61,1 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w VI priorytecie podpisano **50 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 61,0 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **36,5 mld zł**, co stanowi **98% alokacji dla priorytetu**. Priorytet VI jest **najbardziej zaawansowanym ze wszystkich priorytetów Programu** pod względem kontraktacji. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 2 umowy o dofinansowanie, zaś w ciągu pierwszego półrocza wartość podpisanych umów o dofinansowanie w części UE wzrosła o ok. 131,5 mln zł.

Największą alokację w priorytecie przeznaczono na działanie 6.1, w ramach którego podpisano 36 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 99% alokacji dla działania. W związku

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

z tym wysoki stopień zakontraktowania w działaniu 6.1 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów w ramach tego działania wyniosła ogółem 32,3 mld zł. W działaniu 6.2 wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 3,2 mld zł, co wykorzystuje 97% alokacji dla działania. Zakontraktowanie w działaniu 6.3 wykorzystuje 70% alokacji przy podpisanych umowach o wysokości dofinansowania UE 1,1 mld zł.

W ramach priorytetu VI w działaniach 6.2 i 6.3 przewidziano wybór projektów do realizacji trybie indywidualnym, zaś w ramach działania 6.1 w ramach trybu zarówno konkursowego jak i indywidualnego.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów z listy podstawowej i rezerwowej w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Tabela 13. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
6.1	25	52 235,9	31 212,4	13	12 869,2	6 530,0
6.2	3	4 720,4	3 221,0	4	5 247,5	3 673,2
6.3	16	3 800,2	1 472,4	4	625,7	231,0
RAZEM	44	60 756,6	35 905,8	21	18 742,4	10 434,3

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych zostały podpisane **23 umowy o dofinansowanie w działaniu 6.1, 3 umowy w działaniu 6.2** oraz **11 umów w działaniu 6.3**. W działaniu 6.2 podpisano umowy dla wszystkich projektów z LPI. Łączna wartość całkowita zakontraktowanych środków wyniosła **59,3 mld zł**, a środki pochodzące z FS obejmują kwotę **35,3 mld zł**. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 98% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej.

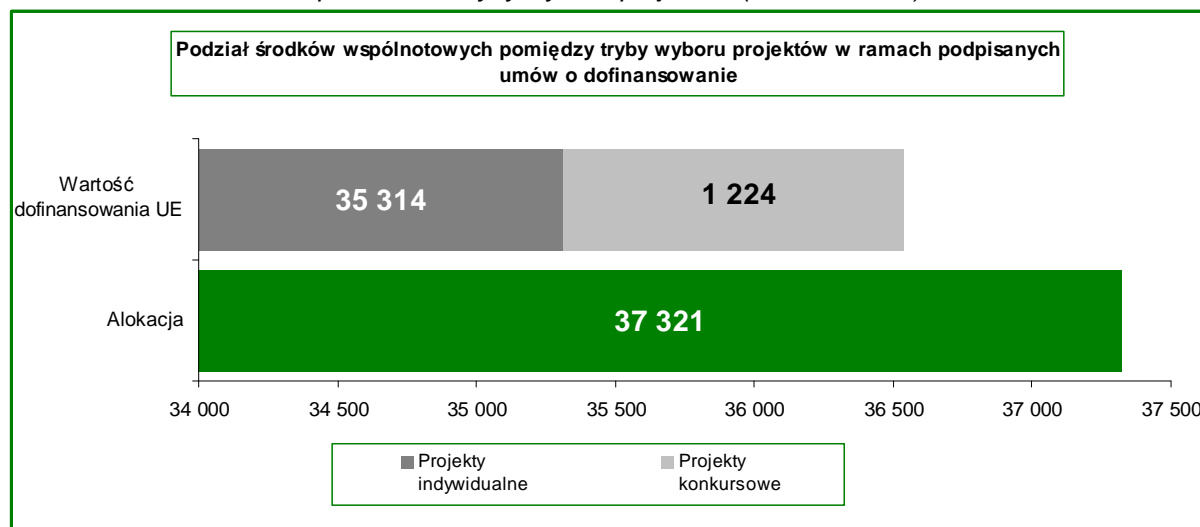
❖ Projekty konkursowe

Tryb konkursowy zastosowano jedynie w działaniu 6.1 W ramach tego działania ogłoszony został 1 konkurs (w 2008 roku). Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami konkursu podpisano **13 umów o dofinansowanie**. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 1,7 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z FS **wyniosła 1,2 mld zł**, co stanowi 3% alokacji dla priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 25. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **72%** i jest **najwyższy spośród wszystkich priorytetów Programu**. Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 49,0 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 32,2 mld zł, z czego część unijna wyniosła 27,0 mld zł. Działaniem z najwyższym stopniem wykorzystania alokacji jest działanie 6.1, gdzie rozliczenie alokacji wnioskami o płatność wyniosło 77%.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE **4 Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wniosków o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 2,1 mld zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 1,9 mld zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 2,2 mld zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE **29 Poświadczeń i deklaracji** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **32,0 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła do **26,8 mld zł**, czyli **72% alokacji dla priorytetu**. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 25,3 mld zł**, co stanowi **68% alokacji dla VI priorytetu**.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

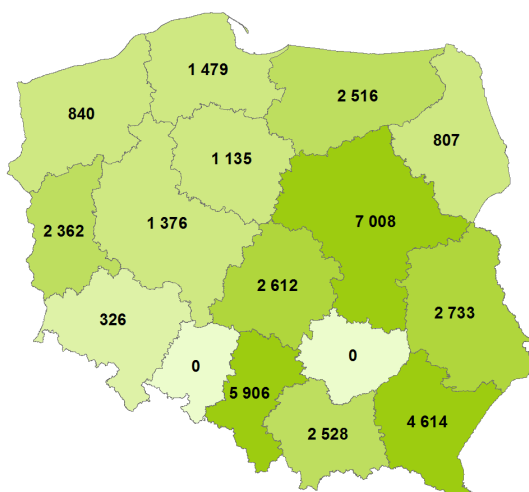
Poddając analizie proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów wyróżnić należy **województwo śląskie oraz mazowieckie**, w których realizowana jest największa liczba projektów (po 7 projektów). Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo mazowieckie, gdzie zakontraktowano 7,0 mld zł, co stanowi 19% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Natomiast w województwie śląskim wartość dofinansowania UE realizowanych projektów wynosi 5,9 mld zł (16% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu).

Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że przebiega on w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie mazowieckim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu VI – wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego wyniosły 5,2 mld zł, co stanowi 19% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie.

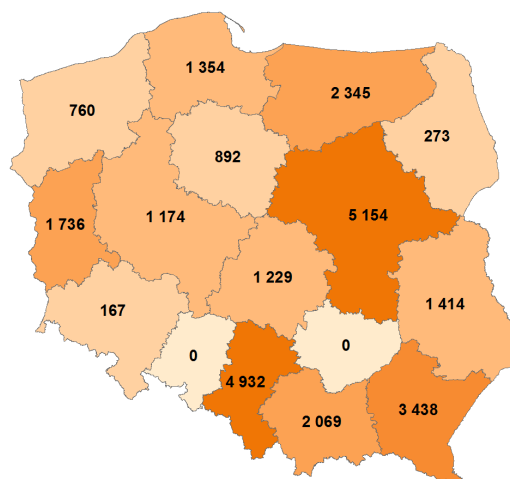
Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu VI ze środków FS w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



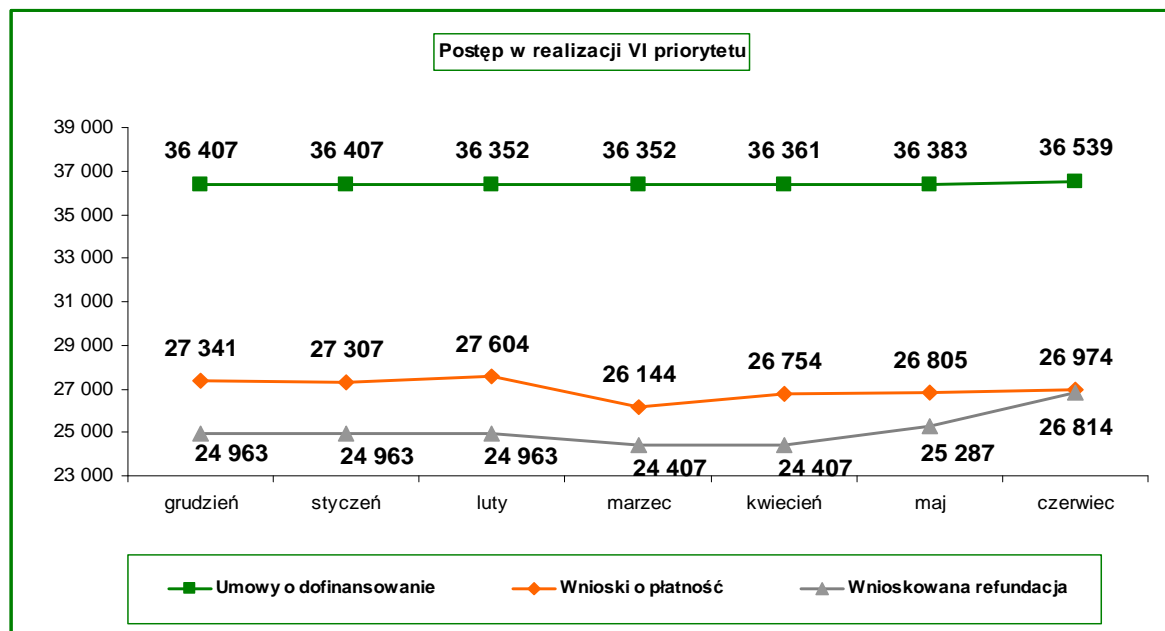
Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapach nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia map w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu VI

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Wykres 26. Dynamika wdrażania priorytetu VI w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Na wykresie widać, że w pierwszym półroczu 2013 roku kontraktacja wzrastała w niewielkim stopniu, co bezpośrednio wynika z 98% poziomu kontraktacji. Na przełomie lutego i marca zauważyć można

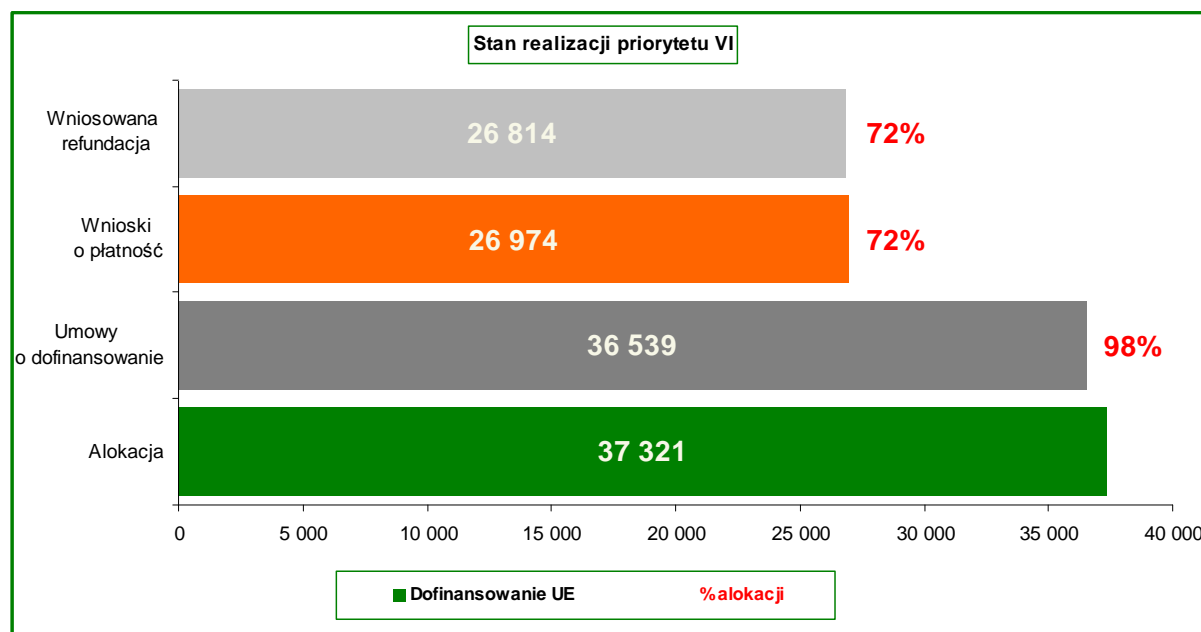
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

znaczący spadek wartości zarówno we wnioskach o płatność jak i wnioskowanej refundacji. Sytuacja ta wynika ze wstrzymania płatności w związku z podejrzeniem zmów cenowych dla trzech projektów: *Budowa autostrady A-4 Rzeszów - Korczowa*, *Rozbudowa DK8 do parametrów drogi ekspresowej na odcinku Piotrków Trybunalski - Rawa Mazowiecka* oraz *Rozbudowa drogi krajowej nr 8 do parametrów dwujezdniowej drogi ekspresowej na odcinku Jeżewo – Białystok*. Od marca zarówno wartości wniosków o płatność i wnioskowej refundacji zaczęły systematycznie rosnąć.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu VI na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie**, **wydatków wykazanych przez beneficjentów** oraz **kwot wnioskowanych do KE**.

Wykres 27. Stan realizacji priorytetu VI w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła bardzo wysoki, bo ponad 98% poziom. Jednocześnie na wykresie widać także duże zaawansowanie pod względem wartości wniosków o płatność i wnioskowej refundacji, które zagospodarowały już 72% dostępnej dla priorytetu alokacji. Dane te dowodzą sprawnego wdrażania VI priorytetu.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **34 wnioski o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**, w tym w I półroczu 2013 r. do KE przekazane zostały 4 wnioski. KE wydała 21 decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów, z czego 9 zostało wydanych w I półroczu 2013 r. W priorytecie VI planuje się przekazać jeszcze 4 wnioski dla projektów w IV kwartale 2013 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- poprawa płynności i bezpieczeństwa ruchu, nośności i jakości dróg sieci TEN-T w ruchu tranzytowym, połączeniach między dużymi miastami kraju, w tym głównymi ośrodkami Polski wschodniej, oraz przejazdach przez miasta;
- zwiększenie przepustowości portów lotniczych znajdujących się w sieci TEN-T przepustowości polskiej przestrzeni powietrznej oraz zapewnienie wysokiego standardu świadczonych usług

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu VI.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu VI przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 14. Stan realizacji priorytetu VI w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

VI PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	50	61,0	36,5	98%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
5	273,4	107,7	0,3%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że:

- dla wskaźnika produktu „Liczba projektów szt.” - szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 50 szt., co odpowiada 98% alokacji dla priorytetu VI;
- do końca I półrocza 2013 roku najwięcej umów o dofinansowanie zostało zawartych w działaniu 6.1 (36 umów). W ramach pozostałych działań w priorytecie VI zawarto odpowiednio 3 umowy w działaniu 6.2 oraz 11 umów w działaniu 6.3;
- dla wskaźnika produktu „Wybudowane autostrady w sieci TEN-T” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 432,69 km. Należy podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. aktualizację wartości docelowej tego wskaźnika;
- dla wskaźnika produktu „Wybudowane drogi ekspresowe w sieci TEN-T” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 610,38 km. Należy podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. aktualizację wartości docelowej tego wskaźnika;
- dla wskaźnika produktu „Drogi w sieci TEN-T przebudowane do nośności 115 kN/oś” szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 126,42 km. Należy podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. aktualizację wartości docelowej tego wskaźnika;
- dla wskaźnika produktu „Przebudowane lotniska w sieci TEN-T” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 7 szt;
- dla wskaźnika rezultatu „Poziom ukończenia TEN-T PP 25” - szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 45,98% sieci podstawowej TEN-T;
- dla wskaźnika rezultatu „Wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towarów uzyskanych dzięki budowie i modernizacji dróg” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 7 018 821 533,58 zł/rok;
- dla wskaźnika rezultatu „Zwiększenie przepustowości portów lotniczych w sieci TEN-T” szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 35,97 mln pasażerów/rok;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- dla wskaźnika rezultatu „Przyrost liczby pasażerów obsługiwanych na przebudowanych lotniskach” szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie w priorytecie VI wynosi 3,82 mln pasażerów/rok.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że:

- dla wskaźnika produktu „Liczba projektów szt.” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 5 szt. (zatwierdzonych wniosków o płatność końcową). Zgodnie z tabelą powyżej zatwierdzone wnioski o płatność końcową stanowią ponad 0,3% alokacji dla priorytetu VI;
- Do końca I półrocza 2013 roku zakończono realizację rzeczową i finansową projektów w ramach działań 6.1 (4 projekty) i 6.3 (1 projekt);
- dla wskaźnika produktu „Drogi w sieci TEN-T przebudowane do nośności 115 kN/oś” zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 6,68 km;
- dla wskaźnika produktu „Przebudowane lotniska w sieci TEN-T” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 1 szt;
- dla wskaźnika rezultatu „Wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towarów uzyskanych dzięki budowie i modernizacji dróg” zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 19 298 660 pln/rok.

Brak postępu w wykonaniu pozostałych wskaźników wynika z faktu, że do końca I półrocza 2013 roku nie zatwierdzono wniosków o płatność końcową dla projektów je realizujących. Wzrost wartości wskaźników planuje się w kolejnych okresach sprawozdawczych w wyniku zatwierdzania wniosków o płatność końcową dla projektów obejmujących budowę i przebudowę autostrad i dróg ekspresowych oraz przebudowę lotnisk w sieci TEN-T.

Planowany przebieg realizacji

W związku z zakontraktowaniem blisko 100% kwoty alokacji w działaniach 6.1 i 6.2 dalsze zadania instytucji w systemie wdrażania i kontroli POLiS koncentrują się na monitorowaniu realizacji postępu rzeczowego inwestycji. Na podstawie wniosków o płatność pośrednią i końcową nadzorowany będzie także przebieg certyfikacji i przekazywania płatności, tak aby procesy te cechowały się regularnością przepływów finansowych. Nadrzędnym celem IZ POLiS jest rzeczowe i finansowe rozliczenie projektów zgodnie z przekazywanymi do Komisji Europejskiej harmonogramami, przed zakończeniem okresu kwalifikowalności wydatków w perspektywie finansowej UE 2007-2013.

Ponadto, w związku z zakontraktowaniem środków UE w działaniu 6.2 na poziomie 97% planuje się przeniesienie kwoty wolnych środków do działania 6.1 w celu zwiększenia kwot dofinansowania dla przedsięwzięć posiadających rezerwę umożliwiającą zagospodarowanie nowych środków finansowych.

W przypadku działania 6.3, nie istnieje ryzyko niewykorzystania unijnej alokacji. Część inwestycji polegających na budowie/rozbudowie terminali oraz płyt startowych została zrealizowana rzeczowo (porty lotnicze w Gdańsku, Wrocławiu, Szczecinie oraz Rzeszowie). Ponadto nawet w przypadku braku formalnego zawarcia umowy o dofinansowanie pomiędzy beneficjentem a instytucją wdrażającą, kolejne projekty są realizowane pod względem rzeczowym i obecnie nie identyfikuje się ryzyka ich nieukończenia przed 31 grudnia 2015 roku. Ponadto szacuje się, że do końca 2013 roku poziom kontraktacji w działaniu wyniesie ok. 90%.

PRIORYTET VII Transport przyjazny środowisku

W priorytecie VII projekty są realizowane w ramach pięciu działań:

- ❖ 7.1 Rozwój transportu kolejowego;
- ❖ 7.2 Rozwój transportu morskiego;
- ❖ 7.3 Transport miejski w obszarach metropolitalnych;
- ❖ 7.4 Rozwój transportu intermodalnego;

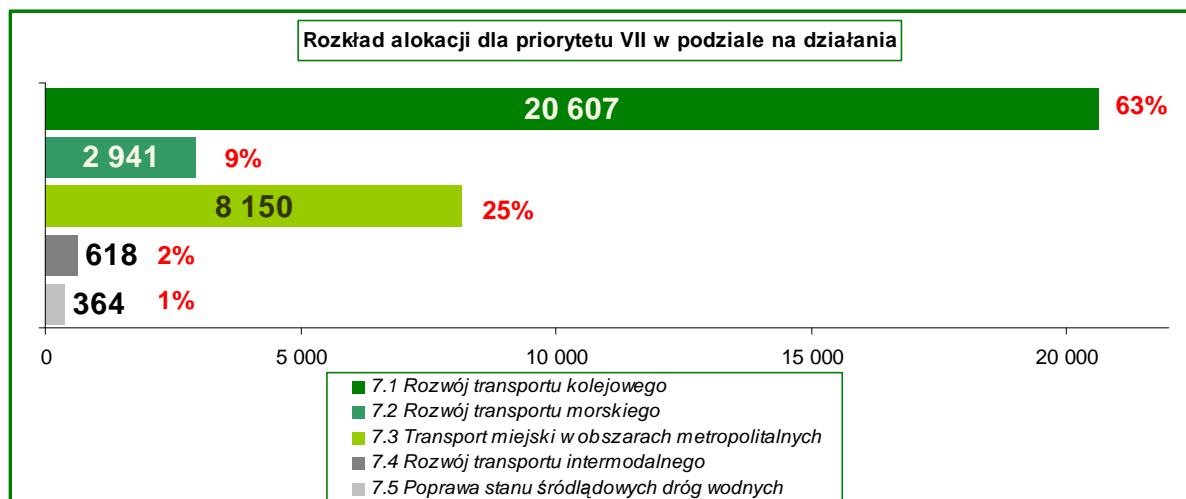
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

❖ 7.5 Poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych.

Środki na realizację projektów w ramach priorytetu VII pochodzą z Funduszu Spójności. Wysokość środków z FS przeznaczonych na realizację priorytetu VII wynosi **32,7 mld zł**, co stanowi ok. 34% alokacji środków z FS w ramach Programu i 27% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu VII.

Wykres 28. Podział alokacji priorytetu VII na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu VII weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **109 wniosków o dofinansowanie**, z czego najwięcej, bo 36% wniosków zostało złożonych w ramach działania 7.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **32,7 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **89 wniosków o dofinansowanie** (82% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **28,4 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w VII priorytecie podpisano **88 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 43,2 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **21,3 mld zł**, co stanowi **65% alokacji dla priorytetu**. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 6 umów o dofinansowanie, zaś w ciągu pierwszego półrocza wartość podpisanych umów o dofinansowanie w części UE wzrosła o 1,9 mld zł. Przyczyny stosunkowo niskiego stopnia kontraktacji zostały omówione w punkcie 2. *Opis istotnych problemów we wdrażaniu.*

Najwięcej umów (34) podpisano w działaniu 7.1 o wartości dofinansowania unijnego 12,3 mld zł, co wykorzystuje 60% alokacji dla działania. Działaniem, w którym zakontraktowano największą część alokacji jest działanie 7.5, w którym podpisano 6 umów o dofinansowanie o wartości dofinansowania UE 334,2 mln zł wykorzystującego 92% alokacji dostępnej dla działania. W działaniu 7.2 zakontraktowano 2,2 mld zł środków UE, co stanowi 75% alokacji dla działania, w działaniu 7.3 6,1 mld zł środków UE (75% alokacji), zaś w działaniu 7.4 zakontraktowano 381,0 mln zł środków UE (62% alokacji).

W ramach priorytetu VII w działaniach 7.1, 7.2, 7.3 oraz 7.5 wybór projektów odbywa się poprzez tryb indywidualny, zaś w działaniu 7.4 z wykorzystaniem trybu konkursowego.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych i rezerwowych w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 15. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
7.1	74	34 116,0	19 708,3	26	24 809,0	16 208,4
7.2	28	4 130,3	3 007,2	8	971,3	698,5
7.3	40	19 284,9	9 011,8	4	1 222,5	604,8
7.5	6	431,7	364,4	8	443,9	377,4
RAZEM	148	57 962,9	32 091,7	46	27 446,7	17 889,2

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

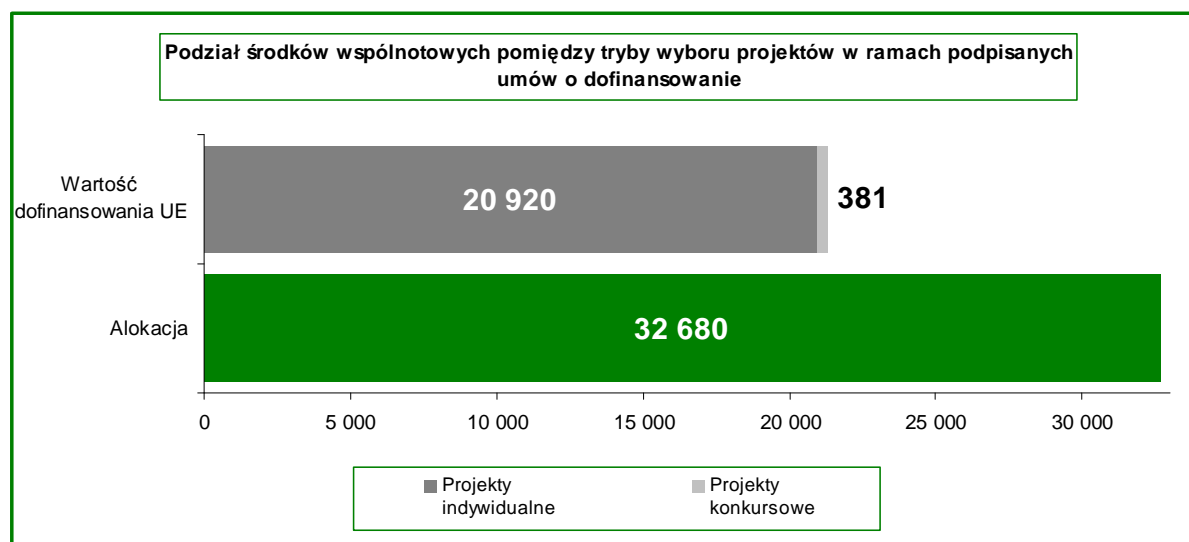
Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych zostało podpisanych łącznie **75 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem **41,9 mld zł** i dofinansowaniu UE **20,9 mld zł**. W działaniu 7.1 podpisano 34 umowy, w działaniu 7.2 18 umów, w działaniu 7.3 17 umów, a w działaniu 7.5 6 umów, dla wszystkich projektów z listy podstawowej. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 65% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej.

❖ Projekty konkursowe

Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono 2 konkursy w działaniu 7.4. W okresie sprawozdawczym zakończył się jeden z nich. Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **13 umów o dofinansowanie**. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 1,3 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z FS **wyniosła 381,0 mln zł**, co stanowi 1% alokacji dla priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Wykres 29. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Poziom wydatkowania w priorytecie VII nadal jest niski, jednakże w porównaniu z końcem 2012 r. widoczny jest niewielki postęp. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **21%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 16%, co oznacza **wzrost**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

o 5 p.p. w trakcie półrocza. Najwyższy poziom wydatkowania zaobserwować można w działaniu 7.3 i wynosi 38%.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 15,3 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 10,3 mld zł, z czego część unijna wyniosła **6,7 mld zł**. Najwyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 7.3 i wyniosła 3,1 mld zł.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 3 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wniosków o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 3,8 mld zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 2,5 mld zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 2,3 mld zł.

Od początku wdrażania Programu do końca czerwca 2013 r. IC przekazała do KE 22 *Poświadczenia i deklaracje* na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **9,9 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **6,6 mld zł**, czyli **20%** alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 5,2 mld zł**, co stanowi 16% alokacji dla VII priorytetu. Przyczyny niskiego poziomu certyfikacji zostały umówione w punkcie 2.2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu*.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

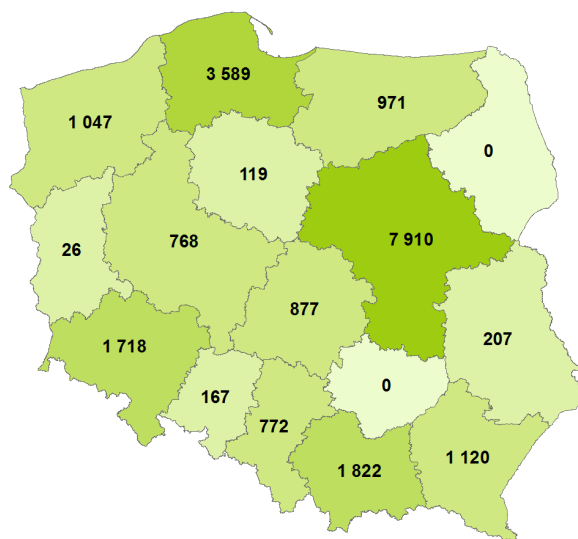
Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderem w zakresie liczby realizowanych projektów jest województwo mazowieckie, gdzie realizowanych jest 18 projektów. Ponadto w województwach pomorskim i zachodniopomorskim realizowanych jest po 17 projektów. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem także jest województwo mazowieckie, gdzie zakontraktowano 7,9 mld zł, co stanowi 37% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie.

Na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że proces wydatkowania przebiega w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie mazowieckim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu VII - 43% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 2,9 mld zł.

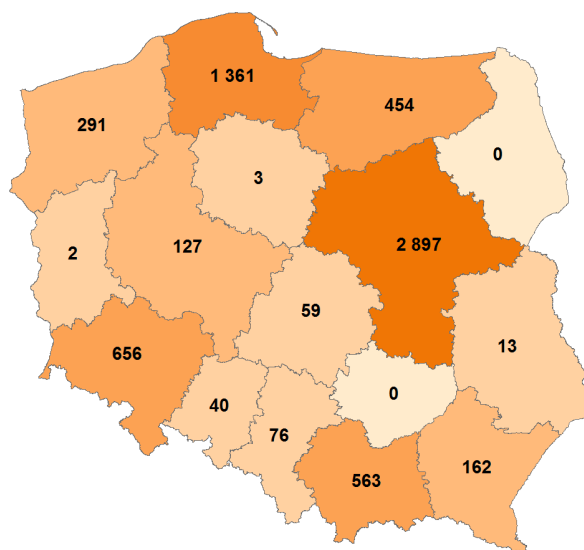
Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu VII ze środków FS w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



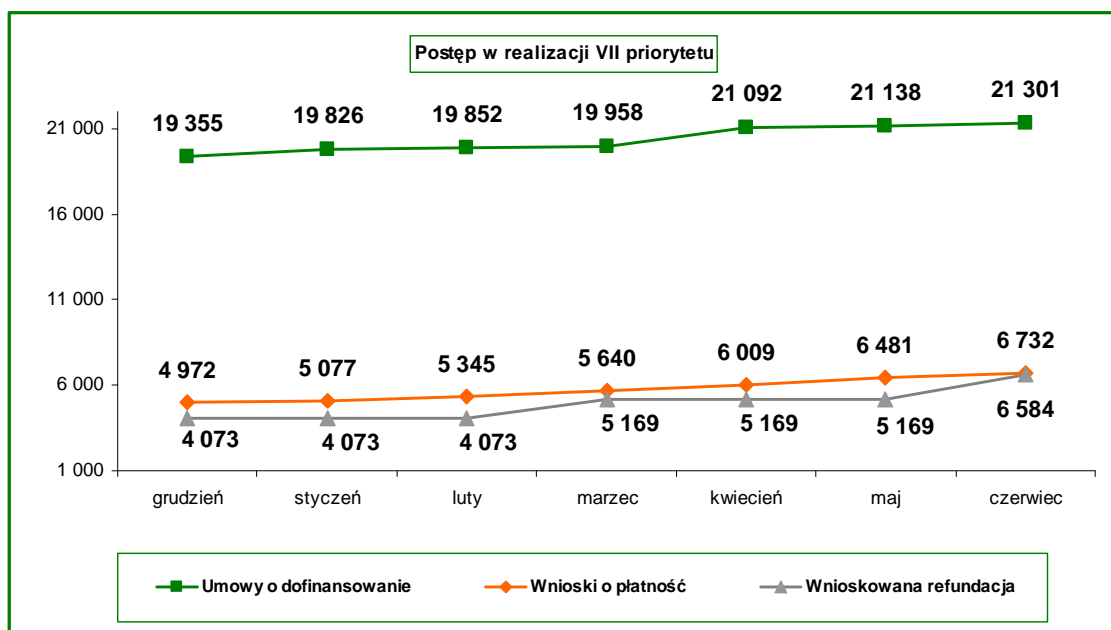
Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapach nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia map w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu VII

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Wykres 30. Dynamika wdrażania priorytetu VII w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

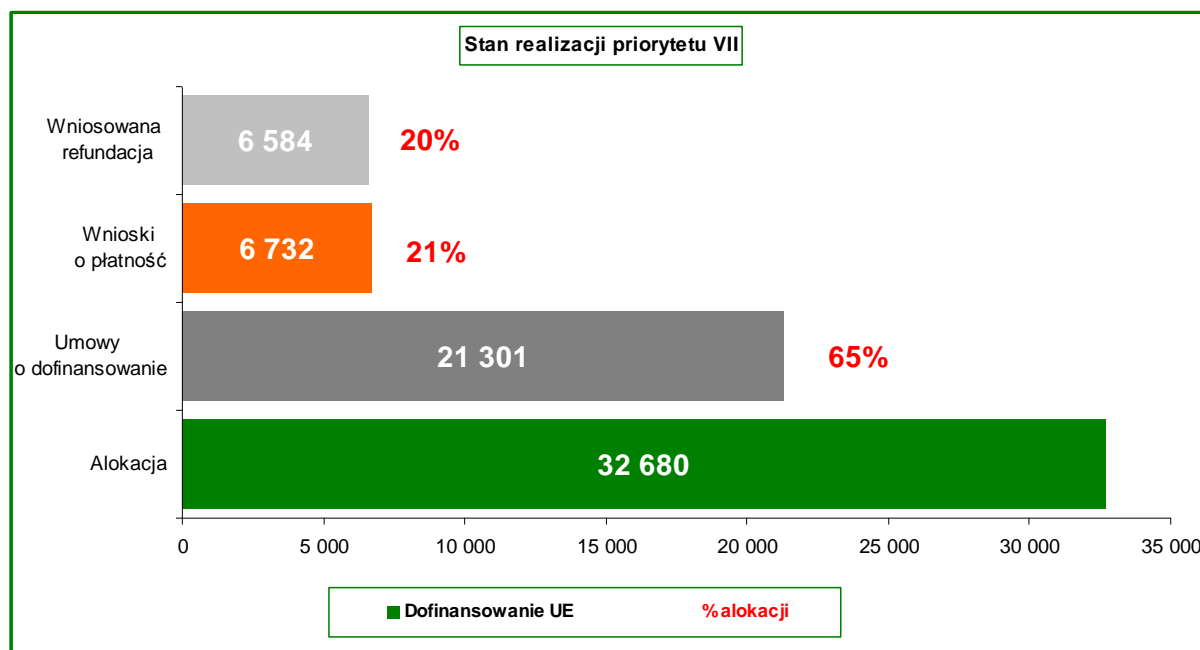
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Na wykresie widać, że kontrakcja rosła w stosunkowo równomiernym tempie, największy wzrost osiągnęła pomiędzy marcem a kwietniem, kiedy to zakontraktowanie wzrosło o ok. 1,1 mld zł. Podobnie wartość wniosków o płatność rosła w pierwszym półroczu 2013 r. równomiernie, zwiększając się o 1,8 mld zł od początku roku. W zakresie wnioskowanej do KE refundacji należy podkreślić bardzo duży wzrost w przeciągu pierwszego półrocza 2013 r., w którym certyfikacja zwiększyła się aż o ponad 2,5 mld zł, przy czym największy wzrost nastąpił pomiędzy majem a czerwcem i wyniósł 1,4 mld zł.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu VII na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE**.

Wykres 31. Stan realizacji priorytetu VII w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Na wykresie zaobserwować można stosunkowo niski procent (65%) zakontraktowania środków w ramach priorytetu. Przedmiotowa sytuacja wyjaśniona została w punkcie 2.2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu*.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **31 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**, w tym w I półroczu 2013 r. do KE przekazanych zostało 10 wniosków. KE wydała 16 decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów, z czego 5 zostało wydanych w I półroczu 2013 r.

W priorytecie VII planuje się przekazanie jeszcze 39 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów do końca 2014 roku.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- poprawa stanu połączeń kolejowych wchodzących w skład sieci TEN-T, a także wybranych odcinków znajdujących się poza tą siecią, oraz poprawa obsługi pasażerów w międzynarodowym i międzyregionalnym transporcie kolejowym;
- zwiększenie konkurencyjności polskich portów morskich w regionie Morza Bałtyckiego;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- zwiększenie udziału przyjaznego środowisku transportu publicznego w obsłudze mieszkańców obszarów metropolitalnych;
- zwiększenie udziału transportu intermodalnego w ogólnych przewozach ładunków;
- poprawa warunków żeglugi na śródlądowych drogach wodnych;

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu VII.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu VII przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 16. Stan realizacji priorytetu VII w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

VII PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	88	43,2	21,3	65%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln euro		
5	66,5	55,6	0,2%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że:

- dla wskaźnika produktu „*Liczba projektów szt.*” - szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 88 sztuk o wartości całkowitej 43,2 mld zł i dofinansowaniu UE 21,3 mld zł, co stanowi 88% wartości docelowej wskaźnika z roku 2013 (100 projektów) oraz 65% alokacji dla priorytetu VII. Najwięcej umów o dofinansowanie (34) podpisano w działaniu 7.1;
- dla wskaźnika produktu „*modernizowane linie kolejowe*” szacowana realizacja sukcesywnie rośnie, wartość obecnie podpisanych umów pozwala na zmodernizowanie do roku 2015 ponad 621,52 km linii kolejowej i tym samym zrealizowanie wartości docelowej wskaźnika prawie w 40%. Należy jednak podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. zmianę w zakresie wartości docelowej wskaźnika.
- dla wskaźnika produktu „*Wybudowane i zmodernizowane nabrzeża portowe*” szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 3,31 km. Bardziej precyzyjne określenie wartości wskaźnika będzie możliwe po zawarciu wszystkich umów o dofinansowanie w działaniu 7.2;
- dla wskaźnika produktu „*Wybudowane lub zmodernizowane sieci transportu szynowego i trolejbusowego*” szacowana realizacja wskaźnika sukcesywnie wzrasta począwszy od roku 2011, w którym rozpoczęła się realizacja wielu projektów. Proces podpisywania umów o dofinansowanie przebiegał bardzo dynamicznie w 2012 roku. Jednakże w okresie sprawozdawczym nie odnotowano znaczącego postępu - podpisano 2 umowy o dofinansowanie o wartości dofinansowania unijnego ok. 260 mln zł. Większość projektów z działania 7.3 znajdowała się w okresie sprawozdawczym w fazie realizacji. Na koniec okresu sprawozdawczego szacowana wartość docelowa wskaźnika ukształtowała się na poziomie ok. 27,9 % (153,425 km) wartości docelowej wskaźnika z roku 2015 (550 km).

Należy podkreślić, że zgodnie z rekomendacjami zawartymi w badaniach ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2010 roku przez firmy PSDB i Ecorys, proponuje się obniżenie wartości docelowej wskaźnika z 550 km do 200 km ze względu na niedoszacowanie kosztów projektów obejmujących budowę i przebudowę infrastruktury oraz realizację projektów zakupu taboru

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

o znacznej wartości. Zmiana ta jest jedną z proponowanych zmian Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (wersja 4.0).

- dla wskaźnika produktu „*Zbudowane i rozbudowane centra logistyczne oraz terminale kontenerowe*” wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 13 sztuk;
- dla wskaźnika produktu „*Drogi wodne*” zmodernizowane obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. zmianę w zakresie charakteru wskaźnika. Dotychczasowy wskaźnik o charakterze liniowym planuje się zastąpić wskaźnikiem punktowym, będącym odzwierciedleniem realizowanych inwestycji. Warto również podkreślić, że realizacja jednego z projektów została zakończona – co jednak z uwagi na wskazany wyżej problem nie znajduje odzwierciedlenia przy obecnym brzmieniu wskaźnika;
- dla wskaźnika rezultatu „*Poziom ukończenia TEN-T PP23*” wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 32,8 %; Należy jednak podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. zmianę w zakresie wartości docelowej wskaźnika;
- dla wskaźnika rezultatu „*Poziom ukończenia TEN-T PP27*” podpisana w okresie sprawozdawczym umowa o dofinansowanie dla projektu modernizacji linii E75 Rail Baltica na odcinku Warszawa Rembertów – Tłuszcz (Sadowne) pozwala osiągnąć zakładany na rok 2015 docelowy wskaźnik, tj. 17%;
- dla wskaźnika rezultatu „*Wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towarów uzyskanych dzięki modernizacji linii kolejowych*” wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi ok. 2,06 mld zł/rok;
- dla wskaźnika rezultatu „*Wzrost zdolności przeładunkowej w portach*” wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 12,81 mln t/rok;
- dla wskaźnika rezultatu „*Dodatkowa liczba pasażerów obsługiwanych przez usprawniony transport miejski*” wartość docelową ustalono na poziomie 31,5 mln osób/rok. Na podstawie dotychczas podpisanych umów, szacowana realizacja wskaźnika w 2015 roku znacznie przekroczy wartość docelową i ukształtuje się na poziomie ok. 121,47 mln osób/rok. Wskaźnik przedstawia dodatkową liczbę przejazdów danym środkiem komunikacji miejskiej, w danym roku.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że:

- dla wskaźnika produktu „*Liczba projektów szt.*” – realizacja wskaźnika wynosi 5 sztuk (zatwierdzonych wniosków o płatność końcową), zatwierdzone wnioski o płatność końcową stanowią 0,2% alokacji dla priorytetu VII; Jednocześnie należy zauważyć, że zakończone projekty nie realizują pozostałych wskaźników – są to bowiem 3 projekty dokumentacyjne oraz dwa projekty inwestycyjne (transport morski i śródlądowy), dla których jednak określone zostały wskaźniki autorskie.

Planowany przebieg realizacji

Wskazane przez IZ POLiŚ działania do podjęcia wobec obu kluczowych sektorów VII osi priorytetowej, były przedmiotem przedłożonych służbom KE propozycji zmian Programu Operacyjnego w zakresie zwiększenia stopy dofinansowania UE w całej VII osi priorytetowej. Zmiany te są obecnie w ocenie służb KE.

Podniesienie stopy dofinansowania dla projektów VII osi priorytetowej

Wnioskowane obecnie podniesienie dofinansowania dla projektów VII osi priorytetowej złagodzi skutki trudnej sytuacji finansowej beneficjentów oraz będzie istotnym impulsem dla planowania inwestycji w kolejnej perspektywie finansowej, będzie również buforem pozwalającym na szybsze efektywne wykorzystanie środków dedykowanych miastom i kolejom w ramach Programu. Jednocześnie pozwoli dostosować warunki realizacji projektów szynowych do standardów funkcjonujących w innych krajach UE. Przez zachętę dla inwestorów do podjęcia działań na rzecz rozwoju infrastruktury transportu

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

publicznego, podniesienie stopy dofinansowania może mieć zdecydowany wpływ na plany inwestycyjne dla perspektywy 2014-2020.

Zmiana wartości wskaźników produktu i rezultatu

Wyniki i rekomendacje zamieszczone w raportach ewaluacyjnych dla przeprowadzonych w 2010 r. badań śródkresowych potwierdziły konieczność aktualizacji wskaźników monitorowania VII priorytetu. Ponieważ określone były one na bardzo wstępnym etapie programowania interwencji w ramach POIiŚ, Szacowane wartości docelowe wskaźników obarczone były dużą niepewnością. Zaproponowane zmiany wynikają ze zmiany definicji wskaźników, priorytetyzacji inwestycji pod kątem stanu przygotowania do realizacji, oraz możliwości finansowych państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

Jednocześnie w związku z uzgodnieniem zasad realizacji nowych typów projektów w sektorze kolejowym, strona polska zaproponowała ujęcie nowego wskaźnika – zrewitalizowane linie kolejowe – dla oddania realnego wpływu interwencji podejmowanej w ramach POIiŚ na stan infrastruktury kolejowej w Polsce.

IZ POIiŚ w dalszym ciągu oczekuje na stanowisko KE w tej kwestii. Należy przy tym podkreślić, że zaproponowane we wniosku o zmianę Programu Operacyjnego ograniczenie wartości wskaźników nie wpływa na możliwość osiągnięcia celów Programu i priorytetu. W dalszym ciągu realizowane są bowiem kluczowe inwestycje zdefiniowane w Programie Operacyjnym.

PRIORYTET VIII Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe

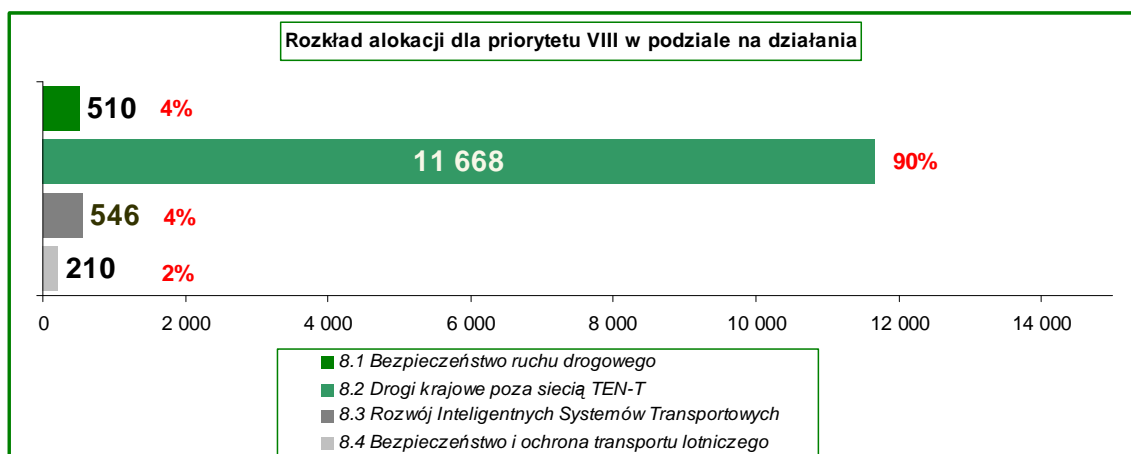
W priorytecie VIII projekty są realizowane w ramach czterech działań:

- ❖ **8.1** *Bezpieczeństwo ruchu drogowego;*
- ❖ **8.2** *Drogi krajowe poza siecią TEN-T;*
- ❖ **8.3** *Rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych;*
- ❖ **8.4** *Bezpieczeństwo i ochrona transportu lotniczego.*

Środki na realizację projektów w ramach priorytetu VIII pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu VIII wynosi **12,9 mld zł**, co stanowi ok. 51% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 11% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu VIII.

Wykres 32. Podział alokacji priorytetu VIII na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu VIII weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **136 wniosków o dofinansowanie**, z czego 51% wniosków zostało złożonych w ramach działania 8.2. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **20,3 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **96 wniosków o dofinansowanie** (71% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **16,8 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w VIII priorytecie podpisano **95 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 17,3 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **11,5 mld zł**, co stanowi **89% alokacji dla priorytetu**. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 8 umów o dofinansowanie, zaś w ciągu pierwszego półrocza wartość podpisanych umów o dofinansowanie wzrosła o ok. 302,5 mln zł.

Najwięcej umów podpisano w działaniu 8.2, gdzie zawarto 35 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 89% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów w ramach tego działania jest najwyższa wśród działań priorytetu i wyniosła 10,3 mld zł. Wysoki stopień zakontraktowania w działaniu 8.2 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu ponieważ działanie to wykorzystuje aż 90% alokacji priorytetu VIII. W działaniu 8.1 wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 438,0 mln zł, co wykorzystuje w 86% alokacji dla działania. W działaniu 8.3 zawarto umowy o wartości dofinansowania UE w wysokości 485,6 mln zł (89% alokacji). Najwyższy procent dostępnej dla działania alokacji zakontraktowano w działaniu 8.4, gdzie wartość dofinansowania UE dla 19 zawartych w działaniu umów wyniosła 191,9 mln zł (91% alokacji).

W ramach priorytetu VIII w działaniach 8.1 i 8.2 przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym jak i indywidualnym, zaś w ramach działań 8.3 i 8.4 projekty wybierane były jedynie poprzez procedurę konkursową.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych i rezerwowych w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Tabela 17. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
8.1	16	423,8	358,6	1	10,0	8,5
8.2	29	13 819,2	9 429,6	14	18 662,8	7 222,8
RAZEM	45	14 243,0	9 788,2	15	18 672,8	7 231,3

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych zostało podpisanych **12 umów w działaniu 8.1 i 21 umów w działaniu 8.2**. Łączna wartość całkowita zakontraktowanych środków wyniosła 13,9 mld zł, a środki pochodzące z EFRR obejmują kwotę **9,4 mld zł**. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 96% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej. Warto zauważyć, że ok. 82% wartości projektów realizowanych w ramach priorytetu VIII przypada na projekty indywidualne.

❖ Projekty konkursowe

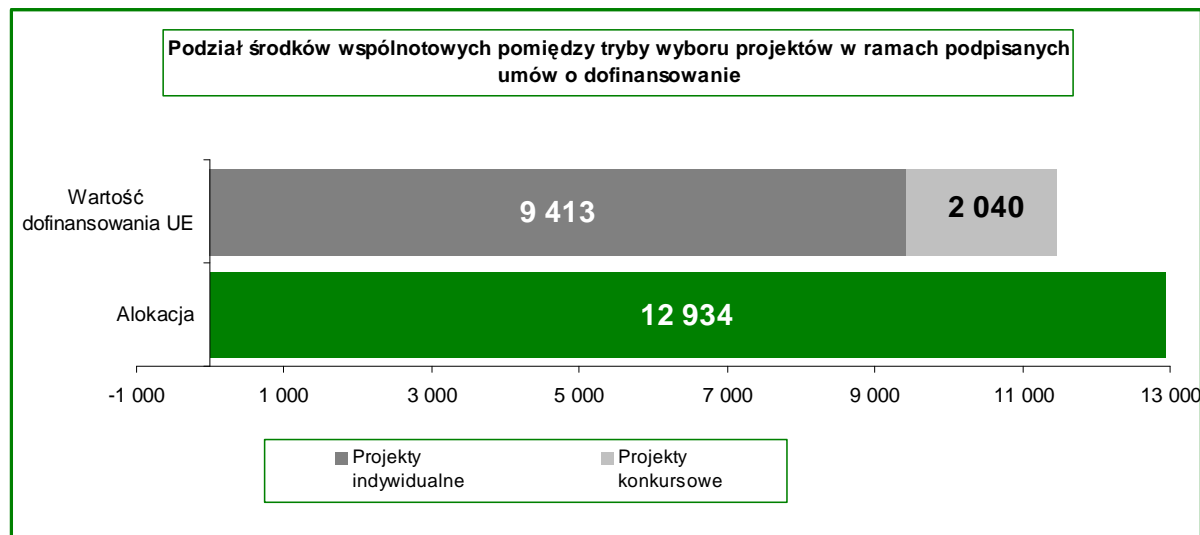
Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono 4 konkursy, po jednym dla każdego z działań, przy czym wszystkie odbyły się w latach 2008-2010. Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **62 umowy o dofinansowanie**, w tym 16 umów w działaniu 8.1, 14 umów w działaniu 8.2, 13 umów w działaniu 8.3 i 19 umów w działaniu 8.4. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 3,4 mld zł, w tym

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

kwota środków przyznanych z EFRR **wyniosła 2,0 mld zł**, co stanowi 16% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 65% liczby wszystkich projektów realizowanych w VIII priorytecie to projekty konkursowe, natomiast wartość zakontraktowanego dofinansowania UE przyznane projektom konkursowym stanowi 18% zakontraktowanych środków w ramach całego priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Wykres 33. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Poziom wydatkowania w priorytecie VIII jest stosunkowo wysoki, zaobserwowano także widoczny postęp w stosunku do końca 2012 r. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **60%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 52%, co oznacza **wzrost o 8 p.p. w trakcie półrocza**. Najwyższy stopień wydatkowania występuje w działaniu 8.4 i wynosi 64%.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 12,1 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 9,6 mld zł, z czego część unijna wyniosła **7,8 mld zł**. Najwyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 8.2 i wyniosła 7,4 mld zł konsumując 64% alokacji dla działania.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 4 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wniosków o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 3,8 mld zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 3,2 mld zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 2,5 mld zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 27 **Poświadczeń i deklaracji** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **9,6 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła do **8,2 mld zł**, czyli 63% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 7,0 mld zł**, co stanowi 54% alokacji dla VIII priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

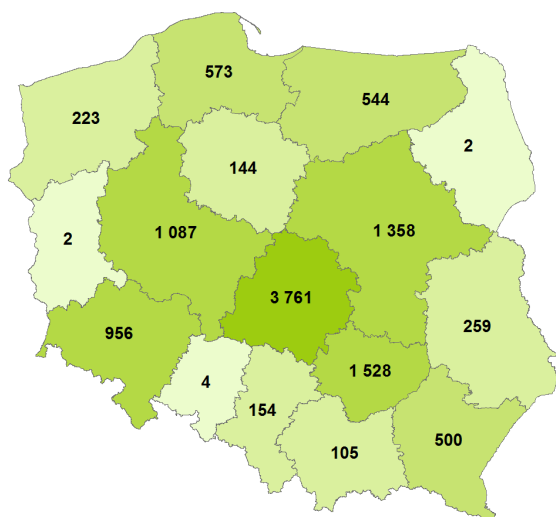
Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderem w zakresie liczby realizowanych projektów jest województwo mazowieckie, w których realizowanych jest 15 projektów o wartości dofinansowania UE 1,4 mld zł. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo łódzkie, gdzie zakontraktowano 3,8 mld zł, co stanowi 33% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

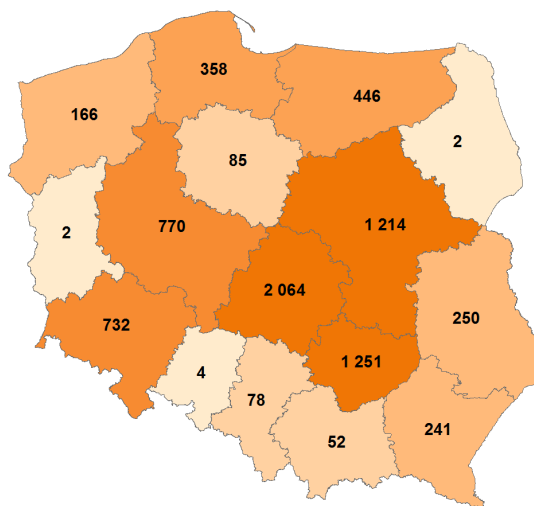
Na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że proces wydatkowania przebiega w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie łódzkim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu VIII - 27% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 2,1 mld zł.

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu VIII ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

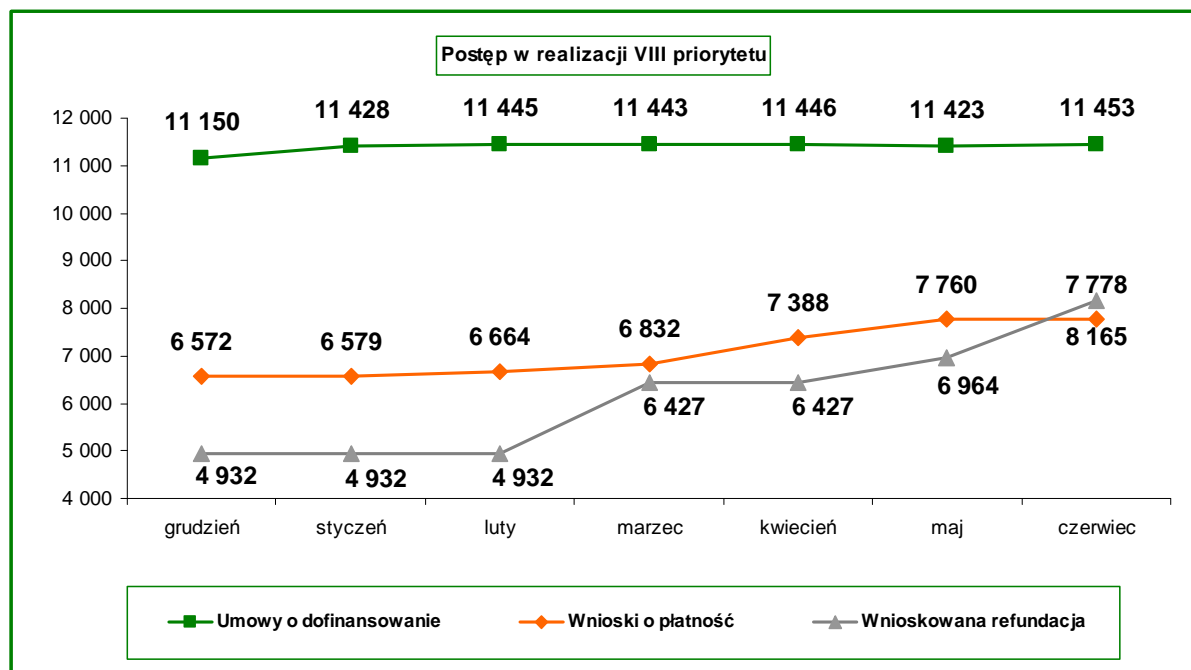
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapach nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia map w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu VIII

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 34. Dynamika wdrażania priorytetu VIII w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiS na podstawie KSI SIMIK 07-13

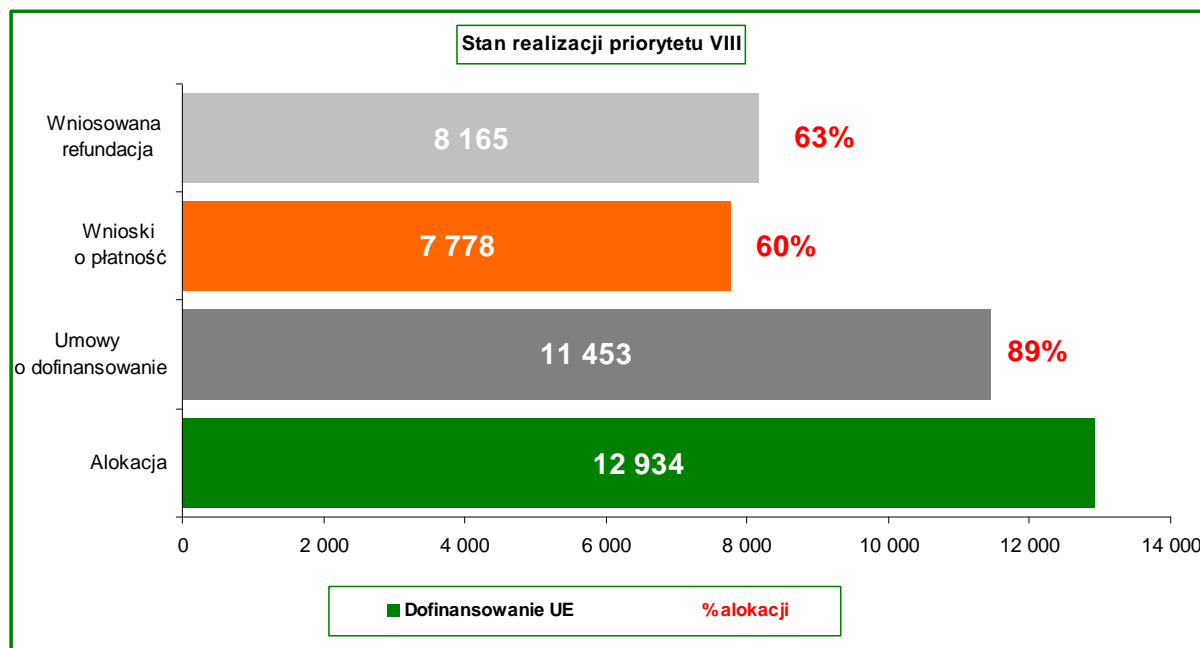
Na wykresie widać, że przyrost kontraktacji w pierwszym półroczu był niewielki i stosunkowo równomierny i wyniósł 302,5 mln zł. Większy postęp można zaobserwować w przyroście wydatkowania. Największy wzrost w wydatkowaniu nastąpił pomiędzy marcem a majem, kiedy to przyrost wartości wydatków wykazanych przez beneficjentów w części UE wyniósł ponad 0,9 mld zł. Największy postęp widoczny jest w wartościach wnioskowej refundacji. W pierwszym półroczu 2013 roku certyfikacja wzrosła o ponad 3,2 mld zł, największy wzrost notując pomiędzy lutym a marcem, kiedy certyfikowano do KE prawie 1,5 mld zł. Na koniec czerwca kwota poświadczeń i deklaracji wydatków złożonych do KE była wyższa niż kwota wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność, co wynika z zasad wnioskowania do KE (przeliczenie kwoty wydatków kwalifikowanych przez procent wynikający z zapisów Programu niezależnie od dofinansowania przyznanego dla projektu).

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu VIII na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 35. Stan realizacji priorytetu VIII w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Podobnie jak na poprzednim wykresie można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. była stosunkowo wysoka i osiągnęła poziom 89%.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **17 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**, w tym w I półroczu 2013 r. do KE przekazane zostały 2 wnioski. KE wydała 12 decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów, z czego 7 zostało wydanych w I półroczu 2013 r.

W priorytecie VIII planuje się przekazać wniosek dla ostatniego dużego projektu w III kwartale 2013 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- poprawa stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- poprawa stanu dróg krajowych położonych poza siecią TEN-T oraz wybranych odcinków dróg objętych tą siecią;
- usprawnienie zarządzania ruchem;
- poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie lotniczym

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu VIII.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu VIII przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 18. Stan realizacji priorytetu VIII w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

VIII PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	95	17,3	11,5	89%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln euro		
28	712,1	505,4	4%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Biorąc pod uwagę podpisane **umowy o dofinansowanie** (szacowana realizacja) można stwierdzić, że:

- dla wskaźnika produktu „*Liczba projektów szt.*” - szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 95 sztuk o wartości całkowitej 17,3 mld zł i dofinansowaniu UE 11,5 mld zł, co stanowi 89% alokacji dla priorytetu VI. Ze względu na fakt, że proces zawierania umów o dofinansowanie w ramach priorytetu VIII nie został jeszcze zakończony to należy oczekiwać wzrostu wartości docelowej tego wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych;
- do końca I półrocza 2013 roku najwięcej umów o dofinansowanie zostało zawartych w działaniu 8.2 (35 umów), 8.1 (28 umów), 8.4 (19 umów) oraz 8.3 (13 umów);
- dla wskaźnika produktu „*Wybudowane i zmodernizowane drogi ekspresowe (km), w tym w sieci TEN-T*” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 281,68 km, w tym 47,2 km w sieci TEN-T. Należy podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. zmianę pierwotnej wartości docelowej tego wskaźnika. dla wskaźnika produktu „*Drogi krajowe przebudowane do nośności 115 kN/oś*” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 147,26 km. Należy podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. zmianę pierwotnej wartości docelowej tego wskaźnika;
- dla wskaźnika produktu „*Liczba przebudowanych miejsc niebezpiecznych*” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 34 szt;
- dla wskaźnika produktu „*Liczba przebudowanych lotnisk w zakresie ochrony i bezpieczeństwa*” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 8 szt;
- dla wskaźnika rezultatu „*Wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towarów uzyskanych dzięki budowie i modernizacji dróg*” – szacowana wartość docelowa wskaźnika na podstawie zawartych umów o dofinansowanie wynosi 2 575 866 610,07 zł/rok;

Natomiast na podstawie zatwierdzonych **wniosków o płatność końcową** (realizacja) wynika, że:

- dla wskaźnika produktu „*Liczba projektów szt.*” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 28 szt. (zatwierdzonych wniosków o płatność końcową). Zgodnie z tabelą powyżej zatwierdzone wnioski o płatność końcową stanowią ponad 4% alokacji dla priorytetu VIII. Priorytet ten charakteryzuje się największą liczbą zatwierdzonych wniosków o płatność spośród wszystkich priorytetów transportowych POLiŚ. Tym niemniej należy oczekiwać wzrostu wartości tego wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych w wyniku oddawania do użytkowania kolejnych inwestycji;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- Do końca I półrocza 2013 roku zakończono realizację rzeczową i finansową (zatwierdzono wnioski o płatność końcową) dla projektów w ramach działań 8.1 i 8.4 (po 11 projektów) oraz działania 8.2 (7 projektów);
- dla wskaźnika produktu „*Wybudowane i zmodernizowane drogi ekspresowe (km)*”, w tym w sieci TEN-T – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 0 km;

Brak postępu w wykonaniu wskaźnika wynika z faktu, że do końca I półrocza 2013 roku nie zatwierdzono wniosków o płatność końcową dla projektów obejmujących budowę i/lub modernizację dróg ekspresowych. Planuje się wzrost wartości tego wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych w wyniku oddawania do ruchu i zatwierdzania wniosków o płatność końcową dla projektów drogowych;

Osiągnięta wartość tego wskaźnika na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią wynosi 122,26 km;

- dla wskaźnika produktu „*Drogi krajowe przebudowane do nośności 115 kN/oś*” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 21,86 km. Należy oczekiwać wzrostu wartości tego wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych w wyniku oddawania do ruchu kolejnych inwestycji drogowych;
- Osiągnięta wartość tego wskaźnika na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią wynosi 79,24 km;
- dla wskaźnika produktu „*Liczba przebudowanych miejsc niebezpiecznych*” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 7 szt. Należy oczekiwać wzrostu wartości tego wskaźnika w kolejnych okresach sprawozdawczych w wyniku oddawania do ruchu kolejnych inwestycji drogowych;
- Osiągnięta wartość tego wskaźnika na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią wynosi 18 szt;
- dla wskaźnika produktu „*Liczba przebudowanych lotnisk w zakresie ochrony i bezpieczeństwa*” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 4 szt. Osiągnięta wartość tego wskaźnika na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność pośrednią wynosi 7 szt;
- dla wskaźnika rezultatu „*Wartość oszczędności czasu dla przewozu pasażerów i towarów uzyskanych dzięki budowie i modernizacji dróg*” – zrealizowana wartość wskaźnika na koniec I półrocza 2013 roku wyniosła 51 431 931,82 zł/rok.

Planowany przebieg realizacji

W związku z wysokim stopniem zakontraktowania środków w ramach priorytetu VIII zadania instytucji w systemie wdrażania i kontroli POIŚ będą skoncentrowane na monitorowaniu postępu realizacji inwestycji wybranych do dofinansowania ze środków UE. Instytucje te zapewnią odpowiedni nadzór nad systemem certyfikacji i przekazywania płatności w celu sprawnego rozliczenia wszystkich inwestycji w okresie kwalifikowalności Programu Operacyjnego.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

SEKTOR ENERGETYKI

PRIORYTET IX INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA PRZYJAZNA ŚRODOWISKU I EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA

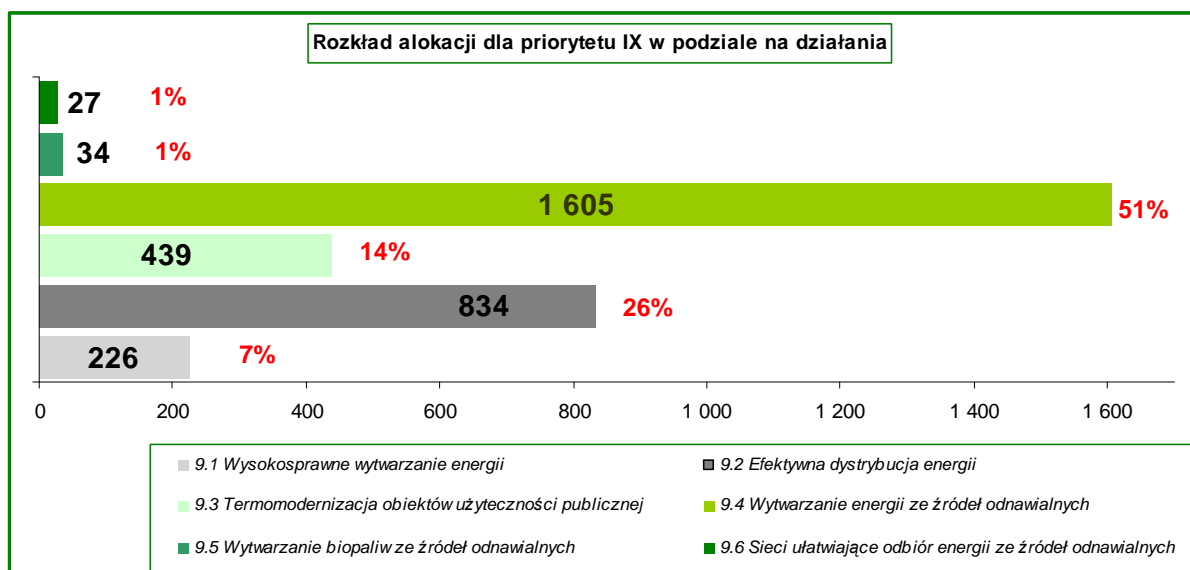
W priorytecie IX projekty realizowane są w ramach sześciu działań:

- ❖ 9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii;
- ❖ 9.2 Efektywna dystrybucja energii;
- ❖ 9.3 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- ❖ 9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych;
- ❖ 9.5 Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych;
- ❖ 9.6 Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych.

Środki na realizację projektów w IX priorytecie pochodzą z Funduszu Spójności. Wysokość środków z FS przeznaczonych na realizację priorytetu IX wynosi **3,2 mld zł**, co stanowi ok. 3,3% alokacji środków z FS w ramach Programu i 2,6% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu IX.

Wykres 36. Podział alokacji priorytetu IX na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu IX weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **427 wniosków o dofinansowanie**, z czego najwięcej bo 50% wniosków zostało złożonych w ramach działania 9.4. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **7,2 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **171 wniosków o dofinansowanie** (40% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **3,0 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

W ramach priorytetu IX przewidziano wybór projektów do realizacji jedynie w **trybie konkursowym**.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono 8 konkursów w ramach wszystkich działań priorytetu IX (po 2 konkursy dla działań 9.1 oraz 9.4, po 1 konkursie dla działań 9.2, 9.3, 9.5 i 9.6). W okresie sprawozdawczym nie zostały ogłoszone żadne konkursy.

Do końca okresu sprawozdawczego w IX priorytecie podpisano **160 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 8,4 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **2,8 mld zł**, co stanowi **90% alokacji dla priorytetu**. Odnosząc się do 84% wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie dla całego Programu należy zauważyć, że priorytet IX jest **bardzo zaawansowany** pod względem poziomu kontraktacji.

W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 12 umów o dofinansowanie. Porównując z 31 grudnia 2012 r. nastąpił wzrost poziomu wykorzystania alokacji – z 86% na koniec 2012 r. do 90% w obecnym okresie sprawozdawczym.

W działaniach 9.1, 9.2, 9.3, 9.5 i 9.6 podpisano odpowiednio 17, 43, 39, 1 i 3 umowy o dofinansowanie, oraz zakontraktowano odpowiednio 90%, 96%, 92%, 33% i 96% alokacji. W działaniu 9.4 opisano 57 umów o najwyższej wartości dofinansowania. Wartość dofinansowania UE w ramach podpisanych umów dla tego działania na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 1,4 mld zł wykorzystując 87% alokacji dla działania. Dodać należy, że działanie 9.4 wykorzystuje 51% alokacji dla priorytetu przez co poziom kontraktacji w tym działaniu ma bardzo duży wpływ na poziom kontraktacji całego priorytetu.

Zakontraktowane dotychczas środki rozłożyły się pomiędzy projekty dotyczące skojarzonego wytwarzania energii (wysokosprawna energia) – 17 projektów, efektywnej dystrybucji energii (43 projekty), termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej (39 projektów), budowę farm, elektrowni i siłowni wiatrowych (43 projekty), budowy elektrowni i elektrociepłowni biogazowej (10 projektów), budowy elektrociepłowni i instalacji na biomasę (4 projekty), produkcji biokomponentów i biopaliw (1 projekt) oraz 3 projektów dotyczących budowy sieci umożliwiających odbiór energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.

Wnioski o płatność

Pod względem wydatkowania dostępnych środków finansowych priorytet IX jest jednym z bardziej zaawansowanych osiągając zbliżony pułap rozliczenia alokacji jak cały Program (47%). Na koniec 2012 r. poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wynosił 36%, co oznacza **wzrost o 11 p.p. w trakcie półrocza**.

W działaniach 9.1, 9.3 i 9.4 widoczny jest wyższy stopień wydatkowania wynoszący odpowiednio 54%, 63% i 51%.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 4,2 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 3,1 mld zł, z czego część unijna wyniosła **1,5 mld zł**. Najwyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 9.4 i wyniosła 816,7 mln zł czyli 55% wartości wszystkich wydatków wykazanych przez beneficjentów w ramach priorytetu.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 4 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 621,4 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 338,8 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 334,9 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 24 **Poświadczenia i deklaracje** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **3,0 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **1,6 mld zł**, czyli 50% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 1,4 mld zł**, co stanowi 43% alokacji dla IX priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderem w zakresie ilości realizowanych projektów oraz ich wartości jest województwo zachodniopomorskie, w którym realizowane są 24 projekty o wartości zakontraktowanego dofinansowania UE w wysokości 417,8 mln zł, co stanowi 15% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Na drugim miejscu pod względem wartości dofinansowania w podpisanych umowach

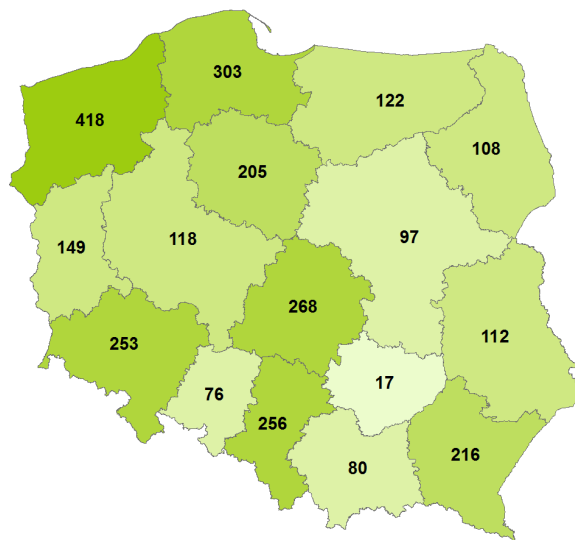
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

uplasowało się województwo pomorskie, w którym podpisano 17 umów o wartości dofinansowania UE w wysokości 303,2 mln zł.

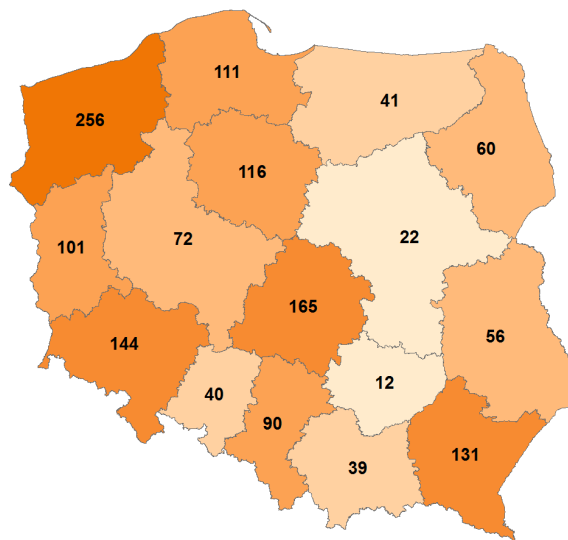
Analizując proces wydatkowania na podstawie wkładu UE w złożonych wnioskach o płatność należy zauważyć, że liderem jest województwo zachodniopomorskie. 17% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 256,1 mln zł.

Poniższa mapa prezentuje wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu IX ze środków FS w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

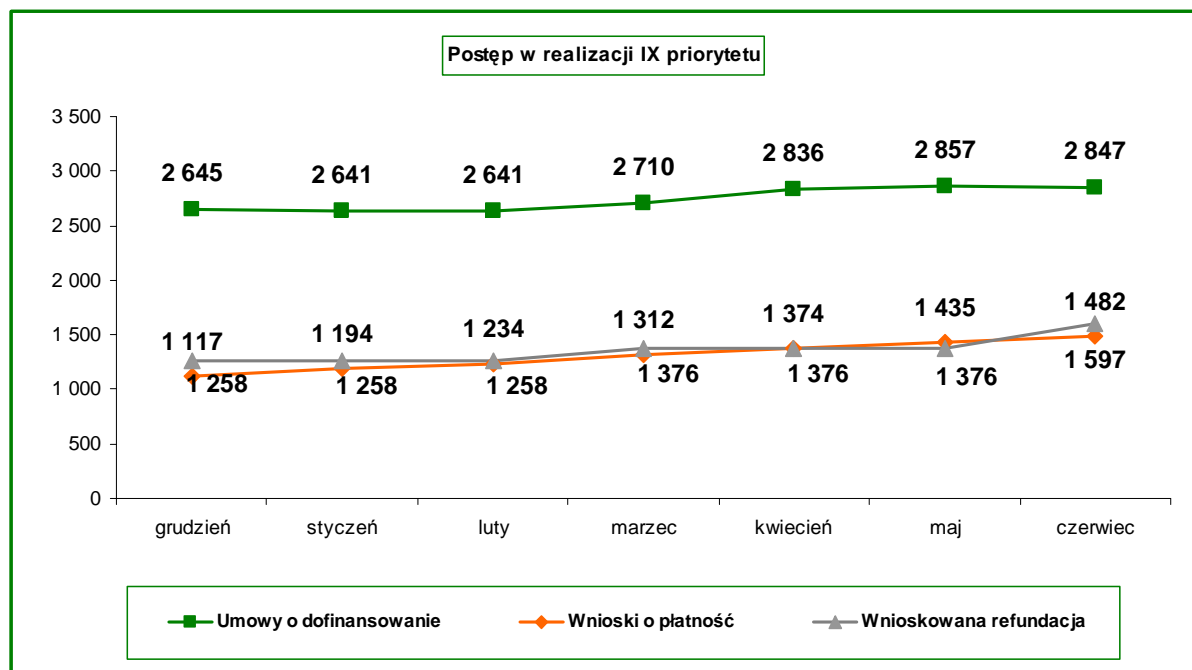
Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu IX

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 37. Dynamika wdrażania priorytetu IX w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

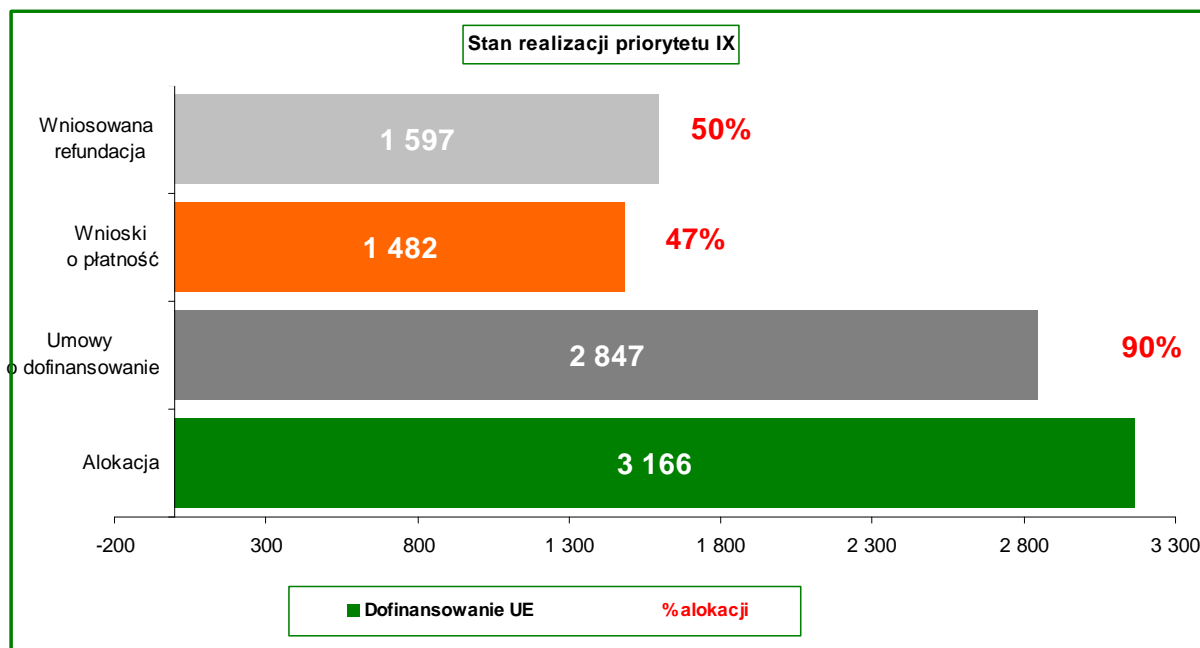
Z powyższego wykresu wynika, że w styczniu 2013 r. nastąpił niewielki spadek wartości podpisanych umów. Przedmiotowa sytuacja związana jest ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych. W projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków. Po początkowym spadku i stagnacji, która nastąpiła w lutym 2013 r. widoczny był wzrost wartości umów aż do czerwca 2013 r., w którym ponownie nastąpił niewielki spadek wartości umów. Odnosząc się do wartości wniosków o płatność zaobserwować możemy stabilny wzrost wydatkowania, który największy skok odnotował w marcu 2013 r. W kontekście wnioskowanej refundacji w styczniu, lutym, kwietniu oraz maju nie odnotowano wzrostu wartości wnioskowanej refundacji. Jedynie w marcu oraz czerwcu odnotowano wzrost w tym zakresie, największy przyrost odnotowując w czerwcu 2013 r. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawnioskowanie o refundację 50% alokacji w ramach IX priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu IX na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.**

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 38. Stan realizacji priorytetu IX w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE¹⁰ (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Powyższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu IX na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE**. Na wykresie zaobserwować można, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła wysoki 90% poziom. Jednocześnie na wykresie rysuje się wynosząca 43 p.p. dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (90%) a wartością wniosków o płatność (47%), wynikająca m.in. z konieczności zachowania tzw. efektu zachęty, w wyniku czego termin rozpoczęcia realizacji rzeczowej projektów przez beneficjentów jest dłuższy w porównaniu z innymi sektorami.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **6 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**, w I półroczu 2013 r. do KE przekazano 2 nowe wnioski. KE nie wydała dotychczas decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów.

W priorytecie IX planuje się przekazać 3 ostatnie wnioski dla dużego projektu w III i IV kwartale 2013 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celu szczegółowego **Poprawa bezpieczeństwa energetycznego państwa w zakresie oddziaływania sektora energetyki na środowisko** mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu IX. Analizując poziom realizacji celów priorytetu IX należy mieć na uwadze, iż projekty w nim realizowane są na ogół projektami wdrażanymi przez okres kilku lat (średnia dla dotychczas podpisanych umów wynosi ponad 3 lata). Oznacza to, iż wyraźny wzrost wartości wskaźników nastąpi pod koniec realizacji projektów, większość wskaźników dotyczy bowiem końcowego etapu realizacji projektów lub jest mierzona na zakończenie realizacji projektów.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały

¹⁰ W sektorze energetyki kwota poświadczeń i deklaracji wydatków złożonych do KE jest wyższa niż kwota wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność, co wynika z zasad wnioskowania do KE (przeliczenie kwoty wydatków kwalifikowanych przez procent wynikający z zapisów Programu niezależnie od dofinansowania przyznanego dla projektu) oraz z powiększenia deklaracji o kwoty zaliczek wypłaconych dla beneficjentów projektów objętych pomocą publiczną.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu IX przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 20. Stan realizacji priorytetu IX w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

IX PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	160	8,4	2,8	90%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	48	2,6	0,8	26%

Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że w przypadku IX priorytetu nie wszystkie wskaźniki zostaną zrealizowane w 100%. Zmiany wartości docelowych wskaźników wraz z uzasadnieniem zostały przedstawione Komisji Europejskiej w ramach przeglądu POLiŚ.

W chwili obecnej szacuje się realizację wartości wskaźników produktu i rezultatu na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie dla priorytetu IX w sposób następujący:

Wskaźniki produktu:

- „Liczba zrealizowanych projektów” został już osiągnięty w 145%;
- „Dodatkowa moc zainstalowana w elektrowniach wykorzystujących OZE” został osiągnięty w 112%;
- „Dodatkowa moc zainstalowana w kogeneracji” nie został osiągnięty na podstawie podpisanych umów i szacunkowa wartość osiągnęła 57%. Mając na uwadze brak możliwości osiągnięcia przedmiotowego wskaźnika, w ramach zmiany POLiŚ zaproponowane zostało zmniejszenie wartości docelowej wraz z uzasadnieniem.

Dodatkowo, zgodnie z umowami zostanie:

- wybudowanych lub przebudowanych 22 jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w skojarzeniu;
- zainstalowanych w kogeneracji 221 MW energii ciepłej;
- zainstalowanych w kogeneracji 92 MW energii elektrycznej;
- wybudowane lub przebudowane 640 km sieci ciepłowniczej;
- wybudowanych lub przebudowanych 89 km sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej,
- objętych termomodernizacją 560 obiektów;
- wybudowanych 356 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z wiatru;
- zainstalowanych 40 MW energii ciepłej z OZE;
- zainstalowanych 721 MW energii elektrycznej z OZE.

Wskaźniki rezultatu:

- „Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów” został już osiągnięty w 105%;
- „Ilość energii wytworzonej z OZE w wyniku realizacji projektów” został już osiągnięty w 237%;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- „Roczna produkcja biokomponentów/biopaliw w wyniku realizacji projektów” nie został osiągnięty na podstawie podpisanych umów szacunkowa wartość osiągnęła 2%. Mając na uwadze brak możliwości osiągnięcia przedmiotowego wskaźnika, w ramach zmiany POLiS zaproponowane zostało zmniejszenie wartości docelowej wraz z uzasadnieniem;
- „Uniknięte emisje CO₂ związane z oszczędnościami energii w wyniku realizacji projektów” został już osiągnięty w 232%.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że w ramach priorytetu IX zakończyła się realizacja 48, o łącznej wartości dofinansowania z UE w wysokości 0,8 mld zł, przy łącznej wartości całkowitej 2,6 mld zł.

Wskaźniki produktu:

- „Liczba zrealizowanych projektów” został już osiągnięty w 44%;
- „Dodatkowa moc zainstalowana w elektrowniach wykorzystujących” OZE został osiągnięty w 50%;
- „Dodatkowa moc zainstalowana w kogeneracji” nie został osiągnięty na podstawie podpisanych umów i realizacja na podstawie wartości szacunkowej osiągnęła 24%.

Dodatkowo, zgodnie z zakończonymi projektami zostało:

- wybudowanych lub przebudowanych 7 jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej w skojarzeniu;
- zainstalowanych w kogeneracji 168 MW energii ciepłej;
- zainstalowanych w kogeneracji niespełna 48 MW energii elektrycznej;
- objętych termomodernizacją 144 obiektów;
- wybudowanych 175 jednostek wytwarzania energii elektrycznej z wiatru;
- zainstalowanych 2 MW energii ciepłej z OZE;
- zainstalowanych 34 MW energii elektrycznej z OZE.

Wskaźniki rezultatu:

- „Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów” został osiągnięty w 3%;
- „Ilość energii wytworzonej z OZE w wyniku realizacji projektów”, został osiągnięty w 31%;
- „Uniknięte emisje CO₂ związane z oszczędnościami energii w wyniku realizacji projektów” został osiągnięty w 2%.

Planowany przebieg realizacji

W kolejnym okresie sprawozdawczym, planowane jest osiągnięcie jak najwyższego poziomu kontraktacji, a w miarę potrzeb przeprowadzenie kolejnych realokacji. 100% poziom kontraktacji planowany jest w działaniach: 9.1, 9.5, 9.6. W ramach działania 9.3 planowane jest ogłoszenie konkursu nr 2 (plany gospodarki niskoemisyjnej) wraz z przeprowadzeniem naboru, oceny wniosków i rozpoczęciem procesu podpisywania umów.

PRIORYTET X Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii

W priorytecie X projekty są realizowane w ramach trzech działań:

- ❖ **10.1** Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego;
- ❖ **10.2** Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach nie zgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji;

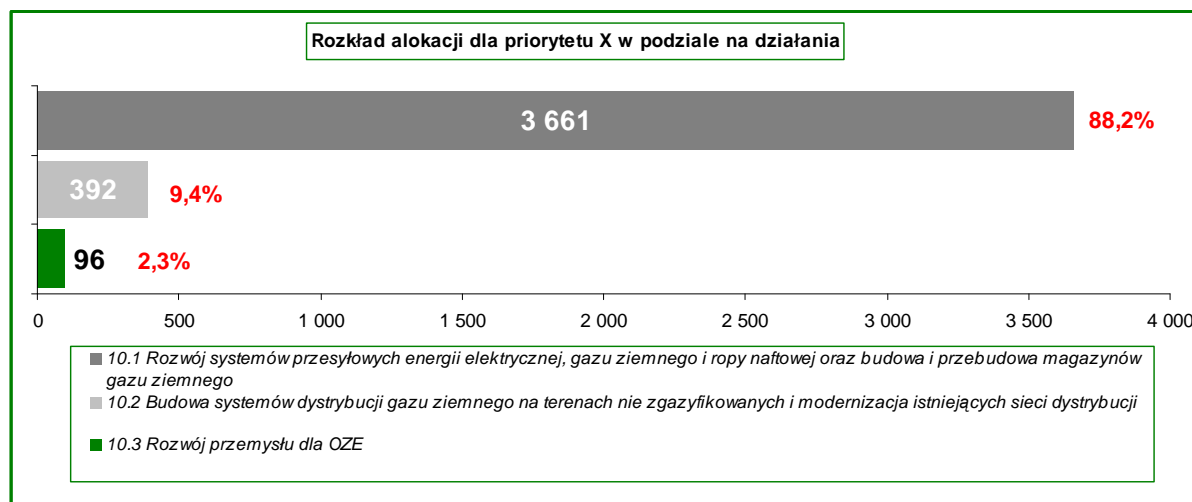
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

❖ 10.3 Rozwój przemysłu dla OZE.

Środki na realizację projektów w sektorze energetyki pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu X wynosi **4,1 mld zł**, co stanowi 16% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 3% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu X.

Wykres 39. Podział alokacji priorytetu X na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach priorytetu X weryfikację formalną przeszło pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **78 wniosków o dofinansowanie**, z czego najwięcej - 49% wniosków złożono w ramach działania 10.2. Wnioskowana kwota dofinansowania dla całego priorytetu wyniosła **5,9 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 r. **50 wniosków o dofinansowanie** (64% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **3,5 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w X priorytecie podpisano **43 umowy o dofinansowanie** o wartości ogółem 12,4 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **3,3 mld zł**, co stanowi **80% alokacji dla priorytetu**. W trakcie okresu sprawozdawczego nastąpił wzrost zakontraktowanych środków, niemniej jednak poziom wykorzystania alokacji wyrażony w % utrzymał się na tym samym poziomie, co jest spowodowane przede wszystkim wzrostem kwoty alokacji dla priorytetu X powstałym w wyniku różnic kursowych. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 1 umowę o dofinansowanie.

W działaniu 10.1 podpisano 16 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 79% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów wyniosła ogółem 2,9 mld zł. Stopień zakontraktowania w działaniu 10.1 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu ponieważ działanie to wykorzystuje aż 88% alokacji priorytetu X. W działaniu 10.2 podpisano 23 umowy o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 96% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów wyniosła ogółem 376,1 mln zł. W działaniu 10.3 wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 53,1 mln zł, co wykorzystuje 55% alokacji dla działania.

Zakontraktowano dotychczas środki na realizację następujących projektów: gazociągi przesyłowe (7 projektów), podziemne magazyny gazu (3 projekty), kawernowy podziemny magazyn gazu (1 projekt), terminal LNG (1 projekt), sieci elektroenergetyczne (4 projekty), systemy dystrybucji gazu ziemnego (23 projekty) oraz zakłady i linie technologiczne do produkcji elementów elektrowni wiatrowych (4 projekty).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

W ramach priorytetu X realizowane są inwestycje wybierane zarówno w trybie indywidualnym jak i konkursowym.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r. W priorytecie X projekty indywidualne występują w ramach działania 10.1.

Tabela 21. Liczba i wartość projektów podstawowych na LPI zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
10.1	19	14 758,8	3 531,5	8	3 086,7	1 393,1

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych **w działaniu 10.1** zostało podpisanych **16 umów**. Łączna wartość całkowita projektów dla których podpisano umowy o dofinansowanie wyniosła 11,0 mld zł, a środki pochodzące z EFRR obejmowały kwotę **2,9 mld zł**. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 81% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej.

❖ Projekty konkursowe

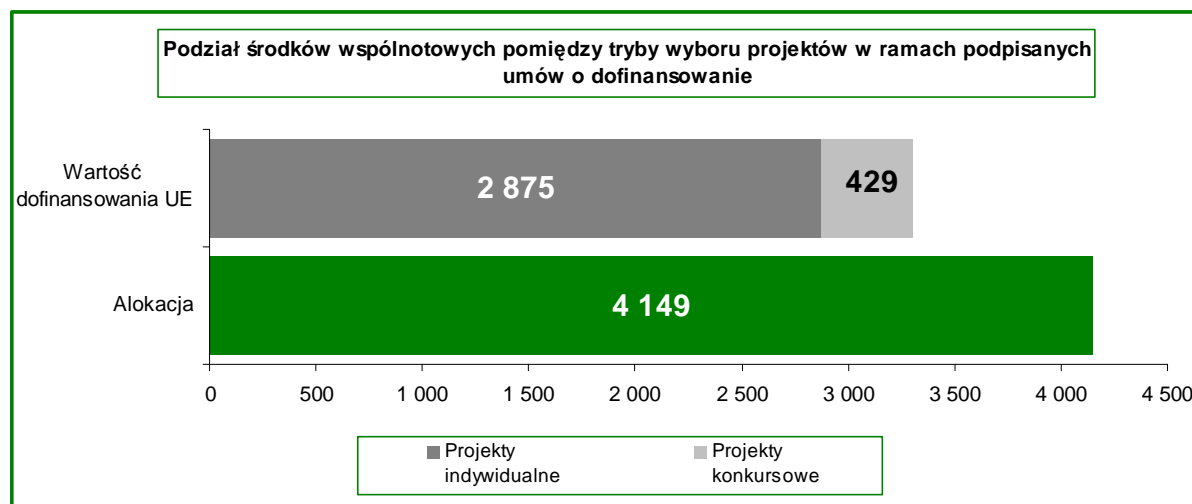
Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono **3 konkursy** dla dwóch działań priorytetu X (2 konkursy dla działania 10.2 oraz 1 konkurs dla działania 10.3). W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono żadnego konkursu.

Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **27 umów o dofinansowanie**, w tym 23 umowy w działaniu 10.2 oraz 4 umowy w działaniu 10.3. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 1,4 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z EFRR **wyniosła 429,1 mln zł**, co stanowi 10% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 63% wszystkich projektów realizowanych w X priorytecie to projekty konkursowe, przy czym wartość zakontraktowanego dofinansowania UE przyznane projektom konkursowym stanowi jedynie 13% zakontraktowanych środków w ramach priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 40. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Poziom wydatkowania w priorytecie X nadal jest dość niski, jednakże w porównaniu z końcem 2012 r. widoczny jest postęp. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **32%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 28%, co oznacza **wzrost o 4 p.p. w trakcie półrocza**.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 5,3 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 2,4 mld zł, z czego część unijna wyniosła **1,3 mld zł**. Wartość wydatków kwalifikowanych w części UE w działaniu 10.1 wyniosła 1,3 mld zł, natomiast w działaniu 10.2 rozliczono 57,9 mln zł. Wg stanu na koniec czerwca 2013 r. w działaniu 10.3 nie wykazano wydatków.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 4 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 405,2 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 307,2 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 515,1 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 19 **Poświadczeń i deklaracji** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **2,6 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **1,5 mld zł**, czyli **35%** alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 1,3 mld zł**, co stanowi 30% alokacji dla X priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

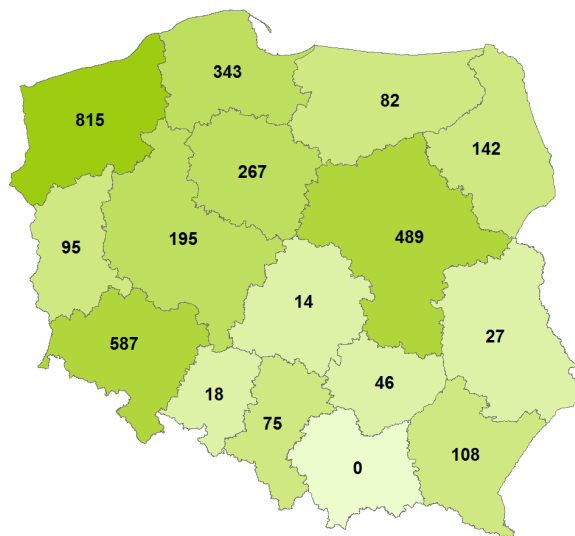
Poddając analizie proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów wyróżnić należy **województwo pomorskie oraz mazowieckie**, w których realizowana jest największa liczba projektów (po 7 projektów). Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo **zachodniopomorskie**, w którym zakontraktowano 814,5 mln zł, co stanowi 25% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich podpisanych w priorytecie umów. Natomiast w województwie dolnośląskim zakontraktowano 586,9 mln zł, co stanowi 18% wartości dofinansowania unijnego zakontraktowanego w całym priorytecie.

Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że najwięcej środków w ramach priorytetu X wydatkowano w województwie **dolnośląskim** - 34% kwoty wydatków w części UE wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie kwota dofinansowania unijnego we wnioskach o płatność złożonych przez beneficjentów wyniosła 445,5 mln zł.

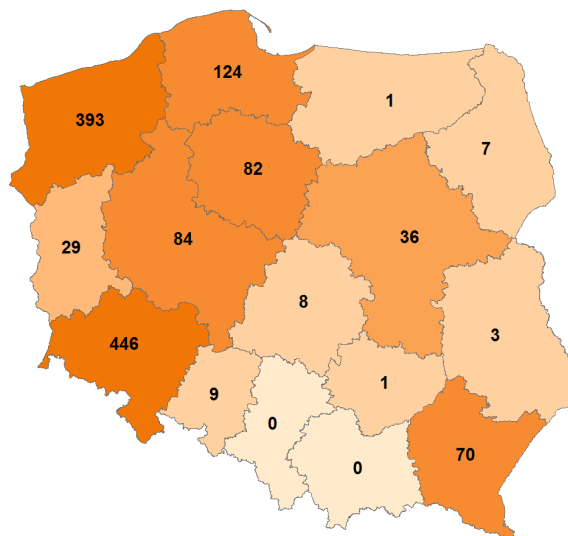
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu X ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

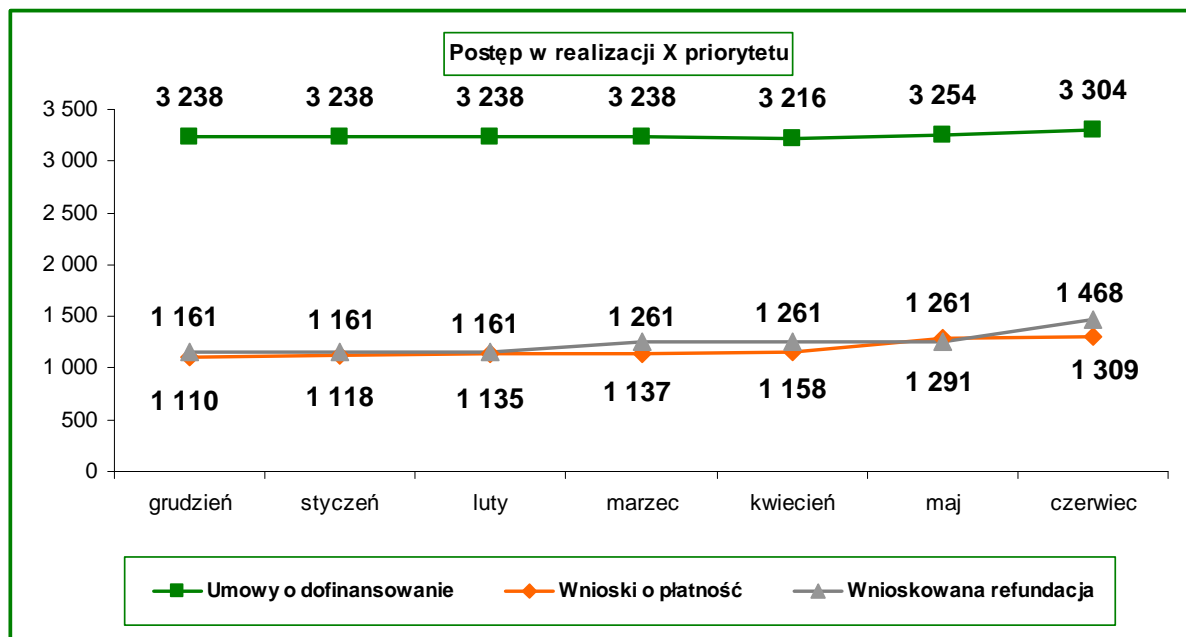
Na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu X

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 41. Dynamika wdrażania priorytetu X w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



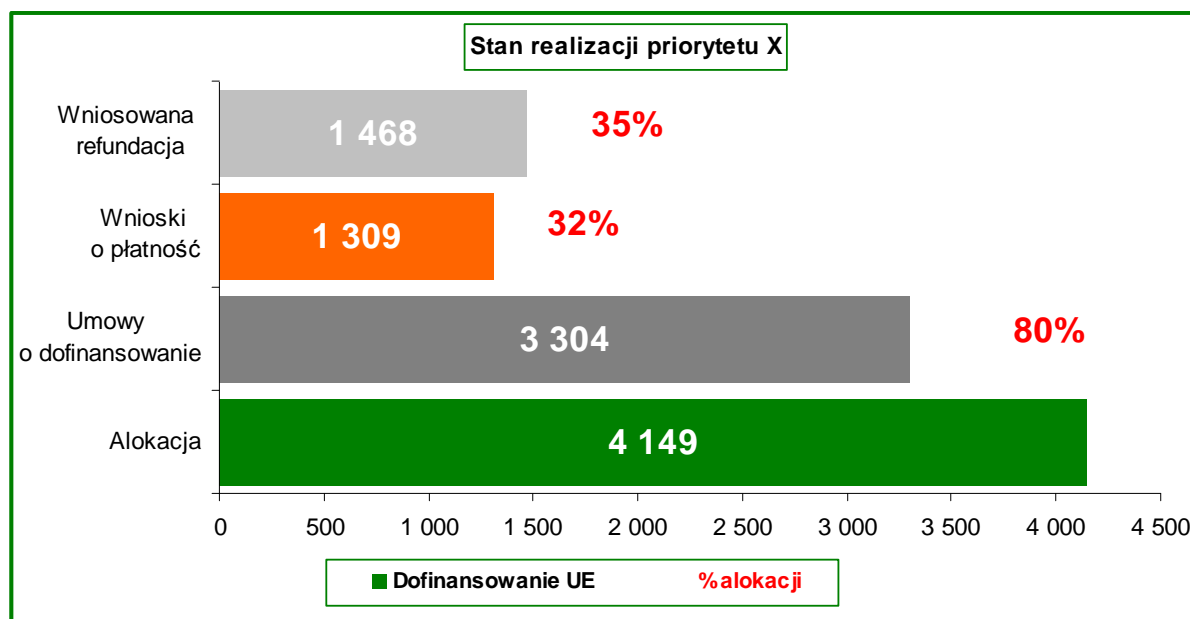
Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Na wykresie widać, że w okresie od 31 grudnia 2012 r. do końca marca 2013 r. kontraktacja utrzymywała się na niezmiennym poziomie, w kwietniu zaobserwowano nawet niewielki jej spadek, który był spowodowany podpisanym aneksem do umowy zmniejszającym dofinansowanie UE dla projektu, w ramach którego powstały oszczędności związane z rozstrzygnięciem postępowań przetargowych. Następnie w maju i czerwcu br. nastąpił znaczący wzrost zakontraktowanych środków w związku z podpisaniem umowy o dofinansowanie oraz aneksu do umowy zwiększającego dofinansowanie UE. W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, jak i wnioskowanej refundacji do KE widoczny jest stały stopniowy wzrost. Największe przyrosty zaobserwowano pomiędzy majem a czerwcem 2013 r. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawniaskowanie o refundację 35% alokacji w ramach X priorytetu.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Podsumowanie stanu realizacji

Wykres 41. Stan realizacji priorytetu X w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE¹¹ (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Powyższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu X na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE**. Wartość kontraktacji w I połowie 2013 r. osiągnęła dość niski poziom (na tle innych priorytetów) wynoszący 80%. Jednocześnie na wykresie widoczna jest duża dysproporcja, (wynosząca 48 p.p.) pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (80%) a wartością wniosków o płatność (32%). Przedmiotowa sytuacja wynika m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano 9 **wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**. KE wydała 8 decyzji o przyznaniu wkładu finansowego dla dużych projektów. W I półroczu 2013 r. do KE nie przekazano wniosków o potwierdzenie wkładu.

W priorytecie X planuje się przekazać do KE 2 wnioski dla dużego projektu w III kwartale 2013 r. oraz 2 wnioski w IV kwartale 2013 r.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- rozwój infrastruktury przesyłowej, dystrybucyjnej i przeładunkowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw płynnych;
- rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej;
- budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego, a także magazynów ropy naftowej i paliw płynnych;

¹¹ W sektorze energetyki kwota poświadczeń i deklaracji wydatków złożonych do KE jest wyższa niż kwota wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność, co wynika z zasad wnioskowania do KE (przeliczenie kwoty wydatków kwalifikowanych przez procent wynikający z zapisów Programu niezależnie od dofinansowania przyznanego dla projektu) oraz z powiększenia deklaracji o kwoty zaliczek wypłaconych dla beneficjentów projektów objętych pomocą publiczną.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji;
- rozwój przemysłu produkującego urządzenia służące do produkcji paliw i energii ze źródeł odnawialnych lub zmniejszenie uzależnienia kraju od konwencjonalnych źródeł energii poprzez realizację projektów służących zwiększeniu efektywności energetycznej lub rozwojowi energetyki odnawialnej

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu X.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu X przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 22. Stan realizacji priorytetu X w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

X PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	43	12,4	3,3	80%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
	2	531,4	89,1	2%

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że w przypadku priorytetu X nie wszystkie wskaźniki zostaną zrealizowane w 100%. Zmiany wartości docelowych wskaźników wraz z uzasadnieniem zostały przedstawione Komisji Europejskiej w ramach przeglądu POIiŚ.

W chwili obecnej szacuje się realizację wartości wskaźników produktu i rezultatu na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie dla priorytetu X w sposób następujący:

Wskaźniki produktu:

- „Liczba wybudowanych na polskim wybrzeżu terminali regazyfikacyjnych skroplonego gazu ziemnego (LNG) o nominalnej mocy regazyfikacyjnej (mocy wysyłkowej) 570 000 Nm³/h (szt.)” – określona wartość docelowa dla wskaźnika wynosi 1 szt. Na podstawie podpisanej umowy o dofinansowanie przewiduje się realizację przedmiotowego wskaźnika w 100%;
- „Długość nowo wybudowanych gazociągów przesyłowych (km)” – na etapie programowania została określona wartość docelowa wynosząca 1000 km, z podpisanych umów wynika, że wybudowanych zostanie 991,7 km sieci przesyłowych, co stanowi 99% wartości docelowej wskaźnika. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczony został projekt pn. Gazociąg Włocławek-Gdynia, w ramach którego powstało 62,21 km gazociągu przesyłowego oraz trwała realizacja rzeczowa pozostałych gazociągów, która zgodnie z harmonogramem ma zakończyć się w 2014 r., a w przypadku gazociągu Rembleszczyna-Gustorzyn w 2015 r.;
- „Długość nowo wybudowanych ropociągów i rurociągów produktowych (km)” - na etapie programowania została określona wartość docelowa wynosząca 450 km. W związku z tym, że nie podpisano umowy o dofinansowanie dla projektu budowy rurociągu Brody-Płock, wskaźnik jest realizowany obecnie w 0%. Mając na uwadze ryzyka realizacyjne ww. projektu, w ramach zmiany POIiŚ zaproponowane zostało usunięcie przedmiotowego wskaźnika z Programu;
- „Długość wybudowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych (km)” – na etapie programowania wartość docelowa dla wskaźnika określona została na poziomie 600 km,

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Z podpisanych umów wynika, że wybudowanych zostanie 244,7 km elektroenergetycznych sieci przesyłowych. Do podpisania pozostały jeszcze dwie umowy na projekty w ramach połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa, które przyczynią się do realizacji przedmiotowego wskaźnika. W efekcie przewiduje się realizację wskaźnika na poziomie 348 km, co stanowi 58% wartości docelowej. W okresie sprawozdawczym nie został rozliczony żaden wniosek o płatność końcową, natomiast trwały prace przygotowawcze i realizacja rzeczowa projektów. Zgodnie z harmonogramem realizacja projektu ma zakończyć się w 2015 r. Mając na uwadze brak możliwości osiągnięcia przedmiotowego wskaźnika, w ramach zmiany POLiŚ zaproponowane zostało zmniejszenie wartości docelowej wraz z uzasadnieniem;

- „*Liczba wybudowanych podziemnych magazynów gazu ziemnego (szt.)*” – określona wartość docelowa dla wskaźnika wynosi 4 szt. Na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie przewiduje się realizację przedmiotowego wskaźnika w 100%;
- „*Długość nowo wybudowanych gazociągów dystrybucyjnych (km)*” - na etapie programowania została określona wartość docelowa wynosząca 4 900 km, z podpisanych do końca okresu sprawozdawczego umów wynika, że wybudowanych zostanie 1 617,09 km, co stanowi 33% wartości docelowej. W okresie sprawozdawczym nie został rozliczony żaden wniosek o płatność końcową, natomiast trwały prace przygotowawcze i realizacja rzeczowa projektów. Zgodnie z harmonogramem realizacja większości projektów ma zakończyć się w 2015 r. Mając na uwadze brak możliwości osiągnięcia przedmiotowego wskaźnika, w ramach zmiany POLiŚ zaproponowane zostało zmniejszenie wartości docelowej wraz z uzasadnieniem.

Wskaźniki rezultatu:

- „*Roczna ilość importowanej ropy naftowej lub produktów naftowych transportowanych nowymi rurociągami (mln ton)*” – wartość docelowa dla wskaźnika została określona na poziomie 14,5 mln ton. W związku z tym, że nie podpisano umowy o dofinansowanie dla projektu budowy rurociągu Brody-Płock, wskaźnik jest realizowany obecnie w 0%. Mając na uwadze ryzyka realizacyjne ww. projektu, w ramach zmiany POLiŚ zaproponowane zostało usunięcie przedmiotowego wskaźnika z Programu;
- „*Dodatkowa moc przesyłowa energii elektrycznej na połączeniach transgranicznych (MW)*” – wartość docelowa dla wskaźnika została określona na poziomie 700 MW. Wskaźnik realizowany będzie przez projekt dotyczący połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa, w ramach którego pozostały jeszcze do podpisania dwie umowy o dofinansowanie. Zgodnie z harmonogramem realizacja projektu ma zakończyć się w 2015 r. W ramach zmiany POLiŚ zaproponowane zostało zmniejszenie wartości docelowej wskaźnika wraz z uzasadnieniem;
- „*Pojemność czynna podziemnych magazynów gazu ziemnego (mln m³)*” – zgodnie z podpisanymi umowami o dofinansowanie planuje się zwiększenie pojemności czynnej o 1005 mln m³, co stanowi około 85% zakładanej na etapie programowania wartości docelowej. Mając na uwadze brak możliwości osiągnięcia przedmiotowego wskaźnika, w ramach zmiany POLiŚ zaproponowane zostało zmniejszenie wartości docelowej wraz z uzasadnieniem. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczony został projekt pn. *PMG Strachocina*. W efekcie pojemność magazynowa gazu ziemnego w Polsce wzrosła o 180 mln m³. W przypadku pozostałych projektów w 2012 r. trwała realizacja rzeczowa. Zgodnie z harmonogramem realizacja tych projektów ma zakończyć się w 2014 r., a w przypadku *PMG Husów* w 2015 r.;
- „*Roczna zdolność do odbioru gazu skroplonego dostarczanego drogą morską (mld m³)*” – na etapie programowania wartość docelowa określona została na poziomie 3 mld m³, zgodnie z podpisaną umową o dofinansowanie wskaźnik ten zrealizowany zostanie na poziomie 5 mld m³ (gaz po regazyfikacji). Zmiana wartości docelowej przedmiotowego wskaźnika została przedstawiona w ramach zmiany POLiŚ wraz z uzasadnieniem;
- „*Liczba zrealizowanych projektów z zakresu produkcji urządzeń dla OZE*” - wartość docelowa dla wskaźnika została określona na poziomie 10. Do zakończenia okresu sprawozdawczego podpisano 4 umowy., Realizacja żadnego projektu nie została zakończona. Podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie planowane jest na II półrocze 2013. Zgodnie

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

z informacjami uzyskanymi od IP należy założyć, że pełne osiągnięcie przedmiotowego wskaźnika jest zagrożone.

Natomiast z analizy zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika niska realizacja wskaźników w ramach priorytetu X. Analizując poziom realizacji priorytetu X na podstawie wniosków o płatność należy mieć na uwadze, że projekty w nim realizowane charakteryzują się długim cyklem inwestycyjnym. Oznacza to, że wyraźny wzrost wartości wskaźników nastąpi dopiero pod koniec realizacji projektów.

Z uwagi na specyfikę, skalę i złożoność inwestycji przewidzianych do realizacji w priorytecie X, charakteryzujących się m.in. długim cyklem inwestycyjnym, dłuższą fazą przygotowawczą do realizacji oraz długotrwałym procesem notyfikacji programów pomocowych (lub indywidualnej notyfikacji pomocy publicznej), do końca okresu sprawozdawczego została rozliczona realizacja dwóch projektów wnioskiem o płatność końcową, tj. dla projektu pn. *PMG Strachocina*¹² oraz *Gazociąg Włocławek-Gdynia*. W efekcie realizacja trzech wskaźników dedykowanych dla ww. projektów kształtuje się następująco:

Wskaźniki produktu:

- *Długość nowo wybudowanych gazociągów przesyłowych (km)* – na etapie programowania została określona wartość docelowa wynosząca 1000 km. Z rozliczonego wniosku o płatność końcową wynika, że powstało 62,21 km gazociągu przesyłowego, co przyczynia się do realizacji wskaźnika w niecałym 1%;
- *Liczba wybudowanych podziemnych magazynów gazu ziemnego (szt.)* – określona wartość docelowa dla wskaźnika wynosi 4 szt. Na podstawie rozliczonego wniosku wskaźnik realizowany jest obecnie w 25%.

Wskaźniki rezultatu:

- *Pojemność czynna podziemnych magazynów gazu ziemnego (mln m³)* – do końca okresu sprawozdawczego rozliczony został projekt pn. *PMG Strachocina*. W efekcie pojemność magazynowa gazu ziemnego w Polsce wzrosła o 180 mln m³, co przyczynia się do realizacji wskaźnika w 15%.

Planowany przebieg realizacji

W kolejnym okresie sprawozdawczym planowana jest realokacja środków pomiędzy działaniami oraz osiągnięcie 100% kontraktacji środków alokowanych na priorytet X, co w szczególności związane jest z koniecznością podpisania dwóch ostatnich umów o dofinansowanie dla projektu połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa, podjęciem stosowanej decyzji przez resort gospodarki dotyczącej możliwości realizacji projektu budowy rurociągu naftowego Brody-Płock w obecnej perspektywie finansowej oraz z wydaniem decyzji KE dotyczącej pomocy publicznej dla projektów rezerwowych z działania 10.1.

SEKTOR KULTURY

PRIORYTET XI Kultura i dziedzictwo kulturowe

W priorytecie XI projekty są realizowane w ramach trzech działań:

- ❖ 11.1 *Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym;*
- ❖ 11.2 *Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym;*
- ❖ 11.3 *Infrastruktura szkolnictwa artystycznego.*

Środki na realizację projektów w XI priorytecie pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu XI wynosi

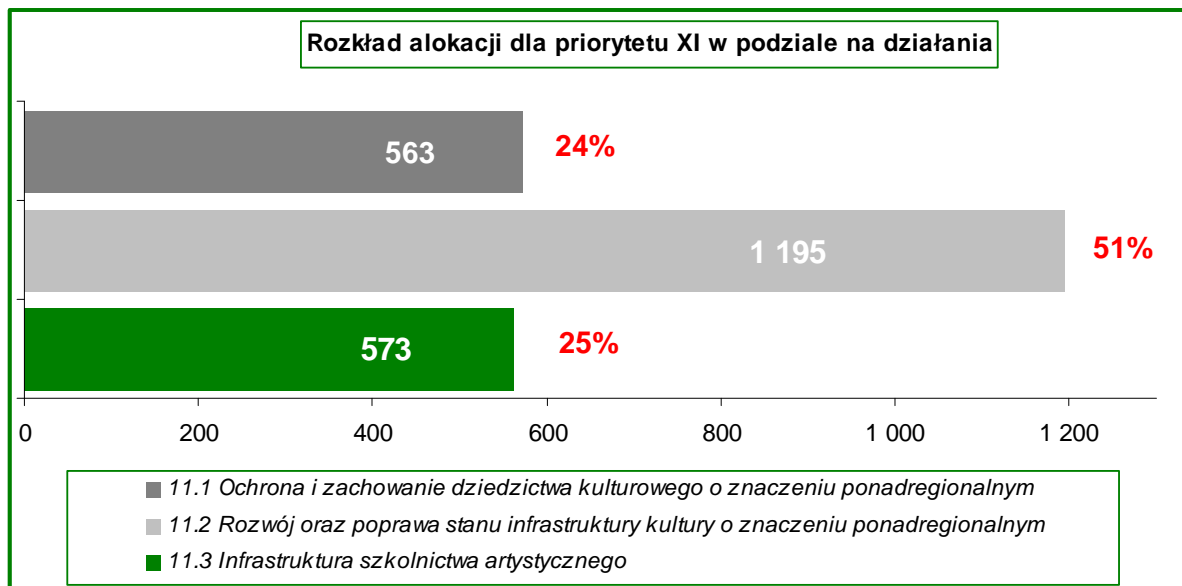
¹² Wniosek o płatność końcową dla projektu pn. *PMG Strachocina* został rozliczony w 2012 r., ale wprowadzony do systemu na początku stycznia br.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

2,3 mld zł, co stanowi ponad 9% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 2% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu XI.

Wykres 42. Podział alokacji priorytetu XI na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach XI priorytetu weryfikację formalną przeszły pozytywnie i zostało zarejestrowanych w KSI (SIMIK 07-13) **171 wniosków o dofinansowanie**, najwięcej - 37% wniosków zostało złożonych w ramach działania 11.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **5,2 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 r. **80 wniosków o dofinansowanie** (47% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **2,6 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w XI priorytecie podpisano **79 umów o dofinansowanie**¹³ o wartości ogółem 3,9 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **2,3 mld zł**, co stanowi blisko **98% alokacji dla priorytetu**. Dokonując porównania z poprzednim okresem sprawozdawczym można zaobserwować wzrost wykorzystania dostępnej alokacji o **2 p.p.** (z 96% na koniec 2012 r.). Należy zauważyć, że priorytet XI jest **jednym z najbardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 2 umowy o dofinansowanie.

Do końca czerwca 2013 r. w działaniu 11.1 podpisano 28 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 95% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów w ramach tego działania wyniosła ogółem 544,5 mln zł. W działaniu 11.2 wartość dofinansowania UE w ramach 22 podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 1,2 mld zł, co wykorzystuje w 99% alokację dla działania. Wysoki stopień zakontraktowania w działaniu 11.2 w znacznym stopniu wpływa na stopień zakontraktowania całego priorytetu, ponieważ działanie to wykorzystuje aż 51% alokacji priorytetu XI. Ponadto w działaniu 11.3 wartość dofinansowania UE z 29 podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 554,1 mln zł, wykorzystując w 98% alokację dla działania.

W ramach priorytetu XI przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym, jak i indywidualnym.

❖ Projekty indywidualne

¹³ Różnica między zatwierdzoną liczbą wniosków o dofinansowanie, a liczbą zawartych umów wynika z rozwiązania w 2012 r. umowy o dofinansowanie dla projektu indywidualnego z listy dla działania 11.2.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych i rezerwowych w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Tabela 23. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
11.1	14	487,55	310,3	0	0	0
11.2	11	1 642,08	869,2	3	686,3	521,5
11.3	7	243,19	165,8	0	0	0
RAZEM	32	2 372,82	1 345,3	3	686,3	521,5

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych podpisane zostały **umowy** dla wszystkich 32 projektów z listy podstawowej. Łączna wartość całkowita zakontraktowanych środków wyniosła 2,4 mld zł, a środki pochodzące z EFRR obejmują kwotę **1,4 mld zł**, co stanowi 59% alokacji priorytetu XI.

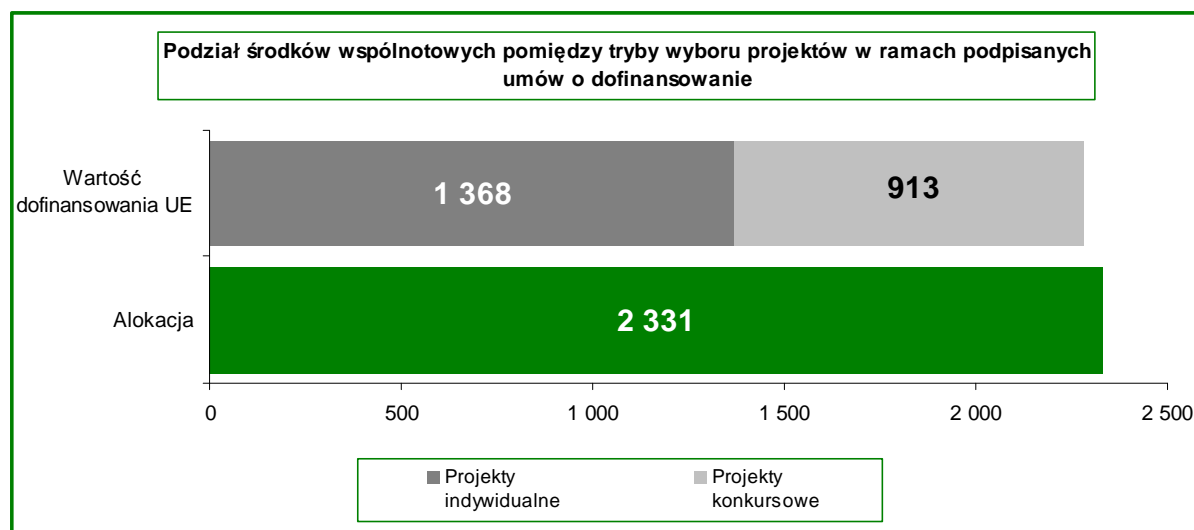
❖ Projekty konkursowe

Od początku uruchomienia Programu do 30 czerwca 2013 r. ogłoszono **5 konkursów** dla wszystkich trzech działań priorytetu XI (1 konkurs dla działania 11.1 oraz po 2 konkursy dla działań 11.2 i 11.3). W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono żadnego konkursu.

Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **47 umów o dofinansowanie**, w tym 14 umów w działaniu 11.1, 11 umów w działaniu 11.2 oraz 22 umowy w działaniu 11.3. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 1,5 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z EFRR wyniosła **913,1 mln zł**, co stanowi 39% alokacji dla priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Wykres 43. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wnioski o płatność

W odniesieniu do 47% średniego wydatkowania dla całego Programu poziom wydatkowania w priorytecie XI znajduje się na wysokim poziomie. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **53%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 46%, co oznacza **wzrost o 7 p.p. w trakcie półrocza**. W działaniu 11.2 zaobserwowano najwyższy stopień wydatkowania, który plasuje się na poziomie 57%.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 2,2 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 1,8 mld zł, z czego część unijna wyniosła **1,2 mld zł**. Najwyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 11.2 i wyniosła 679,5 mln zł, natomiast w działaniu 11.1 rozliczono najniższą wartość, tj. 260,0 mln zł, w działaniu 11.3 rozliczono 298,1 mln zł.

Certyfikacja środków do KE

W pierwszym półroczu 2013 r. Instytucja Certyfikująca przekazała do KE **6 Poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości prawie 302,0 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 257,3 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 237,5 mln zł.

Od początku wdrażania Programu do końca czerwca 2013 r. IC przekazała do KE 44 *Poświadczenia i deklaracje* na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **1,8 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **1,5 mld zł**, czyli 65% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 1,4 mld zł**, co stanowi 58% alokacji dla XI priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

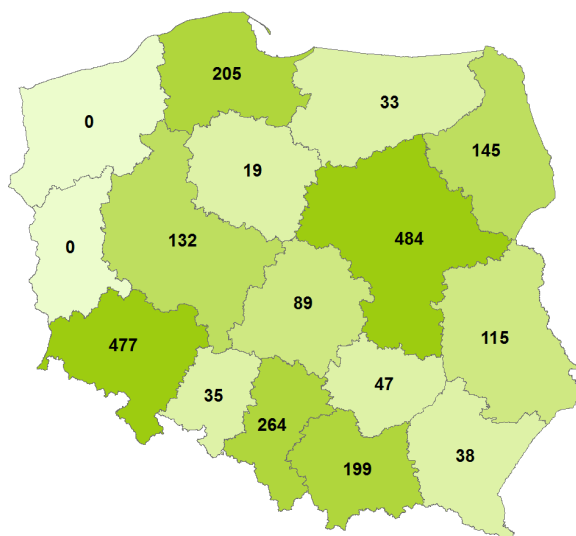
Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderami w zakresie ilości realizowanych projektów jest województwo **mazowieckie**, w którym realizowanych jest 15 projektów. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest również województwo **mazowieckie**, w którym zakontraktowano 483,7 mln zł oraz **dolnośląskie**, w którym zakontraktowano 476,5 mln zł. W obu województwach zakontraktowano po 21% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. W województwach lubuskim i zachodniopomorskim według stanu na 30 czerwca 2013 r. nie podpisano żadnej umowy o dofinansowanie. Brak alokowania środków UE z priorytetu XI na terenie tych województw wynika z niewielkiej liczby złożonych wniosków o dofinansowanie, odznaczających się zarazem niską jakością dokumentacji. Tendencja ta utrzymuje się od dłuższego czasu, tj. od czasu programowania środków w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, czy też Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że przebiega on w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie **mazowieckim** wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu XI - 25% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 303,4 mln zł.

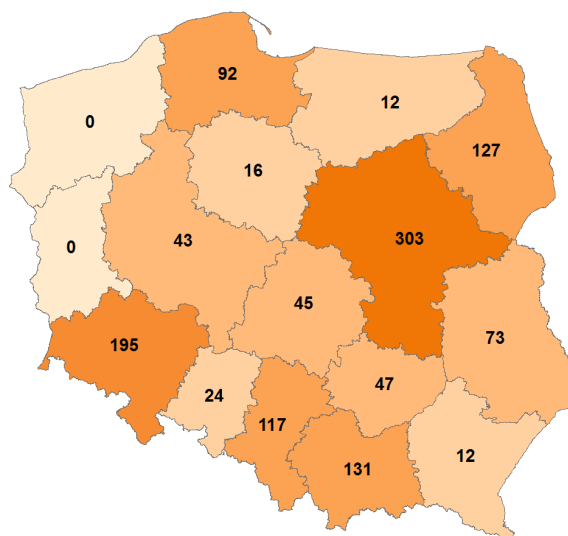
Poniższa mapa prezentuje wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu XI ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



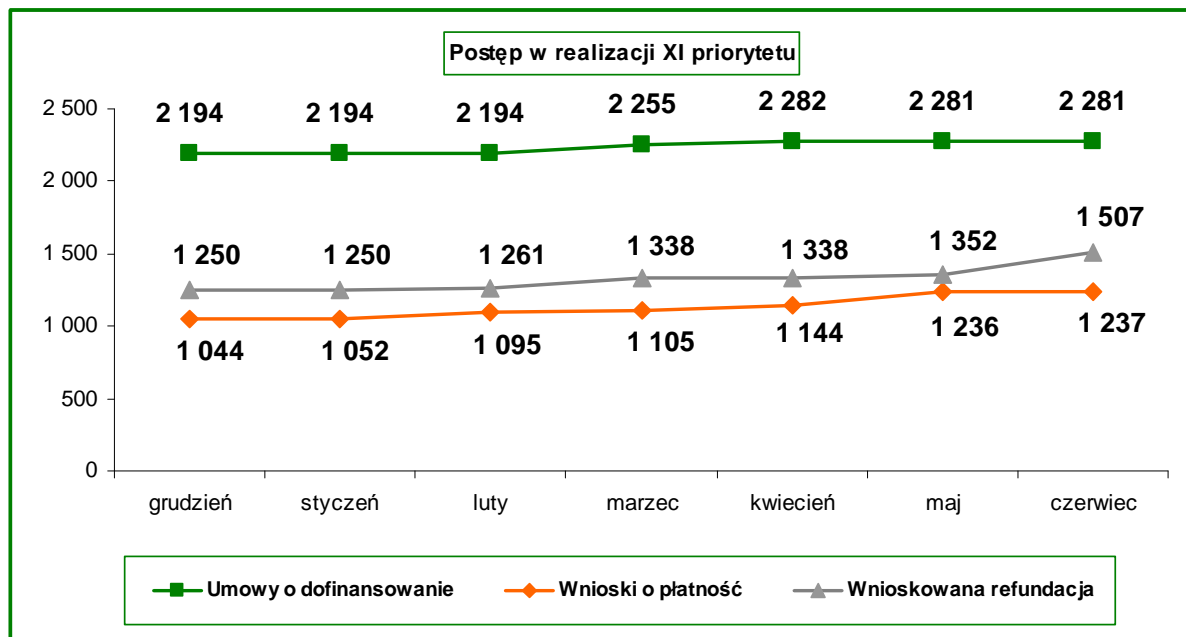
Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu XI

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Wykres 44. Dynamika wdrażania priorytetu XI w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Wzrost wartości umów odnotowano w marcu oraz kwietniu, w pozostałych miesiącach I połowy 2013 r. kontraktacja nie zwiększyła się. Dodatkowo w maju zanotowano niewielki spadek wartości

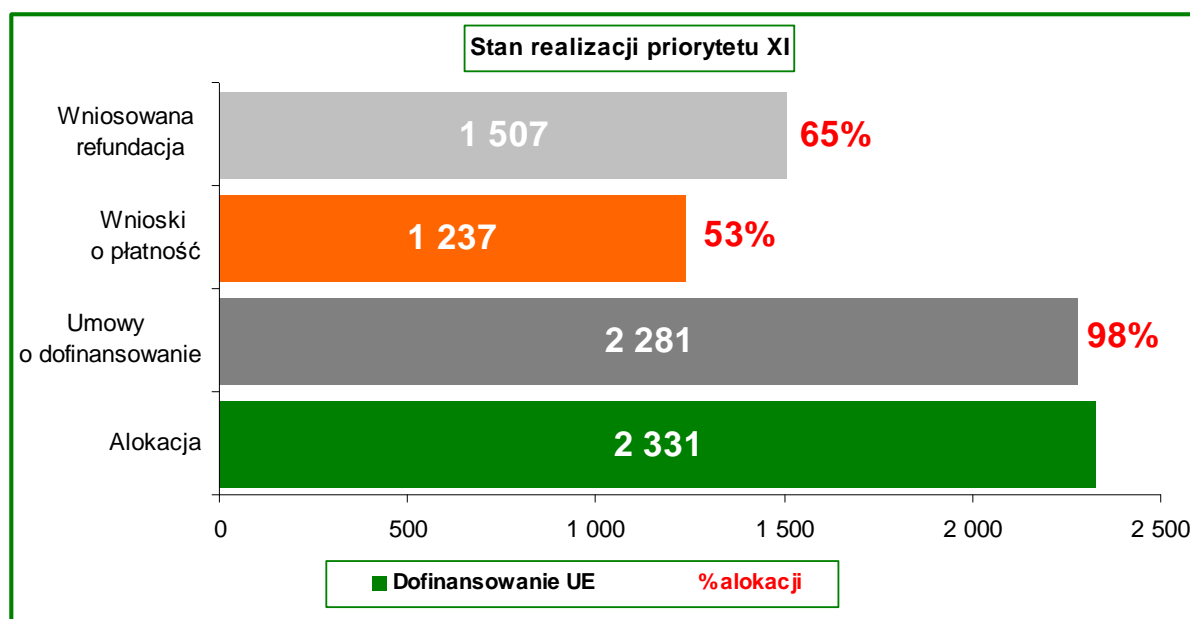
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

umów. Taka zależność jest wynikiem dużego, blisko 98% zakontraktowania środków w priorytecie XI. Odnosząc się do składanych przez beneficjentów wniosków o płatność zauważyć możemy stały wzrost wartości wydatkowania. Największy wzrost w tym zakresie odnotowano w maju 2013 r. W kontekście wnioskowanej refundacji do KE zaobserwować można, iż w styczniu oraz kwietniu nie nastąpił wzrost wartości wnioskowanej refundacji, jednakże w pozostałych miesiącach I połowy 2013 r. widoczny jest stały wzrost, który swoje maximum osiągnął w czerwcu 2013 r. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawniaskowanie o refundację 65% alokacji w ramach XI priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu XI na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE**.

Wykres 45. Stan realizacji priorytetu XI w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE¹⁴ (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Na wykresie można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła wysoki bo blisko 98% poziom. Na wykresie widoczna jest także dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (98%), a wartością wniosków o płatność (53%), wynosząca 45 p.p., wynikająca m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów, czasu koniecznego na weryfikację wniosków o płatność przez poszczególne instytucje w Programie.

Decyzje dla dużych projektów

W ramach działania 11.2 priorytetu XI złożono **5 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego dla** dużych projektów. Są to wszystkie duże projekty, jakie zaplanowano do realizacji w sektorze kultury w bieżącej perspektywie finansowej. Komisja Europejska wydała decyzje o dofinansowaniu dla wszystkich tych projektów.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej, tj.:

- ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym;

¹⁴ W sektorze kultury kwota poświadczeń i deklaracji wydatków złożonych do KE jest wyższa niż kwota wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność, co wynika z zasad wnioskowania do KE (przeliczenie kwoty wydatków kwalifikowanych przez procent wynikający z zapisów Programu niezależnie od dofinansowania przyznanego dla projektu).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym oraz zwiększenie dostępu do kultury;
- rozwój infrastruktury szkolnictwa artystycznego

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu XI.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Pomimo, że w priorytecie XI zakończyła się finansowa realizacja 17 projektów, to wiele innych inwestycji zostało ukończonych pod względem rzeczowym. Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu XI przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 24. Stan realizacji priorytetu XI w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

XI PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	79	3,9	2,3	98%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	
		mln zł		
	17	972,6	564,4	24%

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu w priorytecie XI zostaną zrealizowane, a nawet przekroczą zakładane wartości docelowe.

Tym samym w odniesieniu do wskaźników produktu można zaobserwować, że wskaźnik *Liczba projektów* znacznie przekroczył zakładaną wartość (realizacja na poziomie 255%). Dzięki realizacji tych projektów osiągnięte zostaną (a nawet przekroczone) pozostałe wskaźniki produktu określone w Programie Operacyjnym, tj. *Liczba odrestaurowanych i odremontowanych obiektów zabytkowych*, *Wzrost liczby nowych/wybudowanych, rozbudowanych i przebudowanych instytucji kultury (muzea, galerie, teatry i instytucje muzyczne)*, czy też wskaźnika *Wzrost liczby nowych/zmodernizowanych placówek szkolnictwa artystycznego*, które realizowane są odpowiednio w 536%, 588% oraz 422%.

Źródłem danych dla wskaźników rezultatu są statystyki publiczne, które monitorowane są w cyklu rocznym. Tym samym na koniec 2012 r. wskaźnik dotyczący *Liczby uczniów szkół artystycznych* osiągnięty został na poziomie 110%, zaś *Liczba studentów w publicznych uczelniach artystycznych* wynosiła 111% zakładanej wartości (pomimo spadku w stosunku do roku 2011). Wskaźnik *Wzrost liczby osób odwiedzających muzea* osiągnął na koniec 2012 r. poziom 141%, zaś *Wzrost liczby widzów i słuchaczy* – 107% (pomimo spadku w stosunku do 2011 r.).

Szacowana realizacja wskaźnika rezultatu dotyczącego *Liczby utworzonych miejsc pracy* (812 osób) przekracza wartość docelową prawie 3 krotnie (280 osób).

Osiągnięcie wyższych wartości wskaźników w stosunku do pierwotnie szacowanych ich wartości docelowych wynika z następujących faktów:

- wartości wskaźników produktu określone na etapie programowania bazowały na założeniu, że realizowane będą projekty o wyższych wartościach przy maksymalnym poziomie dofinansowania (85% z EFRR). W praktyce, składane przez beneficjentów priorytetu XI wnioski o dofinansowanie opiewały na kwoty niższe niż pierwotnie zakładano na etapie szacowania wartości docelowych wskaźników, co tym samym umożliwiło dofinansowanie większej liczby inwestycji;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- beneficjenci priorytetu XI częstokroć zakładali poziom dofinansowania UE na znacznie niższym poziomie (m.in. z uwagi na kryterium merytoryczne I stopnia *Poziom dofinansowania wkładem własnym beneficjenta*, w ramach którego punktowane były projekty z niższym poziomem dofinansowania z EFRR), co powodowało, że możliwe było wsparcie większej liczby zadań, a to z kolei miało bezpośrednie przełożenie na wzrost wartości wskaźników produktu zawartych w priorytecie XI;
- dzięki przyznanym priorytetowi XI dodatkowym środkom z krajowej rezerwy wykonania i dostosowania technicznego, a także powstałym oszczędnościom przetargowym we wdrażanych projektach, dofinansowano nowe inwestycje.

Powyżej przedstawione fakty wpłynęły na to, że w ramach priorytetu XI docelowo osiągnięte zostaną wartości wskaźników wyższe niż szacowane na etapie przygotowywania Programu. W kontekście realizacji celów priorytetu świadczy to o efektywnym wydatkowaniu środków – przy danych środkach osiągnięte zostaną wyższe niż zakładano efekty.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że niektóre wskaźniki produktu i rezultatu zostały już w znacznej części osiągnięte, a niektóre nawet przekroczone.

Wskaźnik *Liczba projektów* został zrealizowany już w 55%. Pozostałe wyżej wskazane wskaźniki produktu określone w Programie zostały zrealizowane: „*Liczba odrestaurowanych i odremontowanych obiektów zabytkowych*” w 29%, „*Wzrost liczby nowych/wybudowanych, rozbudowanych i przebudowanych instytucji kultury (muzea, galerie, teatry i instytucje muzyczne)*” w 400%, zaś wskaźnik „*Wzrost liczby nowych/zmodernizowanych placówek szkolnictwa artystycznego*” w 111%.

Na podstawie rozliczonych wniosków o płatność końcową można stwierdzić, że wskaźnik „*Liczba utworzonych miejsc pracy*” został już osiągnięty w 95%.

Planowany przebieg realizacji

W związku z zadowalającym procesem kontraktacji i wydatkowania środków dalsze działania w ramach priorytetu XI koncentrować się będą na zapewnieniu prawidłowości realizacji projektów oraz monitorowaniu postępu rzeczowo-finansowego, w tym przede wszystkim w zakresie wydatkowania środków priorytetu. Kontynuowany będzie proces monitorowania oszczędności oraz ich kontraktacji (np. poprzez zwiększenie dofinansowania, rozszerzenie zakresu projektów).

SEKTOR ZDROWIA

PRIORYTET XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia

W priorytecie XII projekty są realizowane w ramach dwóch działań:

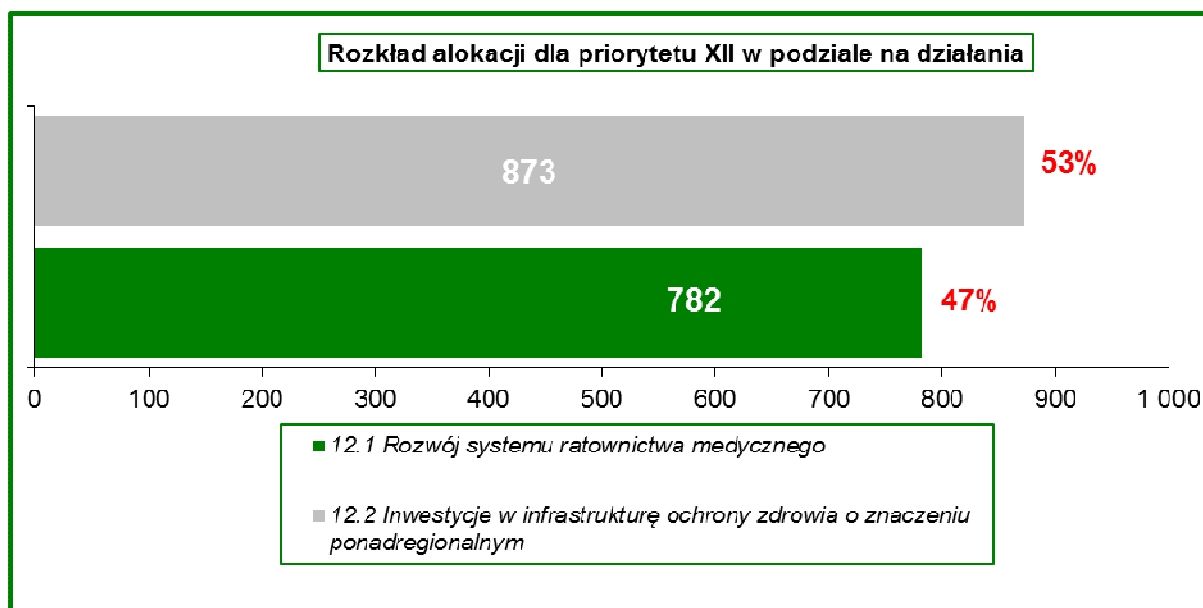
- ❖ 12.1 *Rozwój systemu ratownictwa medycznego;*
- ❖ 12.2 *Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym.*

Środki na realizację projektów w XII priorytecie pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu XII wynosi **1,7 mld zł**, co stanowi ok. 7% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 1% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Poniższy wykres przedstawia rozkład alokacji na działania w ramach priorytetu XII.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 46. Podział alokacji priorytetu XII na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ. Alokacja wyliczona zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego dla czerwca 2013 r.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach XII priorytetu weryfikację formalną przeszły pozytywnie i zostały zarejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) **483 wnioski o dofinansowanie**, z czego 82% wniosków zostało złożonych w ramach działania 12.1. Wnioskowana kwota dofinansowania wyniosła **2,1 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 r. **370 wniosków o dofinansowanie** (77% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **1,8 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w XII priorytecie podpisano **351 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 2,0 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **1,6 mld zł**, co stanowi **96% alokacji dla priorytetu**. Należy zauważyć, że priorytet XII jest **jednym z najbardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 1 umowę o dofinansowanie.

Do końca czerwca 2013 r. w działaniu 12.1 podpisano 273 umów o dofinansowanie i tym samym zakontraktowano 94% alokacji dla działania. Wartość dofinansowania unijnego z podpisanych umów wyniosła ogółem 737,9 mln zł. W działaniu 12.2 wartość dofinansowania UE z podpisanych umów na koniec I półrocza 2013 r. wyniosła 843,4 mln zł, co wykorzystuje w 97% alokację dla działania.

W ramach priorytetu XII w obu działaniach przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym jak i indywidualnym.

❖ Projekty indywidualne

Poniższa tabela prezentuje liczbę oraz wartość projektów podstawowych i rezerwowych w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 25. Liczba i wartość projektów podstawowych i rezerwowych na LPI w podziale na działania zgodnie ze zaktualizowaną LPI obowiązującą od 29 marca 2013 r.

Działanie	Liczba projektów podstawowa	Wartość projektów podstawowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie podstawowa [mln zł]	Liczba projektów rezerwowa	Wartość projektów rezerwowa [mln zł]	Szacowane dofinansowanie rezerwowa [mln zł]
12.1	15	231,5	181,5	0	0	0
12.2	15	626,3	491,4	2	50,7	43,1
RAZEM	30	857,8	672,9	2	50,7	43,1

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych zostało podpisanych po **15 umów w każdym działaniu**. Łączna wartość całkowita zakontraktowanych środków wyniosła 857,8 mln zł, a środki pochodzące z EFRR obejmują kwotę **672,9 mln zł**. Wartość zakontraktowanych środków wykorzystuje 99% zarezerwowanych środków dla projektów indywidualnych z listy podstawowej.

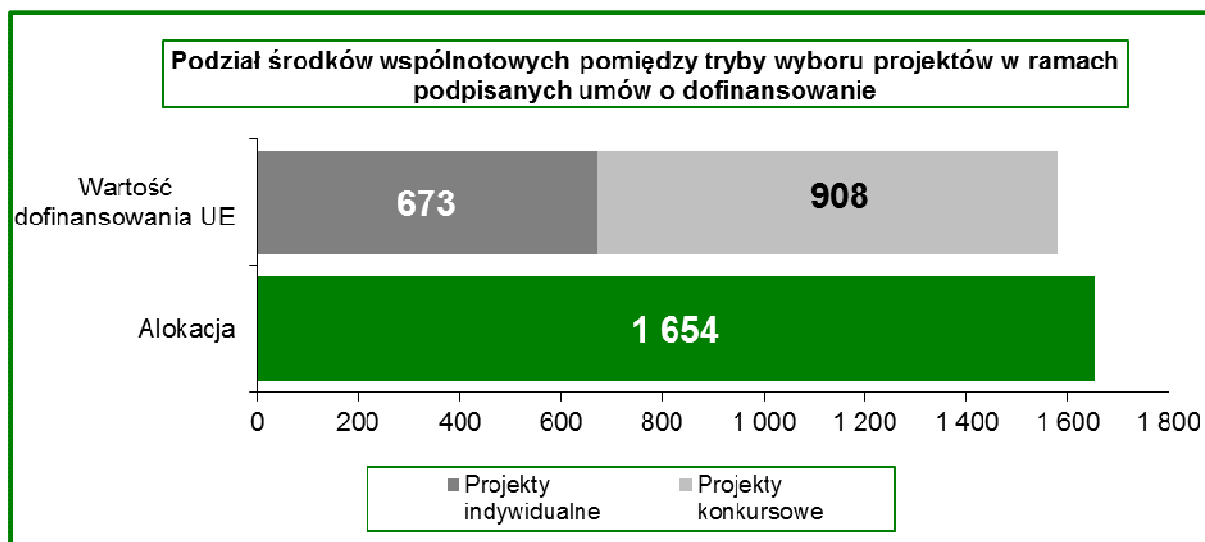
❖ Projekty konkursowe

Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono **4 konkursy** dla obu działań priorytetu XII (3 konkursy dla działania 12.1 oraz 1 konkurs dla działania 12.2). W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono żadnego konkursu.

Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **321 umów o dofinansowanie**, w tym 258 umów w działaniu 12.1 oraz 63 umowy w działaniu 12.2. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 1,2 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z EFRR **wyniosła 908,4 mln zł**, co stanowi 55% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 91% wszystkich projektów realizowanych w XII priorytecie to projekty konkursowe, natomiast wartość zakontraktowanego dofinansowania UE przyznanego projektom konkursowym stanowi 57% zakontraktowanych środków w ramach całego priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Wykres 47. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wnioski o płatność

Poziom wydatkowania w priorytecie XII jest jednym z najwyższych w POIiŚ. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **66%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 59%, co oznacza **wzrost o 7 p.p. w trakcie półrocza**. W ramach działań priorytetu XII liderem jest działanie 12.1, które wykorzystuje 73% alokacji dostępnej dla tego działania.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 1,5 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 1,3 mld zł, z czego część unijna wyniosła **1,1 mld zł**. Nieznacznie wyższa wartość wydatków kwalifikowanych w części UE została rozliczona w działaniu 12.1 i wyniosła blisko 572,0 mln zł, natomiast w działaniu 12.2 rozliczono 516,3 mln zł.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE 3 **Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 220,8 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 187,7 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 110,6 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE 19 *Poświadczeń i deklaracji* na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą prawie **1,3 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **1,1 mld zł**, czyli 65% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 1,0 mld zł**, co stanowi 61% alokacji dla XII priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

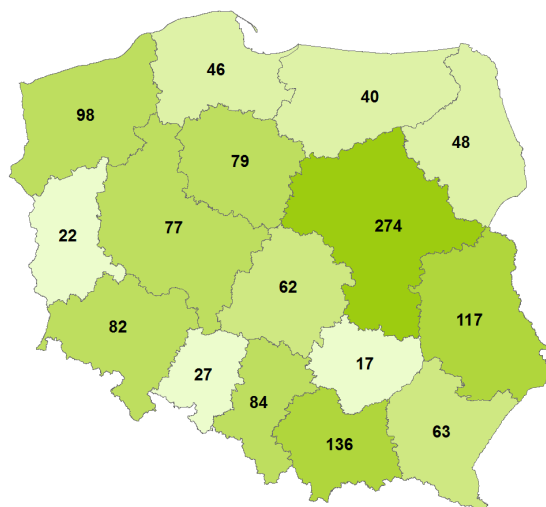
Poddając analizie proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów wyróżnić należy **województwo mazowieckie oraz wielkopolskie**, w których realizowana jest największa liczba projektów (po 39 projektów). Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest województwo **mazowieckie**, w którym zakontraktowano 273,6 mln zł, co stanowi **17%** wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Wysoka wartość dofinansowania UE realizowanych projektów widoczna jest również w województwie **małopolskim** - 136,4 mln zł (9% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w ramach priorytetu).

Na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że proces wydatkowania przebiega w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie **mazowieckim** wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu XII - **20%** kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania unijnego w wysokości 220,6 mln zł.

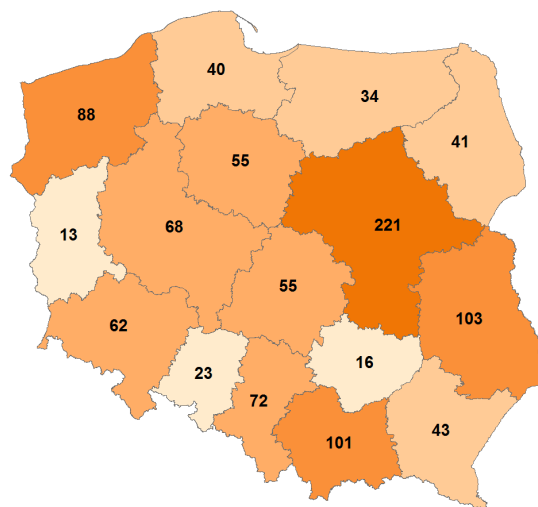
Poniższe mapy prezentują wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu XII ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



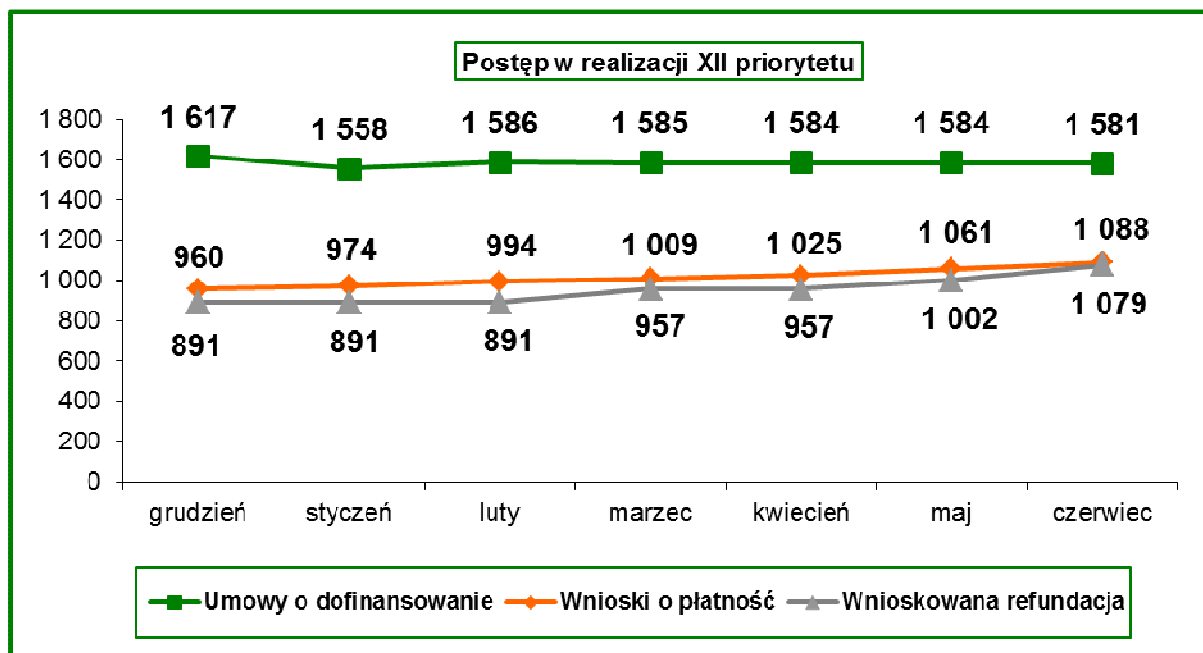
Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Dane dotyczące przyznanego wsparcia w układzie regionalnym należy traktować jako dane przybliżone, gdyż na mapie nie zostały uwzględnione projekty o zasięgu ogólnokrajowym. Dodatkowo, na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu XII

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Wykres 48. Dynamika wdrażania priorytetu XII w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

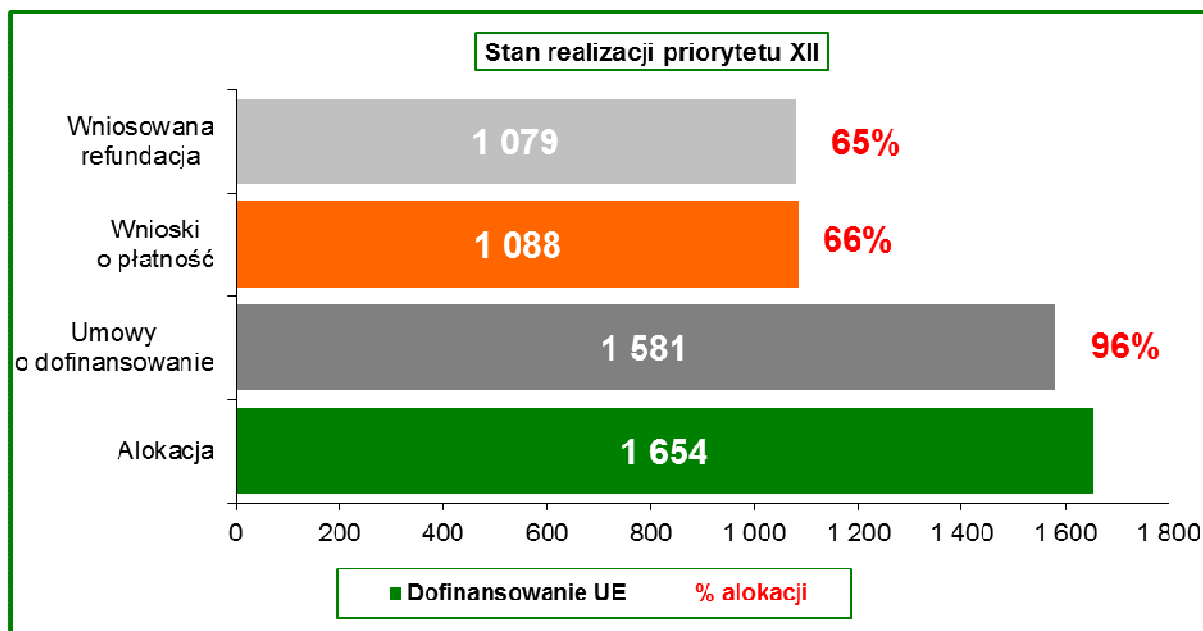
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Na wykresie widać, że w okresie sprawozdawczym kontraktacja wzrastała w niewielkim stopniu. Jest to wynikiem dużego, ponad 96% zakontraktowania środków w priorytecie XII. Jednocześnie w tym obszarze widoczne są spadki wartości umów odnotowane przede wszystkim w styczniu 2013 r. oraz pomiędzy majem a czerwcem roku 2013 r. Przedmiotowa sytuacja związana jest z rozwiązaniem umowy dla projektu *Budowa i wyposażenie Wojewódzkich Centrów Powiadamiania Ratunkowego*. W projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków. W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, jak i wnioskowanej refundacji do KE widoczny jest stały niewielki wzrost. Największe przyrosty zaobserwowano pomiędzy lutym a marcem. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawnioskowanie o refundację 65% alokacji w ramach XII priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu XII na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE**.

Wykres 49. Stan realizacji priorytetu XII w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła wysoki aż 96% poziom, czyli powyżej średniej dla Programu. Również wydatkowanie kształtuje się powyżej średniej dla Programu na poziomie 66%. Dysproporcja pomiędzy kontraktowaniem a wydatkowaniem wynika przede wszystkim z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów oraz czasu koniecznego na weryfikację wniosków o płatność przez poszczególne instytucje w Programie.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- obniżenie poziomu śmiertelności oraz skutków powikłań powstających w wyniku wypadków i innych stanów nagłego zagrożenia zdrowotnego;
- zwiększenie dostępności i jakości specjalistycznych i wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu XII.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu XII przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Tabela 26. Stan realizacji priorytetu XII w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

XII PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	351	2,0	1,6	96%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
260	869,1	667,7	40%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Analizując złożone wnioski o płatność końcową można stwierdzić, że w ramach 351 zawartych umów o dofinansowanie zakończono 74% inwestycji, które do zakończenia okresu sprawozdawczego rozliczyły 42% wartości dofinansowania UE ze wszystkich podpisanych umów o dofinansowanie w ramach priorytetu.

W wyniku czego realizacja oraz szacowana realizacja poniższych wskaźników produktu osiągnęła następujące wartości:

- Liczba zakończonych projektów jest wskaźnikiem produktu „*Liczba projektów*”. Biorąc pod uwagę szacowaną realizację aktualnie wskaźnik jest zrealizowany na poziomie 64%. Należy jednak podkreślić, że obecnie w KE procedowana jest modyfikacja Programu Operacyjnego, obejmująca m.in. zmianę w zakresie wartości docelowej wskaźnika. Została zaproponowana redukcja ww. wskaźnika z 500 do wartości 340. Biorąc pod uwagę zmniejszoną wartość szacowana realizacja kształtuje się na poziomie 103%;
- Zmniejszenie ww. wskaźnika wynika bezpośrednio z planowanego zmniejszenia wskaźnika „*Liczba zakupionych ambulansów na potrzeby ratownictwa medycznego w wyniku interwencji Programu*” – z 600 do wartości 320. Przyczyny zmniejszenia wskaźnika *Liczba zakupionych ambulansów* (..) to wzrost szacowanego średniego kosztu pojazdu (zwiększenie akcyzy na ambulanse z 13,6%, w 2006, do 18,6% aktualnie) oraz fakt, że niższy poziom zakupionych ambulansów nie przełożył się negatywnie na osiągnięcie wskaźnika rezultatu *Mediana czasu dotarcia na miejsce zdarzenia*, który przy obecnej liczbie pojazdów jest krótszy niż zakładany czas. Do końca okresu sprawozdawczego realizacja wskaźnika produktu *Liczba zakupionych ambulansów* (..) osiągnęła poziom 335 jednostek, co stanowi łącznie 128 zakończonych projektów (uwzględniając ambulanse zakupione w ramach umów o dofinansowanie, które zostały rozwiązane i w przypadku których nastąpił częściowy zwrot dofinansowania);
- Wskaźnik produktu „*Liczba zmodernizowanych i wyposażonych zakładów opieki zdrowotnej*” osiągnął do końca okresu sprawozdawczego poziom 161 jednostek. Zakładana wartość w roku docelowym to 160 jednostek, z czego wynika, że wskaźnik został zrealizowany w 101%;
- W przypadku wskaźnika produktu „*Liczba wybudowanych/zmodernizowanych WCPR*” zarówno realizacja jak i szacowana realizacja kształtują się na poziomie zerowym, gdyż umowa o dofinansowanie dla projektu indywidualnego została rozwiązana w okresie sprawozdawczym;
- Szacowana wartość wskaźnika produktu dla działania 12.1 „*Liczba utworzonych Centrów Urazowych*” wyniósł na koniec okresu sprawozdawczego 13, podczas gdy wartość docelowa wynosi 9 jednostek. Natomiast, z uwagi na fakt, że projekty są nadal w fazie realizacji do końca okresu sprawozdawczego realizacja na podstawie wniosków o płatność końcową wyniosła 0;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- Realizacja wskaźnika produktu „*Liczba wybudowanych i wyremontowanych baz LPR*” również kształtuje się na zerowym poziomie, gdyż projekty są w trakcie realizacji. Natomiast szacowana realizacja na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie wynosi 11 jednostek, przy zakładanej wartości docelowej 9.

W przypadku wskaźników rezultatu dla XII priorytetu, zauważyć należy że wszystkie wskaźniki rezultatu są już osiągnięte. Należy podkreślić, że wskaźniki rezultatu odnoszą się do danych z całego systemu opieki zdrowotnej, a nie tylko projektów finansowanych z POIiŚ. W związku z tym, mimo że nie zrealizowano jeszcze do końca projektów, osiągnięto już wartości docelowe ww. wskaźników.

- „*Średni wiek stacjonarnej aparatury radiologicznej*” - zakładana wartość docelowa to 10 lat. Według danych z 2012 r. średni wiek ww. aparatury wynosił 7,98 roku. (dane pochodzą z 2012 r., brak danych z 2013 r.);
- „*Średnia liczba pacjentów leczonych w ciągu miesiąca w szpitalach wysokospecjalistycznych*” - zakładana wartość docelowa to 89,6 osób. Na rok 2011 osiągnięto wartość na poziomie 146,4 osoby (dane pochodzą z 2011 r., brak danych z 2012 i 2013 r.);
- „*Mediana czasu dotarcia na miejsce zdarzenia*” - w miastach wskaźnik ten osiągnął poziom 5,9 minut przy zakładanej wartości docelowej 8 minut w miastach powyżej 10 tys. mieszkańców oraz 13 minut przy zakładanej wartości docelowej 15 minut w miastach poniżej 10 tys. mieszkańców (dane pochodzą z 2012 r., brak danych z 2013 r.);
- przy wskaźniku rezultatu dla działania 12.2 „*Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem*” nie określono wartości docelowej, niemniej według danych dotyczących poziomu realizacji, osiągnął on poziom 280 318 szt./rok.

Planowany przebieg realizacji

W sektorze zdrowia zakontraktowanie oraz wydatkowanie utrzymuje się na poziomie wyższym niż średnia dla całego POIiŚ, w związku z czym planowane działania będą się koncentrowały na zapewnieniu prawidłowej realizacji bieżących projektów. W następnym okresie sprawozdawczym planowane jest przeniesienie dwóch projektów indywidualnych z listy rezerwowej na listę podstawową¹⁵ oraz podpisanie umów o dofinansowanie. Z uwagi na uwalnianie środków w XII priorytecie (rozwiązanie umowy o dofinansowanie dla jednego z projektów indywidualnych oraz występujące oszczędności w projektach) kontynuowany będzie proces monitorowania oszczędności oraz ich kontraktacji np. poprzez zwiększenie dofinansowania projektów lub rozszerzanie zakresu projektów.

SEKTOR SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

PRIORYTET XIII Infrastruktura szkolnictwa wyższego

W priorytecie XIII projekty realizowane są w ramach jednego działania:

❖ 13.1 Infrastruktura szkolnictwa wyższego.

Środki na realizację projektów w XIII priorytecie pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość środków z EFRR przeznaczonych na realizację priorytetu XIII wynosi **2,5 mld zł**, co stanowi 10% alokacji środków z EFRR w ramach Programu i 2% całkowitej alokacji środków wspólnotowych w ramach POIiŚ.

Wnioski o dofinansowanie

Do końca czerwca 2013 r. w ramach XIII priorytetu weryfikację formalną przeszły pozytywnie i zostały zarejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) **83 wnioski o dofinansowanie**. Wnioskowana kwota

¹⁵ Projekty zostały przeniesione przy aktualizacji Listy projektów indywidualnych POIiŚ z dn. 29 sierpnia 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

dofinansowania wyniosła **4,4 mld zł**. Instytucje dokonujące oceny złożonych wniosków o dofinansowanie zatwierdziły do realizacji do połowy 2013 roku **50 wniosków o dofinansowanie** (60% złożonych wniosków o dofinansowanie), dla których kwota wnioskowanego dofinansowania wyniosła **2,9 mld zł**.

Umowy o dofinansowanie

Do końca okresu sprawozdawczego w XIII prioryecie podpisano **50 umów o dofinansowanie** o wartości ogółem 3,0 mld zł, w tym dofinansowanie UE wyniosło **2,4 mld zł**, co stanowi **95% alokacji dla priorytetu**. W bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 1 umowę o dofinansowanie.

Odnosząc się do 84% wykorzystania alokacji w ramach podpisanych umów o dofinansowanie dla całego Programu należy zauważyć, że priorytet XIII jest **jednym z bardziej zaawansowanych** priorytetów pod względem kontraktacji.

Porównując z 31 grudnia 2012 r. nastąpił spadek poziomu wykorzystania alokacji - ze 100% na koniec 2012 r. do 95% w obecnym okresie sprawozdawczym. Przedmiotowa sytuacja związana jest aneksowaniem umów o dofinansowanie w związku ze spadkiem kosztów projektów po rozstrzygniętych postępowaniach przetargowych (dodatkowo w I półroczu 2013 r. w projektach z występującymi oszczędnościami aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków).

W ramach priorytetu XIII przewidziano wybór projektów do realizacji zarówno w trybie konkursowym jak i indywidualnym.

❖ **Projekty indywidualne**

Na zaktualizowanej LPI obowiązującej od 29 marca 2013 r. w ramach priorytetu XIII znajduje się 26 projektów o szacowanej wartości całkowitej 2,0 mld zł i szacowanej wartości dofinansowania UE 1,5 mld zł. Wszystkie projekty znajdują się na liście podstawowej.

Do końca okresu sprawozdawczego z beneficjentami projektów indywidualnych podpisane zostały **umowy** dla wszystkich projektów z LPI.

❖ **Projekty konkursowe**

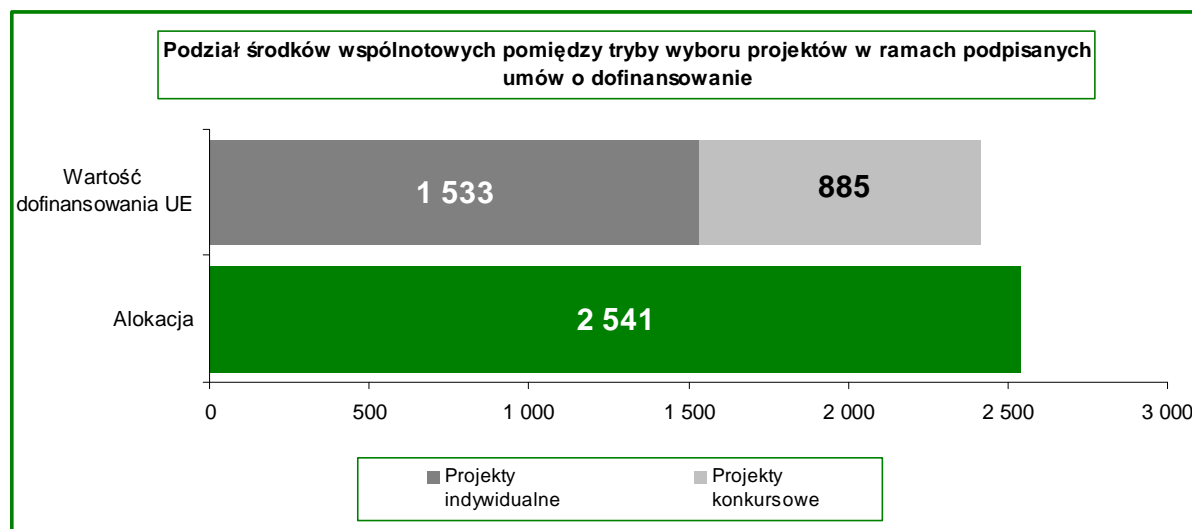
Od początku uruchomienia Programu do chwili obecnej ogłoszono **2 konkursy**. W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono żadnego konkursu.

Do końca omawianego okresu sprawozdawczego z wnioskodawcami wszystkich ogłoszonych konkursów podpisano **24 umowy o dofinansowanie**. Wartość całkowita projektów konkursowych wyniosła 1,1 mld zł, w tym kwota środków przyznanych z EFRR **wyniosła 884,5 mln zł**, co stanowi 35% alokacji dla priorytetu. Warto zauważyć, że 48% wszystkich projektów realizowanych w XIII prioryecie to projekty konkursowe, natomiast wartość zakontraktowanego dofinansowania UE przyznane projektom konkursowym stanowi 37% zakontraktowanych środków w ramach całego priorytetu.

Poniższy wykres prezentuje podział środków wspólnotowych przyznanych w ramach podpisanych z beneficjentami umów o dofinansowanie według trybów wyboru projektów.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 50. Porównanie alokacji priorytetu i podpisanych umów o dofinansowanie w podziale na tryby wyboru projektów (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ

Wnioski o płatność

Pierwsze półrocze 2013 r. to kontynuacja istotnego postępu finansowego w realizacji priorytetu XIII, zarówno w zakresie liczby jak i wartości złożonych wniosków o płatność. Na koniec okresu sprawozdawczego poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł **57%**, podczas gdy na koniec 2012 r. wynosił 52%, co oznacza **wzrost o 5 p.p. w trakcie półrocza**.

Wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów we wnioskach o płatność wyniosła 1,9 mld zł, wydatki kwalifikowane wyniosły 1,7 mld zł, z czego część unijna to **1,4 mld zł**.

Certyfikacja środków do KE

W bieżącym okresie sprawozdawczym Instytucja Certyfikująca przekazała do KE **5 Poświadczeń i deklaracji wydatków oraz wniosków o płatność okresową** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych w wysokości 274,2 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji w I półroczu wyniosła 233,0 mln zł. Otrzymana refundacja w okresie sprawozdawczym wyniosła 255,1 mln zł.

Kumulatywnie od początku wdrażania Programu IC przekazała do KE **33 Poświadczenia i deklaracje** na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą **1,7 mld zł**, natomiast wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **1,4 mld zł**, czyli 56% alokacji dla priorytetu. Do końca okresu sprawozdawczego **KE zrefundowała środki w kwocie 1,3 mld zł**, co stanowi 51% alokacji dla XIII priorytetu.

Realizacja projektów w ujęciu regionalnym

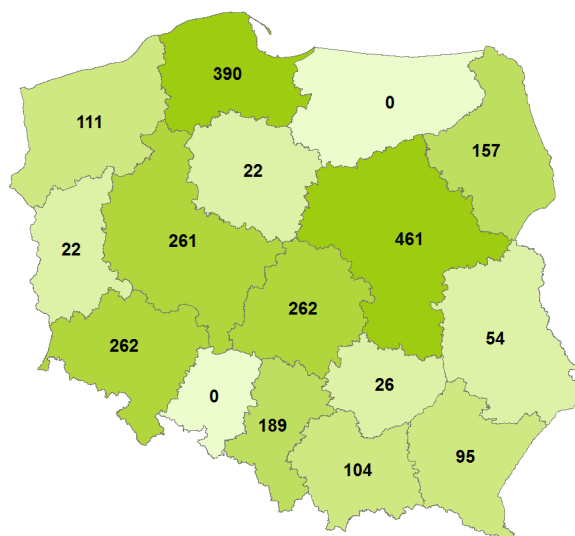
Analizując proces kontraktacji na poziomie poszczególnych regionów liderem w zakresie ilości realizowanych projektów jest województwo **mazowieckie**, w którym realizowanych jest 8 projektów. Biorąc pod uwagę wartość zakontraktowanego dofinansowania UE liderem jest również województwo **mazowieckie**, w którym zakontraktowano 460,7 mln zł, co stanowi 19% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie. Na drugim miejscu uplasowało się województwo pomorskie, w którym podpisano umowy o wartości 390,3 mln zł, co stanowi 16% wartości dofinansowania UE w ramach wszystkich umów podpisanych w priorytecie.

Analizując proces wydatkowania na podstawie złożonych wniosków o płatność należy zauważyć, że przebiega on w zbliżony sposób jak w przypadku kontraktacji. W województwie mazowieckim wydatkowano najwięcej środków w ramach priorytetu XIII - 16% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów w całym priorytecie zostało wydatkowanych w ww. województwie, gdzie beneficjenci złożyli wnioski o płatność na kwotę dofinansowania UE w wysokości 226,3 mln zł. Niewiele mniej wydatkowano w województwie **pomorskim** – 15% kwoty wydatków wykazanych przez beneficjentów, tj. 220,9 mln zł.

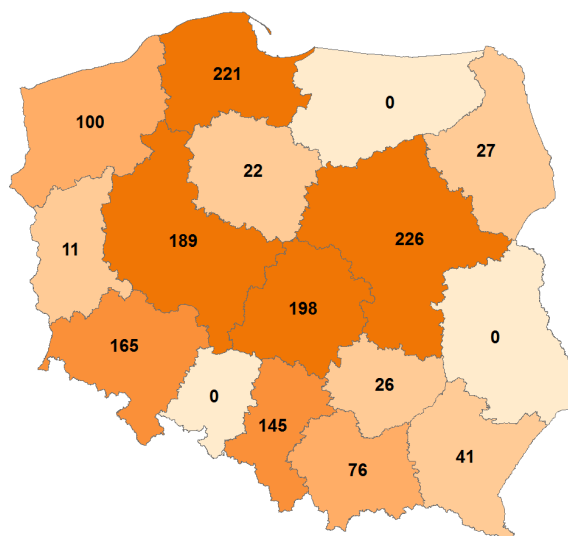
Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Poniższa mapa prezentuje wartość dofinansowania UE przyznanego beneficjentom priorytetu XIII ze środków EFRR w ramach podpisanych umów oraz złożonych wniosków o płatność w układzie województw (dane w mln zł).

Umowy o dofinansowanie



Wnioski o płatność



Źródło: Opracowanie własne IZ POLiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

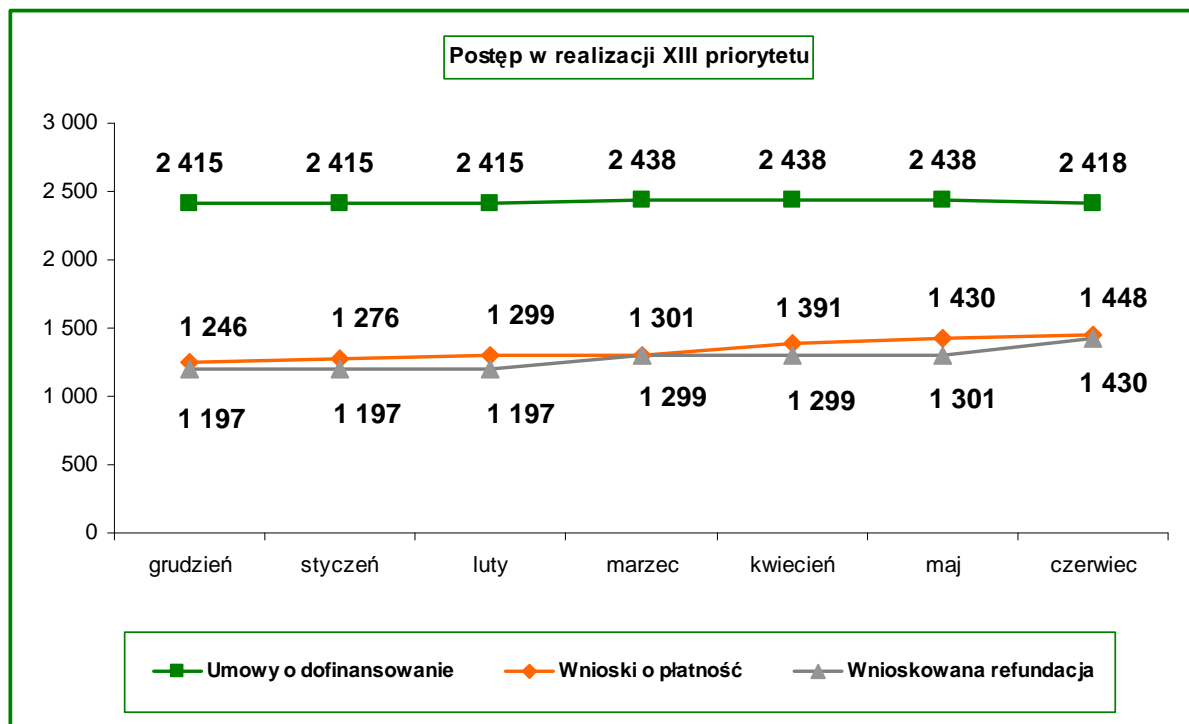
Na potrzeby sporządzenia mapy w przypadku projektów realizowanych na terenie kilku województw zastosowano przybliżony, proporcjonalny podział wsparcia przyznanego dla danego regionu.

Dynamika wdrażania priorytetu XIII

Poniższy wykres obrazuje dynamikę wdrażania priorytetu w poszczególnych miesiącach I połowy 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 51. Dynamika wdrażania priorytetu XIII w odniesieniu do umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i wnioskowanej refundacji (dane w mln zł).



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

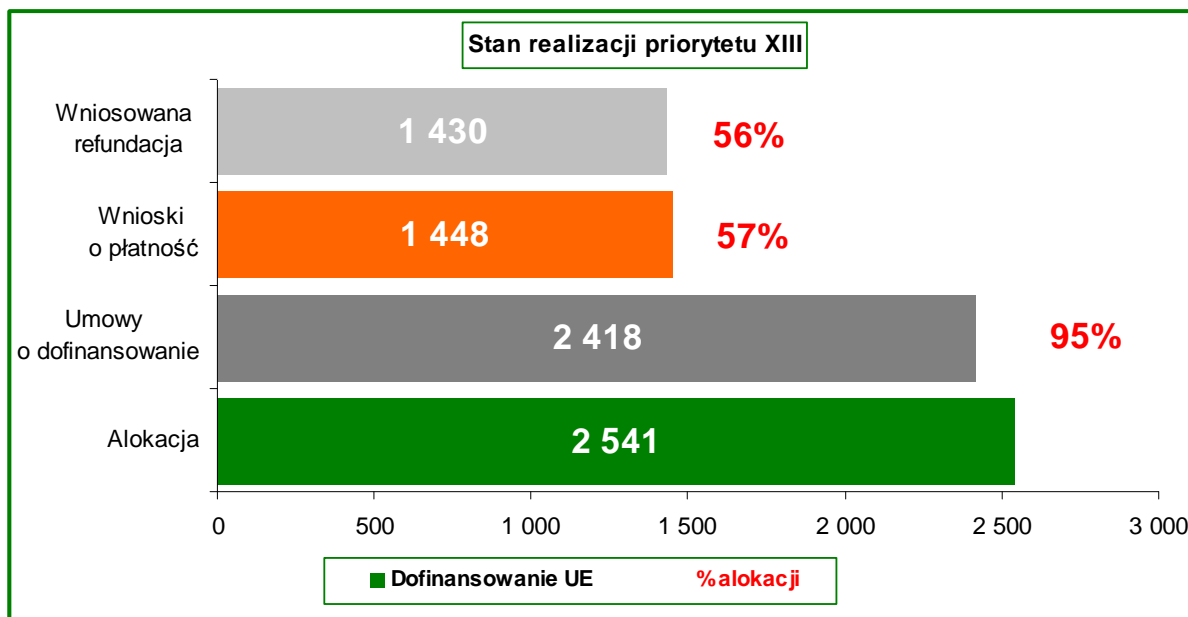
Wzrost wartości umów odnotowano jedynie w marcu 2013 r., w pozostałych miesiącach I połowy 2013 r. kontraktacja nie zwiększyła się. Taka sytuacja wynika z dużego, 95% zakontraktowania środków w priorytecie XIII. Dodatkowo w czerwcu zanotowano spadek wartości umów. Przedmiotowa sytuacja związana jest z występującymi w projektach oszczędnościami (aneksowane były umowy o dofinansowanie celem uwolnienia środków). W kontekście składanych przez beneficjentów wniosków o płatność, widoczny jest stały niewielki wzrost. Największy wzrost w tym zakresie zaobserwowano w kwietniu 2013 r. Odnosząc się do wnioskowanej refundacji do KE zaobserwować można, iż w styczniu, lutym oraz kwietniu nie nastąpił wzrost wartości wnioskowanej refundacji, jednakże w pozostałych miesiącach I połowy 2013 r. widoczny jest stały wzrost, który swoje maximum osiągnął w czerwcu 2013 r. Wzrost ten w rezultacie pozwolił na zawnioskowanie o refundację 56% alokacji w ramach XIII priorytetu.

Podsumowanie stanu realizacji

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu XIII na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych **umów o dofinansowanie**, **wydatków wykazanych przez beneficjentów** oraz **kwot wnioskowanych do KE**.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 52. Stan realizacji priorytetu XIII w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Na wykresie można zaobserwować, że wartość kontraktacji w I połowie roku 2013 r. osiągnęła wysoki poziom 95%. Na wykresie widoczna jest także dysproporcja pomiędzy wartością podpisanych umów o dofinansowanie (95%) a wartością wniosków o płatność (57%), wynosząca 38 p.p., wynikająca m.in. z terminu rozpoczęcia właściwej realizacji projektów przez beneficjentów oraz czasu koniecznego na weryfikację wniosków o płatność przez poszczególne instytucje w Programie.

Decyzje dla dużych projektów

Do końca okresu sprawozdawczego do Komisji Europejskiej przekazano **2 wnioski o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów**, KE wydała decyzje o przyznaniu wkładu finansowego dla obu projektów. W priorytecie XIII przekazano już wszystkie wnioski o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużego projektu.

Wskaźniki wykonania rzeczowego

Realizacja celów szczegółowych osi priorytetowej tj.:

- unowocześnienie infrastruktury szkolnictwa wyższego oraz zwiększenia udziału liczby studentów na priorytetowych kierunkach studiów;
- podniesienie jakości kształcenia poprzez wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych

mierzona jest za pomocą wskaźników określonych dla priorytetu XIII.

Wartość wskaźników produktu i rezultatu obliczona została na podstawie złożonych wniosków o płatność końcową (realizacja). Dodatkowo wskaźniki produktu i rezultatu omówione zostały na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie (szacowana realizacja). Wskaźniki produktu i rezultatu dla priorytetu XIII przedstawione zostały w załączniku 1 do przedmiotowego sprawozdania.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Tabela 26. Stan realizacji priorytetu XIII w zakresie umów o dofinansowanie oraz wniosków o płatność końcową dla priorytetu.

XIII PRIORYTET	Umowy o dofinansowanie			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mld zł		
	50	3,0	2,4	95%
	Wnioski o płatność końcową			
	Liczba	wartość całkowita	dofinansowanie UE	% alokacji dla priorytetu
		mln zł		
5	278,6	220,4	9%	

Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Biorąc pod uwagę podpisane umowy o dofinansowanie (szacowana realizacja) można stwierdzić, że w XIII priorytecie nie występuje większe zagrożenie niezrealizowania któregoś ze wskaźników,

Do końca okresu sprawozdawczego zawarto 50 umów o dofinansowanie, o ogólnej wartości 3 mld zł, kosztów całkowitych oraz dofinansowaniu z UE w wysokości 2,4 mld zł. W wyniku czego szacowana realizacja poniższych wskaźników produktu osiągnęła następujące wartości:

- „Liczba projektów” – 139%;
- „Liczba uczelni, które wdrożyły kompleksowe rozwiązania w zakresie ICT w nauczaniu” – 500%;
- „Liczba obiektów edukacyjnych wspartych w wyniku realizacji projektów (wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych)” – 90%. Jest to jedyny wskaźnik którego szacowana wartość jest poniżej 100%. Niemniej jednak biorąc pod uwagę zaproponowaną zmianę zapisów programu operacyjnego oraz planowane podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie, zakłada się, że realizacja tego wskaźnika zostanie osiągnięta;
- - „w tym liczna obiektów nowo wybudowanych” – 102%.

Natomiast szacowana realizacja wskaźników rezultatu osiągnęła następujące wartości:

- „Dodatkowa liczba miejsc na wspartych kierunkach” – 6 962%;
- „Liczba studentów korzystających ze wspartej infrastruktury (os.)” – 548%;
- - „w tym liczba studentów na kierunkach ścisłych i technicznych korzystających ze wspartej infrastruktury” – 29 789%;
- „Liczba studentów wykorzystujących utworzoną, w ramach projektów infrastrukturę ICT” – 1 056%;
- - „w tym uczestniczących w kursach eLearning (liczba użytkowników) (os.)” – 2 130%.

Natomiast na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność końcową (realizacja) wynika, że część wskaźników rezultatu zostało już osiągniętych

W ramach priorytetu XIII zakończyła się realizacja 5 projektów (zatwierdzono wnioski o płatność końcową), o łącznej wartości dofinansowania z UE w wysokości 278,6 mln zł, w wyniku czego realizacja (po rozliczeniu wniosków o płatność końcową) poniższych wskaźników produktu osiągnęła następujące wartości:

- Liczba projektów – 14%;
- Liczba uczelni, które wdrożyły kompleksowe rozwiązania w zakresie ICT w nauczaniu – 50%;
- Liczba obiektów edukacyjnych wspartych w wyniku realizacji projektów (wybudowanych, przebudowanych, zmodernizowanych) – 15%;
- w tym liczna obiektów nowo wybudowanych – 14%.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Natomiast realizacja wskaźników rezultatu osiągnęła następujące wartości

- *Dodatkowa liczba miejsc na wspartych kierunkach – 80%;*
- *Liczba studentów korzystających ze wspartej infrastruktury (os.) – 55%;*
- *- w tym liczba studentów na kierunkach ścisłych i technicznych korzystających ze wspartej infrastruktury – 287%;*
- *Liczba studentów wykorzystujących utworzoną, w ramach projektów infrastrukturę ICT – 111%;*
- *- w tym uczestniczących w kursach eLearning (liczba użytkowników) (os.) – 81%.*

Planowany przebieg realizacji

W kolejnym okresie sprawozdawczym planowane jest podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie w ramach Konkursu nr 2, tak aby kontraktacja na koniec 2013 roku osiągnęła 100%. Dodatkowo planowane jest przeprowadzenie dwóch badań ewaluacyjnych, a w ramach działań informacyjno-promocyjnych IW zakłada przeprowadzenie dwóch szkoleń dla beneficjentów.

2.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu oraz podjętych środków zaradczych

SEKTOR ŚRODOWISKA

Działanie 1.1 Gospodarka wodno – ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM

❖ Kwestia zgodności projektów realizowanych ze środków POIiŚ z Dyrektywą 91/271/EWG dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywą ściekową)

W kwietniu 2011 r. KE skierowała do MŚ¹⁶ i MRR¹⁷ pismo w sprawie wadliwej transpozycji dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych do krajowego porządku prawnego, która ma istotny wpływ na wdrażanie projektów z działania 1.1 POIiŚ. Od tego czasu prowadzone są przez resort środowiska i resort rozwoju regionalnego działania mające na celu wyjaśnienie powyższej kwestii. MŚ podjęło kroki legislacyjne mające na celu prawidłową transpozycję przepisów dyrektywy do prawodawstwa polskiego, a także działania mające na uwadze zgodność realizacji projektów POIiŚ z zakresem gospodarki wodno-ściekowej z założeniami dyrektywy ściekowej.

W I półroczu 2012 r. podjęto w resorcie środowiska decyzję o zmianie podejścia strony polskiej do wdrażania dyrektywy ściekowej uznając konieczność jej implementowania zgodnie z art. 5(2). MŚ pismem z dnia 14 lipca 2012 r. przekazało do DG ENVI oraz DG REGIO oficjalną informację o podjęciu przez Polskę działań zmierzających do stosowania postanowień art. 5(2) dyrektywy 91/271/EWG. Ponadto przy piśmie z dnia 27 września 2012 r. MŚ przekazało do KE Master Plan wdrażania dyrektywy 91/271/EWG opracowany na podstawie projektu IV Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (IV AKPOŚK). Jednocześnie MŚ w Master Planie poinformowało, że lista projektów inwestycyjnych, które będą kluczowe dla osiągnięcia przez Polskę zgodności z dyrektywą, zostanie przekazana w terminie późniejszym.

W grudniu 2012 r. został skierowany przez resort środowiska do konsultacji projekt zmiany ustawy Prawo wodne, który ma na celu między innymi prawidłową transpozycję przepisów dyrektywy ściekowej. W ramach przedmiotowych prac legislacyjnych planuje się także zmianę rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz zmianę rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. W projekcie ustawy m.in. zmieniona została definicja aglomeracji. Obecnie w resorcie środowiska trwają uzgodnienia wewnętrzne przedmiotowych rozporządzeń, a ich procedowanie rozpocznie się po przyjęciu zmian Prawa wodnego. Już obecnie prowadzone są prace nad wyznaczeniem nowych granic dla niektórych aglomeracji tak, aby możliwe było ich uwzględnienie w prowadzonej obecnie IV AKPOŚK. Resort środowiska przewiduje zakończenie aktualizacji IV AKPOŚK do końca 2014 r. Zaktualizowany KPOŚK będzie uwzględniał nowe granice aglomeracji oraz będzie zgodny z nowymi regulacjami. Analiza danych z IV AKPOŚK przeprowadzona przez KZGW wykazała, że w każdym województwie zachodzi potrzeba aktualizacji granic aglomeracji. W celu usprawnienia i ułatwienia procesu weryfikacji granic poszczególnych aglomeracji, zostały przygotowane przez resort środowiska „Wytyczne do tworzenia i zmiany aglomeracji”. Wytyczne zostały zamieszczone na stronie internetowej MŚ pod koniec czerwca 2013 r.

W przypadku projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowanych przy współudziale środków unijnych KE oczekuje, że będą one pozostawać w zgodzie z art. 5(2) dyrektywy ściekowej. MŚ zidentyfikowało 23 projekty POIiŚ niespełniające art. 5(2) dyrektywy ściekowej. Ponadto niezbędne będzie dostosowanie części projektów realizowanych w ramach RPO do zgodności z art. 5(2) dyrektywy ściekowej. Dodatkowe inwestycje na dostosowanie do art. 5(2) dyrektywy

¹⁶ MŚ jest resortem odpowiedzialnym za właściwą transpozycję m.in. powyższej dyrektywy do krajowego porządku prawnego.

¹⁷ MRR jako Instytucja Zarządzająca POIiŚ jest odpowiedzialne za prawidłową realizację POIiŚ.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

ściekowej w projektach realizowanych z POLiŚ zostaną sfinansowane ze środków POLiŚ z powstałych oszczędności. W niektórych przypadkach rozwiązaniem będzie uzasadniona weryfikacja obszaru i granic aglomeracji. W przypadku inwestycji z RPO od IV kwartału 2012 r. trwała dyskusja w resorcie rozwoju regionalnego i resortu środowiska dotycząca możliwości przeznaczenia części środków z POLiŚ na dofinansowanie nowych projektów realizowanych w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM, których celem byłoby dostosowanie do wymagań art. 5(2) dyrektywy ściekowej (w ramach RPO środki zostały wyczerpane). W toku dyskusji i spotkań ustalono, że celem umożliwienia sfinansowania z powstałych oszczędności w działaniu 1.1 POLiŚ projektów, które obecnie wpisują się w zakres wsparcia Programów regionalnych, konieczna jest odpowiednia zmiana treści POLiŚ. Po rozpoznaniu przez resort środowiska potrzeb w tym zakresie zostały zorganizowane w kwietniu i maju 2013 r. dwa spotkania informacyjne dla potencjalnych beneficjentów oraz właściwych instytucji. Na tych spotkaniach oprócz informacji w zakresie formuły uzyskania wsparcia ze środków POLiŚ, przedstawione też zostały planowane zmiany legislacyjne i wynikające z tego konsekwencje dla aglomeracji niespełniających wymogów dyrektywy ściekowej.

W celu umożliwienia sfinansowania projektów realizowanych w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM ze środków POLiŚ (których celem byłoby dostosowanie do wymagań art. 5(2) dyrektywy ściekowej), resort rozwoju regionalnego zaproponował zmianę zapisów POLiŚ, która została przekazana do KE do zaaprobowania. Ponadto Komitet Monitorujący POLiŚ w dniu 5 czerwca 2013 r. przyjął uchwałę o warunkowej zmianie kryteriów wyboru projektów dla inwestycji planowanych do realizacji w aglomeracjach z przedziału 10-15 tys. RLM, w zakresie dodatkowych kryteriów formalnych i kryteriów merytorycznych I stopnia. Następnie w dniu 14 czerwca 2013 r. Ministerstwo Środowiska ogłosiło X konkurs dedykowany projektom z aglomeracji 10-15 tys. RLM, na dodatkowy zakres, na dostosowanie się do wymagań art. 5(2) dyrektywy ściekowej. Przeznaczono kwotę 100 mln euro na dofinansowanie projektów w ramach tego konkursu¹⁸. W dniu 21 czerwca 2013 r. odbyło się w MŚ spotkanie z Komisją Europejską tzw. „package meeting”. Na spotkaniu została omówiona m.in. problematyka dyrektywy ściekowej. KE przypomniła, że z punktu widzenia współfinansowania, oczekuje od strony polskiej opracowania szczegółowego Master Planu przedstawiającego działania zmierzające do osiągnięcia zgodności z dyrektywą ściekową. Master Plan powinien oceniać potrzeby inwestycyjne Polski w tym zakresie oraz zawierać listę aglomeracji kwalifikujących się do współfinansowania w latach 2014-2020. Obecnie w resorcie środowiska prowadzone są prace nad przygotowaniem szczegółowego Master Planu, bazując na aktualnie posiadanych danych dotyczących poszczególnych aglomeracji.

❖ Oszczędności w I priorytecie

Pod koniec 2012 r. resort środowiska oszacował, że w działaniu 1.1 występuje ok. 2 mld zł oszczędności. Środki te w pierwszej kolejności zostały przeznaczone na 23 projekty realizowane w POLiŚ, w których zidentyfikowano potrzebę dostosowania do wymagań art. 5(2) dyrektywy ściekowej. Ponadto, sukcesywnie były podpisywane umowy z beneficjentami, którzy w wyniku rozstrzygnięcia VII konkursu zostali umieszczeni na liście rezerwowej¹⁹. Dodatkowo, w I półroczu 2013 r. Ministerstwo Środowiska ogłosiło 3 nabory wniosków o dofinansowanie dla działania 1.1 POLiŚ (w dniu 11 lutego 2013 r. - VIII runda konkursowa, w dniu 20 maja 2013r. – IX runda konkursowa oraz w dniu 14 czerwca 2013 r. – X runda konkursowa).

Tak jak zostało już to opisane powyżej celem umożliwienia sfinansowania z powstałych oszczędności w działaniu 1.1 POLiŚ projektów, które obecnie wpisują się w zakres wsparcia Programów regionalnych, X konkurs został dedykowany projektom z aglomeracji 10-15 tys. RLM, na dodatkowy zakres, na dostosowanie się do wymagań art. 5(2) dyrektywy ściekowej. Z uwagi na fakt, iż zmiana POLiŚ wymaga akceptacji Komisji Europejskiej, umowy o dofinansowanie w ramach tego konkursu będą mogły zostać zawarte po zatwierdzeniu Programu przez KE.

❖ Pomoc publiczna w projektach z gospodarki wodno-ściekowej

W dniu 1 sierpnia 2012 r. KE wystosowała do Stałych Przedstawicielstw Państw Członkowskich UE pismo, w którym rekomenduje wykorzystanie list sprawdzających (tzw. analytical grids) w ramach dokumentacji przesyłanej do KE w celu zatwierdzania dużych projektów. Listy sprawdzające mają być podstawą do oceny, czy w ramach projektu nie występuje pomoc publiczna podlegająca obowiązkowi

¹⁸ Nabór wniosków będzie trwał od 15 lipca do 30 września 2013 r.

¹⁹ W dniu 8 lutego 2013r. decyzją UZIP wszystkie projekty znajdujące się na liście rezerwowej uzyskały status podstawowych.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

notyfikacyjnemu. W opinii IZ POLiŚ dofinansowanie projektów wodno-ściekowych nie stanowi pomocy publicznej z uwagi na fakt, iż wsparcie udzielane jest podmiotom działającym na rynkach lokalnych w warunkach monopolu naturalnego.

W dniu 2 października 2012 r. odbyło się zorganizowane przez IZ POLiŚ spotkanie z udziałem IP, niektórych IW i Jaspers mające na celu ustalenie sposobu i zakresu stosowania list sprawdzających, a następnie w dniu 22 listopada 2012 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W zakresie dotyczącym projektów wodno-kanalizacyjnych w trakcie tych spotkań ustalono:

- 1) że należy sporządzić odpowiedzi na zapytania KE (propozycje przygotowują beneficjenci z pomocą NFOŚiGW wspieranego w tym zakresie przez IZ, IP i UOKiK) przy użyciu ww. list, w których zostaną wskazane argumenty potwierdzające brak możliwości uznania dofinansowania za pomoc publiczną oraz subsydiowania skrośnego innej działalności beneficjentów ze środków europejskich (jeśli jest taka prowadzona);
- 2) sposób działania na wypadek nieuwzględnienia przez KE wyjaśnień przekazanych w odpowiedzi na jej zastrzeżenia.

Na spotkaniu rocznym w dniu 4 grudnia 2012 r. KE zaproponowała, zorganizowanie spotkania z DG Comp i DG Regio celem omówienia problematyki pomocy publicznej w projektach z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i wypracowania ścieżki postępowania oraz być może wypracowania kompleksowego rozwiązania dla I priorytetu.

Kolejne spotkanie robocze dotyczące pomocy publicznej w projektach z gospodarki wodno-ściekowej odbyło się w dniu 13 grudnia 2012 r. z udziałem przedstawicieli MRR, MŚ, NFOŚiGW oraz Jaspers. Ustalono, że odpowiedzi na pytania KE dot. pomocy publicznej będą przekazywane dla poszczególnych projektów, sformułowane z uwzględnieniem okoliczności każdego przypadku. Ponadto ustalono, że zostanie przygotowany materiał zawierający informacje na temat rynku wodno-ściekowego w Polsce. Będzie on dołączany do wyjaśnień dla każdego projektu, co do którego KE zgłosi uwagi. W związku z powyższym ww. spotkanie z DG Comp zostanie zorganizowane przez MRR wówczas, gdy przekazywane KE wyjaśnienia dotyczące kwestii pomocy publicznej w kontekście poszczególnych projektów nie wyeliminują jej wątpliwości w tym zakresie.

W chwili obecnej IZ POLiŚ na bieżąco przedstawia KE wyjaśnienia dotyczące poszczególnych projektów sformułowane z uwzględnieniem indywidualnych przypadków. Mając na względzie fakt zaakceptowania przez KE wyjaśnień w zakresie pomocy publicznej w odniesieniu do projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Katowice – etap II” oraz „Czysta woda dla Krakowa” uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Myślenice, należy przyjąć, że założony sposób postępowania jest właściwy. Dla tych projektów KE wydała decyzję odpowiednio w dniu 24 stycznia 2013 r. i 27 lutego 2013 r. KE przekazała uwagi dotyczące pomocy publicznej dla 8 projektów podlegających ocenie przez jej służby, w tym 2 wyżej wymienione projekty otrzymały decyzję KE.

Działanie 2.1 Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych

❖ Napięte harmonogramy realizacji projektów odpadowych w II osi

Większość dużych projektów planowanych jest do zakończenia dopiero na koniec 2015 r. Powodem jest długi czas ich przygotowania, wynikający m.in. z braku wcześniejszych doświadczeń w Polsce odnośnie inwestycji spalarniowych, zarówno z punktu widzenia beneficjenta, jak i społeczeństwa. Skutkowało to protestami społecznymi w procedurze oddziaływania na środowisko wydłużającymi proces uzyskiwania decyzji i pozwoleń administracyjnych. Na wydłużenie harmonogramów realizacji znaczny wpływ również miały także przedłużające się procedury zamówień publicznych - we wszystkich projektach do wyników oceny ofert składano odwołania, co często skutkowało koniecznością wielokrotnego ogłaszania przetargów. Długi czas przygotowania projektów do realizacji rzeczowej negatywnie wpływa na tempo certyfikacji środków w tym działaniu.

IZ POLiŚ szczegółowo monitoruje realizację projektów. Obecnie wszyscy beneficjenci realizujący projekty spalarniowe mają podpisane umowy z wykonawcami i przystąpili do rzeczowej realizacji inwestycji, co powinno nieść ze sobą wzrost poziomu certyfikacji w bieżącym roku. Harmonogramy wskazują, że zakończenie realizacji wszystkich projektów jest możliwe do końca 2015 r. Aktualnie

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

największym czynnikiem mogącym wpłynąć na dalsze opóźnienia jest ponowna ocena oddziaływania na środowisko przed uzyskaniem pozwoleń na budowę. W celu zminimalizowania ryzyka w przedmiotowym zakresie, IZ w dniach 11-12.02.2013 r. zorganizowało warsztaty dla beneficjentów, z udziałem instytucji uczestniczących w procesie OOS, instytucji wdrażających POLiŚ oraz zaproszonych ekspertów

Działanie 3.1 Retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego

❖ Ocena zgodności projektów realizowanych ze środków POLiŚ z Dyrektywą 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramową Dyrektywą Wodną).

- W kwietniu 2011 r. KE wystosowała do strony polskiej (do resorów środowiska i rozwoju regionalnego) pismo ws. procedur naruszenia oraz wadliwej transpozycji dyrektyw środowiskowych do krajowego porządku prawnego. Jedną z kwestii podniesionych przez KE dotyczy potencjalnego wpływu naruszeń dot. RDW, w szczególności art. 4(7), na inwestycje finansowane ze środków UE.

- Od momentu zgłoszenia problemu w 2011 r. instytucje zaangażowane, m.in.: Ministerstwo Środowiska, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, podjęły szereg działań zmierzających do rozwiązania problemu.

- Do KE zostały przekazane dokumentacje dotyczące zgodności z przepisami Ramowej Dyrektywy Wodnej, zarówno w zakresie dużych, jak i małych projektów realizowanych w ramach działania 3.1, a także wyjaśnienia horyzontalne. Odbłyły się także liczne spotkania z udziałem KE.

- W grudniu 2012 r. KE negatywnie oceniła dotychczas podjęte kroki, jednocześnie wskazując swoje zastrzeżenia, jak i dalsze działania, jakie powinny zostać podjęte w celu satysfakcjonującego KE wdrożenia przepisów RDW.

- KE stoi na stanowisku, iż do czasu wyjaśnienia tej kwestii wydatki na projekty przeciwpowodziowe nie mogą być certyfikowane do KE. W dniu 14 marca 2013 r. KE przekazała swoje uwagi do wytycznych pn. *Zasady weryfikacji przesłanek z art. 4 ust 7 RDW... i Syntetycznej informacji nt. zgodności z RDW „dużych” projektów przeciwpowodziowych oraz analiz w zakresie dużych projektów*. Zaznaczono również, że do czasu wyjaśnienia przez Polskę kwestii zgodności projektów przeciwpowodziowych z RDW niewskazane jest przysyłanie aplikacji dla dużych projektów do KE. Oznacza to, że dalsze uchybienia w tym zakresie spowodują wstrzymanie lub nawet utratę części środków przewidzianych na działanie 3.1 POLiŚ. Nie można również wykluczyć, że służby KE na dalszym etapie nie zakwestionują zgodności z RDW inwestycji realizowanych w innych sektorach (transport morski, śródlądowy, intermodalny, projekty z sektora energetyki).

- W podejmowane kolejnych działań zaradczych została zaangażowana również Instytucja Pośrednicząca i Wdrażająca w sektorze transportu. W grudniu 2012 r. oraz w styczniu 2013 r. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego skierowało do Ministerstwa Środowiska pismo w sprawie podjęcia przez resort środowiska działań zmierzających do wypełnienia rekomendacji KE.

- W styczniu br. Ministerstwo Środowiska przekazało do uzgodnień międzyresortowych projekt odpowiedzi strony krajowej do KE. W ww. piśmie uwzględniono m.in. harmonogram przygotowania dokumentów przejściowych tzw. Master Planów dla obszarów dorzeczy Odry i Wisły, deklaracje odnośnie sektorowych programów dotyczących korzystania z wód, a także planowane działania w zakresie aktualizacji planów gospodarowania wodami.

- W związku z potrzebą przygotowania wspólnego stanowiska przez kilka resortów Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zaproponowało dwutorowy tryb procedowania. W pierwszej kolejności zostało przygotowane pismo trzech Ministrów (środowiska, administracji i cyfryzacji oraz rozwoju regionalnego), zawierające deklarację strony krajowej o podjęciu działań w celu wypełnienia zaleceń zawartych w piśmie KE z dnia 18 grudnia 2012r. Natomiast Plan działań, o który wnioskowała KE w ww. piśmie, wraz z harmonogramem jego wdrożenia uwzględniający

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

szacowane koszty oraz podział zadań pomiędzy poszczególne resorty, zostanie przekazany do KE po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów²⁰.

- Powyższy list intencyjny został przekazany do KE w dniu 7 lutego br. W dniu 18 lutego br. odbyło się spotkanie w KE zorganizowane przez Dyрекcję Generalną ds. Środowiska, którego celem było omówienie z przedstawicielami resortu środowiska nieprawidłowości wykazanych w pierwszych planach gospodarowania wodami oraz wskazanie propozycji rozwiązań zmierzających do ich usunięcia.

- Z uwagi na fakt, że powyższe kwestie wpływają na wykorzystanie środków unijnych w spotkaniu wziął udział również przedstawiciel Dyrekcyj Generalnej ds. Rozwoju oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. W trakcie spotkania KE podkreśliła, że przekazany przez stronę krajową list intencyjny nie wypełnia wszystkich oczekiwań KE, z uwagi na fakt, że nie zawiera szczegółowego Planu działań dla opracowania przejściowego dokumentu strategicznego tzw. Master Planów. W efekcie prowadzonej dyskusji KE poprosiła o przekazanie ww. Planu działań, który następnie będzie podlegał miesięcznej weryfikacji ze strony KE. Jednocześnie KE warunkuje przekazywanie poświadczeń w zakresie wydatków ponoszonych na inwestycje przeciwpowodziowe również od dostarczenia dowodów potwierdzających zgodność ww. projektów z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Równocześnie należy podkreślić, że w celu wypełnienia zobowiązań nałożonych przez KE, Departament Zasobów Wodnych w Ministerstwie Środowiska przygotował harmonogram prac dotyczący przygotowania ww. Planu działań. Zgodnie z założeniami resortu środowiska uzgodniony ze wszystkimi resortami ww. dokument powinien zostać w dniu 26 marca br. przedstawiony do zatwierdzenia Radzie Ministrów, co nie zostało zrealizowane. Dopiero w dniu 22 maja br. Komitet do Spraw Europejskich przyjął dokument pn.: *Plan działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej*, rekomendując jego rozpatrzenie na stałym Komitecie Rady Ministrów. Pierwotnie zakładano, że ww. dokument zostanie rozpatrzony na stałym Komitecie Rady Ministrów na posiedzeniu zaplanowanym w dniu 6 czerwca br. Niemniej jednak został on wycofany z porządku obrad KRM z powodu konieczności przeprowadzenia przez resort środowiska dodatkowych uzgodnień przedmiotowego dokumentu. Należy podkreślić, że Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wielokrotnie zwracało uwagę przedstawicielom Ministerstwa Środowiska na opóźnienia w procedowaniu Planu działań. Dopiero 20 czerwca br. Komitet Rady Ministrów przyjął projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia *Planu działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej* wraz z *Planem*, jednocześnie rekomendując ww. dokument Radzie Ministrów.

SEKTOR TRANSPORTU

Problemy horyzontalne

❖ Realizacja prognoz certyfikacji w sektorze transportu w I połowie 2013 r. w kontekście pełnego wykorzystania dostępnej alokacji unijnej

W I połowie 2013 roku cel certyfikacji w sektorze transportu nie został zrealizowany. Wykonanie planu certyfikacji wyniosło 88% w stosunku do założonego celu. Prognoza przyjęta przez Radę Ministrów na I połowę 2013 roku zakładała certyfikację w kwocie 11 128,90 mln zł, podczas gdy faktyczne wykonanie wyniosło 9 741,68 mln zł. Największe odstępstwa od założonego planu certyfikacji odnotowano odpowiednio w priorytecie VII (78%), VI (87%) oraz VIII (99%). Należy jednak dodać, że obecnie niższa realizacja prognoz certyfikacji w sektorze transportu w I połowie 2013 r. nie skutkuje ryzykiem dla realizacji zobowiązań wynikających z zasady n+3/n+2 w 2013 roku.

W celu zminimalizowania ryzyka niewykonania planu certyfikacji na 2013 rok podjęto następujące działania zaradcze:

1. aktualizacja Listy projektów indywidualnych dla POIiŚ (marzec 2013 roku).

²⁰ W dn. 2 lipca br. Plan działań został przyjęty na posiedzeniu Rady Ministrów, a następnie przekazany do Komisji Europejskiej.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

W marcu 2013 roku zakończył się proces aktualizacji Listy projektów indywidualnych dla POLiŚ. Zaktualizowana lista została przygotowana na podstawie propozycji Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej. Celem aktualizacji listy indykatywnej było jej zbilansowanie oraz zwiększenie absorpcji środków UE. W wyniku wprowadzenia ww. zmian na liście, wykorzystanie alokacji dostępnej dla sektora transportu wyniosło 101,53%. Kolejna aktualizacja listy przewidziana jest na sierpień 2013 roku.

Do najważniejszych zmian wprowadzonych na listę należy zaliczyć: umieszczenie na liście podstawowej 14 nowych projektów z sektora transportu. Wśród nowych projektów umieszczonych na liście znalazły się 3 projekty dotyczące prac przygotowawczych dla projektów z sektora drogowego, planowanych do realizacji w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020.

2. CUPT wystosował pismo do części beneficjentów mające na celu zintensyfikowanie działań w zakresie składania wniosków o płatność przez beneficjentów;
3. uwalnianie na bieżąco oszczędności w projektach poprzez podpisanie aneksów w celu zapewnienia sprawnego zagospodarowania alokacji, a tym samym realizacji planu certyfikacji
4. przyspieszenie procesu kontroli projektów/zamówień publicznych po stronie CUPT;
5. dla VI priorytetu - inicjacja procedury aktualizacji SZOP dla POLiŚ w celu przeniesienia środków z działania 6.2 do działania 6.1 co pozwoli zagospodarować część alokacji w ramach innych projektów GDDKiA;
6. dla VII priorytetu: w ramach aktualizacji POLiŚ podniesienie stopy dofinansowania w priorytecie VII (w celu elastycznego zarządzania alokacją i jej wykorzystaniem).

❖ **Sytuacja finansowa i zdolności wykonawcze firm budowlanych realizujących projekty infrastrukturalne w Polsce**

W związku z pogarszającą się koniunkturą gospodarczą oraz pierwszymi symptomami upadłości firm budowlanych operujących w sektorze infrastruktury transportowej, Komisja Europejska zwróciła się do strony polskiej o analizę tego zjawiska w kontekście realizacji i wydatkowania środków wspólnotowych. W grudniu 2012 roku podczas spotkania rocznego przedstawiciele Komisji Europejskiej zwrócili się z prośbą o uszczegółowienie odpowiedzi udzielonej przez stronę polską poprzez odniesienie się do zarzutów formułowanych przez podmioty rynku budowlanego oraz przedstawienie propozycji działań naprawczych.

Analiza wpływu poszczególnych zjawisk gospodarczych na stan przygotowania i realizacji projektów infrastrukturalnych współfinansowanych ze środków europejskich jest prowadzona w trybie ciągłym podczas monitorowania postępu prac. Informacje na temat potencjalnej skali tego zjawiska wraz z podjętymi przez stronę polską działaniami zaradczymi przedstawiono Komisji Europejskiej w korespondencji z ubiegłego roku. Na wniosek przedstawicieli Komisji Europejskiej ze spotkania rocznego przekazany materiał uzupełniono m.in. o podjęte i planowane do podjęcia zmiany legislacyjne oraz odniesiono się do zarzutów podnoszonych przez poszczególne podmioty rynku budowlanego. Materiał uwzględniający wszystkie podniesione przez Komisję Europejską kwestie został przekazany przez stronę polską w kwietniu 2013 roku.

Problemy szczegółowe

❖ **Czasowe wstrzymanie realizacji płatności dla projektów drogowych**

W grudniu 2012 roku Komisja Europejska podjęła decyzję o wstrzymaniu realizacji płatności dla projektów drogowych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej. Decyzja ta została uzasadniona możliwością wystąpienia sytuacji, o której mowa w art. 91 ust. 1 Rozporządzenia 1083/2006. W swoim komunikacie Komisja określiła zakres czynności niezbędnych do podjęcia przez stronę polską w celu odblokowania realizacji płatności dla projektów realizowanych w ramach tych Programów.

Strona polska ustosunkowała się do wszystkich zastrzeżeń wskazanych w korespondencji Komisji Europejskiej oraz podjęła niezbędne działania zaradcze służące wzmocnieniu systemu kontroli i nieprawidłowości w określonym zakresie. Po wdrożeniu przez stronę polską działań zaradczych Komisja Europejska w marcu podjęła decyzję o odblokowaniu wstrzymanej realizacji płatności dla

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

projektów drogowych realizowanych w ramach POLiŚ oraz PO RPW, za wyjątkiem kontraktów objętych podejrzeniem wystąpienia zмовы cenowej.

Kontynuowane są działania szkoleniowe: w czerwcu pracownicy IZ POLiŚ przeprowadzili serię szkoleń z zakresu korygowania wydatków nieprawidłowo poniesionych, natomiast Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) – na prośbę IZ POLiŚ - przeprowadził serię szkoleń z zakresu roli, jaką pełni organ antymonopolowy w wykrywaniu i zwalczaniu zмовы przetargowych.

Jednocześnie prowadzono analizę możliwości certyfikacji wydatków dla projektów drogowych objętych podejrzeniem wystąpienia zмовы cenowej.

❖ Zapewnienie odpowiedniej jakości nadzoru nad budową i eksploatacją dróg krajowych w Polsce

W czerwcu 2013 roku Komisja Europejska poprosiła stronę polską o przedstawienie informacji na temat działań służących zapewnieniu odpowiedniej jakości robót budowlanych w ramach projektów drogowych współfinansowanych ze środków europejskich w Polsce. W swoim komunikacie Komisja Europejska wskazuje na odpowiedzialność strony polskiej wobec zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury wytworzonej przy współudziale środków europejskich w celu zabezpieczenia interesów finansowych Unii Europejskiej oraz osiągnięcia przewidywanych rezultatów Programów Operacyjnych.

Po otrzymaniu wyżej wymienionego komunikatu Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zwróciło się do Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej o przygotowanie kompletnej odpowiedzi we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Do końca okresu sprawozdawczego nie przekazano odpowiedzi na powyższe pismo²¹.

❖ Zapewnienie odpowiedniej wysokości nakładów na utrzymanie dróg krajowych w Polsce

W styczniu 2013 roku Komisja Europejska poprosiła stronę polską o przedstawienie informacji na temat działań służących zapewnieniu odpowiedniej wysokości nakładów na utrzymanie infrastruktury drogowej wytworzonej ze środków europejskich. W swoim komunikacie Komisja Europejska zwróciła uwagę na obecnie funkcjonujący w Polsce system utrzymania dróg krajowych oraz poprosiła stronę polską o informację nt zapewnienia adekwatnych do potrzeb źródeł finansowania utrzymania sieci dróg w kraju, ze szczególnym uwzględnieniem odcinków, które uzyskały dofinansowanie z funduszy UE.

Po otrzymaniu wyżej wymienionego komunikatu Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zwróciło się do Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej o przygotowanie kompletnej odpowiedzi we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Ostateczny materiał został przekazany do Komisji Europejskiej w czerwcu 2013 roku. W przekazanym materiale strona polska szczegółowo odniosła się do wystąpienia Komisji Europejskiej. Przedstawione zostały aktualne unormowania i wynikające z nich zasady finansowania utrzymania dróg krajowych w Polsce. W szczególności sposób uwzględniono tzw. model „Utrzymaj standard”. Do udzielonej odpowiedzi załączony został zaktualizowany harmonogram wdrażania tego formatu finansowania utrzymania sieci dróg ekspresowych i autostrad.

❖ Realizacja planu kontraktacji i certyfikacji w sektorze kolejowym

Stan kontraktacji i certyfikacji w sektorze kolejowym w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko charakteryzuje relatywnie niski postęp w stosunku do pozostałych sektorów. Na zakończenie I połowy 2013 roku stan kontraktacji w ramach działania 7.1 POLiŚ wyniósł 59,6% w stosunku do dostępnej alokacji, natomiast kwota refundacji wyniosła 9,5%.

W związku z niewystarczającym tempem kontraktacji i certyfikacji w sektorze kolejowym wyznaczono dla PKP PLK cele warunkujące wypłatę środków pomocy technicznej w ramach Rocznego Planu Działalności Spółki. Na zakończenie na I połowy 2013 roku cele te zostały osiągnięte.

²¹ Odpowiedź Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej została ostatecznie przekazana za pismem z 1 sierpnia 2013 roku. Na moment sporządzania sprawozdania okresowego trwała analiza przedstawionych wyjaśnień.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Podjęto działania mające na celu umożliwienie realizacji nowych typów projektów inwestycyjnych oraz podniesienie stopy dofinansowania dla tego sektora. Propozycja modyfikacji POLiŚ w tym zakresie została oficjalnie przekazana do Komisji Europejskiej w czerwcu 2013 roku.

Prowadzony jest stały monitoring projektów kolejowych, przede wszystkim w ramach cyklicznych spotkań z udziałem wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie projektów – w tym przedstawicieli KE (tzw. Task Force). W ramach spotkań dokonano oceny potencjału realizacyjnego obecnych projektów inwestycyjnych oraz zidentyfikowano potencjalne ryzyka mogące mieć wpływ na postęp ich realizacji. Stwierdzono, że obecnie najistotniejszym ryzykiem jest napięty harmonogram projektów w zakresie systemów interoperacyjności (GSMR/ERTMS) oraz projektów dotkniętych upadłością firm wykonawczych.

❖ Oczekiwania KE wobec projektów kolejowych

Wstępna decyzja w zakresie podniesienia stopy dofinansowania unijnego dla całej VII osi priorytetowej POLiŚ (do 75-80%) została podjęta podczas spotkania Ministerstwa Regionalnego E. Bieńkowskiej oraz Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej S. Nowaka z Komisarzem ds. polityki regionalnej J. Hahnem, które odbyło się 1 lutego 2013 r.

Jednakże zgodnie z oczekiwaniem KE, które zostało wyrażone pismem Komisarza Hahna z 13 marca br. skierowanym do MRR, strona polska powinna przedłożyć listę dodatkowych projektów, które zostaną zrealizowane ze środków krajowych „zaoszczędzonych” w wyniku podniesienia poziomu dofinansowania unijnego.

W trakcie posiedzenia zespołu Task Force w dniu 18 kwietnia br. MRR oraz MTBiGM wyjaśniły służbom KE, że już w chwili obecnej lista realizowanych inwestycji kolejowych (tzw. Lista Task Force) obejmuje 75 projektów i konsumuje 98% alokacji kolejowej. W konsekwencji podniesienie poziomu dofinansowania UE dla tych projektów nie spowoduje rzeczywistych oszczędności na wkładzie krajowym (biorąc pod uwagę poziom wydatków niekwalifikowanych oraz kwalifikowanych lecz nie przedkładanych do refundacji np. ze względu na poziom luki finansowej). Fakt zwiększenia poziomu dofinansowania UE na VII osi priorytetowej POLiŚ wpłynie natomiast w znaczący sposób na uelastycznienie zarządzania alokacją UE na poziomie ww. osi priorytetowej, tzn. stworzy możliwość maksymalizacji dofinansowania UE, a w konsekwencji przyspieszenia refundacji środków dla projektów, które cechuje duży postęp rzeczowy i nie są obciążone ryzykami (np. wydłużenie terminu zakończenia, problemy z wykonawcami, długi proces uzyskiwania decyzji administracyjnych).

Podczas Task Force uzgodniono, że przywołane powyżej argumenty zostaną przedstawione przez stronę polską w oficjalnej odpowiedzi na pismo Komisarza Hahna z 13 marca br. W okresie sprawozdawczym MRR przekazało do MTBiGM uzgodniony projekt wystąpienia do KE.²²

❖ Zmiana formuły realizacji projektu zakupu wagonów „Pendolino” PKP IC

W okresie sprawozdawczym dokonano postulowanej przez KE zmiany formuły realizacji projektu na pomoc regionalną. W maju br. dotychczas złożony w KE wniosek o potwierdzenie wkładu finansowego został wycofany. Zgodnie z deklaracją MTBiGM, aplikacja dla projektu uwzględniająca dokonane zmiany (formułę udzielonej pomocy oraz nowe trasowanie) miała zostać niezwłocznie zatwierdzona i przekazana do MRR i KE. Wbrew wcześniejszym deklaracjom o gotowości dokumentacji, w toku roboczych konsultacji zgłoszono szereg istotnych zastrzeżeń dotyczących kwestii finansowych i struktury projektu, które uniemożliwiają zatwierdzenie aplikacji przez Jaspers przed jej oficjalnym złożeniem do KE.²³

Beneficjent zobowiązał się do wyjaśnienia z Jaspers wszystkich wątpliwości w tym kwestii tzw. „efektów sieciowych” – tj. zasad wykorzystania dotychczas wykorzystywanego taboru po wprowadzeniu na trasy składów „Pendolino”; w okresie sprawozdawczym sporządzony został projekt uchwały zarządu PKP Intercity w tej sprawie. Podczas spotkania Task Force w dniu 25/06/2013 ustalono też, że pozytywne stanowisko Jaspers możliwe będzie po uzgodnieniu nowej umowy PSC oraz otrzymaniu gwarancji dla zabezpieczenia kredytu EBI.

²² Wspólne pismo Ministra Transportu i Ministra Rozwoju Regionalnego zostało przekazane do KE 16 lipca 2013 r.

²³ Wniosek o potwierdzenie wkładu finansowego (bez noty Jaspers) został przekazany do MRR pismem z 2 sierpnia 2013 r.)

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

SEKTOR ENERGETYKI

❖ Poziom wydatkowania w sektorze poniżej średniej POliŚ

Pomimo zidentyfikowanego wzrostu w zakresie zakontraktowania, jak i wydatkowania środków w sektorze energetyki POliŚ w okresie sprawozdawczym, nadal poziom wydatkowania środków nie jest zadowalający i wciąż plasuje się poniżej średniej dla POliŚ.

Poziom wydatkowania w sektorze energetyki na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł ponad 38% dostępnej alokacji, w tym dla priorytetu IX – 47% a dla priorytetu X – 32%. Zasadniczy wpływ na poziom wydatkowania w sektorze ma priorytet X, w szczególności działanie 10.1 *Rozwój systemów przesyłowych energii elektrycznej, gazu ziemnego i ropy naftowej oraz budowa i przebudowa magazynów gazu ziemnego*, na które alokowano około połowy środków dostępnych w ramach sektora energetyki.

Na koniec okresu sprawozdawczego poziom wydatkowania w działaniu 10.1 wyniósł 34%, co związane jest m.in. z tym, że w ramach tego działania wdrażane są projekty, dla których umowy o dofinansowanie zawierane są z klauzulą środowiskową (tj. projekty nie posiadają jeszcze pozwoleń na budowę, a jedynie decyzje środowiskowe) oraz część projektów realizowana jest w trybie „zaprojektuj-wybuduj”. Ponadto w przypadku działania 10.1 nie zostały jeszcze zakontraktowane wszystkie środki, co również przekłada się na poziom ich wydatkowania (na koniec okresu sprawozdawczego poziom kontraktacji w ramach działania 10.1 wyniósł 78,5%).

Dodatkowo w działaniu 10.3 *Rozwój przemysłu dla OZE* do końca okresu sprawozdawczego nie wydatkowano żadnych środków. Przyczyną powyższego są głównie przeciągające się oceny wniosków. Natomiast w działaniu 10.2 *Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci gazu ziemnego*, pomimo podpisania już wszystkich umów o dofinansowanie, wydatkowanie osiągnęło jedynie 15%.

W przypadku priorytetu IX w działaniach 9.1 *Wysokosprawne wytwarzanie energii*, 9.3 *Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej* oraz 9.4 *Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych* wydatkowano ponad połowę środków zaalokowanych na te działania. W pozostałych działaniach priorytetu IX wydatkowanie środków jest nadal niezadowalające.

W działaniach 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* oraz 9.6 *Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych*, pomimo podpisania już wszystkich umów o dofinansowanie, wydatkowanie osiągnęło jedynie 30% dla 9.2 i 8% dla 9.6. Stosunkowo długi czas pomiędzy podpisaniem umów o dofinansowanie, a certyfikacją środków wynika m.in. z długiego okresu przygotowywania inwestycji oraz koniecznością przestrzegania efektu zachęty. Dodatkowo zauważyć należy, że w działaniu 9.2 planowane są do zawarcia aneksy do umów o dofinansowanie, dotyczące zwiększenia zakresu rzeczowego realizowanych inwestycji, co pozwoli na wykorzystanie oszczędności wygenerowanych przez te projekty.

Zauważyć należy, że w działaniu 9.5 *Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych* wydatkowano 33% środków. Jednakże ze względu na fakt, że w działaniu realizowano tylko jeden projekt (dla którego zatwierdzono już wniosek o płatność końcową), nie ma możliwości wykorzystania pozostałych środków w inny sposób niż poprzez realokację na inne działanie w ramach IX priorytetu.

Dodatkowo podkreślić należy, iż w przypadku sektora energetyki w ramach POliŚ stosunkowo niski poziom wydatkowania środków w części UE związany jest m.in. z niską intensywnością pomocy UE, co powoduje, że beneficjent musi zaangażować dużo większe środki w porównaniu z beneficjentami z innych sektorów.

W okresie sprawozdawczym podjęte zostały następujące działania:

- W ramach priorytetu X na wypadek uwolnienia się środków przygotowywane są projekty rezerwowe umieszczone na Liście projektów indywidualnych dla działania 10.1 POliŚ. W okresie sprawozdawczym przekazana została notyfikacja pomocy publicznej dla projektów rezerwowych Gaz System S.A.;

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

- Dokonano realokacji środków w ramach IX osi priorytetowej mając na uwadze pełne wykorzystanie alokacji w tym priorytecie. Ponadto planowane są kolejne realokacje zarówno dla priorytetu IX (w szczególności dla działania 9.5) oraz priorytetu X;
- W okresie sprawozdawczym prowadzone były prace przygotowawcze do ogłoszenia konkursu nr 2 w działaniu 9.3 w zakresie planów gospodarki niskoemisyjnej²⁴;
- IZ POLiŚ prowadzi ścisły monitoring m.in. w zakresie:
 - przygotowania projektu indywidualnego dotyczącego budowy rurociągu naftowego Brody-Płock, dla którego nie została jeszcze zawarta umowa o dofinansowanie. W ramach procesu monitorowania zasygnalizowane zostało przez IP kolejne opóźnienie w przygotowaniu projektu Brody-Płock. Biorąc pod uwagę występujące opóźnienia Kierownictwo Ministerstwa Gospodarki podjęło decyzję w zakresie zmniejszenia dofinansowania UE dla przedmiotowego projektu o 50 mln zł. Mając na uwadze zarezerwowanie przez IP znacznej kwoty dofinansowania UE, występujące opóźnienia oraz ryzyka w przypadku budowy rurociągu Brody-Płock, IZ kilkakrotnie zwracała się do IP z prośbą o weryfikację szans realizacyjnych przedmiotowej inwestycji w obecnej perspektywie finansowej oraz podjęcie stosownej decyzji;
 - przygotowania i realizacji projektu indywidualnego dotyczącego budowy połączenia elektroenergetycznego Polska-Litwa. Mając na uwadze zasygnalizowane opóźnienia w przygotowaniu projektu, wystosowano szereg pism do Ministerstwa Gospodarki z prośbą o podjęcie działań mających na celu przyspieszenie wdrażania przedmiotowej inwestycji, tak aby była ona operacyjna do końca 2015 r. Podpisanie dwóch ostatnich umów o dofinansowanie dla linii Ełk-Łomża oraz Ełk-Granica RP w ramach przedmiotowego projektu planowane jest w sierpniu br.;
 - realizacji prognozy płatności – prowadzone były wspólne działania IZ i IP mające na celu osiągnięcie prognozy płatności dla sektora energetyki POLiŚ na zakończenie I półrocza 2013 r. Niestety prognoza nie została zrealizowana w 100%, ponadto MG wskazuje na zagrożenia realizacji pełnej prognozy na koniec 2013 roku. IP zostało zobowiązane do podjęcia działań mających na celu pełną realizację prognozy pomimo występujących zagrożeń.

SEKTOR KULTURY

❖ Problem niepełnej realizacji prognozy certyfikacji w sektorze kultury

Prognoza płatności dla sektora kultury za I półrocze 2013 r. została zrealizowana w 88%. Certyfikowane wydatki kwalifikowalne wyniosły 301,98 mln zł, zamiast zaplanowanych w tym okresie 344,94 mln zł.

W związku z niezrealizowaniem przyjętej przez Radę Ministrów na 2012 rok prognozy płatności w kwocie prawie 128 mln złotych oraz wysokim ryzykiem niezrealizowania prognozy założonej na rok 2013, IP (MKiDN) podjęła decyzję o odstąpieniu od współpracy z IW (WWPE). Podejmowane od ubiegłego roku przez MKiDN liczne działania zaradcze (m.in. w zakresie uproszczania procedur, wsparcia WWPE w wykonywaniu jej zadań, bądź niekiedy doraźnego ich przejmowania przez MKiDN, zwiększenia etatowego, itp.) nie przełożyły się na wzrost efektywności. MKiDN oficjalnie wszczęło w czerwcu 2013 r. procedurę odstąpienia od współpracy z WWPE jako IW POLiŚ. WWPE będzie pełnić funkcję IW POLiŚ do 31 grudnia 2013 r.

Decyzja MKiDN została podjęta z uwzględnieniem stanowiska IZ POLiŚ mówiącym o ryzyku obniżenia zdolności do sprawnej obsługi zadań dotyczących priorytetu XI w związku ze zmianą systemu instytucjonalnego na obecnym etapie wdrażania POLiŚ, jak i konieczności przejęcia przez resort kultury zadań dotychczas realizowanych przez WWPE.

Realizacja planu certyfikacji podlega bieżącemu monitorowaniu przez IZ POLiŚ.

Bez względu na niezrealizowanie prognozy płatności w I półroczu 2013 r. (jak i roku ubiegłym), należy zauważyć, że sektor kultury odznacza się wysokim poziomem wydatkowania dostępnych

²⁴ Konkurs został ogłoszony w dniu 2 sierpnia 2013 roku.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

w priorytecie XI środków finansowych. Według stanu na koniec czerwca 2013 r. poziom alokacji priorytetu rozliczonej wnioskami wyniósł 53% (1,2 mld zł). Dodatkowo zaistniała w priorytecie sytuacja nie spowodowała zagrożenia dla realizacji zasady $n+3/n+2$.

2.3. Oświadczenie instytucji zarządzającej o przestrzeganiu prawa wspólnotowego podczas realizacji Programu

<p>Oświadczam, iż informacje zawarte w sprawozdaniu są prawdziwe oraz, że zgodnie z moją wiedzą, Program realizowany jest w zgodzie z przepisami prawa wspólnotowego, w tym w następujących obszarach:</p> <p>1) polityka konkurencji; 2) polityka zamówień publicznych; 3) polityka ochrony środowiska; 4) polityka równych szans.</p>	Data i miejsce:
	13.09.2013, Warszawa
	Imię i nazwisko osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania i wydania oświadczenia w ramach Instytucji Zarządzającej POLiŚ:
	Małgorzata Wierzbicka Marek Michalski
	Podpis osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania:

System zarządzania i kontroli POLiŚ zaprojektowany został w sposób mający zagwarantować przestrzeganie polityk wspólnotowych. Projekty wdrażane w ramach Programu muszą być realizowane zgodnie z prawem wspólnotowym. W szczególności system zakłada, że każdy projekt na każdym etapie realizacji poddawany jest weryfikacji w zakresie zgodności z obowiązującym prawem wspólnotowym, m.in. w obszarach zamówień publicznych, ochrony środowiska, ochrony przyrody oraz pomocy publicznej. Na etapie oceny wniosku o dofinansowanie weryfikowane jest spełnianie przez potencjalnych beneficjentów kryteriów takich jak: gotowość techniczna projektu do realizacji (posiadanie wymaganych prawem dokumentów, zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego), gotowość organizacyjno-instytucjonalna (posiadanie procedur zawierania umów), zgodność projektu z wymaganiami prawa ochrony środowiska, efektywność energetyczna stosowanych rozwiązań, a ponadto, dla niektórych typów projektów, pozytywny wpływ na politykę horyzontalną równości szans. Weryfikacja realizacji polityk wspólnotowych przez beneficjentów odbywa się także poprzez kontrolę wniosków beneficjentów o płatność, a także podczas kontroli realizacji projektu na miejscu. Procedury realizacji tych czynności kontrolnych opisują wydane przez Instytucję Zarządzającą *Wytyczne w zakresie kontroli realizacji POLiŚ*. Wytyczne opisują także szczegółowo kontrolę procedur zawierania umów (w tym kontrolę ex-ante).

Prawo ochrony środowiska w Programie Operacyjnym

Dyrektywa 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (tzw. dyrektywa ściekowa)

W pierwszej połowie 2013 r. Ministerstwo Środowiska kontynuowało prace nad wyeliminowaniem uchybień prawa krajowego, w takim zakresie w jakim transponowano w nim dyrektywę ściekową w ramach nowelizacji ustawy Prawo wodne. Ponadto, w ramach przedmiotowych prac legislacyjnych

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

planuje się zmianę rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz zmianę rozporządzenia w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji. Przygotowywane zmiany obejmują m.in. modyfikację definicji aglomeracji, nałożenie na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązku zgłaszania propozycji granic aglomeracji, a na Marszałków Województw obowiązku wyznaczania aglomeracji. Równolegle prowadzone są prace nad kolejną aktualizacją Krajowego Programu Oczyszczalni Ścieków Komunalnych (KPOŚK), które mają być sfinalizowane do końca 2014 r. Zaktualizowany KPOŚK będzie uwzględniał nowe granice aglomeracji oraz będzie zgodny z nowymi regulacjami.

Ponadto, w resorcie środowiska prowadzone są prace nad przygotowaniem szczegółowego Master Planu przedstawiającego działania zmierzające do osiągnięcia zgodności z dyrektywą ściekową. Master Plan powinien ocenić potrzeby inwestycyjne i przedstawić listę aglomeracji kwalifikujących się do współfinansowania w latach 2014-2020. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2.2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu*.

Dyrektywa 2000/60 ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna)

W związku z uwagami KE zgłoszonymi pismem z dnia 18 grudnia 2012 r. dotyczącymi m.in. Planów Gospodarowania Wodami uzgodniono z KE, że strona polska opracuje przejściowe dokumenty strategiczne, tzw. Masterplanów dla obszaru dorzecza Wisły i Odry. Opracowanie ww. dokumentów stanowi działanie mające na celu wyeliminowanie skutków istnienia luki transpozycyjnej w zakresie Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Ponadto, Ministerstwo Środowiska zobowiązało się do przygotowania harmonogramu realizacji *Masterplanów dla dorzecza Odry i Wisły*, tzw. Plan działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej. W dniu 22 maja 2013 r. Komitet do Spraw Europejskich (KSE) zatwierdził *Plan działania w zakresie planowania strategicznego w gospodarce wodnej* (dalej: Action Plan)²⁵. Najważniejsze kwestie poruszone w tym dokumencie dotyczą m.in. harmonogramu i etapów opracowania Masterplanów, zatwierdzenia przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (do sierpnia 2014 r. w wariantcie optymistycznym) aktów prawnych, służących uchyleniu programów sektorowych (*Program dla Odry-2006*, *Program ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły*, *Program bezpieczeństwa powodziowego w regionie wodnym środkowej Wisły*). Dodatkowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2.2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu*.

Dyrektywa 2007/60/WE w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. dyrektywa powodziowa)

Sposób implementowania tej dyrektywy do prawa polskiego został poprawiony poprzez przyjęcie ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011 Nr 32, poz. 159), która weszła w życie z dniem 18 marca 2011 r. Pomimo to, w opinii KE, nie wszystkie postanowienia ww. dyrektywy zostały właściwie transponowane do prawa polskiego. Dlatego też prowadzone są prace legislacyjne nad kolejnymi nowelizacjami ustawy Prawo wodne, która obejmuje swoim zakresem również ww. dyrektywę w zakresie, którego poprawność wdrożenia budzi zastrzeżenia KE. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w rozdziale 2.2 *Opis istotnych problemów we wdrażaniu*.

Zasada równości szans w Programie Operacyjnym

Instytucja Zarządzająca POIiŚ ma obowiązek zapewnić realizację zasady równości szans oraz niedyskryminacji na poszczególnych etapach wdrażania POIiŚ. Wiąże się to z zapobieganiem wszelkim przejawom dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek bądź orientację seksualną. Ze względu na charakter Programu, który wspiera przede wszystkim projekty infrastrukturalne, priorytetowo traktowane są inwestycje, których elementem są zmiany techniczne istniejącej infrastruktury lub tworzenie nowej, z uwzględnieniem dostępności m.in. dla osób niepełnosprawnych. Stosowanie tej zasady ma szczególne znaczenie podczas wdrażania priorytetów w zakresie transportu publicznego oraz infrastruktury społecznej. Ocena wpływu projektów na zasadę równości szans jest jednym z elementów kryteriów wyboru projektów w priorytetach: VII *Transport przyjazny środowisku*,

²⁵ W dniu 3 lipca 2013 r. Ministerstwo Środowiska przekazało do Stałego Przedstawicielstwa przy UE zatwierdzony przez Rade Ministrów Action Plan.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

XI Kultura i dziedzictwo kulturowe, XII Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia, XIII Infrastruktura szkolnictwa wyższego oraz w priorytetach pomocy technicznej (XIV i XV).

Tytułem przykładu należy podać stosowane przez beneficjentów rozwiązania architektoniczne – budowlane korzystnie wpływające na poprawę warunków funkcjonowania w szczególności osób niepełnosprawnych, w podeszłym wieku lub opiekunów z dziećmi, takie jak:

- specjalne podjazdy, obniżone krawężniki, chodniki, przejścia i windy umożliwiające dojazd wózkom inwalidzkim;
- dostosowane sanitariaty i ciągi komunikacyjne w budynkach (np. w toaletach dla niepełnosprawnych stosowane są instalacje przyzywowe);
- udogodnienia dla niewidomych (np. perony/przystanki wyposażane są w informacje głosową, komunikaty wygłaszane również w językach obcych);
- specjalne miejsca do przewijania i karmienia dzieci;
- odrębne szatnie i łazienki dla kobiet i mężczyzn.

Równy dostęp do informacji na temat realizacji POLiŚ jest zapewniany między innymi poprzez umieszczanie informacji na stronach internetowych administrowanych przez MRR (www.mrr.gov.pl, www.pois.gov.pl). Na stronach internetowych zamieszczane są m.in. informacje o stanie realizacji Programu, informacje o planowanych i trwających oraz zakończonych naborach wniosków w trybie konkursowym, zamieszczane są również informacje dotyczące aktualizacji listy projektów indywidualnych. Dodatkowo, strona internetowa www.pois.gov.pl jest dostosowana do potrzeb osób niedowidzących.

2.3.1. Zgodność realizowanego Programu z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych

Zapewnienie zgodności realizowanego Programu z prawodawstwem krajowym i wspólnotowym w zakresie zamówień publicznych następuje poprzez odpowiednie regulacje (m.in. wytyczne wydawane przez IZ POLiŚ, rekomendacje, zalecenia) obowiązujące w systemie wdrażania POLiŚ. Zasady zawierania umów dotyczące udzielania zamówień publicznych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (zwana dalej ustawą Pzp), jak i procedur dla zamówień niepodlegających tym przepisom zostały określone w *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POLiŚ*.

Beneficjenci zobowiązani są do zawierania umów z wykonawcami zgodnie z przepisami ustawy Pzp w każdym przypadku, gdy wymóg jej stosowania wynika z tej ustawy. W pozostałych przypadkach, gdy umowy zawierane są z pominięciem obowiązku stosowania ustawy Pzp, przy dokonywaniu wyboru wykonawcy zamówienia nie można pominąć zasad wynikających bezpośrednio z Traktatu o funkcjonowaniu UE, d. TWE (swobodny przepływ towarów, prawo przedsiębiorczości, swobodę świadczenia usług, niedyskryminację i równe traktowanie, przejrzystość, proporcjonalność i wzajemne uznawanie). W odniesieniu do zamówień nieobjętych zakresem stosowania ustawy Pzp, normy na które powołuje się w swoim Komunikacie²⁶ KE zostały odzwierciedlone w zasadach zawierania umów określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków*. Poza koniecznością stosowania ustawy Pzp, w *Wytycznych* przewidziano następujące trzy tryby zawierania umów:

1. tryb aukcji albo przetarg zgodnie z przepisami Kodeksu Cywilnego (K.C.) - beneficjenci, którzy nie są zobowiązani do stosowania Pzp powinni, co do zasady zawierać umowy w formie pisemnej w drodze aukcji albo przetargu, o którym mowa w K.C., z uwzględnieniem zasad zawartych w ww. Komunikacie KE;
2. tryb przewidujący udzielenie zamówienia po uprzednim dokonaniu rozeznania rynku - dotyczy przede wszystkim umów o małej wartości, a więc poniżej 14 tys. euro (np. udzielanie usług niepriorytetowych określonych w art. 5 ust. 1 ustawy Pzp). Tego rodzaju umowy powinny być

²⁶ Komunikat wyjaśniający dotyczący prawa wspólnotowego obowiązującego w dziedzinie udzielania zamówień, które nie są lub są jedynie częściowo objęte dyrektywami w sprawie zamówień publicznych, 2006/C 179/02.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

zawierane, co do zasady w formie pisemnej, w sposób efektywny, po dokonaniu rozeznania rynku;

3. tryb pozwalający na zapewnienie efektywności wydatku bez konieczności stosowania rozeznania rynku - zarezerwowany do szczególnych rodzajów umów np. nabycie nieruchomości, umowy z zakresu prawa pracy.

Weryfikacja prawidłowości zawierania umów dokonywana jest na podstawie *Wytycznych w zakresie kontroli realizacji POIiŚ*, które określają szczegółowy zakres weryfikacji, minimalną próbę zamówień, które muszą zostać skontrolowane w ramach danego projektu, a także opisują sposób postępowania, w przypadku wykrycia nieprawidłowości.

Zasady i tryb korygowania wydatków, w tym metodyka określania korekt finansowych, został uregulowany w *Wytycznych w zakresie sposobu korygowania wydatków nieprawidłowo poniesionych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013* z dnia 29.04.2013 r. Ww. dokument zastąpił dotychczasowe zalecenia IZ POIiŚ wydane w ww. zakresie. Załącznikami do przedmiotowych wytycznych są m.in. tabele określające wskaźniki procentowe do obliczenia wartości korekty za nieprawidłowości przy udzielaniu zamówień publicznych oraz naruszenia zasad zawierania umów, do których nie stosuje się ustawy Pzp.

Instytucje stosują także w trakcie weryfikacji listy sprawdzające, których minimalny zakres został określony przez IZ POIiŚ. W przypadku wykrycia nieprawidłowości ustalana część lub całość wydatków zostaje uznana za niekwalifikowalną i jest korygowana na etapie weryfikacji wniosku beneficjenta o płatność, bądź na etapie weryfikacji poświadczenia i deklaracji wydatków wraz z wnioskiem o płatność do KE. Dodatkowo, instytucje zgłaszają odpowiednim instytucjom (w tym KE) informacje o wykrytych nieprawidłowościach.

Informacje na stronach internetowych MRR

IZ POIiŚ opublikowała na stronach internetowych MRR następujące dokumenty:

- *Zalecenia dla beneficjentów funduszy Unii Europejskiej dotyczące interpretacji przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 29 lutego 2008 r.;*
- *Zalecenia dla beneficjentów funduszy Unii Europejskiej dotyczące interpretacji przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 10 kwietnia 2009 r.;*
- *Zestawienie najczęściej popełnianych nieprawidłowości przez beneficjentów;*
- *Najczęściej popełniane uchybienia (naruszenia) wskazywane w wynikach kontroli Prezesa UZP skierowane do beneficjentów i instytucji kontrolujących;*
- *Poradnik dla beneficjentów Programu Infrastruktura i Środowisko dotyczący zagrożeń w procedurze udzielania zamówień publicznych;*
- *Zalecenia nr 15/2011 dotyczące interpretacji pkt 6.4.2 Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POIiŚ - Roboty dodatkowe oraz inne wydatki wynikające ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych. Celem zaleceń jest określenie relacji i horyzontu czasowego związanych ze stosowaniem Zaleceń IZ POIiŚ nr 12/2010 oraz wyjaśnienie kwestii uznawania prawidłowości wydatków poniesionych w wyniku zastosowania procedur niekonkurencyjnych;*
- *Zalecenia IZ POIiŚ nr 16/2011 dotyczące interpretacji zasady jawności przedstawionej w podrozdziale 5.5 pkt 4 lit. a oraz pkt 7 Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach POIiŚ. Celem zaleceń jest wprowadzenie obowiązku przekazywania ogłoszeń do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej/TED (Tenders Electronic Daily).*

Dokumenty systemowe

Opublikowane przez Prezesa UZP w maju 2013 r. coroczne sprawozdanie z funkcjonowania systemu zamówień publicznych w 2012 roku obejmujące okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r., wskazuje że rok 2012 charakteryzował się istotnym wzrostem odsetka kontroli w których stwierdzono brak nieprawidłowości. Analiza wyników obowiązkowych kontroli uprzednich zamówień współfinansowanych ze środków UE świadczy o poprawie wskaźników dotyczących poprawności działań podejmowanych

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

przez zamawiających w toku procedury udzielania zamówień. W roku 2012 w 76% kontroli takich postępowań nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.3.2. Zgodność Programu z zasadami pomocy publicznej

Zasady przyznawania pomocy publicznej są zgodne z zatwierdzonymi dla POIiŚ Programami pomocowymi. Wszystkie podmioty biorące udział we wdrażaniu POIiŚ w zakresie realizacji form wsparcia objętych zasadami pomocy publicznej są zobowiązane stosować obowiązujące akty prawne stanowiące podstawę dla udzielania pomocy publicznej.

W załączniku 3 umieszczone zostały szczegółowe informacje na temat wielkości zakontraktowanej umowami o dofinansowanie i wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* w podziale na działania i podstawę udzielenia pomocy. Załącznik zawiera również informacje odnośnie małych i średnich przedsiębiorstw objętych pomocą publiczną.

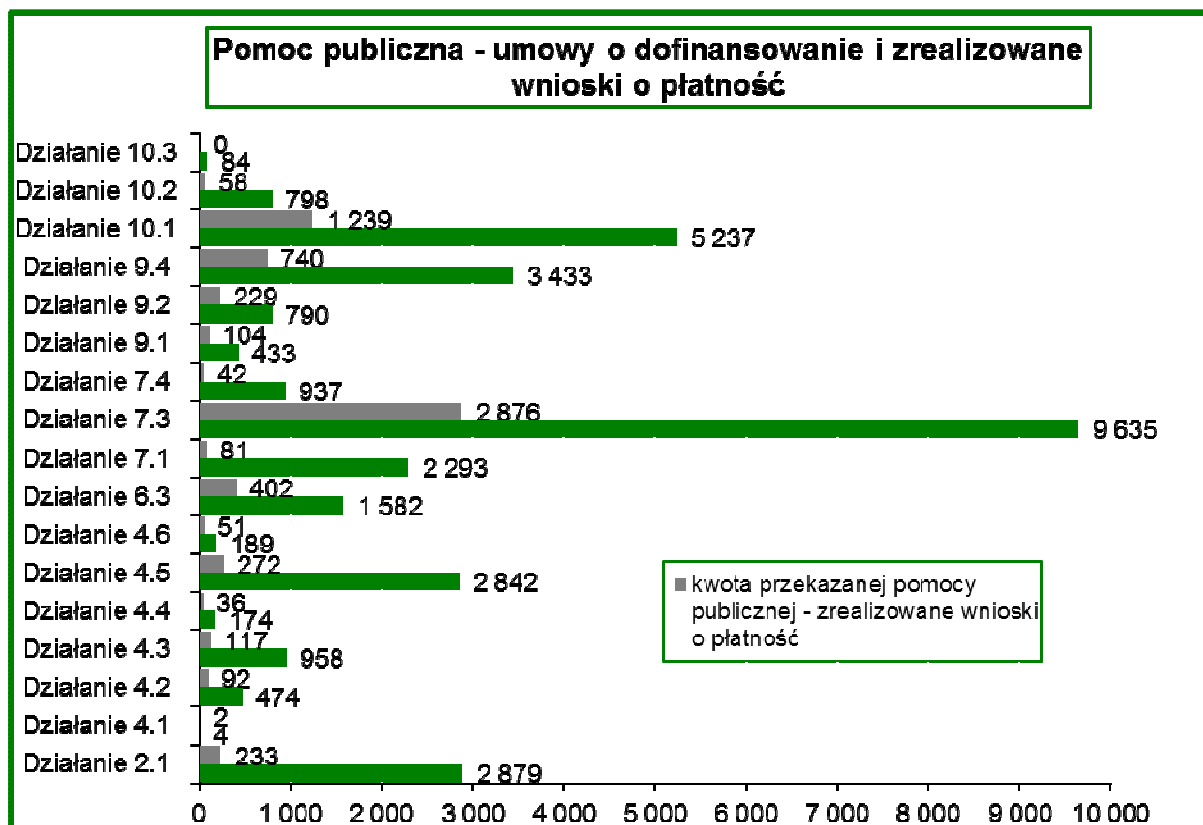
Do końca omawianego okresu sprawozdawczego pomocą publiczną oraz pomocą *de minimis* objęte zostało 431 projektów, których wartość kwalifikowana wyniosła 32,7 mld zł (według podpisanych umów o dofinansowanie). Projekty te realizowane są w:

- sektorze środowiska (działania 2.1, 4.1 - 4.6);
- sektorze transportu (działanie 6.3, 7.1, 7.3 i 7.4),;
- sektorze energetyki (działania 9.1, 9.2, 9.4 oraz 10.1, 10.2, 10.3).

Kwota przekazanej pomocy publicznej w części odpowiadającej środkom UE wyniosła 6,6 mld zł. Beneficjentami pomocy publicznej są między innymi małe i średnie przedsiębiorstwa. Projekty realizowane przez MŚP stanowią 25% wszystkich projektów objętych pomocą publiczną oraz pomocą *de minimis*. Wartość kwalifikowanego wsparcia przekazana dotychczas dla tej kategorii beneficjentów wyniosła 1,9 mld zł, co stanowi 13% łącznej kwoty wypłaconej beneficjentom realizującym projekty finansowane z pomocy publicznej.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 53. Umowy o dofinansowanie dla projektów objętych pomocą publiczną oraz wartość pomocy publicznej przekazanej beneficjentom w podziale na działania (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie IZ POIiS na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

2.4. Informacja o realizacji dużych projektów

Zgodnie z zapisami *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* wśród projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wyodrębnia się tzw. projekty duże. W rozumieniu art. 39. znowelizowanego *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006*, projekt duży jest to projekt, który składa się z szeregu robót, działań lub usług służących wykonaniu niepodzielnego zadania o sprecyzowanym charakterze w wymiarze gospodarczym lub technicznym, posiada jasno określone cele, a jego koszt całkowity przekracza 50 mln euro (bez względu na dziedzinę).

Zgodnie z przepisami *rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006* **dofinansowanie dużych projektów** wymaga dodatkowego potwierdzenia **decyzją Komisji Europejskiej**. Nie wstrzymuje to jednak realizacji projektu, ani nie wyklucza rozliczenia wydatków z nim związanych.

Projekty duże są identyfikowane na Liście projektów indywidualnych dla POLiŚ lub wśród projektów wybranych w drodze konkursów przeprowadzanych przez IP i/lub IW.

Projekty duże na Liście projektów indywidualnych dla POLiŚ

Na podstawowej liście obowiązującej na koniec okresu sprawozdawczego znajduje się **165 dużych projektów o orientacyjnej wartości całkowitej 151,7 mld zł i szacowanej kwocie dofinansowania UE 82,5 mld zł**.

Szczegółowe informacje na temat dużych projektów zidentyfikowanych na liście zawiera poniższa tabela. Projekty z **sektora transportu** stanowią 72% liczby wszystkich dużych projektów z listy podstawowej. Szacowana kwota dofinansowania ze środków wspólnotowych przewidywana na realizację projektów transportowych z listy podstawowej (71,8 mld zł) w 87% wyczerpuje alokację dostępną dla sektora transportu. Natomiast w ramach **priorytetów IV, V, IX, XII nie występują duże projekty indywidualne**.

Tabela 27. Orientacyjna liczba i szacowane kwoty dużych projektów wg Listy projektów indywidualnych dla POLiŚ

Priorytet	Lista podstawowa			
	Liczba projektów	Wartość projektów	Szacowane dofinansowanie	% alokacji priorytetu
		mln zł		
I	14	5 803,8	3 214,6	24%
II	8	4 841,3	1 968,3	45%
III	3	1 664,9	1 036,8	44%
VI	34	59 783,8	35 482,9	95%
VII	70	50 638,3	27 692,3	85%
VIII	15	12 815,8	8 667,3	67%
X	14	14 257,0	3 370,4	81%
XI	5	1 335,7	680,4	29%
XIII	2	521,6	429,4	17%
RAZEM	165	151 662,2	82 542,4	72%

Źródło: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (z dnia 29 marca 2013 r.)

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Stan realizacji dużych projektów indywidualnych i konkursowych w ramach POIiŚ

Do końca okresu sprawozdawczego do KE przekazanych zostało 145 (z czego 35 to projekty konkursowe) wniosków o potwierdzenie wkładu wspólnotowego dla dużych projektów. Łączna wartość przesłanych projektów wyniosła ok. 145,4 mld zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków UE to 87,9 mld zł (ok. 73% alokacji dla POIiŚ). Największa liczba wniosków, stanowiąca 57% wszystkich przekazanych wniosków, została przekazana w sektorze transportu, gdzie wartości dofinansowania z UE wyniosła 76,0 mld zł. W ramach tego sektora największą liczbę wniosków i wnioski o najwyższej wartości przekazano w priorytecie VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*. Natomiast ilość wniosków wysłanych do KE w sektorze środowiska stanowi 26% wszystkich wysłanych wniosków. Najwięcej, bo aż 26 wniosków zostało przekazanych do KE w ramach działania 1.1 *Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM*.

Należy podkreślić, że w okresie sprawozdawczym zostało przekazanych do KE 21 wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego (w tym 17 dla projektów z LPI i 4 dla projektów konkursowych), co stanowi 14% wszystkich projektów przekazanych od początku realizacji Programu.

Analizując postępowanie w wydawaniu decyzji przez KE należy wskazać, że w okresie sprawozdawczym KE wydała 26 decyzje, co stanowi 27% wszystkich wydanych decyzji. Jednakże nadal strona polska oczekuje na wydanie 49 decyzji.

Tabela poniżej przedstawia informacje o liczbie wniosków o potwierdzenie wkładu finansowego przesłanych do KE oraz liczbie decyzji wydanych przez KE wraz z wartością dofinansowania UE.

Tabela 28. Przekazane do KE wnioski o potwierdzenie wkładu finansowego dla dużych projektów i wydane przez KE decyzje w podziale na priorytety - stan na 30 czerwca 2013 r.²⁷

Priorytet	Wnioski przekazane do KE		Decyzje KE	
	Liczba	Wartość wnioskowanego dofinansowania UE (mln zł)	Liczba	Wartość wnioskowanego dofinansowania UE (mln zł)
1	26	4 837,9	20	3 505,8
2	8	1 928,6	5	1 442,7
3	0	0,0	0	0,0
4	7	166,2	7	166,2
6	34	45 939,4	21	32 387,8
7	31	18 333,8	16	11 547,9
8	17	11 694,3	12	9 028,7
9	6	546,7	0	0,0
10	9	3 038,0	8	2 083,3
11	5	899,8	5	899,8
13	2	543,6	2	543,6
RAZEM	145	87 928,3	96	61 605,9

Źródło: IZ POIiŚ

Jednocześnie do końca czerwca 2013 r. zawarte zostały 163 umowy o dofinansowanie dużych inwestycji, dla których wartość ogółem wyniosła 144,6 mld zł, natomiast kwota dofinansowania ze środków UE wyniosła 76,2 mld zł, co stanowi wykorzystanie 63% alokacji dla Programu. Największa wartość dofinansowania UE została przeznaczona na projekty z sektora transportu i wyniosła 63,5 mld zł, co stanowi aż 83% dofinansowania UE dla dużych projektów POIiŚ. Do końca okresu sprawozdawczego w sektorze transportu zostało podpisanych 87 umów o dofinansowania, co stanowi ponad połowę liczby wszystkich umów o dofinansowanie dużych inwestycji.

²⁷ Dane zostały przeliczone w oparciu o kurs EUR/PLN (4,2667)

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Instytucja Certyfikująca przekazała do KE **Poświadczenia i deklaracje wydatków** oraz wnioski o płatność okresową dla POLiŚ na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych wynoszącą **57,1 mld zł**, przy czym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła **43,9 mld zł**.

Do końca czerwca 2013 r. została zakończona realizacja 12 projektów, które osiągnęły zakładane wskaźniki produktu i rezultatu. Tabela poniżej przedstawia informację o dużych projektach dla których zatwierdzono wniosek o płatność końcową.

Tabela 29. Duże projekty zakończone - stan na 30 czerwca 2013 r.

Lp.	Działanie	Tytuł projektu	Wartość dofinansowania UE (mln zł)
1	4.3	Budowa nowej instalacji technicznego kwasu azotowego wraz z instalacją neutralizacji ciśnieniowej	20,0
2		Budowa instalacji odsiarczania spalin IOS III dla bloku Nr 10 – 500 MW	20,0
3	4.5	Budowa Instalacji odsiarczania Spalin dla bloków 5 i 6 w Elektrowni Dolna Odra	20,0
4		Budowa Instalacji Odsiarczania Spalin w BOT Elektrownia Bełchatów S.A.	20,0
5		Budowa Instalacji Odsiarczania Spalin kotłów K14, K15, K16 w Elektrociepłowni Siekierki	20,0
6		Budowa Instalacji Mokrego Odsiarczania Spalin kotłów K5, K6, K7, K10 K11 w Elektrociepłowni Siekierki	20,0
7	9.4	Budowa farmy wiatrowej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą w obrębie miejscowości Golice	40,0
8		Budowa farmy wiatrowej o mocy 48MW w gminie Pelplin	40,0
9		Budowa farmy wiatrowej Łukaszów	40,0
10	10.1	Podziemny Magazyn Gazu Strachocina	69,7
11	11.2	Budowa Opery i Filharmonii Podlaskiej – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku	100,6
12		Budowa Centrum Nauki Kopernik w Warszawie	207,0

Źródło: IZ POLiŚ

Wsparcie ekspertów JASPERS

W ramach przygotowania dużych projektów inwestycyjnych Polska korzysta ze wsparcia JASPERS (*Joint Assistance to Support Projects in European Regions*). **Jest to inicjatywa Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)**. Pomoc w ramach JASPERS w zakresie przygotowania dokumentacji otrzymują projekty m.in. w sektorze transportu, środowiska, energetyki oraz kultury. Dodatkowo wsparciem w ramach JASPERS objęte są projekty, które mają charakter modelowy, a ich rezultaty można wykorzystać przy przygotowywaniu innych projektów. Wsparcie JASPERS jest również udzielane w kwestiach horyzontalnych, w szczególności dla projektów pomocy publicznej czy projektów generujących dochód oraz kwestii związanych z innymi czynnikami mającymi wpływ na koszty realizacji projektów. Przedmiotowa pomoc dotyczy priorytetów POLiŚ z sektora środowiska (I-III), transportu (VI-VIII), gospodarki (IX, X) oraz kultury (XI).

Cele i priorytety inicjatywy JASPERS są określane co roku w Planie Działań (Action Plan), uzgadnianym między JASPERS i Ministerstwem Rozwoju Regionalnego. Plan Działań Inicjatywy Jaspers na 2013 r. został zatwierdzony w imieniu Sekretarza Stanu MRR w dniu 25 czerwca i objął swoim zakresem 81 projektów realizowanych w ramach POLiŚ oraz 9 zadań horyzontalnych o charakterze doradczym dla instytucji zaangażowanych w realizację NSRO. W pierwszej połowie 2013 r. do KE trafiło 21 wniosków o potwierdzenie wkładu unijnego z czego 15 projektów otrzymało pomoc Jaspers. Spośród wszystkich projektów przekazanych do KE do końca czerwca 2013 roku, 88 było objętych wsparciem Jaspers. Praca Inicjatywy w przypadku każdego projektu kończy się

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

dokumentem potwierdzającym współpracę z beneficjentem tzw. action completion note (ACN), w 2013 r. Jaspers wydał 15 ACN.

W ramach prac Jaspers w 2013 r. przy współpracy MRR przygotowywano ogólne zasady współpracy z konsultantami w zakresie projektów finansowanych z różnych źródeł (w tym PPP). W zakresie sektorów transportu drogowego i miejskiego POLiŚ prowadzone były seminaria nt. racjonalizacji zużycia energii oraz warsztaty przeznaczone dla beneficjentów. Dodatkowo kontynuowano działania w zakresie aktualizacji Niebieskiej Księgi dla transportu drogowego, kolejowego, miejskiego i powietrznego.

2.5. Informacja nt. wykorzystania Pomocy Technicznej

System funkcjonowania Pomocy Technicznej POLiŚ

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na działania w zakresie pomocy technicznej przeznaczono ze środków wspólnotowych blisko 1,8 mld zł²⁸, co stanowi blisko 1,5% alokacji środków unijnych dla Programu. **W ramach Pomocy Technicznej POLiŚ beneficjenci realizują działania mające na celu sprawne i efektywne wykorzystanie środków w ramach Programu** W ramach PT POLiŚ funkcjonuje 7 beneficjentów: Instytucja Zarządzająca (gdzie jedynym beneficjentem jest IZ), oraz sześciu beneficjentów sektorowych: środowisko, transport, energetyka, kultura, zdrowie oraz szkolnictwo wyższe.

Ze środków XIV priorytetu POLiŚ finansowane są wydatki na wynagrodzenia dla pracowników Instytucji Wdrażających. Ze środków XV priorytetu POLiŚ finansowane są wydatki na wynagrodzenia dla pracowników Instytucji Wdrażających oraz dwóch największych beneficjentów POLiŚ - Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad i PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Wynagrodzenia pracowników IP oraz IZ finansowane są w ramach Programu Pomoc Techniczna 2007-2013 - zgodnie z linią demarkacyjną ustanowioną między POPT 2007-2013 a PT POLiŚ.

Tabela 30. Liczba i wartość wszystkich projektów w ramach priorytetów XIV i XV dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/umowami o dofinansowanie)

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/ umowami od uruchomienia Programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od uruchomienia Programu [zł]
1.	Szkolenia	41/198	28 408 845,3
2.	Promocja i informacja	41/182	53 139 470,8
3.	Zatrudnienie	35/158	735 259 123,5
4.	Sprzęt komputerowy	40/195	23 802 145,4
5.	Wypożyczenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych	41/198	62 115 078,9
6.	Ekspertyzy/ doradztwo	41/196	27 692 968,0
7.	Ewaluacje	35/38	6 352 216,2
8.	Kontrola/ audyt	38/180	4 343 201,0
9.	Organizacja procesu wyboru projektów	33/174	6 323 264,9
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów	6/6	180 307,9
11.	Inne	41/198	41 424 420,9
Razem		41/198	989 041 042,7

Źródło: DWI, MRR (Sprawozdanie okresowe z wdrażania priorytetów XIV i XV POLiŚ za I półrocze 2013 r.)

28 Wartość alokacji dla PT uwzględnia realokację środków z priorytetu XIV do priorytetu XIII.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Komentarz do Tabeli 1:

W ramach PT POLiŚ realizowane są projekty sektorowe, wspólnie przez wszystkich beneficjentów PT w danym sektorze (od 2 do 19 instytucji, z wyjątkiem IZ). Projekty obejmują wydatki ponoszone w ramach kilku działań danego priorytetu jednocześnie. Oznacza to, że jeden sektorowy projekt obejmuje większość kategorii wyszczególnionych w tabeli. Umowy/decyzje o dofinansowanie podpisane są na kilka działań programu jednocześnie.

Z każdą z IP podpisana jest umowa obejmująca całość dofinansowania dla sektora na dany Roczny Plan Działań. W oparciu o tą umowę IP podpisuje umowy o dofinansowanie z pozostałymi beneficjentami PT w sektorze. Jako pierwszą podano rzeczywistą liczbę sektorowych projektów objętych umowami/decyzjami o dofinansowanie (są to umowy IZ-IP). Po ukośniku podano liczbę projektów zgodnie z KSI (nie każda umowa obejmuje wszystkie kategorie wydatków), które są objęte umowami o dofinansowanie. Analogicznie wartość projektów objętych decyzjami/umowami w podziale na poszczególne typy projektów została przedstawiona w odniesieniu do projektów w KSI, które są objęte umowami.

W ramach POLiŚ nie powołano podkomitetów monitorujących. Przedstawione w tym wierszu wartości odnoszą się do Komitetu Monitorującego POLiŚ.

Stan realizacji Pomocy Technicznej POLiŚ

W okresie sprawozdawczym ogłoszono nabór wniosków o dofinansowanie projektów pomocy technicznej na lata 2014-2015, realizowanych w ramach priorytetu XIV i XV tj. projektów składanych przez IP lub IZ, obejmujących wydatki wszystkich beneficjentów pomocy technicznej w danym sektorze. Wszyscy beneficjenci złożyli wnioski o dofinansowanie i rozpoczął się proces ich oceny. Należy nadmienić, że projekty pomocy technicznej POLiŚ realizowane są w postaci Rocznych Planów Działań (pierwszy i ostatni Roczny Plan Działań wyjątkowo obejmuje lata 2007-2008 i 2014-2015).

Łączna wartość **wszystkich wniosków o dofinansowanie** w ramach XIV i XV priorytetu, poprawnych pod względem formalnym, wyniosła 1,4 mld zł, w tym wydatki kwalifikowalne wyniosły 1,3 mld zł, a wartość dofinansowania wyniosła prawie 1,3 mld zł.

W bieżącym okresie sprawozdawczym **umową o dofinansowanie** objęto 3 z 7 sektorowych projektów na rok 2013 (sektor kultury, transportu i środowiska). Całkowita wartość zakontraktowanych środków w ramach priorytetów Pomocy Technicznej wyniosła blisko 1,3 mld zł, w tym wydatków kwalifikowanych prawie 1,2 mld zł oraz 989,0 mln zł ze środków wspólnotowych, co w 56% (w 74% po realokacji środków z priorytetu XV²⁹) wykorzystuje alokację dostępną dla priorytetów XIV i XV.

Porównując wartość kontraktacji w priorytecie XIV i XV, należy zauważyć, że w ramach priorytetu XIV wykorzystano 94% (dostępnej alokacji, zaś w przypadku priorytetu XV wykorzystanie alokacji w ramach priorytetu wyniosło 53% (72% po akceptacji realokacji środków z priorytetu XV).

W ramach priorytetów Pomocy Technicznej łączna kwota dofinansowania ze środków UE w **zatwierdzonych wnioskach o płatność** od początku realizacji POLiŚ wynosi 673,3 mln zł³⁰, co stanowi 68% wartości podpisanych umów o dofinansowanie w części dofinansowania UE.

W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym w XV priorytecie wartość wydatków ogółem wykazanych przez beneficjentów wzrosła o 127,7 mln zł (z 957,7 mln zł do 1,1 mld zł). Wg stanu na koniec czerwca 2013 r. poziom alokacji rozliczonej wnioskami o płatność wyniósł 607,4 mln zł, co stanowi 37% alokacji dla priorytetu (49% po realokacji środków z priorytetu XV). Nastąpił wzrost w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego o 3 p.p. (15% po realokacji środków z priorytetu XV), kiedy to analogiczna wartość wynosiła 546,6 mln zł. Wartość wydatków wykazanych przez beneficjentów priorytetu XIV w zatwierdzonych wnioskach o płatność wyniosła ponad 78,3 mln zł, w tym część odpowiadająca środkom wspólnotowym wynosi 65,9 mln zł, co wykorzystuje alokację przeznaczoną dla priorytetu w 59%. Jednak z uwagi fakt, że alokacja przyznana na priorytet XIV stanowi zaledwie 6% alokacji dla PT, nie wpływa on w znaczącym stopniu poziom wykorzystania alokacji dla całego sektora PT.

²⁹ Poziom wykorzystania alokacji po uwzględnieniu planowanej realokacji środków z priorytetu XV na inwestycje z sektora transportu.

³⁰ Podana kwota obejmuje wartość wniosków o płatność uwzględniającą pomniejszenia i korekty zgodnie ze stanem na 30 czerwca 2013 r.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Instytucja Certyfikująca przekazała do KE Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową dla priorytetów PT na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 787,6 mln zł, w tym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła 669,5 mln zł. Do końca okresu sprawozdawczego KE zrefundowała 610,6 mln zł.

W ramach priorytetu XIV Instytucja Certyfikująca przekazała do KE Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 76,4 mln zł, przy czym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła blisko 65,0 mln zł. Do końca okresu sprawozdawczego KE zrefundowała 60,8 mln zł, co stanowi 55% alokacji dla priorytetu. W I półroczu 2013 r. Instytucja Certyfikująca przekazała do KE Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 7,7 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji wyniosła 6,5 mln zł. Otrzymana refundacja w I półroczu 2013 r. opiewała na kwotę blisko 6,5 mln zł.

W ramach priorytetu XV Instytucja Certyfikująca przekazała do KE Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 711,2 mln zł, przy czym wartość wnioskowanej refundacji wyniosła 604,5 mln zł. Do końca okresu sprawozdawczego KE zrefundowała 549,8 mln zł co stanowi 33% alokacji dla priorytetu (45% po realokacji środków z priorytetu XV). W I półroczu 2013 r. Instytucja Certyfikująca przekazała do KE Poświadczenia i deklaracje wydatków oraz wnioski o płatność okresową na łączną kwotę wydatków kwalifikowanych wynoszącą 112,4 mln zł. Wartość wnioskowanej refundacji wyniosła 95,5 mln zł. Otrzymana refundacja w I półroczu 2013 r. opiewała na kwotę 53,7 mln zł.

Docelowa wartość wydatków kwalifikowanych certyfikowanych do KE w 2013 r. w ramach priorytetów XIV i XV wynosi 99,4 mln zł. W okresie sprawozdawczym prognoza została zrealizowana na poziomie 53% dla priorytetu XIV, natomiast dla priorytetu XV na poziomie 132% w stosunku do celu zakładanego na 2013 rok.

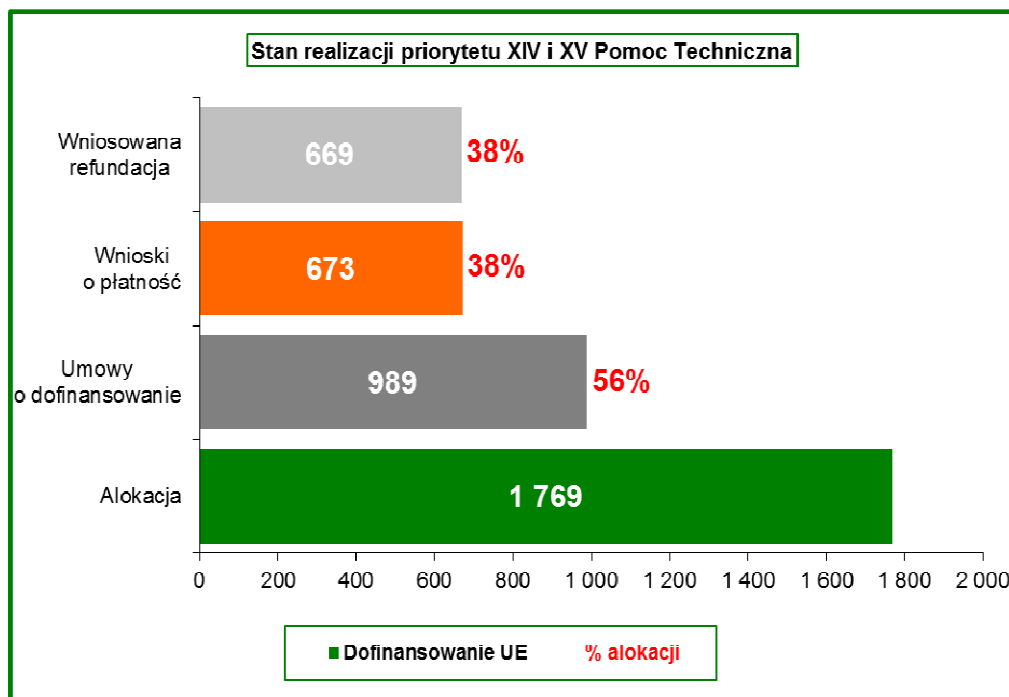
W rezultacie prognoza certyfikacji na rok 2013 w ramach priorytetów Pomocy Technicznej została już zrealizowana w 121%.

Docelowa wartość wydatków kwalifikowanych planowanych do certyfikacji do KE w 2014 r. w ramach priorytetów XIV i XV wynosi 148,6 mln zł.

Poniższy wykres prezentuje stan realizacji priorytetu XIV i XV na koniec czerwca 2013 r. w odniesieniu do poziomu dofinansowania ze środków wspólnotowych w zakresie podpisanych umów o dofinansowanie, wydatków wykazanych przez beneficjentów oraz kwot wnioskowanych do KE.

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

Wykres 54. Stan realizacji priorytetu XIV i XV w zakresie umów o dofinansowanie, wniosków o płatność i certyfikacji do KE (dane w mln zł)



Źródło: Opracowanie własne IZ POIiŚ na podstawie KSI SIMIK 07-13

Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

❖ Wykorzystanie alokacji:

Ze względu na specyfikę działań finansowanych ze środków projektów Pomocy Technicznej, w tym konieczność ich dostosowywania do bieżących potrzeb instytucji uczestniczących we wdrażaniu Programu, trudne jest precyzyjne określenie zapotrzebowania poszczególnych instytucji na środki PT POIiŚ w perspektywie długoterminowej. Dlatego, Instytucja Zarządzająca, we współpracy z instytucjami pośredniczącymi, podejmuje regularne działania w celu analizy wysokości środków dostępnych w ramach PT POIiŚ. W 2012 r. prowadzono analizę mającą na celu sprawdzenie, czy środki przeznaczone na pomoc techniczną w ramach priorytetów XIV i XV (po realokacji dokonanej w grudniu 2011 r.) są wystarczające w stosunku do zapotrzebowania poszczególnych sektorów. W wyniku tej analizy stwierdzono, że zapotrzebowanie na środki PT poszczególnych instytucji w systemie zarządzania POIiŚ będzie mniejsze niż środki dostępne dla tych instytucji, po realokacji dokonanej w grudniu 2011 r. Opisane powyżej kwestie nie mają negatywnego wpływu na sprawność wdrażania Programu Operacyjnego, niemniej jednak mają wpływ na wysokość środków wykorzystywanych w ramach priorytetów pomocy technicznej POIiŚ, a w konsekwencji na konieczność wystąpienia w sprawie realokacji środków. Wobec powyższego, w okresie sprawozdawczym ponownie dokonano rewizji zapotrzebowania. Wyniki tej analizy wskazały na potrzebę uwolnienia części alokacji i przeznaczenie jej na inne obszary niż pomoc techniczna i zostały uwzględnionej w rozpoczętej procedurze zmiany Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Komitet Monitorujący POIiŚ uchwałą nr 5/2013 z dnia 8 kwietnia 2013 r. przyjął propozycję zmian POIiŚ obejmującą swoim zakresem m.in. przeniesienie środków z priorytetów Pomocy Technicznej POIiŚ (XIV i XV) na rzecz priorytetów VI, VII oraz XIII. Tym samym udział środków Pomocy Technicznej w ogólnej alokacji dla Programu został zmniejszony z poziomu 1,54% do 1,13% i jest najniższy ze wszystkich krajowych Programów Operacyjnych realizowanych w bieżącej perspektywie finansowej.

❖ Nabór wniosków o dofinansowanie na lata 2014-2015:

Na początku okresu sprawozdawczego (styczeń 2013 r.) został ogłoszony nabór wniosków o dofinansowanie w ramach PT POIiŚ na lata 2014-2015. Pierwotnie planowane było zakończenie naboru do końca okresu sprawozdawczego. Niemniej jednak w okresie od ogłoszenia naboru (tj. 22 stycznia 2013 r.) do planowanego terminu złożenia wniosków o dofinansowanie przez

Przegląd realizacji programu operacyjnego w okresie objętym sprawozdaniem

beneficjentów (14 marca 2013 r.) wystąpiły następujące zdarzenia wymagające podjęcia odpowiednich działań przez Instytucję Zarządzającą:

- IZ POPT podjęła decyzję o wystąpieniu do KE o zmianę POPT skutkującą zmianą zakresu finansowania części IW POLiŚ począwszy od 1 stycznia 2014 r. (informacja o planowanych zmianach została przekazana do beneficjentów PT POLiŚ w kwietniu 2013 r.). Podjęte w tym zakresie działania wymagały zwrócenia się przez IZ POLiŚ do beneficjentów z prośbą o korektę wniosków o dofinansowanie w związku z podjętymi przez Komitety Monitorujące ww. Programów decyzjami o zmianie źródła finansowania wydatków na wynagrodzenia w następujących Instytucjach Wdrażających POLiŚ: WWPE, CSIOZ, OPI (uchwała KM POPT 2/2013 z dnia 19.04.2013; uchwała KM POLiŚ 5/2013 z dnia 8 kwietnia 2013 r.);
- podjęcie przez Instytucję Pośredniczącą w sektorze kultura decyzji samodzielnej realizacji zadań w zakresie wdrażania priorytetu XI w latach 2014-2015, skutkującej rozwiązaniem Porozumienia w sprawie współpracy przy realizowaniu priorytetu Kultura i dziedzictwo kulturowe w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 i rezygnacją z powierzania części zadań Instytucji Wdrażającej.

Planuje się, że pomimo wyżej wskazanych utrudnień, proces zatwierdzania wniosków o dofinansowanie zostanie zakończony w kolejnym okresie sprawozdawczym. W kolejnym okresie sprawozdawczym uzgodnione zostanie również brzmienie umów o dofinansowanie mające na celu zapewnienie pełnej kontraktacji środków PT POLiŚ – planuje się zawarcie do końca br. wszystkich umów o dofinansowanie.

Należy uznać, że wprowadzone zmiany w zakresie systemu wdrażania priorytetów pomocy technicznej, stały monitoring postępów we wdrażaniu, jak również bieżąca współpraca pomiędzy Instytucją Zarządzającą i Instytucjami Pośredniczącymi przynoszą pozytywne efekty w postaci zwiększenia wiedzy na temat obowiązujących zasad w zakresie wdrażania PT oraz wzmocnienia przez Instytucje Pośredniczące koordynacji realizacji sektorowych projektów.

W okresie od stycznia do maja 2013 r. Instytucja Audytowa przeprowadziła audyt systemu zarządzania i kontroli w odniesieniu do POLiŚ. W trakcie audytu badano m.in.: czy IZ posiada adekwatne procedury wyboru projektów, adekwatne kontrole zarządcze, adekwatną ścieżkę audytu.

Raport z audytu zostanie przedstawiony w kolejnym okresie sprawozdawczym. Wstępna wersja raportu nie wskazała uchybień w odniesieniu do procesu wyboru wniosków o dofinansowanie w ramach priorytetów XIV i XV (Pomoc Techniczna) POLiŚ.

Planowany przebieg realizacji Pomocy Technicznej POLiŚ w przyszłym okresie sprawozdawczym

W kolejnym okresie sprawozdawczym przewiduje się pewnego rodzaju utrudnienia w związku z kumulacją zadań związanych z końcowym etapem wdrażania priorytetów pomocy technicznej POLiŚ oraz równoczesną intensyfikacją prac nad przygotowaniem wdrażania nowej perspektywy finansowej 2014-2020. Przewiduje się również, że doświadczenie we wdrażaniu priorytetów PT oraz podejmowane w przyszłości działania umożliwią sprawną realizację priorytetu XIV i XV POLiŚ.

W II półroczu 2013 r. będą kontynuowane prace związane z zawieraniem sektorowych umów o dofinansowanie projektów PT POLiŚ na lata 2014-2015.

2.6. Wypełnienie zobowiązań w zakresie promocji i informacji

Działania związane z informacją i promocją zostały opisane w **załącznikach nr 4a i 4b**.

2.7. Oświadczenie Instytucji Zarządzającej

Dane osób sporządzających sprawozdanie	Imię i nazwisko osoby sporządzającej sprawozdanie:
	Jakub Tataj Anna Jagiełło
	Dane kontaktowe osoby sporządzającej sprawozdanie (telefon, adres e-mail, fax):
	jakub.tataj@mrr.gov.pl tel.: (22) 273 77 30 anna.jagiello@mrr.gov.pl tel.: (22) 273 77 32
Oświadczam, iż informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu są zgodne z prawdą	Data i miejsce:
	13.09.2013, Warszawa
	Imię i nazwisko osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania:
	Małgorzata Wierzbicka Marek Michalski
	Dane kontaktowe osoby upoważnionej do zatwierdzania sprawozdania (telefon, adres e-mail, fax):
	malgorzata.wierzbicka@mrr.gov.pl tel.: (22) 273 77 02 marek.michalski@mrr.gov.pl tel.: (22) 273 77 51
	Podpis osoby upoważnionej do zatwierdzania sprawozdania: